

Hof van cassatie - Cour de cassation

TRADCAS

2025

*(Vertaalde) samenvattingen van arresten van
het hof van cassatie, geordend volgens
rolnummer.*

*Résumés (traduits) des arrêts de la Cour de
cassation, classés en fonction de numéro
de rôle.*

C.18.0322.F

20 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250220.1F.2](#)

AC nr. ...

Uit artikel 1434 Oud Burgerlijk Wetboek volgt niet dat het gemeenschappelijk vermogen enkel vergoeding is verschuldigd indien het voordeel heeft behaald uit de eigen goederen van een van de echtgenoten (1). (1) Zie concl. OM.

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Wettelijk stelsel - Vergoeding door het gemeenschappelijk vermogen - Voorwaarde

- Art. 1434 Oud Burgerlijk Wetboek

Il ne suit pas de l'article 1434 de l'ancien Code civil qu'il n'est dû récompense par le patrimoine commun que s'il a tiré profit des biens propres d'un des époux (1). (1) Voir concl MP.

REGIMES MATRIMONIAUX - Régime legal - Récompense par le patrimoine commun - Condition

- Art. 1434 Ancien Code civil

De winst uit een winnend loterijbiljet, die een eigen goed van een van de echtgenoten is, is geen vrucht, inkomen of interest in de zin van artikel 1405.2 Oud Burgerlijk Wetboek, maar vormt de tegenprestatie van dat biljet en is dus overeenkomstig artikel 1400.5 een eigen goed (1). (1) Zie concl. OM.

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Wettelijk stelsel - Eigen goed - Omschrijving - Winst uit een winnend loterijbiljet

- Art. 1405. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1400.5 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1446 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1447, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Le gain résultant du tirage gagnant d'un billet de loterie qui est un bien propre à l'un des époux, n'est pas un fruit, un revenu ou un intérêt au sens de l'article 1405.2 de l'ancien Code civil, mais, étant la contrepartie de ce billet, il est un bien propre conformément à l'article 1400.5 (1). (1) Voir concl MP.

REGIMES MATRIMONIAUX - Régime legal - Bien propre - Qualification - Gain résultant du tirage gagnant d'un billet de loterie

- Art. 1405. 2 Ancien Code civil
- Art. 1400.5 Ancien Code civil
- Art. 1446 Ancien Code civil
- Art. 1447, al. 1er Ancien Code civil

De artikelen 1446 en 1447, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek beletten de rechter niet om aan de echtgenoot die hierom vraagt het onroerend goed toe te wijzen dat als gezinswoning dient, zonder de aldaar aanwezige huisraad (1). (1) Zie concl. OM.

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Wettelijk stelsel - Toewijzing van het onroerend goed dat als gezinswoning dient - Beslissing over de aldaar aanwezige huisraad - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1446 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1447, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Les articles 1446 et 1447, alinéa 1er, de l'ancien Code civil ne font pas obstacle à ce que le juge puisse attribuer à l'époux qui en fait la demande l'immeuble servant au logement de la famille sans les meubles meublants qui le garnissent (1). (1) Voir concl MP.

REGIMES MATRIMONIAUX - Régime legal - Attribution de l'immeuble servant au logement de la famille - Sort des meubles meublants qui le garnissent - Pouvoir du juge

- Art. 1446 Ancien Code civil
- Art. 1447, al. 1er Ancien Code civil

C.19.0207.N

3 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.2](#)

AC nr. ...

Ingevolge artikel 35, § 4, ZIV-wet zijn, behoudens andersluidende bepaling, de kosten van materiaal en medische verbruiksgoederen die onrechtstreeks verbonden zijn aan de uitvoering van een in artikel 34, van dezelfde wet, bedoelde verstrekking, opgenomen in het honorarium, ook al blijkt dat niet uitdrukkelijk uit de omschrijving van de toepassingsregelen van de bedoelde verstrekking.

GENEESKUNDE - Algemeen - Financiering gezondheidszorg - Toegankelijkheid gezondheidszorg - Verzorging patiënt - Nomenclatuur - Honorarium - Kosten - Aanrekening aan patiënt

- Art. 34 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 35, § 4 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Algemeen - Financiering gezondheidszorg - Toegankelijkheid gezondheidszorg - Verzorging patiënt - Nomenclatuur - Honorarium - Kosten - Aanrekening aan patiënt

- Art. 34 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 35, § 4 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Conformément à l'article 35, § 4, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994, les frais de matériel et de produits de consommation médicaux qui sont indirectement liés à l'exécution d'une prestation visée à l'article 34 de la même loi sont, sauf disposition contraire, compris dans les honoraires, même si cela ne ressort pas expressément du libellé des modalités d'application de la prestation visée.

ART DE GUERIR - Généralités - Financement des soins de santé - Accès aux soins de santé - Soins dispensés au patient - Nomenclature - Honoraires - Frais - Imputation au patient

- Art. 34 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 35, § 4 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

ASSURANCE MALADIE/INVALIDITE - Généralités - Financement des soins de santé - Accès aux soins de santé - Soins dispensés au patient - Nomenclature - Honoraires - Frais - Imputation au patient

- Art. 34 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 35, § 4 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

De vaststelling door het Marktenhof van de niet-naleving van de formele motiveringsverplichting door de beslissing van de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit, doet niet af aan zijn bevoegdheid uitspraak te doen over het recht op rectificatie van onjuiste persoonsgegevens aangezien deze bevoegdheid een gebonden bevoegdheid is; de eventuele nietigheid van de beslissing van de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit wegens miskenning van de formele motiveringsverplichting en de omstandigheid dat het Marktenhof deze nietigheid niet heeft vastgesteld, heeft bijgevolg geen invloed op de wettigheid van de beslissing van het Marktenhof (1). (1) Zie concl. OM.

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN) - Inbreuk op grondbeginselen van bescherming van persoonsgegevens - Gegevensbeschermingsautoriteit - Klacht - Geen verwerking van persoonsgegevens van de klager - Recht op rectificatie - Bevoegdheid van het Marktenhof - Voorwaarden

- Art. 16 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van

RECHTBANKEN - Allerlei - Marktenhof - Beroep tegen beslissing gegevensbeschermingsautoriteit - Motiveringsgebrek beslissing gegevensbeschermingsautoriteit - Rechtsmacht Marktenhof - Recht op rectificatie

- Art. 16 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van

Het Marktenhof oordeelt in het kader van een beroep tegen een beslissing van de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit met volle rechtsmacht; dit impliceert dat het Marktenhof, binnen de grenzen van de devolutieve werking van het beroep, uitspraak doet over alle rechts- en feitelijke vragen zoals zij door de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit werden onderzocht (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTBANKEN - Allerlei - Marktenhof - Beroep tegen
3/11/2025

La constatation par la Cour des marchés du non-respect de l'obligation de motivation formelle par la décision de la chambre contentieuse de l'Autorité de protection des données ne porte pas atteinte à son pouvoir de statuer sur le droit de rectification de données à caractère personnel inexacts dès lors qu'il s'agit d'une compétence liée ; la nullité éventuelle de la décision de la chambre contentieuse de l'Autorité de protection des données en raison de la méconnaissance de l'obligation de motivation formelle et la circonstance que la Cour des marchés n'a pas constaté cette nullité n'ont dès lors aucune incidence sur la légalité de la décision de la Cour des marchés (1). (1) Voir les concl. du MP.

VIE PRIVÉ (PROTECTION) - Infraction aux principes fondamentaux de la protection des données à caractère personnel - Autorité de protection des données - Plainte - Pas de traitement des données à caractère personnel du plaignant - Droit de rectification - Compétence de la Cour des marchés - Conditions

- Art. 16 Règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016

TRIBUNAUX - Divers - Cour des Marchés - Recours contre la décision de l'Autorité de protection des données - Défaut de motivation de la décision de l'Autorité de protection des données - Pouvoir juridictionnel de la Cour des marchés - Droit de rectification

- Art. 16 Règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016

La Cour des marchés connaît de recours de plein contentieux contre les décisions de la chambre contentieuse de l'Autorité de protection des données ; cela implique que la Cour des marchés statue, dans les limites de l'effet dévolutif du recours, sur toutes les questions de droit et de fait, telles qu'elles ont été examinées par la chambre contentieuse de l'Autorité de protection des données (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRIBUNAUX - Divers - Cour des Marchés - Recours contre la décision
P. 4/243

beslissing gegevensbeschermingsautoriteit - Volle rechtsmacht

- Art. 108, § 1 Wet 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit

de l'Autorité de protection des données - Pouvoir de pleine juridiction

- Art. 108, § 1er L. du 3 décembre 2017 portant création de l'Autorité de protection des données

C.20.0412.F

6 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250206.1F.5](#)

AC nr. ...

Onder industriële en commerciële prijzen wordt de prijs van alle verkopen van producten, stoffen, voedingswaren, goederen of dieren, alsook het aanbod, de aanvaarding of de uitvoering van alle prestaties bedoeld.

HANDELSPRAKTIJK - Verbod op indexering van de industriële en commerciële prijzen - Industriële en commerciële prijzen - Begrip

- Art. 57, § 1 Wet 30 maart 1976 betreffende de economische herstelmaatregelen

Par prix industriels et commerciaux, on entend le prix de toutes les ventes de produits, matières, denrées, marchandises ou animaux, ainsi que l'offre, l'acceptation ou l'exécution de toutes prestations.

PRATIQUES DU COMMERCE - Interdiction d'indexation des prix industriels et commerciaux - Prix industriels ou commerciaux - Notion

- Art. 57, § 1er L. du 30 mars 1976 portant organisation de l'initiative économique publique

C.21.0083.N

17 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250117.1N.3](#)

AC nr. ...

Het recht op planschadevergoeding vereist geen volledig bouwverbod met betrekking tot het optrekken of plaatsen, afbreken, herbouwen, verbouwen of uitbreiden van een constructie; een beperking van de bouw mogelijkheden op een perceel volstaat op basis van het in werking getreden ruimtelijk uitvoeringsplan (1). (1) Zie concl. OM.

STEDENBOUW - Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Planschadevergoeding - Bouwverbod - Omvang

- Art. 2.6.1, § 2 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 4.2.1, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Le droit à une indemnisation de dommages résultant de la planification spatiale ne requiert pas une interdiction totale de bâtir concernant l'édification ou la pose, la démolition, la reconstruction, la transformation ou l'agrandissement d'une construction ; une limitation des possibilités de bâtir sur une parcelle suffit sur la base du plan d'exécution spatial entré en vigueur (1). (1) Voir les concl. du MP.

URBANISME - Aménagement du territoire. plan d'aménagement - Indemnisation des dommages résultant de la planification spatiale - Interdiction de bâtir - Etendue

- Art. 2.6.1, § 2 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétable relative à l'aménagement du territoire

- Art. 4.2.1, 1° Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétable relative à l'aménagement du territoire

C.21.0180.N

31 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250131.1N.7](#)

AC nr. ...

De rechter, die oordeelt dat de ziekteverzekeraar minstens gedeeltelijk vóór de dagvaarding door zijn verzekerde in diens rechten was gesubrogeerd en die de verjaringstermijn aan de zijde van de ziekteverzekeraar laat aanvangen op de dag van die dagvaarding op grond dat dit het ogenblik is waarop de ziekteverzekeraar kennis heeft gekregen van zijn rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar van de aansprakelijke, zonder vast te stellen op welke datum de verzekerde van de ziekteverzekeraar kennis heeft gekregen van zijn recht tegen de verzekeraar van de aansprakelijke, laat het Hof niet toe zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Vonnissen en arresten - Burgerlijke zaken - Motiveringsplicht - Subrogatie in de rechten van de benadeelde - Verjaringstermijn rechtstreekse vordering - Wettigheidstoezicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Motiveringsplicht - Indeplaatsstelling - Subrogatie in de rechten van de benadeelde - Verjaringstermijn rechtstreekse vordering - Noodzakelijke vaststellingen - Wettigheidstoezicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Motiveringsplicht - Subrogatie in de rechten van de benadeelde - Verjaringstermijn rechtstreekse vordering - Noodzakelijke vaststellingen - Wettigheidstoezicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

De subrogatie in de rechten van de benadeelde heeft tot gevolg dat de indeplaatsgestelde de vordering van de benadeelde uitoefent met al haar kenmerken en toebehoren (1). (1) Zie concl. OM.

INDEPLAATSTELLING - Subrogatie in de rechten van de benadeelde - Gevolg

- Art. 88, § 2 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 150, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Algemeen - Subrogatie in de rechten van de benadeelde - Gevolg

- Art. 88, § 2 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen,

Le juge, qui considère que l'organisme assureur a été subrogé, à tout le moins partiellement, dans les droits de son assuré avant la citation par ce dernier, et qui fait débiter le délai de prescription du côté de l'organisme assureur le jour de cette citation au motif qu'il s'agit du moment où l'organisme assureur a eu connaissance de l'action directe de son assuré contre l'assureur de la personne responsable, sans constater la date à laquelle l'assuré a été informé par l'organisme assureur du droit qu'il pouvait exercer contre l'assureur de la personne responsable, ne permet pas à la Cour d'exercer son contrôle de légalité (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Jugements et arrêts - Matière civile - Obligation de motiver - Subrogation dans les droits de la personne lésée - Délai de prescription de l'action directe - Contrôle de légalité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Obligation de motiver - Subrogation - Subrogation dans les droits de la personne lésée - Délai de prescription de l'action directe - Constations nécessaires - Contrôle de légalité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Obligation de motiver - Subrogation dans les droits de la personne lésée - Délai de prescription de l'action directe - Constations nécessaires - Contrôle de légalité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

La personne subrogée dans les droits de la personne lésée exerce l'action de la personne lésée avec ses caractéristiques et accessoires (1). (1) Voir les concl. du MP.

SUBROGATION - Subrogation dans les droits de la personne lésée - Conséquence

- Art. 88, § 2 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

- Art. 150, al. 1er L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

- Art. 136, § 2, al. 4 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

ASSURANCE MALADIE/INVALIDITE - Généralités - Subrogation dans les droits de la personne lésée - Conséquence

- Art. 88, § 2 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée

inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 150, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

en vigueur le 1er novembre 2014

- Art. 150, al. 1er L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

- Art. 136, § 2, al. 4 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

C.21.0435.N

17 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250117.1N.4](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de schade het gevolg is van een voortdurende fout verhindert niet dat de schade dag per dag ontstaat en de vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat naargelang de schade zich voordoet (1). (1) Cass. 22 januari 2021, AR C.20.0187.N, AC 2021, nr. 61.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Voortdurende fout - Ontstaan schade dag per dag - Gevolg

La circonstance que le dommage résulte d'une faute continue n'empêche pas le dommage de naître jour après jour ni la demande en responsabilité extracontractuelle de naître au fur et à mesure que le dommage se produit (1). (1) Cass. 22 janvier 2021, RG C.20.0187.N, AC 2021, nr. 61.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Faute continue - Naissance du dommage jour après jour - Conséquence

De verjaring, dat een verweer is tegen een laattijdige vordering, begint te lopen vanaf de dag waarop die vordering ontstaat.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Algemeen - Aanvang

La prescription, qui est une défense opposée à une demande tardive, commence à courir au jour où naît cette demande.

PRESCRIPTION - Matière civile - Généralités - Point de départ

Een vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat op het ogenblik dat alle constitutieve bestanddelen van deze aansprakelijkheid verenigd zijn; wat betreft het constitutieve bestanddeel van de schade, is dit het ogenblik waarop de schade tot stand komt of haar toekomstige verwezenlijking naar redelijke verwachtingen vaststaat (1). (1) Cass. 22 januari 2021, AR C.20.0187.N, AC 2021, nr. 61.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Algemeen - Ontstaan vordering - Vereniging constitutieve bestanddelen

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Totstandkoming of redelijke verwachting verwezenlijking

Une demande en responsabilité extracontractuelle naît lorsque tous les éléments constitutifs de cette responsabilité sont réunis; en ce qui concerne l'élément constitutif du dommage, il s'agit du moment où le dommage survient ou, suivant des prévisions raisonnables, où sa réalisation future est établie (1). (1) Cass. 22 janvier 2021, RG C.20.0187.N, AC 2021, nr. 61.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Généralités - Naissance de la demande - Réunion des éléments constitutifs

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Survenance ou prévision raisonnable de réalisation

C.21.0449.N

10 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.5](#)

AC nr. ...

De voorzitter van de ondernemingsrechtbank die uitspraak doet zoals in kort geding, het bestaan vaststelt en de staking beveelt van een met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad, doet uitspraak ten gronde en zijn uitspraak heeft gezag van gewijsde in de zin van de artikelen 23 tot en met 27 Gerechtelijk Wetboek.

RECHTBANKEN - Allerlei - Marktpraktijken - Vordering tot staking - Voorzitter ondernemingsrechtbank - Kortgeding - Gevolg

- Art. XVII.1 Wetboek van economisch recht
- Art. XVII.6 Wetboek van economisch recht

Le président du tribunal de l'entreprise qui statue comme en référé constate l'existence et ordonne la cessation d'un acte contraire aux pratiques honnêtes du marché, statue au fond et sa décision a autorité de chose jugée au sens des articles 23 à 27 du Code judiciaire.

TRIBUNAUX - Divers - Pratiques du marché - Action en cessation - Président du tribunal de l'entreprise - Référé - Conséquence

- Art. XVII.1 Code de droit économique
- Art. XVII.6 Code de droit économique

Een derde kan zich ten aanzien van haar wederpartij, die de hoedanigheid van procespartij heeft in een andere gerechtelijke beslissing, beroepen op deze gerechtelijke beslissing als weerlegbaar feitelijk vermoeden (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Allerlei - Bewijswaarde beslissing ten aanzien van een derde - Weerlegbaar vermoeden

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

Un tiers peut se prévaloir, à l'égard de sa partie adverse qui a la qualité de partie litigante dans une autre décision judiciaire, de cette décision judiciaire à titre de présomption de fait réfragable (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOSE JUGEE - Divers - Force probante de la décision à l'égard d'un tiers - Présomption réfragable

- Art. 23 Code judiciaire

Opdat een partij op ontvankelijke wijze beroep kan instellen bij het Marktenhof tegen een beslissing van de geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit, is vereist dat deze beslissing haar nadeel toebrengt; bijgevolg heeft een partij geen belang om beroep in te stellen bij het Marktenhof tegen een beslissing van de geschillenkamer die de klacht tegen deze partij seponereert (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Marktenhof - Beroep tegen seponeringsbeslissing gegevensbeschermingsautoriteit - Belang

- Art. 108, § 1 Wet 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit

Pour qu'une partie soit recevable à former un recours devant la Cour des marchés contre une décision de la chambre contentieuse de l'Autorité de protection des données, il est requis que cette décision lui porte préjudice ; en conséquence, une partie n'a pas d'intérêt à introduire un recours devant la Cour des marchés contre une décision de la chambre contentieuse qui classe la plainte déposée contre cette partie (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Généralités - Cour des Marchés - Recours contre la décision de classement de l'Autorité de protection des données - Intérêt

- Art. 108, § 1er L. du 3 décembre 2017 portant création de l'Autorité de protection des données

Het recht van terugkoop van de openbare rechtspersoon in geval de gebruiker de economische bedrijvigheid staakt of in geval dat hij de andere voorwaarden tot gebruik niet naleeft, is een persoonlijk recht waarvan de rechtsvordering, bij gebrek aan afwijkende regeling in de Wet Economische Expansie, onderworpen is aan de gemeenrechtelijke verjaringstermijn van tien jaar bepaald in artikel 2262bis, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

ECONOMIE - Economische expansie - Verkoop van gronden - Recht van terugkoop - Persoonlijke rechtsvordering - Verjaringstermijn

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie
- Art. 2 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie
- Art. 2262bis, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek
- VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Economische expansie - Verkoop van gronden - Recht van terugkoop - Persoonlijke rechtsvordering - Verjaringstermijn*
- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie
- Art. 2 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie
- Art. 2262bis, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Le droit de rachat de la personne de droit public dans le cas où l'utilisateur cesse l'activité économique ou ne respecte pas les autres conditions d'utilisation est un droit personnel dont la revendication en justice est, à défaut de régime dérogatoire dans la loi du 30 décembre 1970 sur l'expansion économique, soumise au délai de prescription de droit commun de dix ans prévu à l'article 2262bis, alinéa 1er, de l'ancien Code civil (1). (1) Voir les concl. du MP.

ECONOMIE - Expansion économique - Vente de terrains - Droit de rachat - Action personnelle - Délai de prescription

- Art. 32, § 1er L. du 30 décembre 1970
- Art. 2 L. du 30 décembre 1970
- Art. 2262bis, al. 1er Ancien Code civil
- PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Durée - Expansion économique - Vente de terrains - Droit de rachat - Action personnelle - Délai de prescription*
- Art. 32, § 1er L. du 30 décembre 1970
- Art. 2 L. du 30 décembre 1970
- Art. 2262bis, al. 1er Ancien Code civil

C.22.0089.F

23 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250123.1F.6](#)

AC nr. ...

Artikel 1676 Oud Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op een vordering tot vernietiging van de koop wegens gekwalificeerde benadeling.

KOOP - Vernietiging - Gekwalificeerde benadeling - Verjaringstermijn

- Art. 1676 Gerechtelijk Wetboek

L'article 1676 de l'ancien Code civil n'est pas applicable à une demande de rescision de la vente sur la base de la lésion qualifiée.

VENTE - Rescision - Lésion qualifiée - Délai d'action

- Art. 1676 Code judiciaire

Indien de verkoper voor meer dan zeven twaalfden in de prijs van een onroerend goed werd benadeeld, heeft hij het recht de vernietiging van de koop te vorderen; die vordering is niet meer ontvankelijk na verloop van twee jaar te rekenen van de datum van de koop.

KOOP - Benadeling van meer dan zeven twaalfden in de prijs - Vernietiging - Ontvankelijkheid

- Art. 1674 Oud Burgerlijk Wetboek

Si le vendeur a été lésé de plus de sept douzièmes dans le prix d'un immeuble, il a le droit de demander la rescision de la vente; cette demande n'est plus recevable après l'expiration de deux années, à compter du jour de la vente.

VENTE - Lésion de plus de sept douzièmes dans le prix - Rescision - Recevabilité

- Art. 1674 Ancien Code civil

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt dat de toepassing van een nationale regel inzake rechtsmisbruik geen afbreuk mag doen aan de volle werking en de eenvormige toepassing van de Uniebepalingen in de lidstaten; in het bijzonder mogen de nationale rechterlijke instanties bij de beoordeling van de uitoefening van een uit een Uniebepaling voortvloeiend recht de strekking van deze bepaling niet wijzigen noch de daardoor nagestreefde doelstellingen in gevaar brengen (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Rechtsmisbruik - Unirechtelijk begrip - Gevolg

RECHTSMISBRUIK - Internrechtelijk begrip - Toepassing op Uniebepalingen - Voorwaarde

La Cour de justice de l'Union européenne considère que la mise en œuvre de la règle nationale relative à l'abus de droit ne peut pas porter atteinte au plein effet et à l'application uniforme des dispositions de l'Union dans les États membres ; en particulier, les juridictions nationales ne peuvent pas, dans l'appréciation de l'exercice d'un droit découlant d'une disposition de l'Union, modifier la portée de cette disposition ni compromettre les objectifs qu'elle poursuit (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Abus de droit - Notion de droit de l'Union - Conséquence

ABUS DE DROIT - Notion de droit interne - Application à des dispositions de droit de l'Union - Condition

Het Marktenhof oordeelt in het kader van een beroep tegen een beslissing van de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit met volle rechtsmacht; dit impliceert dat het Marktenhof, binnen de grenzen van de devolutieve werking van het beroep, uitspraak doet over alle rechts- en feitelijke vragen zoals zij door de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit werden onderzocht (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTBANKEN - Allerlei - Marktenhof - Beroep tegen beslissing gegevensbeschermingsautoriteit - Volle rechtsmacht

- Art. 108, § 1 Wet 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit

La Cour des marchés connaît de recours de plein contentieux contre les décisions de la chambre contentieuse de l'Autorité de protection des données ; cela implique que la Cour des marchés statue, dans les limites de l'effet dévolutif du recours, sur toutes les questions de droit et de fait, telles qu'elles ont été examinées par la chambre contentieuse de l'Autorité de protection des données (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRIBUNAUX - Divers - Cour des Marchés - Recours contre la décision de l'Autorité de protection des données - Pouvoir de pleine juridiction

- Art. 108, § 1er L. du 3 décembre 2017 portant création de l'Autorité de protection des données

Het recht van iedere betrokkene om een klacht in te dienen bij een toezichthoudende autoriteit, met name in de lidstaat waar hij gewoonlijk verblijft, hij zijn werkplek heeft of waar de beweerdte inbreuk is begaan, indien hij van mening is dat een inbreuk is begaan op de verwerking van hem betreffende persoonsgegevens, kan worden onderworpen aan het nationaalrechtelijk verbod van rechtsmisbruik (1). (1) Zie concl. OM.

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN) - Klacht - Gegevensbeschermingsautoriteit - Verbod van rechtsmisbruik

Le droit de toute personne concernée d'introduire une réclamation auprès d'une autorité de contrôle, en particulier dans l'État membre dans lequel se trouve sa résidence habituelle, son lieu de travail ou le lieu où la violation aurait été commise, si elle estime qu'il y a eu une violation du traitement des données à caractère personnel la concernant, peut être soumis à l'interdiction de l'abus de droit prévue dans le droit national (1). (1) Voir les concl. du MP.

VIE PRIVÉ (PROTECTION) - Plainte - Autorité de protection des données - Interdiction d'abus de droit

- Art. 77.1 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van
RECHTSMISBRUIK - Klacht inbreuk verwerking persoonsgegevens - Toepassing

- Art. 77.1 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van

- Art. 77.1 Règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016

ABUS DE DROIT - Réclamation pour violation du règlement relatif au traitement des données à caractère personnel - Application

- Art. 77.1 Règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016

C.22.0156.F

13 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250213.1F.3](#)

AC nr. ...

Wanneer voor het Hof van Cassatie de vraag wordt gesteld of artikel 11, § 1, van de gemeenschappelijke bepalingen bij de Benelux-overeenkomst van 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen in die zin moet worden uitgelegd dat de verzekeraar die een verzekeringsovereenkomst heeft gesloten die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekt waartoe een motorrijtuig dat is voorzien van een proefrittenplaat of een handelaarsplaat aanleiding kan geven, aan de benadeelde niet kan tegenwerpen dat het voertuig niet was voorzien van de originele kentekenplaat die in de overeenkomst was vermeld maar van een duplicaat van die plaat, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Benelux-Gerechtshof (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 104.

BENELUX - Prejudiciële geschillen - W.A.M.-verzekering - Voertuig voorzien van een proefrittenplaat of handelaarsplaat - Gekopieerde plaat - Gevolg - Vraag

- Art. 11, § 1 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 11, § 1 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

BENELUX - Prejudiciële geschillen - W.A.M.-verzekering - Voertuig voorzien van een proefrittenplaat of handelaarsplaat - Gekopieerde plaat - Gevolg - Vraag

- Art. 11, § 1 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Lorsque devant la Cour de cassation se pose la question de savoir si l'article 11, § 1er, des Dispositions communes annexées à la Convention Benelux du 24 mai 1966 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile en matières de véhicules automoteurs doit être interprété en ce sens que l'assureur qui a conclu un contrat d'assurance de responsabilité civile à laquelle peut donner lieu dans la circulation un véhicule automoteur porteur d'une plaque d'immatriculation essai ou marchand ne peut opposer à la personne lésée le fait que le véhicule n'était pas porteur de la plaque originale mentionnée dans le contrat, mais d'une reproduction de cette plaque, la Cour pose une question préjudicielle à la Cour de justice Benelux (1). (1) Voir les concl. du MP.

BENELUX - Questions préjudicielles - Assurance automobile obligatoire - Véhicule porteur d'une plaque d'immatriculation essai ou marchand - Copie de plaque - Conséquence - Question

- Art. 11, § 1er Dispositions communes annexées à la Convention du 24 mai 1966 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile en matière de véhicules automoteurs

- Art. 11, § 1er Dispositions communes annexées à la Convention du 24 mai 1966 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile en matière de véhicules automoteurs

BENELUX - Questions préjudicielles - Assurance automobile obligatoire - Véhicule porteur d'une plaque d'immatriculation essai ou marchand - Copie de plaque - Conséquence - Question

- Art. 11, § 1er Dispositions communes annexées à la Convention du 24 mai 1966 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile en matière de véhicules automoteurs

- Art. 11, § 1 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

VERZEKERING - WAM- verzekering - Voertuig voorzien van een proefrittenplaat of handelaarsplaat - Gekopieerde plaat - Gevolg - Prejudiciële vraag

- Art. 11, § 1 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 11, § 1 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

VERZEKERING - WAM- verzekering - Voertuig voorzien van een proefrittenplaat of handelaarsplaat - Gekopieerde plaat - Gevolg - Prejudiciële vraag

- Art. 11, § 1 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 11, § 1 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 11, § 1er Dispositions communes annexées à la Convention du 24 mai 1966 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile en matière de véhicules automoteurs

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Véhicule porteur d'une plaque d'immatriculation essai ou marchand - Copie de plaque - Conséquence - Question préjudicielle

- Art. 11, § 1er Dispositions communes annexées à la Convention du 24 mai 1966 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile en matière de véhicules automoteurs

- Art. 11, § 1er Dispositions communes annexées à la Convention du 24 mai 1966 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile en matière de véhicules automoteurs

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Véhicule porteur d'une plaque d'immatriculation essai ou marchand - Copie de plaque - Conséquence - Question préjudicielle

- Art. 11, § 1er Dispositions communes annexées à la Convention du 24 mai 1966 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile en matière de véhicules automoteurs

- Art. 11, § 1er Dispositions communes annexées à la Convention du 24 mai 1966 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile en matière de véhicules automoteurs

C.22.0165.F

10 april 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250410.1F.1](#)

AC nr. ...

Artikel 82, tweede lid, Faillissementswet is van toepassing op de wettelijk samenwonende van de gefailleerde; hieruit volgt dat de wettelijk samenwonende, die de clementiemaatregel geniet ingevolge de verschoonbaarheid van de gefailleerde, pas op het ogenblik van de sluiting van het faillissement aanspraak kan maken op een bevrijding van zijn verbintenissen ten aanzien van de schuld van de gefailleerde partner (1). (1) Zie concl. OM.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Verschoonbaarheid van de gefailleerde uitgesproken vóór de sluiting van het faillissement - Uitwerking voor de wettelijk samenwonende van de gefailleerde - Gevolg

- Art. 16, eerste lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet

- Art. 80, tweede en vijfde lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet

- Art. 82, eerste en tweede lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet

L'article 82, alinéa 2, de la loi du 8 août 1997 s'applique au cohabitant légal du failli; Il s'ensuit que, bénéficiant de la mesure de clémence par l'effet de l'excusabilité du failli, le cohabitant légal ne peut prétendre à une libération de ses engagements à la dette du partenaire failli qu'au moment de la clôture de la faillite (1). (1) Voir les concl. du MP.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Excusabilité du failli prononcée avant la clôture de la faillite - Sort du cohabitant légal du failli - Conséquence

- Art. 16, al. 1er CODE DE COMMERCE LIVRE III - Loi sur les faillites

- Art. 80, al. 2 et 5 CODE DE COMMERCE LIVRE III - Loi sur les faillites

- Art. 82, al. 1er et 2 CODE DE COMMERCE LIVRE III - Loi sur les faillites

Zelfs als de verschoonbaarheid van de gefailleerde wordt uitgesproken vóór de sluiting van het faillissement, heeft de verschoonbaarheid pas gevolgen op het ogenblik van de sluiting, wanneer de schuldeisers hun individueel recht van vervolging voor de nog openstaande schulden terugkrijgen (1). (1) Zie concl. OM.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Verschoonbaarheid van de gefailleerde uitgesproken vóór de sluiting van het faillissement - Uitwerking

- Art. 16, eerste lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 80, tweede en vijfde lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 82, eerste lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet

Lors même que l'excusabilité du failli est prononcée avant la clôture de la faillite, l'excusabilité ne produit effet qu'au moment de la clôture, lorsque les créanciers recouvrent leur droit de poursuite individuel pour les dettes qui subsistent (1). (1) Voir les concl. du MP.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Excusabilité du failli prononcée avant la clôture de la faillite - Effet

- Art. 16, al. 1er CODE DE COMMERCE LIVRE III - Loi sur les faillites
- Art. 80, al. 2 et 5 CODE DE COMMERCE LIVRE III - Loi sur les faillites
- Art. 82, al. 1er CODE DE COMMERCE LIVRE III - Loi sur les faillites

C.23.0022.N

10 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.1](#)

AC nr. ...

De inbrenger van een handelszaak in een vennootschap is verplicht tot niet-concurrentie met de vennootschap voor een redelijke termijn, die niet verder mag reiken dan wat redelijkerwijs noodzakelijk is om het overgedragen cliënteel aan de overnemer te binden.

VENNOOTSCHAPPEN - Algemeen - gemeenschappelijke regels - Inbreng handelszaak - Niet-concurrentie inbrenger - Redelijke termijn - Begrip

De rechter die de door een partij gevorderde onderzoeksmaatregel beveelt, zoals de overlegging door de tegenpartij van bewijsmateriaal, keert de op voornoemde partij rustende bewijslast niet om.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Onderzoeksmaatregel overlegging bewijsmateriaal - Geen omkering bewijslast

- Art. 877 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 8.4 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

La personne qui apporte un fonds de commerce à une société est tenue de ne pas entrer en concurrence avec la société pendant un délai raisonnable qui ne peut excéder ce qui est raisonnablement nécessaire pour fidéliser la clientèle transférée au repreneur.

SOCIETES - Généralités. règles communes - Apport d'un fonds de commerce - Non-concurrence de la personne effectuant l'apport - Délai raisonnable - Notion

Le juge qui ordonne la mesure d'instruction réclamée par une partie, telle la production d'éléments de preuve par la partie adverse, ne renverse pas la charge de la preuve incombant à la première partie.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Mesure d'instruction consistant en la production d'éléments de preuve - Pas de renversement de la charge de la preuve

- Art. 877 Code judiciaire
- Art. 8.4 Code civil - Livre 8: La preuve

C.23.0039.N

17 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250117.1N.6](#)

AC nr. ...

De belangenconflictprocedure is niet van toepassing op beslissingen die behoren tot de bevoegdheid van de algemene vergadering (1). (1) Zie concl. OM.

VENNOOTSCHAPPEN - Algemeen - gemeenschappelijke regels - Beslissing van de algemene vergadering - Belangenconflictregeling - Toepassing

- Art. 523, § 1 Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

La procédure du conflit d'intérêts ne s'applique pas aux décisions relevant de l'assemblée générale (1). (1) Voir les concl. du MP.

SOCIETES - Généralités. règles communes - Décision de l'assemblée générale - Règlement d'un conflit d'intérêts - Application

- Art. 523, § 1er Code des sociétés et des associations

Wanneer de algemene vergadering zelf beslist tot de inkoop van eigen aandelen, is de belangenconflictprocedure op deze beslissing niet van toepassing, maar wanneer de algemene vergadering de raad van bestuur machtigt om eigen aandelen in te kopen en de raad van bestuur daarop een beslissing neemt om tot dergelijke inkoop over te gaan, de belangenconflictprocedure op deze laatste beslissing wel van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

VENNOOTSCHAPPEN - Algemeen - gemeenschappelijke regels - Inkoop eigen aandelen - Beslissing van de algemene vergadering - Machtiging raad van bestuur - Beslissing raad van bestuur - Belangenconflictregeling - Toepassing

- Art. 620, § 1 Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

Lorsque l'assemblée générale décide elle-même d'acheter des parts ou actions propres, la procédure du conflit d'intérêts ne s'applique pas à cette décision, mais lorsque l'assemblée générale autorise le conseil d'administration à acheter des parts ou actions propres et que le conseil d'administration prend ensuite la décision de procéder à un tel achat, la procédure du conflits d'intérêts s'applique à cette dernière décision (1). (1) Voir les concl. du MP.

SOCIETES - Généralités. règles communes - Achat de parts ou actions propres - Décision de l'assemblée générale - Autorisation du conseil d'administration - Décision du conseil d'administration - Règlement d'un conflit d'intérêts - Application

- Art. 620, § 1er Code des sociétés et des associations

C.23.0045.N

14 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250214.1N.7](#)

AC nr. ...

De materiële schade geleden door de benadeelde wegens de vermindering van zijn arbeidsgeschiktheid bestaat in de vermindering van zijn economische waarde op de arbeidsmarkt; de veronderstelling dat de benadeelde ook zonder lichamelijk letsel werkloos zou zijn geweest, belet het bestaan van deze schade niet (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Vermindering arbeidsgeschiktheid - Begrip

Le dommage matériel subi par la personne lésée à la suite de la diminution de son aptitude au travail réside dans la diminution de sa valeur économique sur le marché du travail ; l'hypothèse selon laquelle la personne lésée se serait trouvée au chômage même en l'absence de lésion corporelle n'empêche pas l'existence de ce dommage (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Diminution de l'aptitude au travail - Notion

C.23.0150.N

14 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250214.1N.8](#)

AC nr. ...

Een vennootschapsbestuurder die op een gegeven ogenblik voorafgaand aan het faillissement wist of behoorde te weten dat er kennelijk geen vooruitzicht was om de onderneming of haar activiteiten te behouden en een faillissement te vermijden, kan aansprakelijk worden gesteld voor het geheel of een deel van de schulden van de onderneming ten belope van het tekort jegens de boedel indien hij vanaf dat ogenblik niet heeft gehandeld zoals een normaal voorzichtig en zorgvuldig bestuurder in dezelfde omstandigheden zou hebben gehandeld, ongeacht in welke mate de fout van de vennootschapsbestuurder heeft bijgedragen tot het netto-passief van de onderneming; hieruit volgt dat geen oorzakelijk verband tussen de fout van de bestuurder en het ontstaan van het passief van de onderneming vereist is.

VENNOOTSCHAPPEN - Allerlei - Kennelijk verloren deficitaire onderneming - Aansprakelijkheid bestuurder voor netto-passief - Geen oorzakelijk verband

- Art. XX.227, § 1 Wetboek van economisch recht

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Kennelijk verloren deficitaire onderneming - Aansprakelijkheid bestuurder - Voortduren fout na inwerkingtreding aansprakelijkheid

- Art. XX.227, § 1 Wetboek van economisch recht

Een vennootschapsbestuurder is aansprakelijk voor het voortzetten van een kennelijk verloren deficitaire onderneming indien deze fout voortduurde na de inwerkingtreding van artikel XX.227 WER; de omstandigheid dat de fout een aanvang nam voor de inwerkingtreding van deze bepaling, doet daaraan niet af.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Fout - Kennelijk verloren deficitaire onderneming - Aansprakelijkheid bestuurder - Voortduren fout na inwerkingtreding aansprakelijkheid

Un administrateur de société qui savait ou devait savoir à un moment antérieur à la faillite qu'il n'y avait manifestement pas de perspective raisonnable de préserver l'entreprise ou ses activités et d'éviter une faillite peut être obligé de tout ou partie des dettes sociales s'il n'a pas, à compter de ce moment, agi comme l'aurait fait un administrateur normalement prudent et diligent placé dans les mêmes circonstances, quelle que soit la mesure dans laquelle la faute a contribué au passif net de l'entreprise ; il s'ensuit qu'aucun lien de causalité n'est requis entre la faute de l'administrateur et l'apparition du passif de l'entreprise.

SOCIETES - Divers - Entreprise manifestement deficitaire et perdue - Responsabilité de l'administrateur quant au passif net - Absence de lien de causalité

- Art. XX.227, § 1er Code de droit économique

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Entreprise manifestement deficitaire et perdue - Responsabilité de l'administrateur - Persistance de la faute après l'entrée en vigueur de la responsabilité

- Art. XX.227, § 1er Code de droit économique

Un administrateur de société est responsable de la poursuite d'une entreprise manifestement deficitaire et perdue si cette faute a persisté après l'entrée en vigueur de l'article XX.227 du code de droit économique ; la circonstance que la faute est née avant l'entrée en vigueur de cette disposition n'a aucune incidence à cet égard.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Entreprise manifestement deficitaire et perdue - Responsabilité de l'administrateur - Persistance de la faute après l'entrée en vigueur de la responsabilité

Procespartijen hebben tegenstrijdige belangen in de zin van artikel 1053, eerste en derde lid, Gerechtelijk Wetboek wanneer zij voor de eerste rechter tegenovergestelde standpunten hebben ingenomen, conclusie tegen elkaar hebben genomen, al dan niet wederkerig vorderingen tegen elkaar hebben ingesteld of ten aanzien van elkaar zijn veroordeeld.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Onsplitsbaar geschil - Tegenstrijdige belangen - Begrip

- Art. 1053 Gerechtelijk Wetboek

ONSPLITSBAARHEID (GESCHIL) - Hoger beroep - Tegenstrijdige belangen - Begrip

- Art. 1053 Gerechtelijk Wetboek

Les parties au procès ont des intérêts contradictoires au sens de l'article 1053, alinéas 1er et 3, du Code judiciaire lorsque, devant le premier juge, elles ont pris des positions contraires, ont conclu l'une contre l'autre, ont introduit des demandes réciproques ou non l'une à l'égard l'autre ou sont condamnées l'une envers l'autre.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Litige indivisible - Intérêts contradictoires - Notion

- Art. 1053 Code judiciaire

INDIVISIBILITE (LITIGE) - Appel - Intérêts contradictoires - Notion

- Art. 1053 Code judiciaire

C.23.0220.N

14 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250214.1N.5](#)

AC nr. ...

Bij het bepalen van de bijdrage van de ouders in de kosten voor hun kinderen kan de rechter rekening houden met inkomsten die een ouder als titularis van een vennootschap zich redelijkerwijze kon verschaffen; zo kan de alimentatierechter rekening houden met de winsten van een vennootschap waarvan een ouder bestuurder of aandeelhouder is, ingeval die winsten, zonder bedrijfseconomische noodzaak, als reserve in de vennootschap werden aangehouden en niet bij wijze van vergoeding of dividend aan de ouder werden uitgekeerd, terwijl die ouder anders kon beslissen (1). (1) Zie concl. OM.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de personen - Kinderen - Onderhoudsbijdrage kinderen - Normaal verkrijgbare inkomsten via de vennootschap - Begrip

- Art. 203 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 203bis Oud Burgerlijk Wetboek

Pour fixer la contribution des parents aux frais occasionnés par leurs enfants, le juge doit tenir compte des revenus qu'un parent pouvait raisonnablement se procurer en qualité de propriétaire d'une société ; ainsi, le juge compétent pour statuer sur les contributions alimentaires peut tenir compte des bénéfices d'une société dont un parent est administrateur ou actionnaire, dans le cas où ces bénéfices ont été tenus en réserve sans nécessité prudentielle et n'ont pas été versés au parent à titre de rémunération ou de dividendes, alors que ce parent pouvait en décider autrement (1). (1) Voir les concl. du MP.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux personnes - Enfants - Contribution alimentaire au profit des enfants - Revenus normalement disponibles par le biais de la société - Notion

- Art. 203 Ancien Code civil

- Art. 203bis Ancien Code civil

C.23.0326.N

3 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.3](#)

AC nr. ...

De aanstelling van een sekwester is een bewarende en voorlopige maatregel; de rechter oordeelt in feite of het opportuun of wenselijk is om een sekwester aan te stellen in de gevallen waarin dit wettelijk mogelijk is (1). (1) Zie concl. OM.

BEWAARGEVIING - Gerechtelijk sekwester - Begrip - 3/11/2025

La désignation d'un séquestre constitue une mesure conservatoire et provisoire; le juge apprécie en fait s'il est opportuun ou souhaitable d'ordonner un séquestre dans les cas où la loi le permet (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DEPOT - Séquestre judiciaire - Notion - Compétence du juge

Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1961 Oud Burgerlijk Wetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Aanstelling - Gerechtelijk sekwestre - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1961 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1961 Ancien Code civil

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Désignation - Séquestre judiciaire - Notion - Compétence du juge

- Art. 1961 Ancien Code civil

Een deelgenoot kan zich, in geval van spoedeisendheid en volstreckte noodzakelijkheid, bij eenzijdig verzoekschrift rechtstreeks wenden tot de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg met het oog op een kortgedingmaatregel dan wel de aanstelling van een sekwestre (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 1207 tot en met 1224 Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing vóór en na de wijziging ervan bij wet van 13 augustus 2011.

En cas d'urgence et d'absolue nécessité, un indivisaire peut s'adresser directement, par requête unilatérale, au président du tribunal de première instance en vue d'obtenir une mesure de référé ou la désignation d'un séquestre (1) (2). (1) Voir les concl. du M.P., publiées à leur date dans AC. (2) Articles 1207 à 1224 du Code judiciaire, tels qu'applicables avant et après leur modification par la loi du 13 août 2011 réformant la procédure de liquidation-partage judiciaire.

BEWAARGEVING - Vereffening-verdeling - Deelgenoot - Gerechtelijk sekwestre - Aanstelling - Kortgedingrechter - Bevoegdheid

- Art. 584, eerste, tweede en vijfde lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

DEPOT - Liquidation-partage - Indivisaire - Séquestre judiciaire - Désignation - Juge des référés - Compétence

- Art. 584, al. 1er, 2 et 5, 1° Code judiciaire

- Art. 585, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 585, 1° Code judiciaire

- Art. 1207 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1207 Code judiciaire

- Art. 1208 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1208 Code judiciaire

- Art. 1209 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1209 Code judiciaire

- Art. 1210 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1210 Code judiciaire

- Art. 1211 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1211 Code judiciaire

- Art. 1212 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1212 Code judiciaire

- Art. 1213 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1213 Code judiciaire

- Art. 1214 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1214 Code judiciaire

- Art. 1215 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1215 Code judiciaire

- Art. 1216 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1216 Code judiciaire

- Art. 1217 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1217 Code judiciaire

- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1218 Code judiciaire

- Art. 1219 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1219 Code judiciaire

- Art. 1220 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1220 Code judiciaire

- Art. 1221 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1221 Code judiciaire

- Art. 1222 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1222 Code judiciaire

- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1223 Code judiciaire

- Art. 1224 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1224 Code judiciaire

- Art. 1961, 2° Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1961, 2° Ancien Code civil

KORT GEDING - Spoedeisendheid - Volstreckte noodzakelijkheid - Vereffening-verdeling - Deelgenoot - Kortgedingmaatregel - Aanstelling sekwestre

REFERE - Urgence - Absolue nécessité - Liquidation-partage - Indivisaire - Mesure de référé - Désignation d'un séquestre

- Art. 584, eerste, tweede en vijfde lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 584, al. 1er, 2 et 5, 1° Code judiciaire

- Art. 585, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 585, 1° Code judiciaire

- Art. 1207 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1207 Code judiciaire

- Art. 1208 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1208 Code judiciaire

- Art. 1209 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1209 Code judiciaire

- Art. 1210 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1211 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1212 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1213 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1214 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1215 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1216 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1217 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1219 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1220 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1221 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1222 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1224 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1961, 2° Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1210 Code judiciaire
- Art. 1211 Code judiciaire
- Art. 1212 Code judiciaire
- Art. 1213 Code judiciaire
- Art. 1214 Code judiciaire
- Art. 1215 Code judiciaire
- Art. 1216 Code judiciaire
- Art. 1217 Code judiciaire
- Art. 1218 Code judiciaire
- Art. 1219 Code judiciaire
- Art. 1220 Code judiciaire
- Art. 1221 Code judiciaire
- Art. 1222 Code judiciaire
- Art. 1223 Code judiciaire
- Art. 1224 Code judiciaire
- Art. 1961, 2° Ancien Code civil

Een zaak is spoedeisend wanneer een onmiddellijke beslissing wenselijk is om schade van een bepaalde omvang of ernstige ongemakken te voorkomen; de kortgedingrechter beschikt dienaangaande over een ruime feitelijke beoordelingsmacht en, in de juiste mate, over de grootste vrijheid (1). (1) Zie concl. MP.

KORT GEDING - Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg - Bevoegdheid in spoedeisend geval - Spoedeisend karakter - Begrip - Controle - Marginale toetsing
- Art. 584, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Il y a urgence lorsqu'une décision immédiate est souhaitable afin de prévenir un dommage d'une certaine ampleur ou des inconvénients majeurs; ce faisant, le juge des référés dispose d'un large pouvoir d'appréciation en fait et, dans une juste mesure, de la plus grande liberté (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

REFERE - Président du tribunal de première instance - Compétence en cas d'urgence - Caractère urgent - Notion - Contrôle - Appréciation marginale
- Art. 584, al. 1er Code judiciaire

Er is volstreekte noodzakelijkheid wanneer er uitzonderlijke omstandigheden zijn die verantwoorden dat in de beginfase van de procedure afbreuk wordt gedaan aan het recht op tegenspraak; dit is het geval wanneer te vrezen valt dat de gevorderde maatregelen die redelijk en proportioneel zijn, anders zonder voorwerp zouden worden of hun doeltreffendheid zouden verliezen of ingeval zij gericht zijn tegen een onbekende of niet-geïdentificeerde partij; de rechter houdt hierbij rekening met de gerechtvaardigde belangen van de respectieve partijen; de rechter beoordeelt in feite of er volstreekte noodzakelijkheid is voor zover hij het wettelijk begrip 'volstreekte noodzakelijkheid' niet miskent (1). (1) Zie concl. OM.

KORT GEDING - Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg - Volstreekte noodzakelijkheid - Begrip - Controle - Marginale toetsing

Il y a absolue nécessité s'il existe des circonstances exceptionnelles exigeant que le droit au contradictoire ne soit pas mis en œuvre dans la toute première phase de la procédure; tel est le cas lorsqu'il est à craindre que les mesures demandées, qui sont raisonnables et proportionnées, deviendraient sinon sans objet ou perdraient leur efficacité ou si elles sont dirigées contre une partie inconnue ou non identifiée; le juge tient compte à cet égard des intérêts légitimes des différentes parties; en réalité, le juge apprécie en fait s'il y a absolue nécessité dans la mesure où il ne méconnaît pas la notion légale d'« absolue nécessité » (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

REFERE - Président du tribunal de première instance - Absolue nécessité - Notion - Contrôle - Appréciation marginale

- Art. 584, tweede en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 584, al. 2 et 4 Code judiciaire

Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling kunnen in de regel enkel in het raam van de gerechtelijke vereffening-verdeling worden aangebracht en kunnen enkel door de notaris-vereffenaar door de neerlegging van een proces-verbaal van bezwaren bij de vereffening-rechter worden aanhangig gemaakt, zodat deelgenoten, in de regel, geen geschillen met betrekking tot de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling rechtstreeks bij de vereffening-rechter kunnen aanhangig maken (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 1207 tot en met 1224 Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing vóór en na de wijziging ervan bij wet van 13 augustus 2011.

Les contestations ayant trait aux opérations notariales de liquidation-partage ne peuvent, en règle, être soulevées que dans le cadre de la liquidation-partage judiciaire et seul le notaire-liquidateur peut en saisir le juge de la liquidation par le dépôt d'un procès-verbal de contredits, de sorte que les indivisaires ne peuvent, en règle, saisir directement le juge de la liquidation de contestations afférentes aux opérations notariales de liquidation-partage (1). (2). (1) Voir les concl. du M.P., publiées à leur date dans AC. (2) Articles 1207 à 1224 du Code judiciaire, tels qu'applicables avant et après leur modification par la loi du 13 août 2011 réformant la procédure de liquidation-partage judiciaire.

ERFENISSEN - Vereffening-verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Aanhangigmaking bij de vereffening-rechter - Modaliteiten

SUCCESSION - Liquidation-partage - Contestations liées aux opérations notariales de liquidation-partage - Saisine du juge de la liquidation - Modalités

- Art. 1207 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1208 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1209 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1210 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1211 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1212 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1213 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1214 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1215 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1216 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1217 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1219 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1220 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1221 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1222 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1224 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1207 Code judiciaire
- Art. 1208 Code judiciaire
- Art. 1209 Code judiciaire
- Art. 1210 Code judiciaire
- Art. 1211 Code judiciaire
- Art. 1212 Code judiciaire
- Art. 1213 Code judiciaire
- Art. 1214 Code judiciaire
- Art. 1215 Code judiciaire
- Art. 1216 Code judiciaire
- Art. 1217 Code judiciaire
- Art. 1218 Code judiciaire
- Art. 1219 Code judiciaire
- Art. 1220 Code judiciaire
- Art. 1221 Code judiciaire
- Art. 1222 Code judiciaire
- Art. 1223 Code judiciaire
- Art. 1224 Code judiciaire

NOTARIS - Vereffening-verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Aanhangigmaking bij de vereffening-rechter - Modaliteiten

NOTAIRE - Liquidation-partage - Contestations liées aux opérations notariales de liquidation-partage - Saisine du juge de la liquidation - Modalités

- Art. 1207 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1208 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1209 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1210 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1211 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1212 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1213 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1207 Code judiciaire
- Art. 1208 Code judiciaire
- Art. 1209 Code judiciaire
- Art. 1210 Code judiciaire
- Art. 1211 Code judiciaire
- Art. 1212 Code judiciaire
- Art. 1213 Code judiciaire

- Art. 1214 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1215 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1216 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1217 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1219 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1220 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1221 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1222 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1224 Gerechtelijk Wetboek

VERDELING - Vereffening-verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Aanhangigmaking bij de vereffening-rechter - Modaliteiten

- Art. 1207 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1208 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1209 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1210 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1211 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1212 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1213 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1214 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1215 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1216 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1217 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1219 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1220 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1221 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1222 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1224 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1214 Code judiciaire
- Art. 1215 Code judiciaire
- Art. 1216 Code judiciaire
- Art. 1217 Code judiciaire
- Art. 1218 Code judiciaire
- Art. 1219 Code judiciaire
- Art. 1220 Code judiciaire
- Art. 1221 Code judiciaire
- Art. 1222 Code judiciaire
- Art. 1223 Code judiciaire
- Art. 1224 Code judiciaire

PARTAGE - Liquidation-partage - Contestations liées aux opérations notariales de liquidation-partage - Saisine du juge de la liquidation - Modalités

- Art. 1207 Code judiciaire
- Art. 1208 Code judiciaire
- Art. 1209 Code judiciaire
- Art. 1210 Code judiciaire
- Art. 1211 Code judiciaire
- Art. 1212 Code judiciaire
- Art. 1213 Code judiciaire
- Art. 1214 Code judiciaire
- Art. 1215 Code judiciaire
- Art. 1216 Code judiciaire
- Art. 1217 Code judiciaire
- Art. 1218 Code judiciaire
- Art. 1219 Code judiciaire
- Art. 1220 Code judiciaire
- Art. 1221 Code judiciaire
- Art. 1222 Code judiciaire
- Art. 1223 Code judiciaire
- Art. 1224 Code judiciaire

Het in artikel 584, tweede en vierde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde verzoekschrift is het eenzijdig verzoekschrift in de zin van de artikelen 1026 en volgende Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

KORT GEDING - Spoedeisendheid - Volstrekte noodzakelijkheid - Verzoekschrift - Begrip

- Art. 584, eerste, tweede en vierde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1026 Gerechtelijk Wetboek

La requête visée à l'article 584, alinéas 2 et 4, du Code judiciaire est la requête unilatérale au sens des articles 1026 et suivants du Code judiciaire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

REFERE - Urgence - Absolue nécessité - Requête - Notion

- Art. 584, al. 1er, 2 et 4 Code judiciaire
- Art. 1026 Code judiciaire

De dwangsomschuldeiser die beweerdelijk verbeurde dwangsommen wil invorderen moet voorafgaand aan uitvoerend beslag op roerend goed een bevel tot betalen laten betekenen, dat geldt als ingebrekestelling en eerste daad van tenuitvoerlegging; dit bevel moet alle elementen bevatten die de dwangsomschuldenaar moeten toelaten vrijwillig tot betaling over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerend beslag op roerend goed - Invordering beweerdelijk verbeurde dwangsom - Verplichting dwangsomschuldeiser - Bevel tot betalen - Inhoud

- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385quater, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1499 Gerechtelijk Wetboek

DWANGSOM - Invordering beweerdelijk verbeurde dwangsom - Uitvoerend beslag op roerend goed - Verplichting dwangsomschuldeiser - Bevel tot betalen - Inhoud

- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385quater, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1499 Gerechtelijk Wetboek

De dwangsomschuldenaar kan zich voor de beslagrechter verzetten tegen de tenuitvoerlegging voor de beweerdelijk verbeurde dwangsommen en, in geval van verzet, oordeelt de beslagrechter of de dwangsommen al dan niet verbeurd zijn en bijgevolg of de tenuitvoerlegging al dan niet rechtmatig is; de beslagrechter richt zich daarbij naar het doel en de strekking van de dwangsomveroordeling, zonder de inhoud van de dwangsomtitel te kunnen wijzigen, beperken of uitbreiden (1). (1) Zie concl. OM.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Tenuitvoerlegging dwangsom - Verzet dwangsomschuldenaar - Taak van de beslagrechter - Verbeurde dwangsom - Rechtmatigheid bevel tot betalen - Beoordeling dwangsomtitel - Maatstaf - Grenzen

- Art. 793, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

DWANGSOM - Tenuitvoerlegging dwangsom - Verzet dwangsomschuldenaar - Taak van de beslagrechter - Verbeurde

Le créancier qui entend obtenir le recouvrement d'astreintes prétendument encourues doit, préalablement à la saisie-exécution mobilière, faire signifier un commandement de payer qui vaut comme mise en demeure et comme premier acte d'exécution; ce commandement doit contenir tous les éléments permettant au débiteur de payer volontairement (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SAISIE - Saisie exécution - Saisie-exécution mobilière - Recouvrement d'une astreinte prétendument encourue - Obligation du créancier des astreintes - Commandement de payer - Contenu

- Art. 1385bis, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1385quater, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1395, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1498, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1499 Code judiciaire

ASTREINTE - Recouvrement d'une astreinte prétendument encourue - Saisie-exécution mobilière - Obligation du créancier des astreintes - Commandement de payer - Contenu

- Art. 1385bis, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1385quater, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1395, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1498, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1499 Code judiciaire

Le débiteur peut former opposition devant le juge des saisies contre l'exécution d'astreintes prétendument encourues et, en cas d'opposition, le juge des saisies apprécie si les astreintes étaient ou non encourues et, par conséquent, si l'exécution était ou non légale; à cet égard, le juge des saisies prend en considération le but et la portée de la condamnation assortie d'une astreinte, sans pouvoir étendre, restreindre ou modifier le contenu du titre portant astreinte (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SAISIE - Saisie exécution - Exécution de l'astreinte - Opposition du débiteur des astreintes - Mission du juge des saisies - Astreinte encourue - Légalité du commandement de payer - Appréciation du titre portant astreinte - Critère - Limites

- Art. 793, deuxième al. Code judiciaire
- Art. 1395, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1498, al. 1er Code judiciaire

ASTREINTE - Exécution de l'astreinte - Opposition du débiteur des astreintes - Mission du juge des saisies - Astreinte encourue -

dwangsom - Rechtmatigheid bevel tot betalen - Beoordeling dwangsomtitel - Maatstaf - Grenzen

- Art. 793, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Légalité du commandement de payer - Appréciation du titre portant astreinte - Critère - Limites

- Art. 793, deuxième al. Code judiciaire
- Art. 1395, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1498, al. 1er Code judiciaire

De dwangsomschuldenaar kan zijn bezwaren betreffende de tenuitvoerlegging voor de beweerdelijk verbeurde dwangsommen voor de beslagrechter brengen middels een verzet tegen het bevel tot betalen; de beslagrechter oordeelt in het raam van dat verzet of de dwangsommen al dan niet verbeurd zijn en bijgevolg of het bevel tot betalen al dan niet rechtmatig is (1). (1) zie concl. OM.

Le débiteur peut soumettre au juge des saisies ses contestations relatives à l'exécution d'astreintes prétendument encourues en formant opposition contre le commandement de payer; dans le cadre de cette opposition, le juge des saisies apprécie si les astreintes étaient ou non encourues et, par conséquent, si le commandement de payer était ou non legal (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Tenuitvoerlegging dwangsom - Verzet dwangsomschuldenaar - Bevel tot betalen - Taak van de beslagrechter - Verbeurde dwangsom - Rechtmatigheid bevel tot betalen

- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385quater, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1499 Gerechtelijk Wetboek

DWANGSOM - Tenuitvoerlegging dwangsom - Verzet dwangsomschuldenaar - Bevel tot betalen - Taak van de beslagrechter - Verbeurde dwangsom - Rechtmatigheid bevel tot betalen

- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385quater, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1499 Gerechtelijk Wetboek

SAISIE - Saisie exécution - Exécution de l'astreinte - Opposition du débiteur des astreintes - Commandement de payer - Mission du juge des saisies - Astreinte encourue - Légalité du commandement de payer

- Art. 1385bis, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1385quater, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1395, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1498, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1499 Code judiciaire

ASTREINTE - Exécution de l'astreinte - Opposition du débiteur des astreintes - Commandement de payer - Mission du juge des saisies - Astreinte encourue - Légalité du commandement de payer

- Art. 1385bis, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1385quater, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1395, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1498, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1499 Code judiciaire

De overtreding van de hoofdveroordeling maakt de dwangsommen automatisch betaalbaar en de uitvoerbare titel ontstaat bij de overtreding ingevolge de rechterlijke beslissing met de dwangsomveroordeling; deze rechterlijke beslissing vormt de uitvoerbare titel op basis waarvan kan worden uitgevoerd voor beweerdelijk verbeurde dwangsommen (1). (1) Zie concl. OM.

Le non-respect de la condamnation principale rend une astreinte automatiquement exigible et le non-respect de la décision judiciaire assortie d'une astreinte donne lieu à un titre exécutoire; cette décision judiciaire constitue le titre exécutoire permettant le recouvrement de l'astreinte prétendument encourue (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DWANGSOM - Overtreding hoofdveroordeling - Gevolg - Ontstaan uitvoerbare titel - Tijdstip

- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385quater, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

DWANGSOM - Uitvoering - Beweerdelijk verbeurde dwangsommen - Uitvoerbare titel - Basis

ASTREINTE - Non-respect de la condamnation principale - Conséquence - Point de départ du titre exécutoire - Date

- Art. 1385bis, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1385quater, al. 1er Code judiciaire

ASTREINTE - Exécution - Astreinte prétendument encourue - Titre exécutoire - Base

- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385quater, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1385bis, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1385quater, al. 1er Code judiciaire

De saisine van de beslagrechter als executierechter is beperkt tot de in het bevel tot betalen aangevoerde overtredingen en de dientengevolge beweerdelijk verbeurde dwangsommen; de saisine van de beslagrechter strekt zich niet uit tot niet in het bevel tot betalen aangevoerde overtredingen en de dientengevolge beweerdelijk verbeurde dwangsommen, ook al zouden deze overtredingen zijn begaan vóór de betekening van het bevel tot betalen en binnen het totaalbedrag ervan blijven (1). (1) Zie concl. OM.

La saisine du juge des saisies, en tant que juge de l'exécution, se limite aux manquements invoqués dans le commandement de payer et aux astreintes prétendument encourues en conséquence; la saisine du juge des saisies ne s'étend pas aux manquements non invoqués dans le commandement de payer et aux astreintes prétendument encourues en conséquence, même si ces manquements ont été commis avant la signification du commandement de payer et même si leur montant reste compris dans le total réclamé (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Saisine beslagrechter - Saisine executierechter - Beweerdelijk verbeurde dwangsom - Bevel tot betalen - Grens

- Art. 793, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

DWANGSOM - Saisine beslagrechter - Saisine executierechter - Beweerdelijk verbeurde dwangsom - Bevel tot betalen - Grens

- Art. 793, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

SAISIE - Saisie exécution - Saisine du juge des saisies - Saisine du juge de l'exécution - Astreinte prétendument encourue - Commandement de payer - Limite

- Art. 793, deuxième al. Code judiciaire
- Art. 1395, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1498, al. 1er Code judiciaire

ASTREINTE - Saisine du juge des saisies - Saisine du juge de l'exécution - Astreinte prétendument encourue - Commandement de payer - Limite

- Art. 793, deuxième al. Code judiciaire
- Art. 1395, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1498, al. 1er Code judiciaire

De taak van de beslagrechter bestaat erin de regelmatigheid en de rechtmatigheid van de tenuitvoerlegging te controleren, en het komt hem bijgevolg toe in het raam van een verzet tegen een bevel of een beslag met betrekking tot beweerdelijk verbeurde dwangsommen te oordelen of de dwangsommen waarvoor tot tenuitvoerlegging werd overgegaan al dan niet verbeurd zijn; het komt hem daarentegen niet toe te oordelen over het al dan niet verbeurd zijn van dwangsommen waarvoor nog niet tot tenuitvoerlegging werd overgegaan (1). (1) Zie concl. OM.

Le juge des saisies ayant pour mission de contrôler la régularité et la légalité de l'exécution, il lui appartient, dans le cadre d'une opposition à une saisie ou à un commandement tendant au paiement d'astreintes prétendument encourues, d'apprécier si les astreintes mises à exécution étaient ou non encourues; en revanche, il ne lui appartient pas d'apprécier si les astreintes qui n'ont pas encore été mises à exécution étaient ou non encourues (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Taak van de beslagrechter - Verzet - Beweerdelijk verbeurde dwangsom - Grens

- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

DWANGSOM - Taak van de beslagrechter - Verzet - Beweerdelijk verbeurde dwangsom - Grens

SAISIE - Saisie exécution - Mission du juge des saisies - Opposition - Astreinte prétendument encourue - Limite

- Art. 1395, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1498, al. 1er Code judiciaire

ASTREINTE - Mission du juge des saisies - Opposition - Astreinte prétendument encourue - Limite

- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1395, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1498, al. 1er Code judiciaire

C.23.0349.F

6 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250206.1F.3](#)

AC nr. ...

Aangezien de prejudiciële vraag van de eiseres, tot aanwijzing van de discriminatie die zij aanvoert tussen de categorieën van personen die zij tegenover elkaar stelt, uitgaat van de oncontroleerbare veronderstelling dat de Koning, bij het vaststellen van het maximaal bedrag van de vergoeding bepaald in het koninklijk besluit van 5 augustus 1991, zou zijn uitgegaan van een beperkende omschrijving van artikel 8, eerste lid, van de wet van 30 juli 1979, zodat Hij, in strijd met die wetsbepaling, de personen die hun aanwezigheid op de plaats en op het ogenblik van het schadegeval niet aantonen, van de toepassing van die wet uitsluit, dient die vraag niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld.

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Discriminatie tussen verschillende categorieën van personen - Op grond van een oncontroleerbare veronderstelling - Uitwerking

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Discriminatie tussen verschillende categorieën van personen - Op grond van een oncontroleerbare veronderstelling - Uitwerking

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Dès lors qu'elle repose, pour identifier la discrimination qu'elle allègue entre les catégories de personnes qu'elle oppose, sur l'hypothèse, que rien ne permet de vérifier, qu'en établissant le plafond d'indemnisation prévu par son arrêté du 5 août 1991, le Roi se serait fondé sur une définition restrictive de l'article 8, alinéa 1er, de la loi du 30 juillet 1979, excluant de son champ d'application, en violation de cette disposition légale, les personnes ne démontrant pas leur présence sur les lieux au moment du sinistre, la question préjudicielle proposée par la demanderesse ne doit pas être posée à la Cour constitutionnelle.

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Discrimination entre des catégories de personnes - Sur la base d'une hypothèse invérifiable - Effet

- Art. 26, § 1er, 3° Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Discrimination entre des catégories de personnes - Sur la base d'une hypothèse invérifiable - Effet

- Art. 26, § 1er, 3° Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

Aangezien de wet van 30 juli 1979 niet verduidelijkt wat onder lichamelijke schade moet worden begrepen, moet dit begrip worden verstaan in de betekenis die hieraan in het gemeen recht wordt gegeven; volgens dat recht omvat de lichamelijke schade de aantastingen van zowel de lichamelijke als de psychische integriteit (1). (1) Zie concl. OM.

VERZEKERING - Landverzekering - Brand en ontploffing - Verplichte burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering - Toepassingsgebied van de vergoeding - Lichamelijke schade - Begrip

- Art. 7, § 2 Wet 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen

Dès lors que la loi du 30 juillet 1979 ne précise pas ce qu'il y a lieu d'entendre par dommage corporel, ce terme doit être compris dans le sens que lui donne le droit commun; selon celui-ci, le dommage corporel englobe les atteintes à l'intégrité tant physique que psychique (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Incendies et explosions - Assurance obligatoire de la responsabilité civile - Champ d'application de l'indemnisation - Dommages corporels - Notion

- Art. 7, § 2 L. du 30 juillet 1979 relative à la prévention des incendies et des explosions ainsi qu'à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile dans ces mêmes circonstances

Uit artikel 8, eerste lid, van de wet van 30 juli 1979 volgt niet dat enkel de personen die hun aanwezigheid in of vlak bij een van de in artikel 7 bedoelde inrichtingen op het ogenblik van het schadegeval aantonen, derden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

VERZEKERING - Landverzekering - Brand en ontploffing - Verplichte burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering - Toepassingsgebied ratione personae - Derden - Begrip

- Art. 8, eerste lid Wet 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen

Il ne suit pas de l'article 8, alinéa 1er, de la loi du 30 juillet 1979 que seules les personnes démontrant leur présence dans ou à proximité des établissements visés à l'article 7 au moment du sinistre sont des tiers (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Incendies et explosions - Assurance obligatoire de la responsabilité civile - Champ d'application ratione personae - Tiers - Notion

- Art. 8, al. 1er L. du 30 juillet 1979 relative à la prévention des incendies et des explosions ainsi qu'à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile dans ces mêmes circonstances

C.23.0375.F

20 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250220.1F.4](#)

AC nr. ...

Het bestaan van een positie van economische afhankelijkheid van een bedrijf ten aanzien van een ander bedrijf vereist niet dat die bedrijven verbonden zijn door een overeenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

HANDELSPRAKTIJK - Bestaan van een positie van economische afhankelijkheid van een bedrijf ten aanzien van een ander bedrijf - Voorafgaande voorwaarde

- Art. IV.2/1 Wetboek van economisch recht

L'existence d'une position de dépendance économique d'une entreprise à l'égard d'une autre entreprise ne requiert pas que ces entreprises soient dans les liens d'un contrat (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRATIQUES DU COMMERCE - Existence d'une position de dépendance économique d'une entreprise à l'égard d'une autre entreprise - Condition préalable

- Art. IV.2/1 Code de droit économique

Het gebruik van een werkwijze waarop een octrooi is genomen, mag niet worden aangeboden zonder instemming van de octrooihouder (1). (1) Zie concl. OM.

UITVINGDSOCTROOI - Algemeen - Recht van houder

- Art. XI. 29, § 1 Wetboek van economisch recht

L'offre d'utiliser un procédé breveté est interdite sans le consentement du titulaire du brevet (1). (1) Voir les concl. du MP.

BREVET D'INVENTION - Généralités - Droit du titulaire

- Art. XI. 29, § 1er Code de droit économique

C.23.0381.N

21 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250221.1N.6](#)

AC nr. ...

De leasinggever blijft eigenaar van het geleasede goed, ook wanneer de leasingnemer zijn betalingsverbintenis correct uitvoert; bij het einde van de leasingovereenkomst is de leasingnemer in principe gehouden tot teruggave van het geleasede goed aan de leasinggever, zonder dat de leasinggever daarbij gehouden is tot betaling van de waarde van het goed aan de leasingnemer; de leasingnemer kan echter bij het einde van de leasingovereenkomst ervoor kiezen om de in de leasingovereenkomst bedongen aankoopoptie uit te oefenen; oefent hij deze optie uit, dan wordt hij eigenaar van het goed en heeft hij recht op de waarde ervan (1). (1) Zie concl. OM.

EIGENDOM - Leasing - Einde leasingovereenkomst - Eigendom geleasede goed - Waarde van het geleasede goed - Verplichtingen en rechten leasinggever en leasingnemer

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1 KB nr. 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur

OVEREENKOMST - Allerlei - Leasing - Einde leasingovereenkomst - Eigendom geleasede goed - Waarde van het geleasede goed - Verplichtingen en rechten leasinggever en leasingnemer

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1 KB nr. 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur

Het eigendomsrecht van de leasinggever laat hem toe om bij ontbinding wegens wanprestatie van de leasingnemer het goed terug te vorderen, maar strekt niet louter tot zekerheid van de uitvoering door de leasingnemer van zijn betalingsverbintenis (1). (1) Zie concl. OM.

EIGENDOM - Leasing - Leasinggever - Ontbinding wegens wanprestatie van de leasingnemer - Eigendomsrecht - Functie

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1 KB nr. 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur

OVEREENKOMST - Allerlei - Leasing - Leasinggever - Ontbinding wegens wanprestatie van de leasingnemer - Eigendomsrecht - Functie

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

Le donneur en leasing reste propriétaire du bien donné en leasing, même lorsque le preneur en leasing exécute correctement son obligation de paiement ; au terme du contrat de location-financement, le preneur en leasing est en principe tenu de restituer le bien donné en leasing au donneur en leasing, sans ce que ce dernier soit tenu de lui payer la valeur du bien ; le preneur en leasing peut cependant choisir, au terme de la convention de location-financement, d'exercer l'option d'achat stipulée dans cette convention ; s'il exerce cette option, il devient propriétaire du bien et il a droit à la valeur de celui-ci (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROPRIETE - Leasing - Fin de la convention de location-financement - Propriété du bien donné en leasing - Valeur du bien donné en leasing - Obligations et droits du donneur en leasing et du preneur en leasing

- Art. 544 Ancien Code civil
- Art. 1er A.R. n° 55 du 10 novembre 1967 organisant le statut juridique des entreprises pratiquant la location-financement

CONVENTION - Divers - Leasing - Fin de la convention de location-financement - Propriété du bien donné en leasing - Valeur du bien donné en leasing - Obligations et droits du donneur en leasing et du preneur en leasing

- Art. 544 Ancien Code civil
- Art. 1er A.R. n° 55 du 10 novembre 1967 organisant le statut juridique des entreprises pratiquant la location-financement

Le droit de propriété du donneur en leasing lui permet de réclamer la restitution du bien en cas de résolution de la convention pour manquement de la part du preneur en leasing, mais ne tend pas uniquement à garantir l'exécution par le preneur en leasing de son obligation de paiement (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROPRIETE - Leasing - Donneur en leasing - Résolution pour manquement du preneur en leasing - Droit de propriété - Fonction

- Art. 544 Ancien Code civil
- Art. 1er A.R. n° 55 du 10 novembre 1967 organisant le statut juridique des entreprises pratiquant la location-financement

CONVENTION - Divers - Leasing - Donneur en leasing - Résolution pour manquement du preneur en leasing - Droit de propriété - Fonction

- Art. 544 Ancien Code civil

- Art. 1 KB nr. 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur

- Art. 1er A.R. n° 55 du 10 novembre 1967 organisant le statut juridique des entreprises pratiquant la location-financement

Wanneer de leasinggever bij ontbinding wegens wanprestatie van de leasingnemer het geleasede goed terugvordert vóór het einde van de leasingovereenkomst en de waarde van het goed het bedrag van de schuldvordering van de leasinggever overtreft, is de leasinggever als eigenaar van het geleasede goed niet gehouden tot afdracht van het saldo aan de leasingnemer (1).

(1) Zie concl. OM. Contra: Cass. 8 november 2002, AR C.00.0374.N, AC 2002, nr. 594.

Lorsque, en cas de résolution de la convention pour manquement de la part du preneur en leasing, le donneur en leasing réclame la restitution du bien donné en leasing avant la fin de la convention de location-financement et que la valeur du bien dépasse le montant de la créance du donneur en leasing, il n'est pas tenu, en qualité de propriétaire du bien donné en leasing, au paiement du solde au preneur en leasing (1). (1) Voir les concl. du MP. Contra : Cass. 8 novembre 2002, RG C.00.0374.N, AC 2002, n° 594.

EIGENDOM - Leasing - Ontbinding van de leasingovereenkomst wegens wanprestatie leasingnemer - Waarde van het geleasede goed dat het bedrag van de schuldvordering van de leasinggever overtreft - Bestemming

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1 KB nr. 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur

OVEREENKOMST - Allerlei - Leasing - Ontbinding van de leasingovereenkomst wegens wanprestatie leasingnemer - Waarde van het geleasede goed dat het bedrag van de schuldvordering van de leasinggever overtreft - Bestemming

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1 KB nr. 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur

PROPRIETE - Leasing - Résolution de la convention de location-financement pour manquement du preneur en leasing - Valeur du bien donné en leasing qui excède le montant de la créance du donneur en leasing - Affectation

- Art. 544 Ancien Code civil

- Art. 1er A.R. n° 55 du 10 novembre 1967 organisant le statut juridique des entreprises pratiquant la location-financement

CONVENTION - Divers - Leasing - Résolution de la convention de location-financement pour manquement du preneur en leasing - Valeur du bien donné en leasing qui excède le montant de la créance du donneur en leasing - Affectation

- Art. 544 Ancien Code civil

- Art. 1er A.R. n° 55 du 10 novembre 1967 organisant le statut juridique des entreprises pratiquant la location-financement

C.23.0399.F

13 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250313.1F.4](#)

AC nr. ...

In zoverre de wet van 25 april 2014 de inhoud van artikel 23/1, § 2, WBN verduidelijkt, is ze een uitleggingswet (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 23/1 WBN, vóór de wijziging ervan door de wet van 25 april 2014.

NATIONALITEIT - Bedrieglijke verkrijging van de nationaliteit - Vervallenverklaring van de nationaliteit - Risico op staatloosheid - Voorwaarde voor de vervallenverklaring van de nationaliteit - Wet 25 april 2014 - Kwalificatie van de wet

- Art. 23/1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN -

Uitlegging - Nationaliteit - Bedrieglijke verkrijging van de nationaliteit - Vervallenverklaring van de nationaliteit - Risico op staatloosheid - Voorwaarde voor de vervallenverklaring van de nationaliteit - Wet 25 april 2014 - Kwalificatie van de wet

Dans la mesure où elle clarifie la teneur de l' article 23/1, § 2, du Code de la nationalité, la loi du 25 avril 2014 est interprétative (1) (2). (1) Voir les concl. du MP. (2) Code de la nationalité belge, art. 23/1, avant sa modification par la loi du 25 avril 2014.

NATIONALITE - Acquisition de la nationalité de manière frauduleuse - Déchéance de la nationalité - Risque de devenir apatride - Condition pour prononcer la déchéance - Loi du 25 avril 2014 - Qualification de la loi

- Art. 23/1 Code de la nationalité belge

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Interprétation -

Nationalité - Acquisition de la nationalité de manière frauduleuse - Déchéance de la nationalité - Risque de devenir apatride - Condition pour prononcer la déchéance - Loi du 25 avril 2014 - Qualification de la loi

C.23.0450.N

14 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250314.1N.8](#)

AC nr. ...

Behoudens wettelijke of contractuele afwijking is er een oorzakelijk verband tussen het onzeker voorval en de schade aan iemands vermogen wanneer vaststaat dat zonder het onzeker voorval de schade zich niet zou hebben voorgedaan, zoals ze zich concreet heeft voorgedaan; het oorzakelijk verband tussen het onzeker voorval en de schade kan slechts worden uitgesloten wanneer de schade zoals ze zich concreet heeft voorgedaan, op dezelfde wijze zou zijn ontstaan zonder dat onzeker voorval (1). (1) Zie concl. OM.

VERZEKERING - Landverzekering - Schadeverzekering - Onzeker voorval - Oorzakelijk verband - Begrip

- Art. 5, 15° Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

VERZEKERING - Landverzekering - Schadeverzekering - Onzeker voorval - Begrip

- Art. 5, 15° Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Sauf dérogation légale ou contractuelle, il existe un lien de causalité entre l'événement incertain et le dommage causé au patrimoine d'une personne lorsqu'il est établi que, sans l'événement incertain, le dommage ne serait pas survenu tel qu'il s'est produit in concreto ; l'existence d'un lien de causalité entre l'événement incertain et le dommage ne peut être exclue que lorsque le dommage, tel qu'il s'est produit in concreto, serait survenu de la même manière sans cet événement incertain (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Assurance de dommage - Événement incertain - Lien de causalité - Notion

- Art. 5, 15° L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

ASSURANCES - Assurances terrestres - Assurance de dommage - Événement incertain - Notion

- Art. 5, 15° L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

C.23.0458.N

31 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250131.1N.9](#)

AC nr. ...

De beslissing tot verbeurdverklaring overeenkomstig artikel 42, 3°, Strafwetboek heeft in de regel een zakelijke werking en slaat aldus op de zaak zelf; de eigendom daarvan wordt aan de Staat overgedragen van zodra het vonnis dat de verbeurdverklaring uitspreekt, in kracht van gewijsde is gegaan (1). (1) Zie concl. OM

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Aard van de straf - Gevolg - Eigendomsoverdracht - Tijdstip

- Art. 42, 3° Strafwetboek

La décision de confiscation prévue à l'article 42, 3°, du Code pénal a, en règle, un effet réel, c'est-à-dire qu'elle porte sur la chose elle-même ; la propriété de celle-ci est transférée à l'État dès que le jugement prononçant la confiscation est passé en force de chose jugée (1). (1) Voir les concl. du MP.

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation spéciale - Nature de la peine - Conséquence - Transfert de propriété - Moment

- Art. 42, 3° Code pénal

De exceptie van gewijsde geldt wanneer de rechter, op basis van een vergelijking van de draagwijdte van de beslissing waarvan het gezag van gewijsde wordt ingeroepen met de nieuwe vordering, beslist dat die vordering niet kan worden ingewilligd zonder het voordeel van de eerdere beslissing ongedaan te maken (1). (1) Zie concl. OM

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke
3/11/2025

L'exception de la chose jugée vaut lorsque, après avoir comparé la portée de la décision dont l'autorité de chose jugée est invoquée avec l'action nouvelle, décide que cette action ne peut être accueillie sans détruire le bénéfice de la décision antérieure (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Autorité de
P. 28/243

zaken - Gezag van het rechterlijk gewijsde - Vordering waarover definitief werd beslist - Latere vordering tussen dezelfde partijen - Draagwijdte eerste beslissing - Gevolg

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 24 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 25 Gerechtelijk Wetboek

la chose jugée - Action définitivement jugée - Action exercée ultérieurement entre les mêmes parties - Portée de la première décision - Conséquence

- Art. 23 Code judiciaire
- Art. 24 Code judiciaire
- Art. 25 Code judiciaire

De tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring mag de omvang van het voordeel dat het oorspronkelijke misdrijf opleverde, niet overschrijden; bij een verbeurdverklaring tot beloop van een bepaald bedrag wordt bijgevolg het onroerend goed zelf integraal verbeurd verklaard, maar blijven de financiële gevolgen daarvan beperkt in die zin dat, indien de tenuitvoerlegging ervan meer opbrengt dan het bedrag waarvoor verbeurd werd verklaard, het saldo ten goede komt aan de rechthebbende (1).
(1) Zie concl. OM.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Tenuitvoerlegging - Omvang - Saldo - Bestemming

- Art. 42, 3° Strafwetboek
- Art. 43bis Strafwetboek

L'exécution de la confiscation ne peut pas excéder l'étendue de l'avantage tiré de l'infraction primaire ; en cas de confiscation jusqu'à concurrence d'un certain montant, le bien immeuble lui-même est intégralement confisqué, mais les conséquences financières de cette confiscation demeurent limitées en ce sens que, si son exécution rapporte plus que le montant pour lequel la confiscation a été prononcée, le solde revient à l'ayant droit (1).
(1) Voir les concl. du MP.

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation spéciale - Exécution - Etendue - Solde - Affectation

- Art. 42, 3° Code pénal
- Art. 43bis Code pénal

De verplichting van de Staat om verbeurdverklaarde onroerende goederen zelf in gebruik te nemen of te vervreemden, is een rechtstreeks gevolg van de rechterlijke uitspraak waarbij de verbeurdverklaring werd opgelegd (1).
(1) Zie concl. OM.

GOEDEREN - Private domeingoederen - Verbeurdverklaarde onroerende goederen - Rechterlijke uitspraak waarbij de verbeurdverklaring is opgelegd - Verplichtingen Belgische Staat

- Art. 42, 3° Strafwetboek
- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 117, § 1 Wet 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Tenuitvoerlegging - Rechterlijke uitspraak waarbij de verbeurdverklaring is opgelegd - Gevolg voor verplichtingen van de Belgische Staat met betrekking tot de verbeurdverklaarde onroerende goederen

- Art. 42, 3° Strafwetboek
- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 117, § 1 Wet 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat

L'obligation de l'État d'occuper lui-même ou d'aliéner les biens immeubles confisqués est une conséquence directe de la décision judiciaire ayant imposé la confiscation (1). (1) Voir les concl. du MP.

BIENS - Biens domaniaux privés - Biens immeubles confisqués - Décision judiciaire infligeant la confiscation - Obligations de l'Etat belge

- Art. 42, 3° Code pénal
- Art. 43bis Code pénal
- Art. 117, § 1er L. du 22 mai 2003

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation spéciale - Exécution - Décision judiciaire infligeant la confiscation - Conséquence pour les obligations de l'Etat belge concernant les biens immeubles confisqués

- Art. 42, 3° Code pénal
- Art. 43bis Code pénal
- Art. 117, § 1er L. du 22 mai 2003

Uit het feit dat het voorwerp en de oorzaak van een vordering waarover definitief is beslist niet dezelfde zijn als die van een latere vordering tussen dezelfde partijen, volgt niet noodzakelijk dat geen enkele aanspraak of betwisting die een partij in een van beide gedingen opwerpt identiek kan zijn en evenmin dat de rechter een aanspraak kan aannemen waarvan de grondslag onverenigbaar is met het eerdere gewijsde (1). (1) Zie concl. OM

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van het rechterlijk gewijsde - Vordering waarover definitief werd beslist - Latere vordering tussen dezelfde partijen - Niet-identieke oorzaak en voorwerp - Gevolg

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 24 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 25 Gerechtelijk Wetboek

De ce qu'il n'y a pas identité entre l'objet et la cause d'une action définitivement jugée et ceux d'une action exercée ultérieurement entre les mêmes parties, il ne se déduit pas nécessairement que pareille identité n'existe pas à l'égard d'aucune prétention ou contestation élevée par une partie dans l'une ou l'autre instances, ni que le juge puisse accueillir une prétention dont le fondement est inconciliable avec la chose antérieurement jugée (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Autorité de la chose jugée - Action définitivement jugée - Action exercée ultérieurement entre les mêmes parties - Absence d'identité de cause et d'objet - Conséquence

- Art. 23 Code judiciaire
- Art. 24 Code judiciaire
- Art. 25 Code judiciaire

C.23.0463.N

14 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250314.1N.6](#)

AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of een bewijsmaatregel, zoals een bevel tot overlegging van bepaalde informatie, dienstig is voor de beoordeling van het geschil; voor zover hij het recht op bewijs van de partijen niet miskent, is de rechter niet verplicht om een bewijsmaatregel te bevelen.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Recht op bewijs - Onderzoeksmaatregelen - Taak van de rechter

- Art. 871 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 877 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Bewijsmaatregel - Bevel tot overlegging bepaalde informatie - Recht op bewijs

- Art. 871 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 877 Gerechtelijk Wetboek

Le juge apprécie souverainement si une mesure de preuve, telle qu'une injonction de produire certaines informations, est utile à l'appréciation du litige ; dans la mesure où il ne méconnaît pas le droit des parties à la preuve, le juge n'est pas tenu d'ordonner une mesure de preuve.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Droit à la preuve - Mesures d'instruction - Mission du juge

- Art. 871 Code judiciaire - Quatrième partie: DE LA PROCEDURE CIVILE. (art. 664 à 1385octiesdecies)
- Art. 877 Code judiciaire - Quatrième partie: DE LA PROCEDURE CIVILE. (art. 664 à 1385octiesdecies)

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - En cas de dépôt de conclusions - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Mesure de preuve - Injonction de produire certaines informations - Droit à la preuve

- Art. 871 Code judiciaire
- Art. 877 Code judiciaire

C.23.0464.N

10 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.8](#)

AC nr. ...

De beslagrechter moet als maatstaf van de toetsing van de ter uitvoering van de veroordeling verrichte handelingen, het doel en de strekking van de veroordeling als richtsnoer nemen, met dien verstande dat de veroordeling geacht wordt niet verder te strekken dan tot het bereiken van het daarmee beoogde doel; de beslagrechter is niet bevoegd de inhoud van de dwangsomtitel te wijzigen, te beperken of uit te breiden, ook al zou daardoor een schending van het recht van de Europese Unie kunnen worden hersteld.

BESLAG - Algemeen - Beslagrechter - Dwangsom - Bevoegdheid - Toetsing doel en strekking veroordeling - Toepassing Europees recht
- Art. 1498 Gerechtelijk Wetboek

Le juge des saisies est tenu d'apprécier les actes effectués en exécution de la condamnation à la lumière du but et de la portée de la condamnation, sachant que la condamnation est réputée ne pas tendre au-delà de la réalisation du but qu'elle vise ; le juge des saisies est sans compétence pour modifier, restreindre ou étendre le contenu du titre portant astreinte, alors même qu'il serait ainsi possible de remédier à une violation du droit de l'Union européenne.

SAISIE - Généralités - Juge des saisies - Astreinte - Compétence - Appréciation du but et de la portée de la condamnation - Application du droit européen
- Art. 1498 Code judiciaire

C.23.0475.N

14 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250314.1N.2](#)

AC nr. ...

Bij gebrek aan een definitie in de Kansspelwet, moet het begrip "dagbladhandelaar" worden begrepen in zijn gebruikelijke betekenis, namelijk als een handelaar waarvan de verkoop van dagbladen tot zijn hoofdactiviteit behoort (1). (1) Zie concl. OM.

SPELEN EN WEDDENSCHAPPEN - Kanspelen - Dagbladhandelaar - Begrip
- Art. 43/4, § 5, 1° Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers

Faute de définition dans la loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs, la notion de « libraire » doit s'entendre en son sens usuel, à savoir un commerçant dont la vente de journaux constitue l'activité principale (1). (1) Voir les concl. du MP.

JEUX ET PARIS - Jeux de hasard - Libraire - Notion
- Art. 43/4, § 5, 1° L. du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs

C.23.0482.N

28 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250228.1N.4](#)

AC nr. ...

Belang in de zin van artikelen 17, eerste lid, en 18, eerste lid, Gerechtelijk wetboek bestaat uit het materieel of moreel voordeel, hoe gering ook, dat degene die de vordering instelt, op het ogenblik van de rechtsingang mag verwachten en waardoor zijn bestaande rechtstoestand gewijzigd en verbeterd kan worden (1). (1) Zie concl. OM.

VORDERING IN RECHTE - Burgerlijke zaken - Belang - Draagwijdte
- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

L'intérêt au sens des articles 17, alinéa 1er, et 18, alinéa 1er, du Code judiciaire consiste en un avantage matériel ou moral, aussi minime soit-il, que celui qui introduit l'action peut escompter au moment de l'introduction de la demande et par lequel sa situation juridique existante peut être modifiée et améliorée (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEMANDE EN JUSTICE - Matière civile - Intérêt - Portée
- Art. 17. al. 1er Code judiciaire
- Art. 18, al. 1er Code judiciaire

Bij een vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid rust de bewijslast van de tot aansprakelijkheid leidende gebeurtenis, de schade en het oorzakelijk verband tussen de beide in de regel op de benadeelde (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Algemeen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid leidende gebeurtenis, de schade en het oorzakelijke verband tussen beide - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 8.4, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid leidende gebeurtenis, de schade en het oorzakelijke verband tussen beide - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 8.4, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

De procespartij die aanvoert titularis te zijn van een subjectief recht, heeft hoedanigheid en belang om de vordering in te stellen, ook al wordt dit recht betwist; het onderzoek naar het bestaan of de draagwijdte van het subjectief recht dat wordt ingeroepen betreft niet de ontvankelijkheid maar de gegrondheid van de vordering (1). (1) Zie concl. OM.

VORDERING IN RECHTE - Burgerlijke zaken - Ontvankelijkheid - Hoedanigheid en belang - Procespartij - Subjectief recht - Onderzoek - Aard

- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De relativiteit van de overeenkomsten verhindert niet dat een derde die aanvoert dat een overeenkomst het gevolg is van een onwettige overheidsbeslissing die hem schade heeft berokkend, belang heeft om de nietigverklaring van de overeenkomst als herstel van zijn beweerde schade te vorderen (1). (1) Zie concl. OM.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Ontvankelijkheid rechtsvordering - Derde bij een overeenkomst - Aanvoering dat overeenkomst het gevolg is van een onwettige overheidsbeslissing die schade berokkent aan die derde - Belang van de derde bij de vordering tot nietigverklaring van de overeenkomst als herstel van de schade van de derde - Relativiteit van de overeenkomsten - Invloed

Dans le cas d'une action en responsabilité extracontractuelle, la charge de la preuve du fait générateur de responsabilité, du dommage et du lien de causalité qui les unit repose, en règle, sur la partie lésée (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Généralités - Action fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Fait générateur de la responsabilité, dommage et lien de causalité qui les unit - Charge de la preuve

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 8.4, al. 1er et 2 Code civil - Livre 8: La preuve

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Action fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Fait générateur de la responsabilité, dommage et lien de causalité qui les unit - Charge de la preuve

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 8.4, al. 1er et 2 Code civil - Livre 8: La preuve

La partie au procès qui prétend être titulaire d'un droit subjectif a la qualité et l'intérêt pour introduire la demande, ce droit fût-il contesté ; l'examen de l'existence ou de la portée du droit subjectif qui est invoqué ne concerne pas la recevabilité de la demande, mais son fondement (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEMANDE EN JUSTICE - Matière civile - Recevabilité - Qualité et intérêt - Partie au procès - Droit subjectif - Examen - Nature

- Art. 17. al. 1er Code judiciaire

La relativité des conventions n'empêche pas qu'un tiers qui soutient qu'une convention résulte d'une décision illégale des autorités qui lui a occasionné un dommage, a l'intérêt pour réclamer l'annulation de la convention à titre de réparation du dommage qu'il prétend avoir subi (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Recevabilité de la demande en justice - Tiers à une convention - Allégation que la convention résulte d'une décision illégale des autorités occasionnant un dommage à ce tiers - Intérêt du tiers à la demande en annulation de la convention à titre de réparation du dommage qu'il a subi - Relativité des conventions - Incidence

- Art. 1165 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Derde bij een overeenkomst - Aanvoering dat overeenkomst het gevolg is van een onwettige overheidsbeslissing die schade berokkent aan die derde - Belang van de derde bij de vordering tot nietigverklaring van de overeenkomst als herstel van de beweerdte schade - Relativiteit van de overeenkomsten - Invloed

- Art. 1165 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1165 Ancien Code civil
- Art. 17. al. 1er Code judiciaire
- Art. 18, al. 1er Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Tiers à une convention - Allégation que la convention résulte d'une décision illégale des autorités occasionnant un dommage à ce tiers - Intérêt du tiers à la demande en annulation de la convention à titre de réparation du prétendu dommage - Relativité des conventions - Incidence

- Art. 1165 Ancien Code civil
- Art. 17. al. 1er Code judiciaire
- Art. 18, al. 1er Code judiciaire

Een partij die aanvoert schade te hebben geleden door onrechtmatig overheidsoptreden en herstel vordert van deze schade, voert aan dat hij titularis is van een subjectief recht op herstel van de schade en heeft belang om de vordering in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Algemeen - Vordering tot herstel van schade - Aanvoering van schade door onrechtmatig overheidsoptreden - Belang

- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Vordering tot herstel van schade - Aanvoering van schade door onrechtmatig overheidsoptreden - Belang

- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

La partie qui soutient avoir subi un dommage par l'intervention illicite des autorités et en réclame la réparation soutient être titulaire d'un droit subjectif à la réparation de ce dommage et a l'intérêt pour introduire la demande en justice (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Généralités - Demande en réparation d'un dommage - Allégation d'un dommage dû à une intervention illicite des autorités - Intérêt

- Art. 17. al. 1er Code judiciaire
- Art. 18, al. 1er Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Demande en réparation d'un dommage - Allégation d'un dommage dû à une intervention illicite des autorités - Intérêt

- Art. 17. al. 1er Code judiciaire
- Art. 18, al. 1er Code judiciaire

Het middel, dat gegrond is op een wettelijke bepaling die noch van openbare orde noch van dwingend recht is, dat niet aan de rechter is voorgelegd, waarover deze evenmin op eigen initiatief heeft beslist en dat hij niet hoefde toe te passen, is nieuw en bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Begrip - Ontvankelijkheid

Est nouveau, partant, irrecevable le moyen fondé sur une disposition légale qui est ni d'ordre public ni impérative, qui n'a pas été soumis au juge du fond, et dont celui-ci ne s'est pas saisi de sa propre initiative et qu'il ne devait pas appliquer (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau - Notion - Recevabilité

Uit de enkele vaststelling dat een inschrijvingsprocedure niet marktconform is verlopen, in het bijzonder omdat de inschrijvingsprocedure niet voldeed aan de vereisten van concurrentie, transparantie, niet-discriminatie en onvoorwaardelijkheid, kan het bestaan van een voordeel niet worden afgeleid (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Staatssteun - Maatregel - Voordeel - Niet-marktconforme inschrijvingsprocedure

Ne peut se déduire l'existence d'un avantage de la seule constatation qu'un appel d'offres ne s'est pas déroulé conformément aux conditions du marché, en particulier parce qu'il ne satisfaisait pas aux exigences de concurrence, de transparence, de non-discrimination et d'inconditionnalité (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Aide d'État - Mesure - Avantage - Appel d'offres non conforme aux conditions du marché

Inschrijvingsprocedure die niet voldoet aan de vereisten van concurrentie, transparantie, niet-discriminatie en onvoorwaardelijkheid - Gevolg

- Art. 107, eerste lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

Appel d'offres ne satisfaisant pas aux exigences de concurrence, de transparence, de non-discrimination et d'inconditionnalité - Conséquence

- Art. 107, al. er Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

C.24.0016.N

3 januari 2025

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.4

AC nr. ...

Behoudens wanneer een procedureakkoord omtrent de omvang van de rechtsplegingsvergoeding dan wel een grond of een verzoek tot afwijking van het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding voorligt, dient de rechter ambtshalve het met toepassing van de bepalingen van het Tarief Rechtsplegingsvergoeding correcte basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Taak van de rechter - Begroting basisbedrag rechtsplegingsvergoeding

- Art. 1022, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffende
- Art. 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffende
- Art. 4 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffende

De rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep moet, in geval geldelijk waardeerbare vorderingen voorliggen, worden bepaald gelet op de waarde of de geldelijke inzet van het hoger beroep, zoals die blijkt uit de beroepsakte dan wel de laatste appelconclusie (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Rechtspleging in hoger beroep - Geldelijk waardeerbare vorderingen - Rechtsplegingsvergoeding - Wijze van berekening

- Art. 1022, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- 3/11/2025

À moins qu'il n'existe un accord procédural sur le montant de l'indemnité de procédure, un motif ou une demande de dérogation au montant de base de l'indemnité de procédure, le juge détermine d'office le montant de base correct de cette indemnité en appliquant les dispositions de l'arrêté royal du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure visées à l'article 1022 du Code judiciaire et fixant la date d'entrée en vigueur des articles 1er à 13 de la loi du 21 avril 2007 relative à la répétabilité des honoraires et des frais d'avocat (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Mission du juge - Calcul du montant de base de l'indemnité de procédure

- Art. 1022, al. 1er et 2 Code judiciaire
- Art. 2 A.R. du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure visées à l'article 1022 du Code judiciaire et fixant la date d'entrée en vigueur des articles 1er à 13 de la loi du 21 avril 2007 relative à la répétabilité des honoraires et des frais d
- Art. 3 A.R. du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure visées à l'article 1022 du Code judiciaire et fixant la date d'entrée en vigueur des articles 1er à 13 de la loi du 21 avril 2007 relative à la répétabilité des honoraires et des frais d
- Art. 4 A.R. du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure visées à l'article 1022 du Code judiciaire et fixant la date d'entrée en vigueur des articles 1er à 13 de la loi du 21 avril 2007 relative à la répétabilité des honoraires et des frais d

En présence de demandes évaluables en argent, l'indemnité de procédure en degré d'appel doit être déterminée en tenant compte de la valeur ou de l'enjeu pécuniaire de l'appel, tel qu'il ressort de l'acte d'appel ou des dernières conclusions d'appel (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Procédure en degré d'appel - Demandes évaluables en argent - Indemnité de procédure - Mode de calcul

- Art. 1022, al. 1er et 2 Code judiciaire

- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 4 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 2 A.R. du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure visées à l'article 1022 du Code judiciaire et fixant la date d'entrée en vigueur des articles 1er à 13 de la loi du 21 avril 2007 relative à la répétibilité des honoraires et des frais d

- Art. 3 A.R. du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure visées à l'article 1022 du Code judiciaire et fixant la date d'entrée en vigueur des articles 1er à 13 de la loi du 21 avril 2007 relative à la répétibilité des honoraires et des frais d

- Art. 4 A.R. du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure visées à l'article 1022 du Code judiciaire et fixant la date d'entrée en vigueur des articles 1er à 13 de la loi du 21 avril 2007 relative à la répétibilité des honoraires et des frais d

De taak van de rechter bij het bepalen van het correcte basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding neemt niet weg dat een procespartij die als in het gelijk gestelde partij aanspraak maakt op een rechtsplegingsvergoeding en deze wil doen vereffenen, van deze gedingkost opgave moet doen, zonder daarom het bedrag ervan te moeten bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Taak van de rechter - Verplichting van de in het gelijk gestelde partij - Bedrag rechtsplegingsvergoeding

- Art. 1022, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 4 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

La mission du juge appelé à déterminer le montant de base correct de l'indemnité de procédure n'exonère pas une partie au procès qui, ayant obtenu gain de cause, réclame une indemnité de procédure et souhaite en obtenir la liquidation, de l'obligation de faire état de ces dépens, sans pour autant devoir en déterminer le montant (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Mission du juge - Obligation de la partie ayant obtenu gain de cause - Montant de base de l'indemnité de procédure

- Art. 1022, al. 1er et 2 Code judiciaire

- Art. 2 A.R. du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure visées à l'article 1022 du Code judiciaire et fixant la date d'entrée en vigueur des articles 1er à 13 de la loi du 21 avril 2007 relative à la répétibilité des honoraires et des frais d

- Art. 3 A.R. du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure visées à l'article 1022 du Code judiciaire et fixant la date d'entrée en vigueur des articles 1er à 13 de la loi du 21 avril 2007 relative à la répétibilité des honoraires et des frais d

- Art. 4 A.R. du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure visées à l'article 1022 du Code judiciaire et fixant la date d'entrée en vigueur des articles 1er à 13 de la loi du 21 avril 2007 relative à la répétibilité des honoraires et des frais d

De verplichte bedingen met betrekking tot onder meer de duur, de uitvoering, de beëindiging en de herroeping van de vastgoedbemiddelingsovereenkomst omvatten niet het voorwerp van de bemiddelingsovereenkomst, zodat het ontbreken ervan in de regel niet leidt tot de nietigheid van de bemiddelingsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

MAKELAAR - Vastgoedmakelaar - Vastgoedbemiddelingsovereenkomst - Ontbreken verplichte bedingen met betrekking tot de duur, de uitvoering, de beëindiging en de herroeping - Gevolg

- Art. 2 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

Er is geen sanctie bepaald voor het ontbreken van één of meerdere bedingen in de vastgoedbemiddelingsovereenkomst; het is evenwel mogelijk dat door het ontbreken van één of meerdere bedingen in de bemiddelingsovereenkomst het voorwerp van de overeenkomst niet bepaald, noch bepaalbaar is en de overeenkomst bijgevolg nietig is (1). (1) Zie concl. OM.

HANDELSPRAKTIJK - Vastgoedmakelaar - Vastgoedbemiddelingsovereenkomst - Ontbreken van verplichte bedingen - Nietigheid van de overeenkomst - Voorwaarde

- Art. 2 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

- Art. 4 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

MAKELAAR - Vastgoedmakelaar - Vastgoedbemiddelingsovereenkomsten - Ontbreken van verplichte bedingen - Sanctie

- Art. 2 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

- Art. 4 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Voorwerp - Vastgoedbemiddelingsovereenkomst - Voorwerp van de vastgoedbemiddelingsovereenkomst - Ontbreken van verplichte bedingen - Niet bepaald of bepaalbaar voorwerp van de overeenkomst - Gevolg

- Art. 2 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

Les clauses obligatoires relatives, entre autres, à la durée, à l'exécution, à la cessation et à la résiliation du contrat d'intermédiaire immobilier ne concernent pas l'objet du contrat d'intermédiaire, de sorte que leur absence n'entraîne pas, en règle, la nullité de ce contrat (1). (1) Voir les concl. du MP.

COURTIER - Agent immobilier - Contrat d'intermédiaire immobilier - Absence de clauses obligatoires relatives à la durée, à l'exécution, à la cessation et à la résiliation - Conséquence

- Art. 2 A.R. du 12 janvier 2007 relatif à l'usage de certaines clauses dans les contrats d'intermédiaire d'agents immobiliers

Aucune sanction n'est prévue pour l'absence d'une ou plusieurs clauses dans le contrat d'intermédiaire immobilier ; il est cependant possible que l'objet du contrat ne soit pas déterminé ou ne soit pas déterminable en raison de l'absence d'une ou plusieurs clauses dans le contrat d'intermédiaire et que celui-ci soit ainsi frappé de nullité (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRATIQUES DU COMMERCE - Agent immobilier - Contrat d'intermédiaire immobilier - Absence de clauses obligatoires - Nullité du contrat - Condition

- Art. 2 A.R. du 12 janvier 2007 relatif à l'usage de certaines clauses dans les contrats d'intermédiaire d'agents immobiliers

- Art. 4 A.R. du 12 janvier 2007 relatif à l'usage de certaines clauses dans les contrats d'intermédiaire d'agents immobiliers

COURTIER - Agent immobilier - Contrats d'intermédiaire immobilier - Absence de clauses obligatoires - Sanction

- Art. 2 A.R. du 12 janvier 2007 relatif à l'usage de certaines clauses dans les contrats d'intermédiaire d'agents immobiliers

- Art. 4 A.R. du 12 janvier 2007 relatif à l'usage de certaines clauses dans les contrats d'intermédiaire d'agents immobiliers

CONVENTION - Eléments constitutifs - Objet - Contrat d'intermédiaire immobilier - Objet du contrat d'intermédiaire immobilier - Absence de clauses obligatoires - Objet du contrat non déterminé ou non déterminable - Conséquence

- Art. 2 A.R. du 12 janvier 2007 relatif à l'usage de certaines clauses dans les contrats d'intermédiaire d'agents immobiliers

- Art. 4 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

- Art. 4 A.R. du 12 janvier 2007 relatif à l'usage de certaines clauses dans les contrats d'intermédiaire d'agents immobiliers

Het beding van de vastgoedbemiddelingsovereenkomst dat de opdracht van de vastgoedmakelaar en de omvang van zijn bevoegdheid bepaalt, bepaalt het voorwerp van de overeenkomst, zonder hetwelk de overeenkomst in zijn geheel nietig is (1). (1) Zie concl. OM.

MAKELAAR - Vastgoedmakelaar - Vastgoedbemiddelingsovereenkomst - Ontbreken van verplicht beding met betrekking tot voorwerp van de vastgoedbemiddelingsovereenkomst - Gevolg

- Art. 2, 1° KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

La clause du contrat d'intermédiaire immobilier qui arrête la mission de l'agent immobilier et l'étendue de ses pouvoirs détermine l'objet du contrat, sans lequel le contrat est nul dans son intégralité (1). (1) Voir les concl. du MP.

COURTIER - Agent immobilier - Contrat d'intermédiaire immobilier - Absence d'une clause obligatoire relative à l'objet du contrat d'intermédiaire immobilier - Conséquence

- Art. 2, 1° A.R. du 12 janvier 2007 relatif à l'usage de certaines clauses dans les contrats d'intermédiaire d'agents immobiliers

C.24.0048.N

7 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250307.1N.7](#)

AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de rechtsregels die erop van toepassing zijn; hij moet de juridische aard en gevolgen van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven of de rechtsgevolgen die zij daaraan hebben verbonden, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, wijzigen of vervangen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Voorwaarden

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Voorwaarden

Le juge est tenu de trancher le litige conformément aux règles de droit qui lui sont applicables ; il doit examiner la nature et les conséquences juridiques des faits et actes allégués par les parties et peut, quelle que soit la qualification juridique que celles-ci leur ont donnée ou les conséquences juridiques qu'elles leur ont attachées, suppléer d'office aux motifs invoqués par elles, les modifier ou les remplacer à condition de ne pas soulever de contestation dont elles ont exclu l'existence dans leurs conclusions, de se fonder uniquement sur des éléments qui ont été régulièrement soumis à son appréciation, de ne pas modifier l'objet de la demande et, ce faisant, de ne pas violer les droits de défense des parties.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Droit judiciaire - Procédure - Mission du juge - Suppléance d'office des motifs - Conditions

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Généralités - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Droits de la défense - Mission du juge - Suppléance d'office des motifs - Conditions

Gelet op het algemeen rechtsbeginsel houdende de partijautonomie in het civiele geding kunnen procespartijen door middel van een procedureakkoord over een punt in feite of in rechte het debat beperken en zodoende de rechter binden; dergelijk procedureakkoord moet niet uitdrukkelijk maar wel zeker zijn; een procedureakkoord kan voortvloeien uit gelijkkluidende conclusies van de partijen, voor zover zij doelbewust een bepaalde betwisting uitsluiten; het kan daarentegen niet voortvloeien uit een louter gebrek aan betwisting.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Taak van de rechter - Partijautonomie - Procedureakkoord - Bepaalde betwisting uitsluiten - Voorwaarde

Eu égard au principe général du droit relatif à l'autonomie des parties dans l'instance civile, les parties litigantes peuvent limiter le débat à un point en fait ou en droit au moyen d'un accord procédural et, ce faisant, lier le juge ; s'il ne doit pas être exprès, pareil accord procédural doit néanmoins être certain ; un accord procédural peut résulter de conclusions conformes des parties, pour autant qu'elle excluent sciemment une contestation déterminée ; il ne peut, en revanche, résulter d'une simple absence de contestation.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Mission du juge - Autonomie des parties - Accord procédural - Exclusion d'une contestation déterminée - Condition

C.24.0056.N

28 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.4](#)

AC nr. ...

Indien de overheid nogmaals tot de uitbetaling van de subsidie en de premie is overgegaan aan een andere onderneming, is zij ertoe gehouden die bedragen terug te vorderen van de laatstgenoemde onderneming (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENSCHAP EN GEWEST - Vlaams Gewest - Coronahinderpremie - Toekenning aan twee ondernemingen - Terugvordering - Verplichting

- Art. 4, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

- Art. 6, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

- Art. 7 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

- Art. 8 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Allerlei - Vlaams Gewest - Coronahinderpremie - Toekenning aan twee

Si l'autorité a versé à nouveau la subvention et la prime à une autre entreprise, elle est tenue de lui réclamer le remboursement de ces montants (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMMUNAUTE ET REGION - Région flamande - Prime de nuisance pour cause de coronavirus - Attribution à deux entreprises - Récupération - Obligation

- Art. 4, al. 1er Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020

- Art. 6, al. 1er Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020

- Art. 7 Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020

- Art. 8 Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Divers - Région flamande - Prime de nuisance pour cause de coronavirus - Attribution à deux entreprises - Récupération - Obligation

ondernemingen - Terugvordering - Verplichting

- Art. 4, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus
- Art. 6, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus
- Art. 7 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus
- Art. 8 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

Indien de overheid vaststelt dat er voor een locatie reeds een forfaitaire subsidie, een bijkomende sluitingspremie of een verhoging werd toegekend aan een onderneming, kan zij die subsidie, premie of verhoging niet meer toekennen aan een andere onderneming die op dezelfde locatie ook een exploitatiezetel heeft (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENSCHAP EN GEWEST - Vlaams Gewest - Coronahinderpremie - Toekenning - Voorwaarden

- Art. 4, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus
- Art. 6, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus
- Art. 7 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus
- Art. 8 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Allerlei - Vlaams Gewest - Coronahinderpremie - Voorwaarden

- Art. 4, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart

3/11/2025

- Art. 4, al. 1er Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020
- Art. 6, al. 1er Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020
- Art. 7 Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020
- Art. 8 Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020

Si l'autorité constate qu'une subvention forfaitaire, une prime de fermeture complémentaire ou une majoration de prime a déjà été accordée à une entreprise pour un site, elle ne peut plus octroyer cette subvention, prime ou majoration à une autre entreprise disposant également d'un siège d'exploitation sur le même site (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMMUNAUTE ET REGION - Région flamande - Prime de nuisance pour cause de coronavirus - Attribution - Conditions

- Art. 4, al. 1er Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020
 - Art. 6, al. 1er Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020
 - Art. 7 Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020
 - Art. 8 Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020
- LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Divers - Région flamande - Prime de nuisance pour cause de coronavirus - Conditions*
- Art. 4, al. 1er Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars

2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

- Art. 6, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

- Art. 7 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

- Art. 8 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020

- Art. 6, al. 1er Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020

- Art. 7 Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020

- Art. 8 Arrêté du Gouvernement flamand du 20 mars 2020 accordant de l'aide aux entreprises qui doivent obligatoirement être fermées à la suite des mesures relatives au coronavirus prises par le Conseil national de sécurité à partir du 12 mars 2020

C.24.0073.N

7 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250307.1N.5](#)

AC nr. ...

Bij het bepalen van de bijdrage van de ouders in de kosten voor hun kinderen moet de rechter rekening houden met de middelen waarover zij werkelijk kunnen beschikken na verrekening van de redelijkerwijze onvermijdelijke lasten, zoals de onderhoudslasten voor een niet-gemeenschappelijk kind.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de personen - Kinderen - Onderhoudsgeld - Niet-gemeenschappelijk kind - Gevolg

- Art. 203, §§ 1 en 2 Oud Burgerlijk Wetboek

LEVENSONDERHOUD - Bepalen van de middelen van elk van de ouders - Redelijkerwijze onvermijdelijke lasten - Niet-gemeenschappelijk kind - Gevolg

- Art. 203, §§ 1 en 2 Oud Burgerlijk Wetboek

Pour fixer la contribution des parents aux frais occasionnés par leurs enfants, le juge doit tenir compte des facultés dont ils peuvent réellement disposer, déduction faite des charges raisonnables inévitables, telles les charges d'entretien d'un enfant non commun.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux personnes - Enfants - Pension alimentaire - Enfant non commun - Conséquence

- Art. 203, § 1er et 2 Ancien Code civil

ALIMENTS - Détermination des facultés de chacun des parents - Charges raisonnables inévitables - Enfant non commun - Conséquence

- Art. 203, § 1er et 2 Ancien Code civil

C.24.0075.N

3 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.7](#)

AC nr. ...

Vermogens- of erfenisbejaging is een bijzondere vorm van bedrog, waarbij de begiftigde of een derde middelen inzet, handelingen stelt of manipulaties verricht met de bedoeling om de vrije wil van de beschikker te beïnvloeden door hem te doen dwalen en hem zodoende aan te zetten tot het doen van een gift die hij anders klaarblijkelijk niet zou hebben gedaan (1) (2). (1) Art. 901 Oud Burgerlijk Wetboek, zoals vóór de opheffing ervan bij wet van 19 januari 2022. (2) Artt. 1109 en 1116, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek, zoals vóór de opheffing ervan bij wet van 28 april 2022.

ERFENISSEN - Testament - Bedrog - Vermogens- of erfenisbejaging - Begrip

- Art. 901 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1109 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1116, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Testament - Bedrog - Vermogens- of erfenisbejaging - Begrip

- Art. 901 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1109 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1116, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

La captation de patrimoine ou d'héritage est une forme particulière de dol par laquelle le donataire ou un tiers recourt à des moyens, à des actes ou à des manipulations dans le but d'influencer la libre volonté du disposant en le leurrant et en l'amenant ainsi à consentir une libéralité qu'il n'aurait manifestement pas consentie autrement (1) (2). (1) Anc. C. civ., art. 901, dans la version applicable avant son abrogation par la loi du 19 janvier 2022. (2) Anc. C. civ., art. 1109 et 1116, al. 1er, dans la version applicable avant son abrogation par la loi du 28 avril 2022.

SUCCESSION - Testament - Dol - Captation de patrimoine ou d'héritage - Notion

- Art. 901 Ancien Code civil
- Art. 1109 Ancien Code civil
- Art. 1116, al. 1er Ancien Code civil

DONATIONS ET TESTAMENTS - Testament - Dol - Captation de patrimoine ou d'héritage - Notion

- Art. 901 Ancien Code civil
- Art. 1109 Ancien Code civil
- Art. 1116, al. 1er Ancien Code civil

C.24.0100.N

28 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250228.1N.9](#)

AC nr. ...

Aan de voorwaarde dat de indeplaatsstelling gelijktijdig met de betaling geschiedt, kan de schuldeiser voldoen door, zelfs in een document van vóór de betaling, zijn voornemen aan te geven om de derde persoon in zijn rechten, rechtsvorderingen, voorrechten of hypotheeken te doen treden op het moment van de betaling door deze persoon (1). (1) Zie concl. OM.

BETALING - Indeplaatsstelling - Voorwaarde - Gelijktijdig met de betaling - Begrip

- Art. 1250, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

INDEPLAATSTELLING - Voorwaarde - Gelijktijdig met de betaling - Begrip

- Art. 1250, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

VERZEKERING - Algemeen - Indeplaatsstelling - Voorwaarde - Gelijktijdig met de betaling - Begrip

- Art. 1250, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

Le créancier peut satisfaire à la condition selon laquelle la subrogation doit être faite en même temps que le paiement en indiquant, fût-ce dans un document antérieur au paiement, son intention de subroger la tierce personne dans ses droits, actions, privilèges ou hypothèques au moment du paiement par cette personne (1). (1) Voir les concl. du MP.

PAYEMENT - Subrogation - Condition - Simultanément au paiement - Notion

- Art. 1250, 1° Ancien Code civil

SUBROGATION - Condition - Simultanément au paiement - Notion

- Art. 1250, 1° Ancien Code civil

ASSURANCES - Généralités - Subrogation - Condition - Simultanément au paiement - Notion

- Art. 1250, 1° Ancien Code civil

C.24.0103.N

28 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.9](#)

AC nr. ...

De kennisgeving bij gerechtsbrief van een vonnis met betrekking tot de evenredige verdeling van de opbrengst na uitvoerend beslag op roerend goed of onder derden dient de mogelijkheid van hoger beroep en de termijn voor het instellen ervan te vermelden, opdat die termijn kan ingaan.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Evenredige verdeling - Vonnis - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Ingaan van termijn van hoger beroep - Voorwaarde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Gerechtsbrief - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Vonnis - Evenredige verdeling - Ingaan van termijn van hoger beroep - Voorwaarde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Evenredige verdeling - Vonnis - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Ingaan van termijn van hoger beroep - Voorwaarde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek

VERDELING - Evenredige verdeling - Vonnis - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Ingaan van termijn van hoger beroep - Voorwaarde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek

La notification par pli judiciaire d'un jugement relatif à la distribution par contribution du produit après saisie-exécution mobilière ou saisie-arrêt exécution doit mentionner la possibilité d'appel et le délai dans lequel celui-ci doit être introduit afin de pouvoir faire courir ce délai.

SAISIE - Saisie exécution - Distribution par contribution - Jugement - Notification par pli judiciaire - Prise de cours du délai d'appel - Condition

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 57 Code judiciaire
- Art. 1634 Code judiciaire
- Art. 1635 Code judiciaire
- Art. 1636 Code judiciaire

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Pli judiciaire - Notification par pli judiciaire - Jugement - Distribution par contribution - Prise de cours du délai d'appel - Condition

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 57 Code judiciaire
- Art. 1634 Code judiciaire
- Art. 1635 Code judiciaire
- Art. 1636 Code judiciaire

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Délai - Distribution par contribution - Jugement - Notification par pli judiciaire - Prise de cours du délai d'appel - Condition

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 57 Code judiciaire
- Art. 1634 Code judiciaire
- Art. 1635 Code judiciaire
- Art. 1636 Code judiciaire

PARTAGE - Distribution par contribution - Jugement - Notification par pli judiciaire - Prise de cours du délai d'appel - Condition

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 57 Code judiciaire
- Art. 1634 Code judiciaire
- Art. 1635 Code judiciaire
- Art. 1636 Code judiciaire

De kennisgeving van de rechterlijke beslissing gewezen inzake evenredige verdeling, die de griffier bij gerechtsbrief aan de partijen moet doen, strekt ertoe de termijn voor een rechtsmiddel, zo ook de termijn voor hoger beroep, te doen ingaan (1). (1) Cass. 5 mei 2006, AR F.05.0036.F, AC 2006, nr. 258.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Evenredige verdeling - Rechterlijke beslissing - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Doel

- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Gerechtsbrief - Evenredige verdeling - Rechterlijke beslissing - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Doel

- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Begin - Evenredige verdeling - Rechterlijke beslissing - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Doel

- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek

VERDELING - Evenredige verdeling - Rechterlijke beslissing - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Doel

- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek

De van artikel 57 Gerechtelijk Wetboek afwijkende wettelijke bepaling moet niet uitdrukkelijk zijn; het volstaat dat de afwijking voortvloeit uit de op het hangende geding toepasselijke wetsbepalingen (1). (1) Zie Cass. 29 januari 2016, AR C.14.0006.F, AC 2016, nr. 67, met andersl. concl. van eerste advocaat-generaal A. HENKES, op datum in Pas.; Cass. 6 november 2014, AR C.14.0129.F, AC 2014, nr. 676; Cass. 11 december 2009, AR C.05.0531.F, AC 2009, nr. 738; Cass. 10 maart 2003, AR S.02.0085.F, AC 2003, nr. 161; Cass. 28 februari 2002, AR C.01.0081.N, AC 2002, nr.148.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Voorwaarde - Termijn - Begin termijn vanaf de betekening van de rechterlijke beslissing - Afwijkende wettelijke bepaling

La notification de la décision judiciaire rendue en matière de distribution par contribution, que le greffier est tenu d'adresser par pli judiciaire aux parties, tend à faire courir le délai d'une voie de recours, donc également le délai d'appel (1). (1) Cass. 5 mai 2006, RG F.05.0036.F, Pas. 2006, n° 258.

SAISIE - Saisie exécution - Distribution par contribution - Décision judiciaire - Notification par pli judiciaire - But

- Art. 1634 Code judiciaire
- Art. 1635 Code judiciaire
- Art. 1636 Code judiciaire

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Pli judiciaire - Distribution par contribution - Décision judiciaire - Notification par pli judiciaire - But

- Art. 1634 Code judiciaire
- Art. 1635 Code judiciaire
- Art. 1636 Code judiciaire

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Délai - Prise de cours - Distribution par contribution - Décision judiciaire - Notification par pli judiciaire - But

- Art. 1634 Code judiciaire
- Art. 1635 Code judiciaire
- Art. 1636 Code judiciaire

PARTAGE - Distribution par contribution - Décision judiciaire - Notification par pli judiciaire - But

- Art. 1634 Code judiciaire
- Art. 1635 Code judiciaire
- Art. 1636 Code judiciaire

La disposition dérogatoire à l'article 57 du Code judiciaire ne doit pas être expresse ; il suffit que la dérogation résulte des dispositions légales applicables au litige pendant (1). (1) Voir Cass. 29 janvier 2016, RG C.14.0006.F, Pas. 2016, n° 67, avec les concl. contraires de M. HENKES, alors premier avocat général ; Cass. 6 novembre 2014, RG C.14.0129.F, Pas. 2014, n° 676; Cass. 11 décembre 2009, RG C.05.0531.F, Pas. 2009, n° 738; Cass. 10 mars 2003, RG S.02.0085.F, Pas. 2003, n° 161; Cass. 28 février 2002, RG C.01.0081.N, Pas. 2002, n° 594.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Condition - Délai - Prise de cours du délai à partir de la signification de la décision judiciaire - Disposition légale dérogatoire

Hoewel het recht op toegang tot de rechter niet absoluut is en kan worden onderworpen aan ontvankelijkheidsvoorwaarden, zoals een termijn voor het instellen van een rechtsmiddel, mogen die voorwaarden niet ertoe leiden dat het recht op toegang tot de rechter dermate wordt beperkt dat het in wezen wordt aangetast (1). (1) Cass. 29 januari 2016, AR C.14.0006.F, AC 2016, nr. 67.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Beperkingen - Ontvankelijkheidsvoorwaarden - Termijnen voor het instellen van een rechtsmiddel - Grens

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Si le droit d'accès à un tribunal n'est pas absolu et peut être soumis à des conditions de recevabilité, tel un délai pour l'introduction d'une voie de recours, ces conditions ne peuvent avoir pour conséquence de limiter le droit d'accès au juge au point qu'il s'en trouve atteint dans sa substance même (1). (1) Cass. 29 janvier 2016, RG C.14.0006.F, Pas. 2016, n° 67.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit d'accès au juge - Restrictions - Conditions de recevabilité - Délais d'introduction d'une voie de recours - Limite

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Teneinde het recht op toegang tot de rechter te waarborgen, is het niet alleen van belang om de regels met betrekking tot mogelijke rechtsmiddelen en de termijnen voor het instellen ervan duidelijk te stellen, maar ook om ze zo expliciet mogelijk ter kennis te brengen aan de rechtzoekende zodat hij zich ernaar kan richten (1). (1) Cass. 29 januari 2016, AR C.14.0006.F, AC 2016, nr. 67.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Regels met betrekking tot mogelijke rechtsmiddelen en de termijnen voor het instellen ervan - Kennisgeving aan rechtzoekende - Wijze

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Afin de garantir le droit d'accès au juge, il importe non seulement d'indiquer clairement les règles relatives aux possibilités de voies de recours et aux délais d'introduction de celles-ci, mais également de les porter le plus explicitement possible à la connaissance du justiciable, de manière à ce qu'il puisse s'y conformer (1). (1) Cass. 29 janvier 2016, RG C.14.0006.F, Pas. 2016, n° 67.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit d'accès au juge - Règles relatives aux possibilités de voies de recours et aux délais d'introduction de celles-ci - Notification au justiciable - Modalités

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Wanneer de van artikel 57 Gerechtelijk Wetboek afwijkende wettelijke bepaling niet uitdrukkelijk is maar slechts voortvloeit uit de op het hangende geding toepasselijke wetsbepalingen die in voorkomend geval maken dat de kennisgeving van een rechterlijke beslissing door de griffier bij gerechtsbrief aan de partijen de termijn voor het instellen van een rechtsmiddel doet ingaan, doet de kennisgeving die termijn slechts ingaan indien zij het mogelijke rechtsmiddel en de termijn voor het instellen ervan vermeldt.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Gerechtsbrief - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Begin van de termijn voor het

Lorsque la disposition légale dérogatoire à l'article 57 du Code judiciaire n'est pas expresse, mais ne résulte que des dispositions applicables au litige pendant qui, le cas échéant, font courir le délai d'introduction d'une voie de recours par la notification par le greffier aux parties, par pli judiciaire, d'une décision judiciaire, la notification ne fait courir ce délai que si elle mentionne la voie de recours possible et le délai dans lequel elle doit être introduite

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Pli judiciaire - Notification par pli judiciaire - Prise de cours du délai d'introduction d'une voie de

instellen van een rechtsmiddel - Voorwaarde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Begin termijn vanaf de betekening van de rechterlijke beslissing - Niet-uitdrukkelijk afwijkende wettelijke bepaling - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Begin van de termijn voor het instellen van een rechtsmiddel - Voorwaarde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Rechtsmiddelen - Termijn voor het instellen van een rechtsmiddel - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Begin van de termijn voor het instellen van een rechtsmiddel - Voorwaarde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek

recours - Condition

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 57 Code judiciaire

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Délai - Prise de cours du délai à partir de la signification de la décision judiciaire - Disposition légale non expressément dérogatoire - Notification par pli judiciaire - Prise de cours du délai d'introduction d'une voie de recours - Condition

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 57 Code judiciaire

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit d'accès au juge - Voies de recours - Délai d'introduction d'une voie de recours - Notification par pli judiciaire - Prise de cours du délai d'introduction d'une voie de recours - Condition

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 57 Code judiciaire

C.24.0174.N

3 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.8](#)

AC nr. ...

Indien een pandgever jegens de schuldenaar van een in pand gegeven schuldvordering een factuur heeft uitgeschreven die niet voldoet aan de vereisten van het Taaldecreet, dan is de pandhouder een derde in de zin van artikel 10, vijfde lid, Taaldecreet, die vreemd is aan de overtreding van het Taaldecreet.

TAALGEBRUIK - Sociale betrekkingen - Taaldecreet - Nietigheidssanctie - Doel - Derden - Pandhouder - Gevolg

- Art. 10, vijfde lid Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik der talen voor de sociale betrekking tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de onderneming

Si le bailleur de gage a émis envers le débiteur d'une créance gagée une facture qui ne satisfait pas aux exigences du décret du 19 juillet 1973 réglant l'emploi des langues en matière de relations sociales entre employeurs et travailleurs, ainsi qu'en matière d'actes et de documents d'entreprises prescrits par la loi et les règlements, le créancier gagiste est un tiers au sens de l'article 10, alinéa 5, dudit décret, qui est étranger à l'infraction à ce décret.

LANGUES (EMPLOI DES) - Relations sociales - Décret du 19 juillet 1973 - Sanction de nullité - But - Tiers - Créancier gagiste - Conséquence

- Art. 10, al. 5 Décret du 19 juillet 1973 du Conseil culturel de la Communauté culturelle néerlandaise réglant l'emploi des langues en matière de relations sociales entre employeurs et travailleurs, ainsi qu'en matière d'actes et de documents d'entreprise prescrits par

Uit artikel 10, vijfde lid, Taaldecreet en de wetsgeschiedenis volgt dat de nietigheidssanctie van akten en bescheiden die niet voldoen aan de taalvereisten, het resultaat is van een belangenafweging, waarbij wordt beoogd dat enkel de overtreder zelf, met uitsluiting van de werknemers of derden, de nadelen van de nietigheid ondervindt; de wetgever legt hiertoe aan degene van wie de akten en bescheiden uitgaan, een nietigheidssanctie op, ambtshalve door de rechter vast te stellen, wegens miskenning van de taalvereisten, die van openbare orde zijn, maar laat tegelijk de belangen van derden onaangetast, die aan de overtreding vreemd zijn.

TAALGEBRUIK - Sociale betrekkingen - Taaldecreet - Nietigheidssanctie - Doel - Toepassingsgebied - Derden - Gevolg

- Art. 1 Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik der talen voor de sociale betrekking tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de onderneming
- Art. 5, § 1, eerste lid Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik der talen voor de sociale betrekking tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de onderneming
- Art. 10, eerste en vijfde lid Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik der talen voor de sociale betrekking tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de onderneming

Il suit de l'article 10, alinéa 5, du décret du 19 juillet 1973 réglant l'emploi des langues en matière de relations sociales entre employeurs et travailleurs, ainsi qu'en matière d'actes et de documents d'entreprises prescrits par la loi et les règlements et des travaux préparatoires que la nullité des actes et documents qui ne satisfont pas aux exigences linguistiques est le résultat d'une mise en balance d'intérêts opérée de manière à ce que le contrevenant lui-même, à l'exclusion des travailleurs salariés ou de tiers, subisse les conséquences négatives de la nullité ; à cet effet, le législateur impose à l'émetteur des actes et documents une sanction de nullité, à constater d'office par le juge, en raison de la méconnaissance des exigences linguistiques qui sont d'ordre public, mais préserve les intérêts de tiers qui sont étrangers à l'infraction.

LANGUES (EMPLOI DES) - Relations sociales - Décret du 19 juillet 1973 - Sanction de nullité - But - Champ d'application - Tiers - Conséquence

- Art. 1er Décret du 19 juillet 1973 du Conseil culturel de la Communauté culturelle néerlandaise réglant l'emploi des langues en matière de relations sociales entre employeurs et travailleurs, ainsi qu'en matière d'actes et de documents d'entreprise prescrits par
- Art. 5, § 1er, al. 1er Décret du 19 juillet 1973 du Conseil culturel de la Communauté culturelle néerlandaise réglant l'emploi des langues en matière de relations sociales entre employeurs et travailleurs, ainsi qu'en matière d'actes et de documents d'entreprise prescrits par
- Art. 10, al. 1er et 5 Décret du 19 juillet 1973 du Conseil culturel de la Communauté culturelle néerlandaise réglant l'emploi des langues en matière de relations sociales entre employeurs et travailleurs, ainsi qu'en matière d'actes et de documents d'entreprise prescrits par

C.24.0180.F

20 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250120.3F.10](#)

AC nr. ...

Wanneer de rechter het verzet van de verpachter tegen de pachtvernieuwing waarop de pachter aanspraak maakt wegens een overdracht aan een van zijn afstammelingen, geldig verklaart omdat de verpachter het verpachte goed zelf wil exploiteren of de exploitatie ervan aan een ouder wil overdragen, volgt hieruit niet dat de pacht zonder geldige opzegging wordt beëindigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 54.

Lorsque le juge déclare fondée, en raison de l'intention du bailleur d'exploiter lui-même le bien loué ou d'en céder l'exploitation à un parent, l'opposition au renouvellement du bail auquel le preneur prétend à la suite d'une cession à un de ses descendants, il ne s'ensuit pas que le bail prenne fin sans un congé valide (1). (1) Voir les concl. du MP.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Einde (opzegging, verlenging, 3/11/2025

LOUAGE DE CHOSSES - Bail à ferme - Fin (congé, prolongation.

P. 46/243

terugkeer - *Bevoorrechte overdracht* - *Pachtvernieuwing* - *Verzet van de verpachter* - *Wegens persoonlijke exploitatie* - *Gegrond verklaard verzet* - *Verzoek tot geldigverklaring van de opzegging* - *Gevolg*

- Art. 34, eerste lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 35 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 36 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 37, § 1, 2° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

HUUR VAN GOEDEREN - *Pacht* - *Onderverhuuring en overdracht van huur* - *Bevoorrechte overdracht* - *Pachtvernieuwing* - *Verzet van de verpachter* - *Wegens persoonlijke exploitatie* - *Gegrondverklaring* - *Verzoek tot geldigverklaring van de opzegging* - *Gevolg*

- Art. 34, eerste lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 35 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 36 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 37, § 1, 2° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

réintégration. etc) - *Cession privilégiée* - *Renouvellement du bail* - *Opposition du bailleur* - *Motif d'exploitation personnelle* - *Opposition déclarée fondée* - *Demande de validation du congé* - *Conséquence*

- Art. 34, al. 1er L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

- Art. 35 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

- Art. 36 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

- Art. 37, § 1er, 2° L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

LOUAGE DE CHOSSES - *Bail a ferme* - *Souslocation et cession du bail* - *Cession privilégiée* - *Renouvellement du bail* - *Opposition du bailleur* - *Motif d'exploitation personnelle* - *Opposition déclarée fondée* - *Demande de validation du congé* - *Conséquence*

- Art. 34, al. 1er L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

- Art. 35 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

- Art. 36 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

- Art. 37, § 1er, 2° L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.24.0202.N

3 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250303.3N.4](#)

AC nr. ...

Artikel 1717, § 3, b), ii), Gerechtelijk Wetboek houdt niet in dat de rechter die over de vernietiging van een arbitrale beslissing moet oordelen het geschil opnieuw moet beoordelen in het licht van de bepalingen die de openbare orde raken waarvan toepassing wordt gemaakt in de bestreden beslissing, maar enkel dat hij verplicht is te controleren of de uitspraak in strijd is met de openbare orde.

ARBITRAGE - *Arbitrale uitspraak* - *Vernietiging* - *Rechter* - *Bevoegdheid* - *Omvang*

3/11/2025

L'article 1717, § 3, b), ii), du Code judiciaire n'implique pas que le juge appelé à statuer sur l'annulation d'une sentence arbitrale est tenu d'apprécier à nouveau le litige à l'aune des dispositions qui touchent à l'ordre public dont il est fait application dans la décision attaquée, mais uniquement qu'il est tenu de contrôler si la sentence est contraire à l'ordre public.

ARBITRAGE - *Sentence arbitrale* - *Annulation* - *Juge* - *Compétence* - *Étendue*

P. 47/243

- Art. 1717, § 3, b), ii) Gerechtelijk Wetboek

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Algemeen - Arbitrale uitspraak - Vernietiging - Rechter - Bevoegdheid - Omvang

- Art. 1717, § 3, b), ii) Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1717, § 3, b), ii) Code judiciaire

COMPETENCE ET RESSORT - Généralités - Sentence arbitrale - Annulation - Juge - Compétence - Étendue

- Art. 1717, § 3, b), ii) Code judiciaire

De verplichting bepaald bij artikel 1713, § 4, Gerechtelijk Wetboek om de arbitrale uitspraak met redenen te omkleden waarvan de miskenning overeenkomstig artikel 1717, § 3, a), iv), Gerechtelijk Wetboek kan leiden tot vernietiging van de arbitrale beslissing, heeft dezelfde draagwijdte als de rechterlijke motiveringsplicht bepaald in artikel 149 Grondwet; hieruit volgt dat het scheidsgerecht evenmin ertoe is gehouden de redenen van zijn redenen te vermelden.

ARBITRAGE - Arbitrale uitspraak - Motiveringsplicht - Omvang

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 1713, § 4 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1717, § 3, a), iv) Gerechtelijk Wetboek

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Arbitrage - Arbitrale uitspraak - Motiveringsplicht - Omvang

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 1713, § 4 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1717, § 3, a), iv) Gerechtelijk Wetboek

L'obligation visée à l'article 1713, § 4, du Code judiciaire suivant laquelle la sentence arbitrale doit être motivée, et dont la méconnaissance est susceptible, conformément à l'article 1717, § 3, a), iv), de ce code, d'entraîner l'annulation de la sentence arbitrale, a la même portée que l'obligation de motivation des décisions judiciaires visée à l'article 149 de la Constitution ; il s'ensuit que le tribunal arbitral n'est pas davantage tenu de donner les motifs de ses motifs.

ARBITRAGE - Sentence arbitrale - Obligation de motiver - Étendue

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 1713, § 4 Code judiciaire

- Art 1717, § 3, a), iv) Code judiciaire

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Généralités - Arbitrage - Sentence arbitrale - Obligation de motiver - Étendue

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 1713, § 4 Code judiciaire

- Art 1717, § 3, a), iv) Code judiciaire

C.24.0206.F

20 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250120.3F.5](#)

AC nr. ...

Aangezien het gestolen voertuig, op het ogenblik dat het in het water terechtkwam, op één van de plaatsen reed die bedoeld worden in artikel 2, § 1, WAM, verantwoordt het arrest zijn beslissing dat dit voertuig deelnam aan het verkeer naar recht, wat de tussenkomst van het Belgisch Gemeenschappelijk Waarborgfonds tot vergoeding van de door dat voertuig aan een binnenschip toegebrachte schade verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr 55.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Belgisch Gemeenschappelijk Waarborgfonds - Gestolen motorrijtuig - Voertuig in een bevaarbare waterweg terechtgekomen - Ongeval met een binnenschip - Schade - Tussenkomst van het fonds - Voorwaarde

- Art. 2, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Dès lors qu'au moment où il est tombé à l'eau, le véhicule volé était en circulation dans un des lieux visés à l'article 2, § 1er, de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs, l'arrêt justifie légalement sa décision que ledit véhicule participait à la circulation, ce qui justifie l'intervention du Fonds commun de garantie belge pour réparer le dommage causé par ce véhicule à une péniche (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Fonds commun de garantie belge - Véhicule automobile volé - Véhicule projeté dans une voie navigable - Accident avec une péniche - Dommage - Intervention du fonds - Condition

- Art. 2, § 1er L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

C.24.0243.N

28 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.8](#)

AC nr. ...

De in artikel 25, eerste lid, 3°, Handelshuurwet vervatte termijnen zijn geen termijnen voor het verrichten van proceshandelingen in de zin van artikel 48 Gerechtelijk Wetboek, zodat voor de berekening ervan niet de regels van voormeld wetboek, maar wel de artikelen 2260 en 2261 Oud Burgerlijk Wetboek van toepassing zijn (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Vergoeding wegens uitzetting - Rechtsvordering - Fatale termijn - Aard - Berekeningswijze

- Art. 25, eerste lid, 3° Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder
- Art. 2260 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2261 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 48 Gerechtelijk Wetboek

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Vergoeding wegens uitzetting - Termijn - Berekeningswijze

- Art. 25, eerste lid, 3° Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder
- Art. 2260 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2261 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 48 Gerechtelijk Wetboek

De vereiste band tussen het voorwerp van de oorspronkelijke vordering en het voorwerp van de virtueel inbegrepen vordering wordt beoordeeld in het licht van de oorzaak van beide vorderingen, dit is het geheel van feiten en handelingen waarop de partij die ze instelt, haar vordering laat steunen (1). (1) Zie concl. OM.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Voorwerp van de vordering - Voorwerp van de virtueel inbegrepen vordering - Band tussen beide vorderingen - Beoordeling

- Art. 2244, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Stuiting van de verjaring - Voorwerp van de vordering - Voorwerp van de virtueel inbegrepen vordering - Band tussen beide vorderingen - Beoordeling

- Art. 2244, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

Les délais prévus à l'article 25, alinéa 1er, 3°, de la loi du 30 avril 1951 sur les baux commerciaux ne sont pas des délais établis pour l'accomplissement d'actes de procédure au sens de l'article 48 du Code judiciaire, de sorte que leur calcul est régi non pas par les règles du code précité, mais par les articles 2260 et 2261 de l'ancien Code civil (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Obligations entre parties - Indemnité d'éviction - Demande en justice - Délai préfix - Nature - Mode de calcul

- Art. 25, al. 1er, 3° L. du 30 avril 1951 CODE CIVIL. - LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux
- Art. 2260 Ancien Code civil
- Art. 2261 Ancien Code civil
- Art. 48 Code judiciaire

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Obligations entre parties - Indemnité d'éviction - Délai - Mode de calcul

- Art. 25, al. 1er, 3° L. du 30 avril 1951 CODE CIVIL. - LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux
- Art. 2260 Ancien Code civil
- Art. 2261 Ancien Code civil
- Art. 48 Code judiciaire

Le lien requis entre l'objet de la demande originaire et celui de la demande virtuellement comprise s'apprécie au regard de la cause des deux demandes, c'est-à-dire de l'ensemble de faits et actes qui fondent la demande formée par la partie (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Objet de la demande - Objet de la demande virtuellement comprise - Lien unissant les deux demandes - Appréciation

- Art. 2244, al. 2 Ancien Code civil

DEMANDE EN JUSTICE - Interruption de la prescription - Objet de la demande - Objet de la demande virtuellement comprise - Lien unissant les deux demandes - Appréciation

- Art. 2244, al. 2 Ancien Code civil

Een dagvaarding maakt niet enkel de vordering aanhangig die ze uitdrukkelijk instelt, maar ook de vordering waarvan het voorwerp virtueel begrepen is in de dagvaarding (1). (1) Zie concl. OM.

DAGVAARDING - Stuiting van de verjaring - Omvang van de stuiting - Vordering die virtueel begrepen is in het voorwerp van de bij dagvaarding ingestelde vordering - Grenzen

- Art. 2244, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding - Omvang van de stuiting - Vordering die virtueel begrepen is in het voorwerp van de bij dagvaarding ingestelde vordering - Grenzen

- Art. 2244, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

Een fatale termijn waarbinnen een recht moet worden uitgeoefend, waarvan het verstrijken leidt tot het verval van dit recht zelf, is geen termijn voor het verrichten van proceshandelingen in de zin van artikel 48 Gerechtelijk Wetboek; voor de berekening ervan zijn dus niet de regels van voormeld wetboek, maar wel de artikelen 2260 en 2261 Oud Burgerlijk Wetboek van toepassing (1). (1) Zie concl. OM.

VORDERING IN RECHTE - Fatale termijn - Begrip - Berekeningswijze

- Art. 2260 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 2261 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 48 Gerechtelijk Wetboek

Une citation saisit une juridiction non seulement de la demande qu'elle introduit de manière expresse, mais également de la demande dont l'objet est virtuellement compris dans celle-ci (1). (1) Voir les concl. du MP.

CITATION - Interruption de la prescription - Etendue de l'interruption - Demande virtuellement comprise dans l'objet de la demande introduite par citation - Limites

- Art. 2244, al. 2 Ancien Code civil

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Citation - Etendue de l'interruption - Demande virtuellement comprise dans l'objet de la demande introduite par citation - Limites

- Art. 2244, al. 2 Ancien Code civil

Un délai préfix dans lequel un droit doit être exercé, dont l'expiration entraîne la déchéance de ce droit, n'est pas un délai établi pour l'accomplissement d'actes de procédure au sens de l'article 48 du Code judiciaire ; dès lors, son calcul est régi non pas par les règles du code précité, mais par les articles 2260 et 2261 de l'ancien Code civil (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEMANDE EN JUSTICE - Délai préfix - Notion - Mode de calcul

- Art. 2260 Ancien Code civil

- Art. 2261 Ancien Code civil

- Art. 48 Code judiciaire

C.24.0257.F

10 april 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250410.1F.3](#)

AC nr. ...

Noch uit de artikelen 27 en 40, eerste lid, Taalwet Gerechtshoven, noch uit enige andere bepaling volgt dat elk stuk dat wordt neergelegd tot staving van het cassatieberoep, op straffe van nietigheid moet worden opgemaakt in de taal van de rechtspleging of volledig in die taal moet worden vertaald.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Algemeen - Taalgebruik - Stuk neergelegd tot staving van het cassatieberoep

- Art. 27 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtshoven

- Art. 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtshoven

TAALGEBRUIK - Gerechtshoven (wet 15 juni 1935) - In cassatie - Burgerlijke zaken - Stuk neergelegd tot staving van

Il ne résulte ni des articles 27 et 40, alinéa 1er de la loi du 15 juin 1935 ni d'aucune autre disposition que, à peine de nullité, toute pièce déposée à l'appui du pourvoi doit être rédigée dans la langue de la procédure ou intégralement traduite dans cette langue.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Généralités - Emploi des langues - Pièce déposée à l'appui du pourvoi

- Art. 27 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 40, al. 1er L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En cassation - Matière civile - Pièce déposée à l'appui du pourvoi

het cassatieberoep

- Art. 27 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 27 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 40, al. 1er L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

C.24.0264.N

7 april 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250407.3N.5](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat een ruimtelijk uitvoeringsplan en de erbij horende stedenbouwkundige voorschriften het begrip "lokaal bedrijf" niet definiëren heeft niet tot gevolg dat het bestuur bij de uitlegging of de toepassing ervan over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt noch dat de rechter verplicht is om dit begrip te interpreteren rekening houdend met een vergunning die door het bestuur werd afgeleverd. (Art. 2.1 van de verordenende stedenbouwkundige voorschriften van het GRUP-Henkelsite)

STEDENBOUW - Algemeen - Ruimtelijk uitvoeringsplan - Stedenbouwkundige voorschriften - Lokaal bedrijf - Definitie - Gevolg

- Art. 38, § 1, eerste lid, 1° en 2° Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

La circonstance qu'un plan d'exécution spatial et les prescriptions urbanistiques y afférentes ne définissent pas la notion d'« entreprise locale » n'a pas pour effet que l'administration dispose, lors de l'interprétation ou l'application de celle-ci, d'un large pouvoir discrétionnaire, ni que le juge soit obligé d'interpréter cette notion en tenant compte d'une autorisation qui a été délivrée par l'administration.

URBANISME - Généralités - Plan d'exécution spatial - Prescriptions urbanistiques - Entreprise locale - Définition - Conséquence

- Art. 38, § 1, al. 1er, 1° et 2° Décret de la Communauté flamande du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire

De verordenende stedenbouwkundige voorschriften van een ruimtelijk uitvoeringsplan dienen omwille van de rechtszekerheid in de regel letterlijk te worden uitgelegd; indien een begrip niet wordt gedefinieerd in de stedenbouwkundige voorschriften van het ruimtelijk uitvoeringsplan moet het worden uitgelegd naar de betekenis ervan in het algemeen spraakgebruik.

STEDENBOUW - Algemeen - Ruimtelijk uitvoeringsplan - Stedenbouwkundige voorschriften - Begrippen - Geen definitie - Gevolg

- Art. 38, § 1, eerste lid, 1° en 2° Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

Les prescriptions urbanistiques réglementaires d'un plan d'exécution spatial doivent, en règle, être interprétées littéralement afin de garantir la sécurité juridique; si une notion n'est pas définie dans les prescriptions urbanistiques du plan d'exécution spatial, elle doit être interprétée selon le sens qui lui est donné en langage courant.

URBANISME - Généralités - Plan d'exécution spatial - Prescriptions urbanistiques - Notions - Absence de définition - Conséquence

- Art. 38, § 1, al. 1er, 1° et 2° Décret de la Communauté flamande du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire

C.24.0271.F

13 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250313.1F.1](#)

AC nr. ...

Het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade, zoals deze zich heeft voorgedaan, veronderstelt dat, zonder de fout, de schade niet was ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan (1). (1) Cass. 23 februari 2023, AR C.22.0112.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.3; Cass. 19 maart 2015, AR C.14.0445.F, AC 2015, nr. 209 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150319.13.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Taak van de rechter

- Art. 1146 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1147 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1150 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1151 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Begrip

- Art. 1146 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1147 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1150 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1151 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

De rechter die het bestaan van een dergelijk verband beoordeelt, moet het verloop van de gebeurtenissen reconstrueren zonder de fout in aanmerking te nemen, maar ook zonder de andere voorwaarden te wijzigen waaronder de schade is ontstaan, en moet nagaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan (1). (1) Cass. 23 februari 2023, AR C.22.0112.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.3.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Aansprakelijkheid uit overeenkomst - Oorzakelijk verband - Begrip

- Art. 1146 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1147 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1150 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1151 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Aansprakelijkheid uit overeenkomst - Oorzakelijk verband - Taak van de rechter

- Art. 1146 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1147 Oud Burgerlijk Wetboek

L'existence d'un lien de causalité entre la faute et le dommage tel qu'il s'est réalisé suppose que, sans la faute, le dommage n'eût pu se produire tel qu'il s'est produit (1). (1) Cass. 23 février 2023, RG C.22.0112.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.3 ; Cass. 19 mars 2015, RG C.14.0445.F, Pas. 2015, n° 209 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150319.13.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Notion. appréciation par le juge - Mission du juge

- Art. 1146 Ancien Code civil
- Art. 1147 Ancien Code civil
- Art. 1150 Ancien Code civil
- Art. 1151 Ancien Code civil
- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Notion. appréciation par le juge - Notion

- Art. 1146 Ancien Code civil
- Art. 1147 Ancien Code civil
- Art. 1150 Ancien Code civil
- Art. 1151 Ancien Code civil
- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

Le juge qui apprécie l'existence d'un tel lien doit reconstruire le cours des événements en omettant la faute, sans modifier les autres conditions dans lesquelles le dommage est survenu, et vérifier si le dommage se serait également produit en ce cas (1). (1) Cass. 23 février 2023, RG C.22.0112.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.3.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Responsabilité contractuelle - Lien de causalité - Notion

- Art. 1146 Ancien Code civil
- Art. 1147 Ancien Code civil
- Art. 1150 Ancien Code civil
- Art. 1151 Ancien Code civil
- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Responsabilité contractuelle - Lien de causalité - Mission du juge

- Art. 1146 Ancien Code civil
- Art. 1147 Ancien Code civil

- Art. 1150 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1150 Ancien Code civil
- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

C.24.0275.N

3 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250303.3N.1](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 6.2, tweede lid, en 6.33, eerste lid, 2°, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, gecoördineerd bij besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 2020 tot codificatie van de decreten betreffende het woonbeleid en artikel 6.70 van het besluit van de Vlaamse regering van 11 september 2020 tot uitvoering van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 volgt dat de verhuurder in geval van opzeg overeenkomstig artikel 6.33, eerste lid, 2°, Vlaamse Codex Wonen van 2021, geen aanspraak kan maken op een wederverhursingsvergoeding zoals bedoeld in artikel 6.70, Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021 (1). (1) Artikel 6.33, eerste lid, 2° zoals van kracht voor de wijziging door het Besluit van de Vlaamse Regering van 9 juli 2021.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Opzegging - Sociale huurwoning - Wederverhursingsvergoeding

- Art. 6.2, tweede lid Decreten over het Vlaamse woonbeleid, gecodificeerd op 17 juli 2020
- Art. 6.33, eerste lid, 2° Decreten over het Vlaamse woonbeleid, gecodificeerd op 17 juli 2020
- Art. 6.70 Besluit van de Vlaamse Regering van 11 september 2020 tot uitvoering van de Vlaamse Codex Wonen van 2021

Il suit des articles 6.2, alinéa 2, et 6.33, alinéa 1er, 2°, du Code flamand du logement de 2021, coordonné par l'arrêté du gouvernement flamand du 17 juillet 2020 codifiant les décrets relatifs à la politique flamande du logement, et 6.70 de l'arrêté du gouvernement flamand du 11 septembre 2020 portant exécution du Code flamand du Logement de 2021 qu'en cas de résiliation opérée conformément à l'article 6.33, alinéa 1er, 2°, du Code flamand du logement, le bailleur ne peut pas prétendre à l'indemnité de relocation visée à l'article 6.70 de l'arrêté du 11 septembre 2020 (1). (1) Article 6.33, alinéa 1er, 2°, tel qu'il était en vigueur avant sa modification par l'arrêté du gouvernement flamand du 9 juillet 2021.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a loyer - Fin (congé. prolongation. etc.) - Préavis - Habitation sociale de location - Indemnité de relocation

- Art. 6.2, al. 2 Décrets sur la politique flamande du logement, codifiés le 17 juillet 2020
- Art. 6.33, al. 1er, 2° Décrets sur la politique flamande du logement, codifiés le 17 juillet 2020
- Art. 6.70 Arrêté du Gouvernement flamand du 11 septembre 2020 portant exécution du Code flamand du Logement de 2021

C.24.0316.F

10 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250210.3F.5](#)

AC nr. ...

Wanneer de rechter zich over een geschilpunt uitspreekt om zich onbevoegd te verklaren, kan dat geschilpunt opnieuw aanhangig worden gemaakt bij de rechter naar wie de zaak wordt verwezen; hij is enkel gebonden door de beslissing over de bevoegdheid; de rechter die zich over een geschilpunt uitspreekt om zich bevoegd te verklaren, wijst daarentegen een eindbeslissing en oefent zijn rechtsmacht volledig uit (1). (1) Zie concl. OM.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechter die zich over een geschilpunt uitspreekt om zich onbevoegd te verklaren - Bevoegdheid van die rechter - Eindvonnis - Begrip

Lorsque le juge statue sur une question litigieuse pour se déclarer incompétent, le juge auquel la cause est renvoyée peut à nouveau être saisi de cette question litigieuse; il n'est lié que par la seule décision sur la compétence. En revanche, le juge qui statue sur une question litigieuse pour se déclarer compétent rend une décision définitive qui épuise sa juridiction (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière civile - Généralités - Juge qui statue sur une question litigieuse pour se déclarer incompétent - Pouvoir de ce juge - Jugement définitif - Notion

- Art. 19, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 660, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis - Begrip - Rechter die zich over een geschilpunt uitsprekt om zich onbevoegd te verklaren - Bevoegdheid van die rechter

- Art. 19, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 660, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de rechter een geschilpunt beslecht om zich bevoegd te verklaren, kan het hoger beroep worden ingesteld vanaf de uitspraak van dat vonnis (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Rechter die zich over een geschilpunt uitsprekt om zich onbevoegd te verklaren - Tijdstip om hoger beroep in te stellen

- Art. 19, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 660, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1050, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 19, al. 1er et 2 Code judiciaire
- Art. 660, al. 1er et 2 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement définitif - Notion - Juge qui statue sur une question litigieuse pour se déclarer incompétent - Pouvoir de ce juge

- Art. 19, al. 1er et 2 Code judiciaire
- Art. 660, al. 1er et 2 Code judiciaire

Lorsque le juge tranche une question litigieuse pour se déclarer compétent, l'appel peut être formé dès la prononciation de ce jugement (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Généralités - Juge qui tranche une question litigieuse pour se déclarer compétent - Moment pour former appel

- Art. 19, al. 1er et 2 Code judiciaire
- Art. 660, al. 1er et 2 Code judiciaire
- Art. 1050, al. 1er et 2 Code judiciaire

C.24.0324.N

28 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250228.1N.1](#)

AC nr. ...

De rechtsprekende taken van de voorzitter van de ondernemingsrechtbank zijn neergelegd in artikel 584, derde lid, en 588 tot en met 589bis Gerechtelijk Wetboek, alsook in artikel XX.32. WER (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Burgerlijke zaken - Voorzitter ondernemingsrechtbank - Rechtsprekende taken - Draagwijdte

- Art. 584, derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 588 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 589 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 589bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. XX.32 Wetboek van economisch recht

De voorzitter van de ondernemingsrechtbank kan met betrekking tot zijn rechtsprekende taken, zoals deze neergelegd in artikel XX.32 WER, worden vervangen door een plaatsvervangende magistraat in de zin van artikel 156bis Gerechtelijk Wetboek, aangewezen met toepassing van artikel 383, §2, Gerechtelijk Wetboek, en derhalve ook na de leeftijd van zeventig jaar, gedurende een tijdspanne van één jaar die viermaal kan worden hernieuwd (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Burgerlijke zaken - Voorzitter ondernemingsrechtbank - Rechtsprekende taken - Verhinderings

Les missions juridictionnelles du président du tribunal de l'entreprise sont arrêtées aux articles 584, alinéa 3, et 588 à 589bis du Code judiciaire, ainsi qu'à l'article XX.32. du Code de droit économique (1). (1) Voir les concl. du MP.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière civile - Président du tribunal de l'entreprise - Missions juridictionnelles - Portée

- Art. 584, al. 3 Code judiciaire
- Art. 588 Code judiciaire
- Art. 589 Code judiciaire
- Art. 589bis Code judiciaire
- Art. XX.32 Code de droit économique

S'agissant de ses missions juridictionnelles, telles qu'elles sont arrêtées à l'article XX.32 du Code de droit économique, le président du tribunal de l'entreprise peut être remplacé par un magistrat suppléant au sens de l'article 156bis du Code judiciaire, désigné par application de l'article 383, § 2, de ce code, et par conséquent même après l'âge de septante ans, pour une période d'un an qui peut être renouvelée quatre fois (1). (1) Voir les concl. du MP.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière civile - Président du tribunal de l'entreprise - Missions juridictionnelles - Empêchement et

en vervanging - Vervanging - Plaatsvervangende magistraat

- Art. 156bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 322, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 383, §§ 1, 2 en 5 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 383ter, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 584, derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 588 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 589 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 589bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. XX.32 Wetboek van economisch recht

remplacement - Remplacement - Magistrat suppléant

- Art. 156bis Code judiciaire
- Art. 322, al. 2 Code judiciaire
- Art. 383, § 1er, 2 et 5 Code judiciaire
- Art. 383ter, § 1er Code judiciaire
- Art. 584, al. 3 Code judiciaire
- Art. 588 Code judiciaire
- Art. 589 Code judiciaire
- Art. 589bis Code judiciaire
- Art. XX.32 Code de droit économique

Het bijzondere regime van vervanging van de korpschef dan wel afdelingsvoorzitter in de zin van de artikelen 319 en 319bis Gerechtelijk Wetboek heeft betrekking op de taken van algemene leiding en management van de korpschef met het oog op de continuïteit van de organisatorische en administratieve werking van de rechtbank, terwijl het algemene regime van vervanging van een kamervoorzitter in de zin van artikel 322 Gerechtelijk Wetboek mede van toepassing is voor de vervanging van de voorzitter van de rechtbank met betrekking tot zijn rechtsprekende taken (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Burgerlijke zaken - Verhinderings en vervanging - Vervanging - Vervanging van de korpschef - Algemene leiding en management - Onderscheid

- Art. 58bis, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 319, eerste, tweede en vijfde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 319bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 322, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Le régime de remplacement spécifique du chef de corps ou du président de division au sens des articles 319 et 319bis du Code judiciaire a trait aux missions de direction générale et de gestion dévolues au chef de corps et vise à assurer la continuité du fonctionnement organisationnel et administratif du tribunal, tandis que le régime de remplacement général d'un président de chambre au sens de l'article 322 de ce code s'étend à ses missions juridictionnelles (1). (1) Voir les concl. du MP.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière civile - Empêchement et remplacement - Remplacement - Remplacement du chef de corps - Direction générale et gestion - Distinction

- Art. 58bis, 2° Code judiciaire
- Art. 319, al. 1er, 2 et 5 Code judiciaire
- Art. 319bis, al. 1er Code judiciaire
- Art. 322, al. 2 Code judiciaire

C.24.0343.F

10 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250310.3F.2](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 62, tweede lid, en 65, eerste lid, Wet Verzekeringen volgt niet dat de in laatstgenoemd artikel opgesomde gevallen van verval enkel kunnen worden aangenomen in de gevallen van zware schuld die door de verzekeringnemer zijn begaan in de zin van het eerstgenoemde artikel (1). (1) Zie concl. OM.

VERZEKERING - Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Verval van het recht op de verzekeringsprestaties - Voorwaarden - Schuld van de verzekeringnemer - Aard

- Art. 62, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Il ne suit pas des articles 62, alinéa 2, et 65, alinéa 1er, de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances que les hypothèses de déchéance visées au second de ces articles ne seraient admissibles que dans des cas de faute lourde commise par le preneur au sens de la première de ces dispositions (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Contrat d'assurance - Déchéance du droit à la prestation d'assurance - Conditions - Faute du preneur - Nature

- Art. 62, al. 1er L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

- Art. 65, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 65, al. 1er L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

F.18.0086.F

20 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250220.1F.3](#)

AC nr. ...

Het gezag van gewijsde van een arrest van de Raad van State is beperkt tot hetgeen de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot hetgeen, ten gevolge van het geschil dat voor de rechter is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke grondslag van zijn beslissing vormt (1). (1) Zie concl. OM.

RAAD VAN STATE - Draagwijdte - Arrest van Raad van State - Gezag van gewijsde

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Algemeen - Arrest van Raad van State - Draagwijdte

L'autorité de la chose jugée d'un arrêt du Conseil d'État se limite à ce que le juge a décidé sur un point litigieux et à ce qui, en raison de la contestation portée devant le juge et soumise à la contradiction des parties, constitue le fondement nécessaire de la décision (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONSEIL D'ETAT - Portée - Arrêt du Conseil d'Etat - Autorité de chose jugée

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Généralités - Arrêt du Conseil d'Etat - Portée

Wanneer een gerecht van de rechterlijke orde rechtsgeldig kennisneemt, op grond van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek, van een aansprakelijkheidsvordering die uitgaat van de machtsoverschrijding van een administratieve overheid, welke door de Raad van State wordt bestraft met de nietigverklaring van de administratieve akte, moet het gerecht van de rechterlijke orde, wegens het absolute gezag van gewijsde van een dergelijke vernietigingsbeslissing, noodzakelijkerwijs oordelen dat de administratieve overheid, de auteur van de nietig verklaarde akte, behoudens rechtvaardigingsgrond een fout heeft begaan (1). (1) Zie concl. OM.

RAAD VAN STATE - Administratieve overheid - Beslissing - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Fout van de administratieve overheid - Draagwijdte - Gerecht van de rechterlijke orde

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Algemeen - Administratieve overheid - Beslissing - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Fout van de administratieve overheid - Draagwijdte - Gerecht van de rechterlijke orde

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Lorsqu'une juridiction de l'ordre judiciaire est valablement saisie sur la base de l'article 1382 de l'ancien Code civil d'une demande en responsabilité fondée sur l'excès de pouvoir d'une autorité administrative sanctionné par l'annulation de l'acte administratif par le Conseil d'État, la juridiction de l'ordre judiciaire doit nécessairement décider, en raison de l'autorité absolue de la chose jugée qui s'attache à pareille décision d'annulation, que l'autorité administrative, auteur de l'acte annulé, a, sauf cause de justification, commis une faute (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONSEIL D'ETAT - Autorité administrative - Décision - Arrêt d'annulation du Conseil d'Etat - Faute de l'autorité administrative - Portée - Juridiction de l'ordre judiciaire

- Art. 1382 Ancien Code civil

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Généralités - Autorité administrative - Décision - Arrêt d'annulation du Conseil d'Etat - Faute de l'autorité administrative - Portée - Juridiction de l'ordre judiciaire

- Art. 1382 Ancien Code civil

F.19.0051.F

10 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250210.3F.1](#)

AC nr. ...

Het gebrek aan voorafgaande kennisgeving van de aanwijzingen van belastingfraude heeft enkel de nietigheid van de aanslag tot gevolg wanneer deze werd gevestigd op grond van de resultaten van de onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Onderzoek - Aanvullende termijn van twee jaar - Voorwaarde - Sanctie

- Art. 240, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Onderzoeken van de administratie bij aanwijzingen van belastingfraude - Voorafgaande kennisgeving van de aanwijzingen van fraude - Geen kennisgeving - Gevolgen

- Art. 240, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

De belastingbevoegdheid die berust op de onthullingen van een rechtsvordering onderscheidt zich van die welke berust op de resultaten van de onderzoeken verricht overeenkomstig artikel 240, derde lid, WIB64; hieruit volgt dat de administratie, ook al is ze tot dergelijke onderzoeken overgegaan, haar bevoegdheid niet verliest om de belasting te vestigen op de niet-aangegeven inkomsten die werden uitgewezen door een rechtsvordering die geleid heeft tot een na die onderzoeken gewezen rechterlijke beslissing (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Bijzondere aanslagtermijn voor de niet-aangegeven en door een rechtsvordering uitgewezen inkomsten - Verrichte onderzoeken - Gevolgen voor de bevoegdheid om de belasting op die niet-aangegeven inkomsten te vestigen

- Art. 240, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

- Art. 263, § 1, 3°, en § 2, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

Le défaut de notification préalable des indices de fraude n'entraîne la nullité de l'imposition que lorsque celle-ci est établie sur la base des résultats des investigations (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Investigation - Délai supplémentaire de deux ans - Condition - Sanction

- Art. 240, al. 3 Code des Impôts sur les Revenus 1964

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve - Généralités - Investigations de l'administration en cas d'indices de fraude fiscale - Notification préalable des indices de fraude - Absence - Conséquences

- Art. 240, al. 3 Code des Impôts sur les Revenus 1964

Le pouvoir d'imposition fondé sur ce qui est révélé par une action judiciaire est distinct de celui fondé sur les résultats d'investigations menées conformément à l'article 240, alinéa 3, du C.I.R. 64; il s'ensuit que, lors même que l'administration a mis en œuvre de telles investigations, elle n'est pas déchue de son pouvoir d'établir l'impôt sur les revenus non déclarés et révélés par une action judiciaire donnant lieu à une décision judiciaire postérieure à ces investigations (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Délai d'imposition spécial pour les revenus non déclarés et révélés par une action judiciaire - Mise en œuvre d'investigations - Effet sur le pouvoir d'établir l'impôt sur ces revenus non déclarés

- Art. 240, al. 3 Code des Impôts sur les Revenus 1964

- Art. 263, § 1er, 3°, et § 2, 3° Code des Impôts sur les Revenus 1964

F.20.0035.F

27 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250227.1F.29](#)

AC nr. ...

Uit artikel 26, eerste lid, WIB92 volgt niet dat een abnormaal of goedgunstig voordeel enkel kan worden toegekend door een bedrijf indien er wilsovereenstemming tussen haarzelf en de verkrijger bestaat (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten -

Il ne suit pas de l'article 26, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 qu'un avantage anormal ou bénévole ne peut être accordé par une entreprise que s'il existe un accord de volonté entre elle-même et le bénéficiaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Bénéfices - Avantages anormaux ou

F.21.0037.N

24 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250124.1N.5](#)

AC nr. ...

Artikel 241 CDW, krachtens hetwelk de terugbetaling door de douaneautoriteiten van bedragen aan rechten bij invoer of aan rechten bij uitvoer geen geeft aanleiding tot betaling van moratoire interest door genoemde autoriteiten, is niet van toepassing op de terugbetaling van douanerechten met toepassing van artikel 239 CDW (1). (1) Het Hof verwijst naar HvJ 18 januari 2017, Wortmann KG Internationale Schuhproduktionen t. Hauptzollamt Bielefeld, C-365/15.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Terugbetaling of kwijtschelding van de rechten bij in- of uitvoer - Bijzondere situatie - Moratoire interest

- Art. 239 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 241 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Artikel 905.1 CTW, dat de gevallen bepaalde waarin de lidstaten waaronder de beschikkende douaneautoriteit ressorteert de zaak dienden te verwijzen naar de Commissie ter behandeling volgens de procedure bedoeld in de artikelen 906 tot en met 909, is een regel van procesrecht waarvan de opheffing onmiddellijk van toepassing is, zodat ook in hangende gedingen van deze bepaling geen toepassing meer kan worden gemaakt, ook al betreffen deze gedingen rechten die vóór de opheffing van het CTW opeisbaar werden.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Terugbetaling of kwijtschelding van de rechten bij in- of uitvoer - Bijzondere situatie - Verwijzing naar de Commissie - Vereiste

- Art. 905.1 Verordening 2454/93/EEG van de Commissie van 2 juli 1993 houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek

L'article 241 du Code des douanes communautaire, en vertu duquel le remboursement par les autorités douanières de montants de droits à l'importation ou de droits à l'exportation ne donne pas lieu au paiement d'intérêts moratoires par ces autorités, ne s'applique pas au remboursement de droits de douane en exécution de l'article 239 de ce code (1). (1) La Cour renvoie à l'arrêt rendu par la Cour de justice de l'Union européenne dans l'affaire Wortmann KG Internationale Schuhproduktionen c. Hauptzollamt Bielefeld, 18 janvier 2017, C-365/15.

DOUANES ET ACCISES - Remboursement ou remise des droits à l'importation ou à l'exportation - Situation particulière - Intérêts moratoires

- Art. 239 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

- Art. 241 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

L'article 905.1 du Code d'application du code des douanes communautaire, qui déterminait les cas dans lesquels les États membres dont relevait l'autorité douanière de décision devaient transmettre l'affaire à la Commission en vue de son traitement suivant la procédure visée aux articles 906 à 909, est une règle de droit procédural dont l'abrogation est d'application immédiate, de sorte qu'il ne peut être fait non plus application de cette disposition dans les instances pendantes, même si celles-ci concernent des droits qui étaient exigibles avant l'abrogation de ce code.

DOUANES ET ACCISES - Remboursement ou remise des droits à l'importation ou à l'exportation - Situation particulière - Renvoi à la Commission - Notion

- Art. 905.1 Règlement 2454/93/CEE de la Commission, du 2 juillet 1993, fixant certaines dispositions d'application du règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil établissant le code des douanes communautaire

Het bestaan van een bijzondere situatie is aangetoond in de zin van artikel 239 CDW wanneer uit de omstandigheden van het concrete geval volgt dat de belastingschuldige in een uitzonderlijke situatie verkeert vergeleken met de andere marktdeelnemers die dezelfde activiteit verrichten, en hij zonder de bijzondere omstandigheden het aan boeking achteraf van de douanerechten verbonden nadeel niet zou hebben ondervonden; daarbij dient het belang van de gemeenschap bij de volledige naleving van de douanewetgeving te worden afgewogen tegen het belang van de marktdeelnemer te goeder trouw geen schade te lijden die verder gaat dan het normale handelsrisico (1). (1) Het Hof verwijst naar HvJ 25 juli 2008, CAS SpA t. Commissie van de Europese Gemeenschappen, C-204/07.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Terugbetaling of kwijtschelding van de rechten bij in- of uitvoer - Bijzondere situatie - Begrip

- Art. 239 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

L'existence d'une situation particulière est établie au sens de l'article 239 du Code des douanes communautaire lorsqu'il ressort des circonstances de l'espèce que le redevable se trouve dans une situation exceptionnelle par rapport aux autres opérateurs exerçant une même activité et que, en l'absence de ces circonstances, il n'aurait pas subi le préjudice lié à la prise en compte a posteriori des droits de douane ; à cet égard, l'intérêt de la communauté au plein respect des dispositions de la législation douanière doit être mis en balance avec l'intérêt de l'opérateur de bonne foi à ne pas supporter de préjudice dépassant le risque commercial normal (1). (1) La Cour renvoie à l'arrêt rendu par la Cour de justice de l'Union européenne dans l'affaire CAS SpA c. Commission des Communautés européennes,, 25 juillet 2008, C-204/07.

DOUANES ET ACCISES - Remboursement ou remise des droits à l'importation ou à l'exportation - Situation particulière - Notion

- Art. 239 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

F.21.0152.F

10 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250310.3F.3](#)

AC nr. ...

Uit artikel 356 WIB92 volgt dat de administratie een voorstel van subsidiaire aanslag aan de rechter kan voorleggen, die slechts ter uitvoering van de rechterlijke beslissing kan worden ingevorderd, en dat de administratieve aanslagprocedure niet voorafgaand aan de vraag om geldigverklaring van een dergelijke aanslag gevolgd dient te worden; de omstandigheid dat de administratie die procedure toch volgt, heeft geen invloed op de geldigheid van de subsidiaire aanslag (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Subsidiaire aanslag - Herhaling van de administratieve procedure - Gevolgen

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il suit de l'article 356 du Code des impôts sur les revenus 1992 que l'administration peut soumettre au juge une proposition de cotisation subsidiaire, qui n'est recouvrable qu'en exécution de la décision judiciaire, et que la procédure administrative d'établissement de l'impôt ne doit pas être suivie préalablement à la demande de validation d'une telle cotisation ; la circonstance que l'administration suive néanmoins cette procédure n'est pas de nature à affecter la validité de la cotisation subsidiaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Cotisation déclarée nulle - Cotisation subsidiaire - Réitération de la procédure administrative - Conséquences

- Art. 356 Code des impôts sur les revenus 1992

Alle kosten, in zoverre deze op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreffen, zijn geen beroepskosten; de kosten waarvan de aftrek op die grond kan worden verworpen wanneer de administratie aantoonde dat ze op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreffen, zijn de kosten die beroepskosten vormen, in zoverre ze voldoen aan de voorwaarden bepaald in artikel 49 WIB92, die door de belastingplichtige aangetoond moeten worden (1). (1) Zie Cass. 20 februari 2014, AR F.13.0058.N, AC 2014, nr. 135, met concl. van advocaat-generaal Thijs; Cass. 18 januari 2013, AR F.12.0025.N, AC 2013, nr. 38, met concl. van advocaat-generaal Thijs.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Kosten die op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreffen - Bewijslast

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 53, 10° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Ne constituent pas des frais professionnels, tous frais dans la mesure où ils dépassent de manière déraisonnable les besoins professionnels ; les frais dont la déduction peut être rejetée sur cette base lorsque l'administration établit qu'ils dépassent de manière déraisonnable les besoins professionnels, sont les frais qui constituent des frais professionnels, en ce qu'ils répondent aux conditions prévues à l'article 49 du Code des impôts sur les revenus 1992, dont le contribuable supporte la charge de la preuve (1). (1) Voy. Cass. 20 février 2014, RG F.13.0058.N, Pas. 2014, n° 135, avec les concl. de M. Thijs, avocat général, publiées à leur date dans AC ; Cass. 18 janvier 2013, RG F.12.0025.N, Pas. 2013, n° 38, avec les concl. de M. Thijs, avocat général, publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Charges professionnelles - Frais dépassant de manière déraisonnable les besoins professionnels - Charge de la preuve

- Art. 49 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 53, 10° Code des impôts sur les revenus 1992

F.22.0011.N

21 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250321.1N.3](#)

AC nr. ...

De in artikel 10 Grondwet vervatte regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet, de in artikel 11 Grondwet neergelegde regel van non-discriminatie in het genot van de aan de Belgen toegekende rechten en vrijheden alsmede de regel van artikel 172 Grondwet inzake gelijkheid voor de belastingen, staan niet eraan in de weg dat eenzelfde fiscale behandeling wordt ingesteld ten aanzien van categorieën van personen die zich in een verschillende situatie bevinden, voor zover daarvoor een objectieve en redelijke verantwoording bestaat; het voorhanden zijn van dergelijke verantwoording moet worden getoetst aan het doel en de gevolgen van de ingestelde belasting en aan de redelijkheid van de verhouding tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

GRONDWET - Art. 11 - Non-discriminatie in het genot van rechten en vrijheden - Onderscheid tussen verschillende categorieën belastingplichtigen - Vereiste verantwoording - Toetsing van het gemaakte onderscheid

- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

La règle de l'égalité des Belges devant la loi contenue dans l'article 10 de la Constitution, celle de la non-discrimination dans la jouissance des droits et libertés reconnus aux Belges inscrite dans l'article 11 de la Constitution ainsi que celle de l'égalité devant l'impôt exprimée dans l'article 172 de la Constitution ne s'opposent pas à ce qu'un même traitement fiscal soit réservé à des catégories de personnes qui se trouvent dans une situation différente, pour autant que le critère de distinction soit susceptible de justification objective et raisonnable; l'existence d'une telle justification s'apprécie au regard du but et des effets de l'impôt instauré et de la juste proportionnalité entre les moyens utilisés et l'objectif visé.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Non-discrimination dans la jouissance des droits et libertés - Distinction entre les différentes catégories de contribuables - Justification requise - Contrôle de la distinction opérée

- Art. 10 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
GRONDWET - Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet - Gelijkheid inzake belastingen - Onderscheid tussen verschillende categorieën belastingplichtigen - Vereiste verantwoording - Toetsing van het gemaakte onderscheid
- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gelijkheid inzake belastingen - Onderscheid tussen verschillende categorieën belastingplichtigen - Vereiste verantwoording - Toetsing van het gemaakte onderscheid

- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 172 La Constitution coordonnée 1994
CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Egalité des Belges devant la loi - Egalité en matière fiscale - Distinction entre les différentes catégories de contribuables - Justification requise - Contrôle de la distinction opérée
- Art. 10 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 172 La Constitution coordonnée 1994
CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Egalité en matière fiscale - Distinction entre les différentes catégories de contribuables - Justification requise - Contrôle de la distinction opérée

- Art. 10 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 172 La Constitution coordonnée 1994

F.22.0026.N

10 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.7](#)

AC nr. ...

De wetgever heeft de gedeeltelijke vrijstelling van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing willen voorbehouden aan ondernemingen die werken met ploegen die hetzelfde werk doen qua inhoud en qua omvang waarbij het voor de toepassing van deze fiscale gunstmaatregel is vereist dat de omvang van het werk hetzelfde is op het niveau van de opeenvolgende ploegen en het bijgevolg niet volstaat dat deze omvang vergelijkbaar is (1). (1) Cass. 29 november 2024, AR F.21.0100.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241129.1N.6.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Vrijstelling - Ploegenarbeid - Hetzelfde werk qua omvang - Begrip
- Art. 275/5, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 275/5, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Vrijstelling - Ploegenarbeid - Hetzelfde werk qua omvang - Begrip
- Art. 275/5, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 275/5, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Le législateur a entendu réserver la dispense partielle du versement du précompte professionnel aux entreprises recourant à des équipes effectuant le même travail, tant en ce qui concerne son objet qu'en ce qui concerne son ampleur, l'application de cette mesure de faveur fiscale requiert que l'ampleur du travail soit la même au niveau des équipes successives et il ne suffit donc pas que cette ampleur soit comparable (1). (1) Cass. 29 novembre 2024, AR F.21.0100.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241129.1N.6.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte professionnel - Exonération - Travail en équipes - Le même travail en termes d'ampleur - Notion
- Art. 275/5, § 1er Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 275/5, § 1er Code des impôts sur les revenus 1992
IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte professionnel - Exonération - Travail en équipes - Le même travail en termes d'ampleur - Notion
- Art. 275/5, § 1er Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 275/5, § 1er Code des impôts sur les revenus 1992

F.22.0046.N

21 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250321.1N.6](#)

AC nr. ...

Uit artikel 780, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter niet verplicht is te antwoorden op de middelen waarvan de uiteenzetting niet beantwoordt aan de vereisten van artikel 744.

Il suit de l'article 780, alinéa 2, 3°, du Code judiciaire que le juge n'est pas tenu de répondre aux moyens dont l'exposé ne répond pas aux exigences de l'article 744.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Belastingzaken - Conclusie - Inhoud van de middelen - Vereisten - Rechter - Antwoordplicht - Voorwaarden - Gevolg

- Art. 744 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Belastingzaken - Conclusie - Inhoud van de middelen - Vereisten - Rechter - Antwoordplicht - Voorwaarden - Gevolg

- Art. 744 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Vonnissen en arresten - Belastingzaken - Conclusie - Inhoud van de middelen - Vereisten - Rechter - Antwoordplicht - Voorwaarden - Gevolg

- Art. 744 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière fiscale - Conclusions - Teneur des moyens - Conditions - Juge - Obligation de répondre - Conditions - Conséquence

- Art. 744 Code judiciaire
- Art. 780 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière fiscale - Conclusions - Teneur des moyens - Conditions - Juge - Obligation de répondre - Conditions - Conséquence

- Art. 744 Code judiciaire
- Art. 780 Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Jugements et arrêts - Matière fiscale - Conclusions - Teneur des moyens - Conditions - Juge - Obligation de répondre - Conditions - Conséquence

- Art. 744 Code judiciaire
- Art. 780 Code judiciaire

F.22.0049.N

24 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250124.1N.7](#)

AC nr. ...

Zowel het hogere eenheidstarief bij onvergunde lozing als de regel dat, bij gebrek aan spontane melding en tenzij de heffingsplichtige de werkelijke aanvangsdatum van de lozing bewijst, de onvergunde lozing geacht wordt minstens 30 dagen voor de vaststelling van de milieu-inspectie te hebben plaatsgevonden, hebben een vergoedende en deels ook stimulerende functie, maar strekken er niet toe de heffingsplichtige te bestraffen; derhalve is de heffing bij onvergunde lozing geen strafsanctie in zin van artikel 6.1 EVRM (1). (1) Zie concl. OM. Het Hof oordeelde op 24 januari 2025 in dezelfde zin in de zaak F.22.0050.N.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Vlaams Gewest - Heffing voor waterverontreiniging - Strafrechtelijke aard - Beoordeling

- Art. 35ter Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Heffing voor waterverontreiniging Vlaams Gewest - Strafrechtelijke aard - Beoordeling

- Art. 35ter Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging

Tant le tarif unitaire majoré en cas de déversement non autorisé que la règle selon laquelle, à défaut de déclaration spontanée et sauf si le redevable apporte la preuve de la date de début effective du déversement, le déversement non autorisé est réputé avoir eu lieu trente jours au moins avant la constatation effectuée par l'inspection de l'environnement, ont une fonction à la fois compensatrice et incitative, mais ne visent pas à sanctionner le redevable ; par conséquent, la taxe pour déversement non autorisé n'est pas une sanction pénale au sens de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Voir les concl. du MP. Le 24 janvier 2025, la Cour a statué dans le même sens dans la cause F.22.0050.N.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Région flamande - Taxe sur la pollution des eaux - Nature pénale - Appréciation

- Art. 35ter L. du 26 mars 1971 sur la protection des eaux de surface contre la pollution

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Taxe sur la pollution des eaux en Région flamande - Nature pénale - Appréciation

- Art. 35ter L. du 26 mars 1971 sur la protection des eaux de surface contre la pollution

De rechter die kennisneemt van een beroep tegen ambtshalve gevestigde aanslagen, moet nagaan of de belastingplichtige het precieze bedrag van de belastbare reële inkomsten heeft aangetoond; wanneer de belastingplichtige het precieze bedrag van zijn belastbare inkomsten niet heeft aangetoond, mag de rechter het bedrag van de ambtshalve gevestigde aanslagen niet wijzigen door met alle beroepskosten- en uitgaven of met sommige daarvan rekening te houden (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Aanslag van ambtswege - Verplichting van de belastingplichtige - Bewijs van het precieze bedrag van zijn belastbare inkomsten en van de overige in aanmerking komende gegevens - Geen bewijs van het precieze bedrag van zijn belastbare inkomsten - Bevoegdheid van de rechter - Grens

- Art. 352, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il appartient au juge, saisi d'un recours contre des cotisations établies d'office, de vérifier si la preuve du montant exact des revenus réels imposables a été apportée par le contribuable. Lorsque le contribuable n'a pas apporté la preuve du chiffre exact de ses revenus imposables, le juge ne peut modifier le montant de la taxation d'office en tenant compte de toutes les charges et dépenses professionnelles ou de certaines d'entre elles (1). (1) Voir concl MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Taxation d'office ou forfaitaire - Taxation d'office - Obligation du contribuable - Preuve du chiffre exact de ses revenus imposables et des autres éléments à envisager - Preuve non rapportée du chiffre exact de ses revenus imposables - Pouvoir du juge - Limite

- Art. 352, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

Het gebruik, als voordeel van alle aard, van een aan de belastingplichtige kosteloos ter beschikking gesteld voertuig in het kader van zijn beroepsactiviteit kan worden vermoed tot beloop van 5.000 km per jaar (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Aanslag van ambtswege - Persoonlijk gebruik van een kosteloos ter beschikking gesteld voertuig - Waarde die in aanmerking wordt genomen als voordeel van alle aard - Wijze van bepaling

- Art. 36, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 18, § 3, 9° Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

L'utilisation à titre d'avantage de toute nature d'un véhicule mis à disposition du contribuable à titre gratuit dans le cadre de son activité professionnelle peut être présumée jusqu'à concurrence de 5 000 kilomètres par an (1). (1) Voir concl MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Taxation d'office ou forfaitaire - Taxation d'office - Utilisation à des fins personnelles d'un véhicule mis gratuitement à disposition - Valeur à retenir à titre d'avantage de toute nature - Mode de fixation

- Art. 36, al. 1er et 2 Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 18, § 3, 9° Arrêté Royal d'exécution du Code des Impôts sur les Revenus 1992

Het bewijs van het precieze bedrag van zijn belastbare inkomsten en van de overige in aanmerking komende gegevens omvat het bewijs van het precieze bedrag van de bruto-inkomsten en dat van het precieze bedrag van de aftrekbare beroepskosten en -uitgaven (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Aanslag van ambtswege - Verplichting van de belastingplichtige - Bewijs van het precieze bedrag van zijn belastbare inkomsten en van de overige in

La preuve du chiffre exact de ses revenus imposables et des autres éléments à envisager comprend celle du montant exact des revenus bruts et celle du montant exact des charges et des dépenses professionnelles déductibles (1). (1) Voir concl MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Taxation d'office ou forfaitaire - Taxation d'office - Obligation du contribuable - Preuve du chiffre exact de ses revenus imposables et des autres éléments à envisager - Notion

aanmerking komende gegevens - Begrip

- Art. 352, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 352, al. 1er Côte des impôts sur les revenus 1992

Het bewijs dat er geen persoonlijk gebruik is gemaakt van het ter beschikking gestelde voertuig, dat de belastingplichtige, die ambtshalve werd belast op grond van het voordeel van alle aard dat het gebruik van dat voertuig inhoudt, zou leveren na de ambtshalve vestiging van de aanslag, kan niet leiden tot de gedeeltelijke vernietiging van de aanslagen wegens willekeur (1). (1) Zie concl. OM.

La preuve que le véhicule mis à disposition n'a pas été utilisé à des fins personnelles, que le contribuable, taxé d'office sur la base de l'avantage de toute nature que représente l'utilisation de ce véhicule, apporterait après la taxation, ne peut conduire à l'annulation partielle des cotisations pour cause d'arbitraire (1). (1) Voir concl MP.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Bewijs geleverd na de ambtshalve vaststelling van de aanslag - Uitwerking - Aanslag van ambtswege - Geen persoonlijk gebruik van een ter beschikking gesteld voertuig

- Art. 36, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 18, § 3, 9° Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Taxation d'office ou forfaitaire - Preuve apportée après la taxation d'office - Effet - Taxation d'office - Non utilisation à des fins personnelles d'un véhicule mis à disposition

- Art. 36, al. 1er et 2 Côte des impôts sur les revenus 1992

- Art. 18, § 3, 9° Arrêté Royal d'exécution du Code des Impôts sur les Revenus 1992

De aanslagen die ambtshalve zijn gevestigd zonder rekening te houden met een beoordelingsgegeven zijn niet willekeurig wanneer dat gegeven de administratie niet bekend was op het ogenblik van de vestiging van de aanslag en, bijgevolg, bij die vestiging door haar niet in aanmerking kon worden genomen (1). (1) Zie concl. OM.

Ne sont pas arbitraires les cotisations établies d'office sans tenir compte d'un élément d'appréciation lorsque cet élément était inconnu de l'administration au moment de la taxation et n'a, dès lors, pu être pris en considération par elle pour cette taxation (1). (1) Voir concl MP.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Gevolg - Aanslag van ambtswege - Beoordelingsgegeven dat de administratie niet bekend was op het ogenblik van de vestiging van de aanslag

- Art. 351, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Taxation d'office ou forfaitaire - Conséquence - Taxation d'office - Élément d'appréciation inconnu de l'administration au moment de la taxation

- Art. 351, al. 1er Côte des impôts sur les revenus 1992

Het voordeel dat als dividend belastbaar wordt gesteld ingeval de vennootschap aan haar aandeelhouders de aandelen uitkeert die zij heeft verkregen in ruil voor de inbreng van een bedrijfstak in een andere vennootschap, stemt overeen met de waarde van de aandelen die de vennootschap verliest door deze aan haar aandeelhouders toe te kennen, en niet met het verschil tussen, enerzijds, de som van de waarde van de aandelen van de uitkerende vennootschap en de waarde van de aandelen die aan de aandeelhouders zijn toegekend na de inbreng van de bedrijfstak en, anderzijds, de waarde van de aandelen van de uitkerende vennootschap vóór de inbreng (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 1.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Inkomsten uit roerende goederen - Inbreng van een bedrijfstak - Aandelen die in ruil voor deze inbreng zijn verkregen - Dividend - Belastbaar voordeel - Waardebepaling - Ramingswijze

- Art. 18, eerste lid, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 20bis Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'avantage imposable à titre de dividende, en cas de distribution par une société, à ses actionnaires, des actions obtenues en contrepartie de l'apport à une autre société d'une branche d'activité, correspond à la valeur des actions dont la société s'appauvrit en raison de leur attribution à ses actionnaires, et non à la différence entre, d'une part, la somme de la valeur des actions de la société distributrice et de celle des actions attribuées aux actionnaires après l'apport de la branche d'activité et, d'autre part, la valeur des actions de la société distributrice avant l'apport (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus de biens meubles - Apport d'une branche d'activité - Actions obtenues en contrepartie de cet apport - Dividende - Avantage imposable - Détermination de la valeur - Mode d'évaluation

- Art. 18, al. 1er, 1° Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 20bis Code des impôts sur les revenus 1992

F.22.0116.F

24 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3F.1](#)

AC nr. ...

In de zin van artikel L1133-1 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie moet aanplakking worden begrepen als een permanente wijze van bekendmaking die de belanghebbenden de mogelijkheid biedt te allen tijde kennis te nemen van het bestaan van een reglement of een verordening waarvan zij, als zij dat wensen, de inhoud kunnen vernemen op de plaats die in de aanplakking is aangeduid (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENTE - Gemeenteverordening - Bekendmaking - Aanplakking - Begrip

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Gemeenteverordening - Bekendmaking - Aanplakking - Begrip

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Au sens de l'article L 1133-1 du Code de la démocratie locale et de la décentralisation, l'affichage doit s'entendre d'un mode permanent de publication qui permet aux intéressés de prendre connaissance, à toute heure, de l'existence d'un règlement ou d'une ordonnance dont il leur appartiendra, s'ils le souhaitent, de s'informer de la teneur à l'endroit précisé par l'affiche (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMMUNE - Règlement communal - Publication - Affichage - Notion

- Art. L 1133-1 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Règlement communal - Publication - Affichage - Notion

- Art. L 1133-1 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

In de regel komt het aan de overheid die zich op een gemeenteverordening beroept toe te bewijzen dat die verordening op regelmatige wijze werd bekendgemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Belastingzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Gemeenteverordening - Bekendmaking

- Art. 8.4 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

GEMEENTE - Gemeenteverordening - Bekendmaking - Bewijs - Bewijslast

- Art. 8.4 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Gemeenteverordening - Bekendmaking - Bewijs - Bewijslast

- Art. 8.4 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

De aantekening in het speciaal daartoe bestemde register vormt het enige toelaatbare bewijsmiddel van de datum van bekendmaking van een gemeentelijk reglement of een gemeentelijke verordening, evenals van de bekendmaking zelf, te weten het bewijsmiddel waarin alles materieel is vervat, in overeenstemming met wat persoonlijk door de ondertekenende openbare ambtenaren is vastgesteld, het onderwerp, de datum van de gemeenteraadsbeslissing op grond waarvan het is goedgekeurd, de plaats waar het door het publiek kan worden geraadpleegd, evenals de goedkeuringsbeslissing van de toezichthoudende overheid; de aantekening toont daarentegen de regelmatigheid van de aanplakking niet aan (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENTE - Gemeenteverordening - Bekendmaking - Bewijs - Aantekening in het daartoe bestemde register - Draagwijde

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Art. L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

En règle, c'est à l'autorité publique qui se réclame d'un règlement communal qu'incombe la charge de la preuve qu'il a régulièrement été publié (1). (1) Voir les concl. du MP.

PREUVE - Matière fiscale - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Charge de la preuve - Règlement communal - Publication

- Art. 8.4 Code civil - Livre 8: La preuve

- Art. 870 Code judiciaire

COMMUNE - Règlement communal - Publication - Preuve - Charge de la preuve

- Art. 8.4 Code civil - Livre 8: La preuve

- Art. 870 Code judiciaire

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Règlement communal - Publication - Preuve - Charge de la preuve

- Art. 8.4 Code civil - Livre 8: La preuve

- Art. 870 Code judiciaire

L'annotation dans le registre spécialement prévu à cet effet constitue le seul mode de preuve admissible de la date de la publication d'un règlement ou d'une ordonnance communal ainsi que du fait de sa publication, à savoir celle qui comporte matériellement tout à la fois, suivant ce qu'ont dû constater personnellement les officiers publics signataires, son objet, la date de la décision du conseil communal par laquelle il a été adopté, le lieu où il peut être consulté par le public ainsi que la décision d'approbation par l'autorité de tutelle; l'annotation ne fait en revanche pas preuve de la régularité de l'affichage (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMMUNE - Règlement communal - Publication - Preuve - Annotation dans le registre prévu à cet effet - Portée

- Art. L 1133-1 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. L 1133-2, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. 1er A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

- Art. 2 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverordeningen

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Gemeenteverordening - Bekendmaking - Bewijs - Aantekening in het daartoe bestemde register - Draagwijdte

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Art. L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverordeningen

- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverordeningen

- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverordeningen

- Art. 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Règlement communal - Publication - Preuve - Annotation dans le registre prévu à cet effet - Portée

- Art. L 1133-1 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. L 1133-2, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. 1er A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

- Art. 2 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

- Art. 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

De verplichting van de partijen om mee te werken aan de bewijsvoering kan niet leiden tot de omkering van de bewijslast (1). (1) Zie Cass. 4 juni 2015, AR C.14.0479.F, AC 2015, nr. 370, met concl. van eerste advocaat-generaal Henkes op datum in Pas.

BEWIJS - Belastingzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Gemeenteverordening - Bekendmaking - medewerking van de partijen aan de bewijsvoering - Gevolgen

- Art. 8.4 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

L'obligation des parties de collaborer à l'administration de la preuve ne peut avoir pour conséquence de renverser la charge de la preuve (1). (1) Voy. Cass. 4 juin 2015, RG C.14.0479.F, Pas. 2015, n° 370 avec les concl. de M. Henkes, alors premier avocat général.

PREUVE - Matière fiscale - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Charge de la preuve - Règlement communal - Publication - collaboration des parties à l'administration de la preuve - Conséquences

- Art. 8.4 Code civil - Livre 8: La preuve

- Art. 870 Code judiciaire

F.22.0125.N

24 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250124.1N.8](#)

AC nr. ...

Een overeenkomst tot verlenging van vruchtgebruik wijzigt enkel de duurtijd van het oorspronkelijke vruchtgebruik en heeft aldus geen bijkomende overdracht van een zakelijk recht tot gevolg, zodat deze overeenkomst niet aan het verkooprecht wordt onderworpen (1). (1) Zie concl. OM.

REGISTRATIE (RECHT VAN) - Gesplitste aankoop - Verlenging vruchtgebruik - Verkooprecht - Toepassing

- Art. 2.9.1.0.1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

VRUCHTGEBRUIK, GEBRUIK EN BEWONING - Vruchtgebruik - Verlenging - Gevolg

- Art. 2.9.1.0.1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

Une convention de prolongation d'usufruit ne modifie que la durée de l'usufruit initial et n'entraîne donc pas la translation complémentaire d'un droit réel, de sorte que cette convention n'est pas soumise au droit de vente (1). (1) Voir les concl. du MP.

ENREGISTREMENT (DROIT D') - Acquisition dissociée - Prolongation de l'usufruit - Droit de vente - Application

- Art. 2.9.1.0.1 Décret du 13 décembre 2013 portant le Code flamand de la Fiscalité

USUFRUIT. USAGE ET HABITATION - Usufruit - Prolongation - Conséquence

- Art. 2.9.1.0.1 Décret du 13 décembre 2013 portant le Code flamand de la Fiscalité

F.22.0137.N

21 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250321.1N.7](#)

AC nr. ...

De woorden "door toedoen van de overheid" geven aan dat de vertraging waarmee de baten worden betaald, niet kan worden toegeschreven aan de begunstigde ervan; een vertraging die voortvloeit uit de wettelijke of reglementaire procedure die diens rechtsverhouding met de overheid bepaalt, kan niet aan hem worden toegeschreven (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Afzonderlijke aanslagen - Bijzonder belastingstelsel - Baten - Vertraging betaling door toedoen van de overheid - Begrip
- Art. 171 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Les mots « par le fait de l'autorité publique » indiquent que le retard avec lequel les profits sont payés ne peut pas être imputé à leur bénéficiaire; un retard qui résulte de la procédure légale ou réglementaire déterminant le rapport juridique entre le bénéficiaire et l'autorité publique ne peut pas lui être imputé. Traduction pas encore disponible (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Calcul de l'impôt - Impositions distinctes - Régime spécial de taxation - Profits - Retard de paiement par le fait de l'autorité publique - Notion
- Art. 171 Code des impôts sur les revenus 1992

F.22.0145.N

25 april 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250425.1N.11](#)

AC nr. ...

Het Hof vraagt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie of artikel 28, lid 3, a), en lid 4 en bijlage E, punt 15, Richtlijn 77/388/EEG, thans artikel 370 en bijlage X, deel A, sub 4, Richtlijn 2006/112/EG, aldus dient te worden uitgelegd dat een na de inwerkingtreding van Richtlijn 77/388/EEG aan de bestaande wetgeving aangebrachte wijziging waarbij de uitdrukkelijke wetsbepaling die de belastbaarheid van door reisbureaus verrichte reisdiensten buiten de EU tot gevolg had, wordt geschrapt en wordt vervangen door bepalingen waaruit slechts impliciet volgt dat reisdiensten buiten de EU belastbaar blijven, moet worden beschouwd als een wetgeving die niet op de voornaamste punten identiek is aan de vroegere wetgeving en van een andere hoofdgedachte uitgaat (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Nationale maatregel vastgesteld na

La Cour demande à la Cour de justice de l'Union européenne si l'article 28, paragraphe 3, a), et paragraphe 4, ainsi que l'annexe E, point 15, de la directive 77/388/CEE du Conseil, du 17 mai 1977, en matière d'harmonisation des législations des États membres relatives aux taxes sur le chiffre d'affaires - Système commun de taxe sur la valeur ajoutée: assiette uniforme, devenus article 370 et annexe X, partie A, point 4, de la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au système commun de taxe sur la valeur ajoutée, doivent être interprétés en ce sens qu'une modification apportée à la législation existante après l'entrée en vigueur de la directive 77/388/CEE, laquelle modification supprime la disposition législative expresse en vertu de laquelle les services de voyage en dehors de l'Union fournis par les agences de voyage étaient imposables, pour la remplacer par des dispositions dont il ne découle qu'à titre implicite que les services de voyage en dehors de l'Union restent imposables, doit être considérée comme une législation qui n'est pas, dans sa substance, identique à la législation antérieure et qui repose sur une logique différente (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Taxe sur la valeur ajoutée - Mesure nationale établie après l'entrée en vigueur de la directive - Clause de standstill - Application continue - Dérogation

inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vervanging door wetgeving met impliciete afwijking - Gevolg

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vervanging door wetgeving met impliciete afwijking - Gevolg

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

explicite à la directive - Remplacement par une législation prévoyant une dérogation implicite - Conséquence

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Taxe sur la valeur ajoutée - Mesure nationale établie après l'entrée en vigueur de la directive - Clause de standstill - Application continue - Dérogation explicite à la directive - Remplacement par une législation prévoyant une dérogation implicite - Conséquence

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

Het Hof vraagt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie of voor de toepassing van de standstillbepaling van artikel 28, lid 3, a) en vierde lid en bijlage 15, punt 4, Richtlijn 77/388/EEG, thans artikel 370 en bijlage X, deel A, sub 4, Richtlijn 2006/112/EG, een uitdrukkelijke wettelijke bepaling is vereist waarmee wordt afgeweken van de in artikel 26, lid 3, Richtlijn 77/388/EEG, thans artikel 309 Richtlijn 2006/112/EG, bepaalde btw-vrijstelling van reisbureaus voor reisdiensten buiten de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Reisbureaus - Dienstverrichtingen die niet in het binnenland plaatsvinden - Belastbaarheid in België - Standstill-bepaling - Toepassing

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

La Cour demande à la Cour de justice de l'Union européenne si l'application de la clause de standstill prévue à l'article 28, paragraphe 3, a), et paragraphe 4, ainsi qu'à l'annexe 15, point 4, de la directive 77/388/CEE du Conseil, du 17 mai 1977, en matière d'harmonisation des législations des États membres relatives aux taxes sur le chiffre d'affaires - Système commun de taxe sur la valeur ajoutée: assiette uniforme, devenus article 370 et annexe X, partie A, point 4, de la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au système commun de taxe sur la valeur ajoutée, requiert une disposition légale expresse dérogeant à l'exonération de taxe sur la valeur ajoutée des agences de voyages pour les services de voyages en dehors de l'Union européenne, prévue à l'article 26, paragraphe 3, de la directive 77/388/CEE, devenu article 309 de la directive 2006/112/CE (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Agences de voyages - Prestations de services ne se déroulant pas sur le territoire national - Caractère imposable en Belgique - Clause de standstill - Application

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Reisbureaus - Dienstverrichtingen die niet in het binnenland plaatsvinden - Belastbaarheid in België - Standstill-bepaling - Toepassing

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Agences de voyages - Prestations de services ne se déroulant pas sur le territoire national - Caractère imposable en Belgique - Clause de standstill - Application

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Mesure nationale établie après l'entrée en vigueur de la directive - Clause de standstill - Application continue - Dérogation explicite à la directive - Condition

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Mesure nationale établie après l'entrée en vigueur de la directive - Clause de standstill - Application continue - Dérogation explicite à la directive - Condition

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

EUROPESE UNIE - Allerlei - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

EUROPESE UNIE - Allerlei - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Taxe sur la valeur ajoutée - Mesure nationale établie après l'entrée en vigueur de la directive - Clause de standstill - Application continue - Dérogation explicite à la directive - Condition

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Taxe sur la valeur ajoutée - Mesure nationale établie après l'entrée en vigueur de la directive - Clause de standstill - Application continue - Dérogation explicite à la directive - Condition

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

UNION EUROPEENNE - Divers - Mesure nationale établie après l'entrée en vigueur de la directive - Clause de standstill - Application continue - Dérogation explicite à la directive - Condition

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

UNION EUROPEENNE - Divers - Mesure nationale établie après l'entrée en vigueur de la directive - Clause de standstill - Application continue - Dérogation explicite à la directive - Condition

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Gevolgen van internationale normen - Blijvende toepassing - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Gevolgen van internationale normen - Blijvende toepassing - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Effets des normes internationales - Application continue - Mesure nationale établie après l'entrée en vigueur de la directive - Clause de standstill - Dérogation explicite à la directive - Condition

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Effets des normes internationales - Application continue - Mesure nationale établie après l'entrée en vigueur de la directive - Clause de standstill - Dérogation explicite à la directive - Condition

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 309 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 370 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

Artikel 351, tweede lid, WIB92 verzet er zich niet tegen dat de administratie tijdens de procedure bijkomende gegevens en argumenten aanvoert ter ondersteuning van wat in de kennisgeving van de aanslag van ambtswege wordt aangevoerd; uit het feit alleen dat de administratie achteraf bijkomende gegevens en argumenten in aanmerking neemt en dat de rechter die bijkomende gegevens en argumenten aanneemt als rechtvaardiging van de aanslag van ambtswege, kan niet worden afgeleid dat de kennisgeving niet regelmatig gemotiveerd was (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Kennisgeving van aanslag van ambtswege - Bijkomende gegevens en argumenten achteraf - Motivering - Regulariteit

- Art. 351 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'article 351, alinéa 2, du Code des impôts sur les revenus 1992 ne s'oppose pas à ce que l'administration fasse valoir, au cours de la procédure, des éléments et arguments complémentaires à l'appui de ce qu'elle soutient dans la notification de la taxation d'office ; il ne peut se déduire du seul fait que l'administration prenne en considération des éléments et arguments complémentaires invoqués a posteriori et que le juge admette ces éléments et arguments complémentaires comme justification de la taxation d'office que la notification n'était pas régulièrement motivée (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Taxation d'office ou forfaitaire - Notification de la taxation d'office - Éléments et arguments complémentaires invoqués a posteriori - Motivation - Régularité

- Art. 351 Code des impôts sur les revenus 1992

Uit de tekst en de opzet van artikel 351, tweede lid, WIB92 blijkt dat de wetgever vooral gewild heeft dat de belastingplichtige middels de kennisgeving bedoeld in dat artikel in staat zou worden gesteld opmerkingen te maken of, met kennis van zaken, met de voorgenomen aanslag in te stemmen; aldus volstaat het dat komt vast te staan dat de belastingplichtige de kennisgeving werkelijk heeft ontvangen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Kennisgeving van aanslag van ambtswege - Vereisten

- Art. 351 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il ressort du libellé et de l'économie de l'article 351, alinéa 2, du Code des impôts sur les revenus 1992 qu'en prévoyant la notification visée à cet article, le législateur entendait principalement permettre au contribuable de formuler des observations ou de consentir, en connaissance de cause, à la taxation envisagée ; ainsi, il suffit qu'il soit établi que le contribuable a effectivement reçu la notification (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Taxation d'office ou forfaitaire - Notification de la taxation d'office - Conditions

- Art. 351 Code des impôts sur les revenus 1992

De fiscale rechter die uitspraak moet doen over een vordering waarbij een belastingplichtige opkomt tegen een aanslag in de personenbelasting, is, gelet op de aard van het fiscale geschil dat betrekking heeft op overheidsinkomsten, niet verplicht om de behandeling van de vordering te schorsen maar mag de behandeling schorsen, ook al is hij ingevolge het algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het gezag van het strafrechtelijk gewijsde in de regel door de beslissing van de strafrechter gebonden.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorziening voor het hof van beroep - Hangende strafvordering - Behandeling van de zaak - Schorsing - Mogelijkheid

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Le juge fiscal appelé à statuer sur une action par laquelle un contribuable s'élève contre une cotisation à l'impôt des personnes physiques n'est pas obligé, eu égard à la nature du litige fiscal qui porte sur des revenus publics, de suspendre l'examen de l'action mais peut suspendre celui-ci, même si, en vertu du principe général du droit relatif au respect de l'autorité de la chose jugée en matière répressive, il est, en règle, tenu par la décision du juge pénal.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Recours devant la cour d'appel - Action publique pendante - Instruction de la cause - Suspension - Possibilité

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

De regel van openbare orde die is bepaald in artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en krachtens welke de behandeling van de burgerlijke vordering die niet tegelijk met de strafvordering door dezelfde rechter gebeurt, moet worden geschorst zolang niet definitief is beslist over de strafvordering, wordt verantwoord door het feit dat de strafrechtelijke beslissing, ten aanzien van de afzonderlijk ingestelde burgerlijke vordering, in de regel gezag van gewijsde heeft met betrekking tot de punten die de strafvordering en de burgerlijke vordering met elkaar gemeen hebben.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde in strafzaken - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Draagwijdte

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

La règle d'ordre public consacrée à l'article 4, alinéa 1er, de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale, en vertu de laquelle l'examen de l'action civile qui n'est pas effectué en même temps que l'action publique par le même juge doit être suspendu tant qu'il n'a pas été prononcé définitivement sur l'action publique se justifie par le fait qu'en règle, à l'égard de l'action civile formée séparément, la décision pénale a autorité de la chose jugée sur les points communs à l'action publique et à l'action civile.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit de l'autorité de la chose jugée en matière répressive - Loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale - Article 4 - Portée

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

De verplichting om de behandeling van de burgerlijke vordering te schorsen, die artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering oplegt aan de rechter die ervan kennisneemt, geldt wanneer er gevaar bestaat voor onverenigbaarheid of tegenstrijdigheid tussen de beslissing van de strafrechter en die van de burgerlijke rechter.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde in strafzaken - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Verplichting tot

L'obligation de suspendre l'examen de l'action civile, que l'article 4, alinéa 1er, de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale impose au juge qui en connaît, s'applique lorsqu'il existe un risque d'incompatibilité ou de contradiction entre la décision du juge pénal et celle du juge civil.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit de l'autorité de la chose jugée en matière répressive - Loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du

schorsing - Toepassingsgebied

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Code de procédure pénale - Article 4 - Obligation de suspension - Champ d'application

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

De vordering waarbij een belastingplichtige opkomt tegen een aanslag in de personenbelasting is geen burgerlijke vordering in de zin van artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Afzonderlijke burgerlijke vordering tegen een aanslag in de inkomstenbelasting - Aard - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

L'action par laquelle un contribuable s'élève contre une cotisation à l'impôt des personnes physiques n'est pas une action civile au sens de l'article 4, alinéa 1er, de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale.

ACTION CIVILE - Action civile distincte contre une cotisation à l'impôt sur les revenus - Nature - Loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale - Article 4 - Champ d'application

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

F.23.0035.N

24 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250124.1N.33](#)

AC nr. ...

De lidstaten kunnen het recht om op hun grondgebied douaneaangiften te doen volgens de methode van de directe of de indirecte vertegenwoordiging zodanig voorbehouden dat de vertegenwoordiger een douanecommissionair moet zijn die daar zijn beroep uitoefent (1). (1) Zie concl. OM.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Douaneaangiften - Douanevertegenwoordiging - Douanecommissionair

- Art. 5.2 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Les États membres peuvent réserver le droit de faire effectuer des déclarations en douane sur leur territoire, selon le mode de la représentation directe ou indirecte, à un représentant qui a le statut de commissionnaire en douane et qui y exerce sa profession (1). (1) Voir les concl. du MP.

DOUANES ET ACCISES - Déclarations en douane - Représentation en douane - Commissionnaire en douanes

- Art. 5.2 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

Een douane-expediteur, die dat wenste, had de wettelijke mogelijkheid om douaneaangiften te doen in de hoedanigheid van directe vertegenwoordiger van zijn opdrachtgever; het voorbehouden van de indirecte vertegenwoordiging aan ingeschreven douane-expediteurs hield geen verbod in om als directe vertegenwoordiger aangifte te doen (1). (1) Zie concl. OM.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Douane-expediteur - Directe en indirecte douanevertegenwoordiging - Keuzemogelijkheid - Voorwaarde

- Art. 5.4 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 201.3 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Si tel était son souhait, l'agent en douane avait légalement la possibilité de faire effectuer des déclarations en douane en qualité de représentant direct de son mandant ; le fait de réserver la représentation indirecte aux agents en douane immatriculés n'emportait pas l'interdiction de faire une déclaration en tant que représentant direct (1). (1) Voir les concl. du MP.

DOUANES ET ACCISES - Agence en douane - Représentation directe et indirecte en douane - Possibilité de choisir - Condition

- Art. 5.4 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

- Art. 201.3 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

- Art. 70-3, § 2 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Art. 127 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Art. 70-3, § 2 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises
- Art. 127 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

Het beginsel van de loyale samenwerking vereist dat de lidstaten de uitoefening van aan het Unierecht ontleende rechten in de praktijk mogelijk maken; daaruit volgt dat het niet volstaat dat de wet de theoretische mogelijkheid bevat voor de douane-expediteur om als directe vertegenwoordiger op te treden of deze mogelijkheid althans niet uitsluit, maar dat de vrije keuze om als directe vertegenwoordiger op te treden in de praktijk ook daadwerkelijk mogelijk moet zijn; dit laatste geldt slechts wanneer vaststaat dat de douane-expediteur effectief voor een directe vertegenwoordiging zou hebben gekozen of daartoe minstens een kans bestaat (1). (1) Zie concl. OM.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Douane-expediteur - Directe douanevertegenwoordiging - Daadwerkelijke vrije keuzemogelijkheid

- Art. 4.3 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Loyale samenwerking - Unirecht daadwerkelijk praktisch mogelijk maken - Directe douanevertegenwoordiging - Daadwerkelijke vrije keuzemogelijkheid

- Art. 4.3 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

Le principe de coopération loyale requiert que les États membres rendent possible en pratique l'exercice de droits tirés du droit de l'Union ; il s'ensuit qu'il ne suffit pas que la loi comporte la possibilité théorique pour l'agent en douane d'agir en qualité de représentant direct ou n'exclue pas, à tout le moins, cette possibilité, mais qu'il faut que le libre choix d'agir en qualité de représentant direct soit réel en pratique ; cela ne vaut que lorsqu'il est établi que l'agent en douane a effectivement opté pour une représentation directe ou qu'il existe à tout le moins une probabilité en ce sens (1). (1) Voir les concl. du MP.

DOUANES ET ACCISES - Agence en douane - Représentation directe en douane - Liberté de choix réelle

- Art. 4.3 Traité de Lisbonne modifiant le Traité sur l'Union européenne et le Traité instituant la Communauté européenne. et à l'Acte final, faits à Lisbonne le 13 décembre 2007

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Coopération loyale - Rendre le droit de l'Union effectivement praticable - Représentation directe en douane - Liberté de choix réelle

- Art. 4.3 Traité de Lisbonne modifiant le Traité sur l'Union européenne et le Traité instituant la Communauté européenne. et à l'Acte final, faits à Lisbonne le 13 décembre 2007

F.23.0039.F

2 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250102.1F.5](#)

AC nr. ...

De winst of baten zijn belastbaar wanneer zij in het belastbare tijdperk zijn verkregen en uit een verrichting voortvloeien die de grenzen van het beheer van het privévermogen te buiten gaat, zonder dat van de winst of baten van dat tijdperk de kosten kunnen worden afgetrokken die in een later belastbaar tijdperk zijn gedaan of gedragen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 2.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Diverse inkomsten - Winst of baten voortvloeiend uit een verrichting die de grenzen van het beheer van het privévermogen te buiten

Est soumis à l'impôt le bénéfice ou profit, recueilli au cours de la période imposable, qui résulte d'une opération excédant les limites de la gestion du patrimoine privé, sans que puissent être déduits dudit bénéfice ou profit de cette période les frais faits ou supportés au cours d'une période imposable ultérieure (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus divers - Bénéfice ou profit résultant d'une opération excédant les limites de la gestion du patrimoine privé - Déductibilité

gaat - Aftrekbaarheid van de kosten - Grenzen

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 97 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 360, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 200, a) Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 204, 4, a) Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

des frais - Limites

- Art. 90, 1° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 97 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 360, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 200, a) Arrêté Royal d'exécution du Code des Impôts sur les Revenus 1992
- Art. 204, 4, a) Arrêté Royal d'exécution du Code des Impôts sur les Revenus 1992

F.23.0050.F

2 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250102.1F.2](#)

AC nr. ...

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld ten aanzien van het doel en de gevolgen van de genomen maatregel of de ingevoerde belasting; het gelijkheidsbeginsel wordt eveneens miskend wanneer vaststaat dat er geen redelijke band van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 3.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Gelijke behandeling - Onderscheid tussen verschillende categorieën van personen - Criterium van onderscheid - Verantwoording - Beoordeling ten aanzien van het doel en de gevolgen - Evenredigheid - Toepassing

- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

L'existence d'une telle justification doit s'apprécier par rapport au but et aux effets de la mesure prise ou de l'impôt instauré; le principe d'égalité est également violé lorsqu'il est établi qu'il n'existe pas de rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but visé (1). (1). Voir les concl. du MP.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Egalité de traitement - Distinction entre différentes catégories de personnes - Critère de distinction - Justification - Appréciation par rapport au but et aux effets - Proportionnalité - Application

- Art. 10 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 172 La Constitution coordonnée 1994

De in artikel 10 Grondwet vervatte regel van de gelijkheid van de Belgen, de in artikel 11 Grondwet neergelegde regel van niet-discriminatie in het genot van de aan de Belgen erkende rechten en vrijheden, alsook de regel van artikel 172 Grondwet inzake de gelijkheid voor de belastingen impliceren dat allen die zich in dezelfde toestand bevinden gelijk worden behandeld, maar sluiten niet uit dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen, voor zover het criterium van onderscheid objectief en redelijk kan worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 3.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Gelijke behandeling - Onderscheid tussen verschillende categorieën van personen - Criterium van onderscheid - Verantwoording

- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

La règle de l'égalité des Belges devant la loi contenue dans l'article 10 de la Constitution, celle de la non-discrimination dans la jouissance des droits et libertés reconnus aux Belges inscrite dans l'article 11 de la Constitution ainsi que celle de l'égalité devant l'impôt exprimée dans l'article 172 de la Constitution impliquent que tous ceux qui se trouvent dans la même situation soient traités de la même manière mais n'excluent pas qu'une distinction soit faite entre différentes catégories de personnes pour autant que le critère de distinction soit susceptible de justification objective et raisonnable (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Egalité de traitement - Distinction entre différentes catégories de personnes - Critère de distinction - Justification

- Art. 10 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 172 La Constitution coordonnée 1994

De vereiste objectieve en redelijke verantwoording houdt niet in dat de overheidsinstantie die een onderscheid maakt tussen categorieën van belastingplichtigen dit onderscheid moet baseren op vaststellingen of feiten die concreet voor de rechter moeten worden aangetoond of dat zij moet aantonen dat het gebrek aan onderscheid noodzakelijkerwijs bepaalde gevolgen zal hebben; het is voldoende dat er voor het tussen die verschillende categorieën gemaakte onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat of kan bestaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 3.

L'exigence d'une justification objective et raisonnable n'implique pas que l'autorité publique qui opère une distinction entre des catégories de contribuables doive fonder celle-ci sur des constatations et des faits devant être prouvés concrètement devant le juge ni apporter la preuve que l'absence de distinction aura nécessairement des effets déterminés; il suffit qu'il apparaisse raisonnablement qu'il existe ou qu'il peut exister une justification objective pour ces différentes catégories (1). (1) Voir les concl. du MP.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Gelijke behandeling - Onderscheid tussen verschillende categorieën van personen - Criterium van onderscheid - Objectieve verantwoording - Bewijs - Omvang

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Egalité de traitement - Distinction entre différentes catégories de personnes - Critère de distinction - Justification objective - Preuve - Etendue

- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 10 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 172 La Constitution coordonnée 1994

Een verordening die niet enkel de door een activiteit veroorzaakte milieuoverlast wil beperken maar ook andere doelstellingen beoogt, dient niet aan alle belastingplichtigen een belasting op te leggen die wordt berekend in verhouding tot de mate waarin eenieder tot die overlast bijdraagt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 3.

Un règlement qui, tout en poursuivant un but de réduction des nuisances environnementales engendrées par une activité, poursuit également d'autres objectifs, ne doit pas prévoir à charge de tous les redevables une taxe calculée en fonction de la mesure dans laquelle chacun contribue auxdites nuisances (1). (1) Voir les concl. du MP.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Beoogde beperking van de milieuoverlast - Andere doelstellingen - Gevolg voor de berekeningswijze

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - But de réduction des nuisances environnementales - Autres objectifs - Effet sur le mode de calcul de la taxe

- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 10 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 172 La Constitution coordonnée 1994

De onbevoegdheid van het orgaan dat voor de rechtspersoon optreedt, tast de ontvankelijkheid van de rechtsvordering aan omdat het orgaan niet over de vereiste hoedanigheid beschikt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 4.

VORDERING IN RECHTE - Rechtspersoon - Orgaan - Onbevoegd orgaan - Gevolg

- Art. 703, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Le défaut de pouvoir de l'organe qui intervient pour la personne morale affecte la recevabilité de l'action en raison de l'absence de qualité de cet organe (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEMANDE EN JUSTICE - Personne morale - Organe - Défaut de pouvoir de l'organe - Conséquence

- Art. 703, al. 1er Code judiciaire

Hoewel de rechtspersoon het initiatief van zijn onbevoegd orgaan kan bekrachtigen, moet die bekrachtiging, die de verkregen rechten van derden niet mag aantasten, plaatsvinden vóór het verstrijken van de vaste termijn of van de verjaringstermijn waaraan de rechtsvordering of het rechtsmiddel onderworpen zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 4.

VORDERING IN RECHTE - Rechtspersoon - Geen hoedanigheid - Bekrachtiging - Voorwaarden

- Art. 1998, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 848, eerste en derde lid Gerechtelijk Wetboek

Si la personne morale peut ratifier l'initiative prise par son organe incompétent, cette ratification, qui ne peut préjudicier aux droits acquis par les tiers, doit être faite avant l'expiration du délai préfix ou du délai de prescription auquel sont sujets l'action ou le recours (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEMANDE EN JUSTICE - Personne morale - Défaut de qualité - Ratification - Conditions

- Art. 1998, al. 2 Ancien Code civil

- Art. 848, al. 1er et 3 Code judiciaire

F.23.0103.F

2 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250102.1F.3](#)

AC nr. ...

De bepalingen betreffende de bekendmaking, in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van de reglementen en verordeningen door aanplakbrief of plaatsing op de website zijn enkel van toepassing op de akten met een reglementaire draagwijdte die de bestuurde verplichtingen opleggen en niet op een begrotingsordonnantie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 5.

GEMEENTE - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Begrotingsordonnantie - Bekendmaking - Regels

- Art. 112, eerste lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

- Art. 114, tweede lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Algemeen - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Begrotingsordonnantie - Bekendmaking - Regels

Les dispositions relatives à la publication des règlements et ordonnances, par affichage ou mise en ligne sur le site internet, en Région Bruxelles-capitale, ne s'appliquent qu'aux actes à portée réglementaire créant des obligations dans le chef des administrés et pas à une ordonnance budgétaire (1) (2). (1) Voir les concl. du MP. (2) Articles 112, alinéa 1er, et 114, alinéa 2 de la nouvelle loi communale, telle qu'elle a été modifiée par l'ordonnance de la Région de Bruxelles-capitale du 5 mars 2009.

COMMUNE - Région de Bruxelles-Capitale - Ordonnance budgétaire - Publication - Règles

- Art. 112, al. 1er Nouvelle L. communale du 24 juin 1988

- Art. 114, al. 2 Nouvelle L. communale du 24 juin 1988

- Art. 1er A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

- Art. 2 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Généralités - Région de Bruxelles-Capitale - Ordonnance budgétaire - Publication - Règles

- Art. 112, eerste lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
- Art. 114, tweede lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden
- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

- Art. 112, al. 1er Nouvelle L. communale du 24 juin 1988
- Art. 114, al. 2 Nouvelle L. communale du 24 juin 1988

- Art. 1er A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales
- Art. 2 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

F.23.0116.F

10 april 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250410.1F.14](#)

AC nr. ...

Het cassatieverzoekschrift moet, op straffe van niet-ontvankelijkheid, betekend worden aan de partij waartegen het cassatieberoep is gericht (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Hoedanigheid van de verwerende partij

- Art. 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

A peine d'irrecevabilité, la requête en cassation doit être signifiée à la partie contre laquelle le pourvoi est dirigé (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme et délai de signification et/ou de dépôt - Qualité de la personne défenderesse

- Art. 1079, al. 1er Code judiciaire

F.24.0010.N

14 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250314.1N.3](#)

AC nr. ...

Een vreemde oorzaak vereist dat de eigenaar zich in de ontoerekenbare onmogelijkheid bevindt om een einde te maken aan de belastbare toestand; bij de beoordeling van deze onmogelijkheid wordt rekening gehouden met het onvoorzienbare of onvermijdbare karakter van het beletsel om hieraan te verhelpen.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Vreemde oorzaak - Begrip

- Art. 9.14 Belastingreglementen op ongeschikt en/of onbewoonbaar verklaarde woningen van de stad Antwerpen voor de aanslagjaren 2016 tot en met 2019 en 2020 tot en met 2025

Une cause étrangère requiert que le propriétaire se trouve dans l'impossibilité, qui ne lui est pas imputable, de mettre fin à la situation imposable ; pour apprécier cette impossibilité, il est tenu compte du caractère imprévisible ou inévitable de l'empêchement pour y remédier.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Cause étrangère - Notion

- Art. 9.14 Règlement-taxe sur les logements déclarés inhabitables et/ou inhabitable dans la ville d'Anvers pour les années fiscales 2016 à 2019 et 2020 à 2025

F.24.0045.F

20 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250120.3F.8](#)

AC nr. ...

Zowel het afschrift als het origineel van het cassatieverzoekschrift moeten op straffe van nietigheid worden ondertekend door een advocaat bij het Hof van Cassatie.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Begrotingsordonnantie - Bekendmaking - Regels

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

3/11/2025

La requête en cassation doit, à peine de nullité, être signée, tant sur la copie que sur l'original, par un avocat à la Cour de cassation.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme du pourvoi et indications - Région de Bruxelles-Capitale - Ordonnance budgétaire - Publication - Règles

- Art. 1080 Code judiciaire

P. 80/243

P.22.1145.F

19 februarie 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.12](#)

AC nr. ...

De oude artikelen 479 tot 482bis Wetboek van Strafvordering moeten in die zin worden begrepen dat de zaak, na afloop van het door het Hof van Cassatie gevorderde gerechtelijk onderzoek, naar laatstgenoemde moet worden verwezen, wiens bevoegdheid in deze procedure vergelijkbaar is met die van een onderzoeksgerecht dat, in het kader van een tegensprekelijke procedure, overgaat tot de regeling van de rechtspleging en naar aanleiding daarvan onderzoekt of de bezwaren volstaan en de procedure regelmatig is gevoerd (1); uit de samenlezing van het eerste en het tweede lid van artikel 147 van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, alsook uit de parlementaire voorbereiding van die wet (2) volgt dat de wetgever niet heeft willen afwijken van het in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek bedoelde beginsel volgens hetwelk de wetten op de rechterlijke organisatie, de bevoegdheid en de rechtspleging onmiddellijk van toepassing zijn op de hangende rechtsgedingen, zonder dat zij worden onttrokken aan de instantie van het gerecht waarvoor zij op geldige wijze aanhangig zijn; indien de kamer van het Hof van Cassatie die kennisneemt van de cassatieberoepen in criminele en correctionele zaken regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van die wet, blijft ze bevoegd om tot die regeling over te gaan indien ze uitspraak doet na die inwerkingtreding, en dit zelfs als de in verdenking gestelde – zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep – geen “betrokken magistraat” is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering (3). (1) Zie AGwH 20 oktober 2016, nr. 131/2016, ECLI:BE:GHCC:2016:ARR.131; Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0618.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.22, AC 2020, nr. 444; Cass. 26 november 2019, AR P.19.0811.N, ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.4, AC 2019, nr. 627, met concl. van advocaat-generaal m.o. DE SMET, ECLI:BE:CASS:2019:CONC.20191126.2N.4; A. WINANTS, “Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht”, in F. DERUYCK (uitg.), *Strafrecht in/uit balans*, Kluwer 2020, 129-160. (2) Parl. St. Kamer, nr. 55/3945. (3) In dit geval was de in verdenking gestelde een plaatsvervangend

Il y a lieu d’interpréter les articles 479 à 482bis anciens du Code d’instruction criminelle en ce sens que, au terme de l’instruction requise par la Cour de cassation, l’affaire doit être renvoyée à cette dernière, dont la compétence est, dans cette procédure, comparable à celle d’une juridiction d’instruction et qui procède, dans le cadre d’une procédure contradictoire, au règlement de la procédure et examine à cette occasion si les charges sont suffisantes et si la procédure est régulière (1); il suit de la lecture combinée des deux alinéas de l’article 147 de la loi du 15 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II, ainsi que des travaux préparatoires de cette loi (2), que le législateur n’a pas entendu déroger au principe, énoncé à l’article 3 du Code judiciaire, selon lequel les lois d’organisation judiciaire, de compétence et de procédure sont immédiatement applicables aux procès en cours, cependant sans dessaisissement de la juridiction qui, à son degré, avait été valablement saisie; ainsi, si la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle et correctionnelle a été régulièrement saisie du règlement de la procédure avant l’entrée en vigueur de cette loi, elle reste compétente pour y procéder si elle statue après cette entrée en vigueur, et ce, même si l’inculpé – tel un conseiller suppléant à la cour d’appel – n’est pas un « magistrat mis en cause » au sens de l’article 479 nouveau C.i.cr. (3). (1) Voir C. const. 20 octobre 2016, n° 131/2016, ECLI:BE:GHCC:2016:ARR.131 ; Cass. 23 juin 2020, RG P.20.0618.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.22, Pas. 2020, n° 444 ; Cass. 26 novembre 2019, RG P.19.0811.N, ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.4, Pas. 2019, n° 627, et concl. de M. DE SMET, alors avocat général délégué, ECLI:BE:CASS:2019:CONC.20191126.2N.4, publiées à leur date dans AC.; A. WINANTS, « Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht », in F. DERUYCK (éd.), *Strafrecht in/uit balans*, Kluwer 2020, 129-160. (2) Doc. parl., Ch., n° 55 3945. (3) En l’espèce, l’inculpée étant un conseiller suppléant à la cour d’appel de Bruxelles, poursuivi du chef de crimes ou délits commis hors de l’exercice de ses fonctions, elle était un magistrat visé par l’article 479 ancien C.i.cr. mais non un « magistrat mis en cause » au sens de

raadsheer in het hof van beroep te Brussel, die vervolgd werd wegens misdaden of wanbedrijven die zij buiten haar ambt had gepleegd, zodat zij een magistraat was zoals bedoeld in het oude artikel 479 Wetboek van Strafvordering, maar geen "betrokken magistraat" in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering. Overeenkomstig artikel 147 van de voormelde wet van 15 mei 2024 was de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Luik bevoegd geweest om, na afloop van het door dat hof van beroep gevoerde onderzoek, tot de regeling van de rechtspleging over te gaan, indien het Hof van Cassatie niet daartoe was gevorderd vóór de inwerkingtreding van die wet. (M.N.B.)

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Bevoegdheid ratione personae - "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de in verdenking gestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Bevoegdheid ratione personae - "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de in verdenking gestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

3/11/2025

l'article 479 nouveau C.i.cr. En application de l'article 147 de la loi du 15 mai 2024 précitée, c'est la chambre des mises en accusation de la cour d'appel de Liège qui aurait été compétente pour procéder au règlement de la procédure à l'issue de l'instruction menée par cette cour d'appel si la Cour de cassation n'avait pas été requise avant l'entrée en vigueur de cette loi afin d'y procéder. (M.N.B.)

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence ratione personae - "Privilège de juridiction" - Cour de cassation régulièrement saisie du règlement de la procédure avant l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Compétence pour statuer après cette entrée en vigueur - Application à l'inculpé, tel un conseiller suppléant à la cour d'appel, qui n'est pas un « magistrat mis en cause » au sens de l'article 479 nouveau C.I.cr

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence ratione personae - "Privilège de juridiction" - Cour de cassation régulièrement saisie du règlement de la procédure avant l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Compétence pour statuer après cette entrée en vigueur - Application à l'inculpé, tel un conseiller suppléant à la cour d'appel, qui n'est pas un « magistrat mis en cause » au sens de l'article 479 nouveau C.I.cr

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 3 Code judiciaire

- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtiglijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de in verdenking gestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Gerechtiglijk Wetboek
- Art. 3 Gerechtiglijk Wetboek
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtiglijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de in verdenking gestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Gerechtiglijk Wetboek
- Art. 3 Gerechtiglijk Wetboek
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering

- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - "Privilège de juridiction" - Cour de cassation régulièrement saisie du règlement de la procédure avant l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Compétence pour statuer après cette entrée en vigueur - Application à l'inculpé, tel un conseiller suppléant à la cour d'appel, qui n'est pas un « magistrat mis en cause » au sens de l'article 479 nouveau C.I.cr

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - "Privilège de juridiction" - Cour de cassation régulièrement saisie du règlement de la procédure avant l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Compétence pour statuer après cette entrée en vigueur - Application à l'inculpé, tel un conseiller suppléant à la cour d'appel, qui n'est pas un « magistrat mis en cause » au sens de l'article 479 nouveau C.I.cr

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle

- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Gerechtelijk onderzoek gevorderd door het Hof van Cassatie vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Onderzoek door het aangewezen hof van beroep - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de in verdenking gestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Gerechtelijk onderzoek gevorderd door het Hof van Cassatie vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Onderzoek door het aangewezen hof van beroep - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de in verdenking gestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Mise à l'instruction par la Cour de cassation avant l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Instruction menée par la cour d'appel désignée - Cour de cassation régulièrement saisie du règlement de la procédure avant l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Compétence pour statuer après cette entrée en vigueur - Application à l'inculpé, tel un conseiller suppléant à la cour d'appel, qui n'est pas un « magistrat mis en cause » au sens de l'article 479 nouveau C.I.cr

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Mise à l'instruction par la Cour de cassation avant l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Instruction menée par la cour d'appel désignée - Cour de cassation régulièrement saisie du règlement de la procédure avant l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Compétence pour statuer après cette entrée en vigueur - Application à l'inculpé, tel un conseiller suppléant à la cour d'appel, qui n'est pas un « magistrat mis en cause » au sens de l'article 479 nouveau C.I.cr

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de in verdenking gestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de in verdenking gestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - "Privilège de juridiction" - Cour de cassation régulièrement saisie du règlement de la procédure avant l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Compétence pour statuer après cette entrée en vigueur - Application à l'inculpé, tel un conseiller suppléant à la cour d'appel, qui n'est pas un « magistrat mis en cause » au sens de l'article 479 nouveau C.I.cr

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - "Privilège de juridiction" - Cour de cassation régulièrement saisie du règlement de la procédure avant l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Compétence pour statuer après cette entrée en vigueur - Application à l'inculpé, tel un conseiller suppléant à la cour d'appel, qui n'est pas un « magistrat mis en cause » au sens de l'article 479 nouveau C.I.cr

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 482 ancien Code d'Instruction criminelle
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

.....

De verwijzing van de in verdenking gestelde die bevolen wordt na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, moet geschieden voor de rechter die krachtens het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering bevoegd is om kennis te nemen van de aan de in verdenking gestelde ten laste gelegde gecorrectionaliseerde misdaden of wanbedrijven waarvan hij wordt verdacht en, in voorkomend geval, bij samenhang van de hem ten laste gelegde schendingen van WAM en van de Wegverkeerswet waarvan hij wordt verdacht; indien de in verdenking gestelde aldus een magistraat was die bedoeld werd in het oude artikel 479 Wetboek van Strafvordering, zoals het van kracht was op het ogenblik waarop het gerechtelijk onderzoek werd ingesteld, maar – zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep – geen “betrokken magistraat” is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering, zoals het van kracht is op het ogenblik van de regeling van de rechtspleging, zal hij verwezen worden naar de territoriaal bevoegde correctionele rechtbank (1). (1) Krachtens artikel 156 van de voormelde wet van 15 mei 2024 is artikel 43 van die wet, tot wijziging van de artikelen 479 tot 503bis Wetboek van Strafvordering betreffende de vervolging en het onderzoek van misdaden en wanbedrijven die aan magistraten ten laste worden gelegd (de regeling die bekendstaat onder het misleidende begrip “voorrecht van rechtsmacht”), in werking getreden zes maanden na de bekendmaking – op 28 mei 2024 – van die wet in het Belgisch Staatsblad, dus op 28 november 2024. De vordering van het OM, die werd ondertekend en neergelegd op de griffie van het Hof op 12 september 2024, dus nog vóór die inwerkingtreding, beoogde, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering die op dat ogenblik nog van toepassing waren, de verwijzing van de in verdenking gestelde naar het hof van beroep te Luik, en meer bepaald naar de eerste voorzitter van dat hof naar wie de zaak bij arrest van 28 september 2022 van het Hof was verwezen opdat hij een magistraat aanwees die het ambt van onderzoeksrechter zou uitoefenen. Ten gevolge van een verzoek van de in verdenking gestelde om bijkomende onderzoekshandelingen is het Hof pas tot de

Le renvoi de l’inculpé qui est ordonné après l’entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II doit avoir lieu devant le juge compétent en vertu de l’article 479 nouveau du Code d’instruction criminelle pour connaître des crimes correctionnalisés ou des délits présumés mis à sa charge et, le cas échéant, par connexité, des préventions d’infraction à la loi du 21 novembre 1989 relative à l’assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs et à la loi relative à la police de la circulation routière dont il est soupçonné; ainsi, si l’inculpé était un magistrat visé par l’article 479 ancien C.i.cr. en vigueur lors de la mise à l’instruction mais – tel un conseiller suppléant à la cour d’appel – n’est pas un « magistrat mis en cause » au sens de l’article 479 nouveau C.i.cr. en vigueur lors du règlement de la procédure, il sera renvoyé devant le tribunal correctionnel territorialement compétent (1). (1) En vertu de l’article 156 de la loi du 15 mai 2024 précitée, son article 43, qui modifie les articles 479 à 503bis C.i.cr. relatifs à la poursuite et l’instruction des crimes et délits imputés à des magistrats (régime connu sous le vocable impropre de « privilège de juridiction »), est entré en vigueur six mois après la publication – le 28 mai 2024 – de cette loi au Moniteur belge, soit le 28 novembre 2024. Signé et déposé au greffe de la Cour le 12 septembre 2024, soit avant cette entrée en vigueur, le réquisitoire écrit du MP visait, conformément aux dispositions du C.i.cr. alors encore en vigueur, à voir ordonner le renvoi de l’inculpée devant la cour d’appel de Liège, au premier président de laquelle l’arrêt rendu par la Cour le 28 septembre 2022 avait renvoyé la cause aux fins qu’il désigne un magistrat pour exercer les fonctions de juge d’instruction. À la suite d’une demande de devoirs complémentaires déposée par l’inculpée, la Cour n’a procédé au règlement de la procédure que le 19 février 2025, soit après l’entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 précitée. L’inculpé étant conseiller suppléant à l’époque des faits, et n’étant dès lors pas un « magistrat mis en cause » au sens de l’article 479 nouveau C.i.cr., c’est devant le tribunal correctionnel francophone de Bruxelles que le MP a requis verbalement que la cause soit renvoyée, à défaut de critère de compétence *ratione loci*, visé à l’article 139 C.i.cr.,

regeling van de rechtspleging overgegaan op 19 februari 2025, dus na de inwerkingtreding van de voormelde wet van 15 mei 2024. Aangezien de inverdenkinggestelde op het ogenblik van de feiten plaatsvervangend raadsheer was en dus geen "betrokken magistraat" was in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering, heeft het OM mondeling gevorderd om de zaak te verwijzen naar de Franstalige correctionele rechtbank te Brussel, bij gebrek aan een bevoegdheidscriterium *ratione loci*, zoals bedoeld in artikel 139 Wetboek van Strafvordering, dat de zaak aan een ander arrondissement zou toewijzen. (M.N.B.)

qui rattacherait la cause à un autre arrondissement. (M.N.B.)

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Bevoegdheid ratione personae - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de inverdenkinggestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence ratione personae - "Privilège de juridiction" - Renvoi de l'inculpé après l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Juge du fond compétent

- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering

- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Bevoegdheid ratione personae - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de inverdenkinggestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence ratione personae - "Privilège de juridiction" - Renvoi de l'inculpé après l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Juge du fond compétent

- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering

- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de in verdenking gestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de in verdenking gestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Onderzoek - Verwijzing van de in verdenking gestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - "Privilège de juridiction" - Renvoi de l'inculpé après l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Juge du fond compétent

- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - "Privilège de juridiction" - Renvoi de l'inculpé après l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Juge du fond compétent

- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Instruction - Renvoi de l'inculpé après l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Juge du fond compétent

- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Onderzoek - Verwijzing van de in verdenking gestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de in verdenking gestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de in verdenking gestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering

3/11/2025

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Instruction - Renvoi de l'inculpé après l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Juge du fond compétent

- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - "Privilège de juridiction" - Renvoi de l'inculpé après l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Juge du fond compétent

- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - "Privilège de juridiction" - Renvoi de l'inculpé après l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024 - Juge du fond compétent

- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 43 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II
- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 147 L. du 28 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II

- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle
- Art. 479 nouveau Code d'Instruction criminelle

P. 91/243

P.23.0298.F

9 april 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.12](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 187, § 1, en 424 Wetboek van Strafvordering volgt dat, wanneer het jegens de beklaagde bij verstek gewezen vonnis niet werd betekend en de verzettermijn dus niet is ingegaan, de termijn om tegen die beslissing cassatieberoep in te stellen niet kan ingaan (1); evenwel volgt noch uit die bepalingen, noch uit de artikelen 187, § 7, en 206 van dat wetboek, noch uit enige andere wettelijke bepaling dat in geval van verzet tegen het verstekvonnis, en vervolgens van afstand van dat rechtsmiddel, de uitspraak van de beslissing die akte van de afstand van het rechtsmiddel verleent de termijn om cassatieberoep tegen het verstekvonnis in te stellen doet ingaan (2); in een dergelijk geval leidt het Hof uit zijn vaststelling dat het dossier geen enkel stuk bevat dat de betekening van het bestreden vonnis aantoonde, af dat het cassatieberoep voorbarig is en verleent het in voorkomend geval akte van de afstand van dat cassatieberoep. (1) Zie, wat betreft het voorbarig karakter van het cassatieberoep van de beklaagde tegen een jegens hem bij verstek gewezen en niet betekend vonnis, Cass. 9 oktober 2024, AR P.23.0720.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241009.2F.9, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH

ECLI:BE:CASS:2024:CONC.20241009.2F.9 ; Cass. 7 september 2022, AR P.21.1593.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.2, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20220907.2F.2. (2) In afwijking van de regel "verzet op verzet is ongeldig", "belet de akteverlening niet, behoudens wanneer de afstand berusting in de bij verstek gewezen beslissing inhoudt, dat de beklaagde binnen de wettelijke termijn een tweede maal verzet instelt tegen die beslissing" (Cass. 4 april 2017, AR P.17.0032.N, ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.3, Pas. 2017, nr. 246 en de noot A.W., RABG, 2018, 463, noot M. ROZIE, "Opposition sur opposition ne vaut", behalve wanneer binnen de wettelijke termijn een tweede verzet wordt aangetekend na afstand van een eerste verzet"; zie B. DE SMET, "Verstek en verzet in strafzaken", 4de uitg., C.A.B.G., Intersentia, 2020, 123, noot 693). Wanneer de in laatste aanleg bij verstek gewezen beslissing nog vatbaar is voor verzet, volgt uit artikel 424 Wetboek van Strafvordering dat die termijn van 15 dagen om

Des articles 187, § 1er, et 424 du Code d'instruction criminelle, il résulte que, en l'absence de signification du jugement rendu par défaut à l'égard du prévenu et donc en l'absence de prise de cours du délai d'opposition, le délai pour se pourvoir en cassation contre cette décision ne peut pas commencer à courir (1); en revanche, il ne résulte ni de ces dispositions, ni des articles 187, § 7, et 206 de ce code ni d'aucune autre disposition légale qu'en cas d'opposition contre le jugement rendu par défaut, puis de désistement de ce recours, la prononciation de la décision qui décrète le désistement constitue le point de départ du délai pour se pourvoir en cassation contre le jugement rendu par défaut (2); dans un tel cas, lorsque la Cour constate que le dossier ne contient aucune pièce établissant que le jugement attaqué a été signifié, elle en déduit que le pourvoi est prématuré et, le cas échéant, en décrète le désistement. (1) Quant au caractère prématuré du pourvoi en cassation du prévenu contre un jugement prononcé par défaut à son égard et non signifié : voir Cass. 9 octobre 2024, RG P.23.0720.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241009.2F.9, avec concl. de D. VANDERMEERSCH, avocat général, ECLI:BE:CASS:2024:CONC.20241009.2F.9 ; Cass. 7 septembre 2022, RG P.21.1593.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.2, avec concl. de D. VANDERMEERSCH, avocat général, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20220907.2F.2. (2) Par exception à la règle « opposition sur opposition ne vaut », « hormis lorsque le désistement implique l'acquiescement de la décision rendue par défaut, la décision de décréter le désistement n'empêche pas le prévenu de former une seconde fois opposition contre cette décision dans le délai légal » (Cass. 4 avril 2017, RG P.17.0032.N, ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.3, Pas. 2017, n° 246 et note signée A.W., RABG, 2018, p. 463, note M. ROZIE, « "Opposition sur opposition ne vaut", behalve wanneer binnen de wettelijke termijn een tweede verzet wordt aangetekend na afstand van een eerste verzet » ; voir B. DE SMET, « Verstek en verzet in strafzaken », 4e éd., C.A.B.G., Intersentia, 2020, p. 123, note 693). Lorsque la décision rendue en dernier ressort par défaut est encore susceptible d'opposition, il suit de l'article 424 C.i.cr. que le délai de 15 jours pour se pourvoir en cassation ne commence à courir, pour le prévenu, qu'à

cassatieberoep in te stellen voor de beklaagde pas ingaat na het verstrijken van de gewone verzettermijn. Wanneer ze niet meer vatbaar is voor verzet, gaat de termijn van 15 dagen om cassatieberoep in te stellen voor de niet-verschenen partij in de dag na de betekening van de beslissing (zie M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. II, 2077). (M.N.B.).

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Veroordeling bij verstek niet betekend - Verzet - Afstand - Beslissing die akte van de afstand verleent - (Geen) aanvang van de termijn om cassatieberoep in te stellen tegen het verstekvonnis - Gevolg voor de mogelijke afstand van cassatieberoep

- Art. 187, § 1 en 7 Wetboek van Strafvordering
- Art. 206 Wetboek van Strafvordering
- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Veroordeling bij verstek niet betekend - Verzet - Afstand - Beslissing die akte van de afstand verleent - (Geen) aanvang van de termijn om cassatieberoep in te stellen tegen het verstekvonnis - Gevolg voor de mogelijke afstand van cassatieberoep

- Art. 187, § 1 en 7 Wetboek van Strafvordering
- Art. 206 Wetboek van Strafvordering
- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

VERZET - Veroordeling bij verstek niet betekend - Verzet - Afstand - Beslissing die akte van de afstand verleent - (Geen) aanvang van de termijn om cassatieberoep in te stellen tegen het verstekvonnis - Gevolg voor de mogelijke afstand van cassatieberoep

- Art. 187, § 1 en 7 Wetboek van Strafvordering
- Art. 206 Wetboek van Strafvordering
- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

l'expiration du délai ordinaire d'opposition. Lorsqu'elle n'est pas ou plus susceptible d'opposition, le délai de 15 jours pour se pourvoir en cassation commence à courir, pour la partie défaillante, à compter du lendemain de la signification de la décision (voir M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH et M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10e éd., La Charte, 2025, t. II, p. 2077). (M.N.B.).

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Condamnation par défaut non signifiée - Opposition - Désistement - Décision décrétant le désistement - Point de départ du délai pour se pourvoir en cassation contre le jugement rendu par défaut (non) - Conséquence quant au désistement éventuel du pourvoi

- Art. 187, § 1er et 7 Code d'Instruction criminelle
- Art. 206 Code d'Instruction criminelle
- Art. 424 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Désistement - Action publique - Condamnation par défaut non signifiée - Opposition - Désistement - Décision décrétant le désistement - Point de départ du délai pour se pourvoir en cassation contre le jugement rendu par défaut (non) - Conséquence quant au désistement éventuel du pourvoi

- Art. 187, § 1er et 7 Code d'Instruction criminelle
- Art. 206 Code d'Instruction criminelle
- Art. 424 Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Condamnation par défaut non signifiée - Opposition - Désistement - Décision décrétant le désistement - Point de départ du délai pour se pourvoir en cassation contre le jugement rendu par défaut (non) - Conséquence quant au désistement éventuel du pourvoi

- Art. 187, § 1er et 7 Code d'Instruction criminelle
- Art. 206 Code d'Instruction criminelle
- Art. 424 Code d'Instruction criminelle

Uit de vaststelling dat de beklaagde heeft erkend verantwoordelijk te zijn voor het voertuig dat werd geïdentificeerd als het voertuig waarmee een snelheidsovertreding werd begaan en, bijgevolg, krachtens artikel 67ter, eerste lid, Wegverkeerswet ertoe gehouden was de identiteit van de onmiskenbare bestuurder mee te delen, wat hij verzuimd heeft te doen, kan de rechter niet afleiden dat hij de bestuurder van het voertuig was op het ogenblik van de feiten (1). (1) Het wanbedrijf van niet-mededeling is een misdrijf waarvan het bestaan niet afhangt van het voorafgaand bewijs van het plegen van een ander misdrijf; aldus "voert het in artikel 67ter Wegverkeerswet ingevoerde mechanisme geen enkel vermoeden van schuld van de aangewezen bestuurder aan het oorspronkelijke misdrijf in en ontegenzeggend het hem de mogelijkheid niet om aan te tonen dat hij, niettegenstaande zijn aanwijzing, niet de bestuurder van het betrokken voertuig was; die bepaling stelt de buitenvervolginstelling van de beklaagde met betrekking tot het voormelde misdrijf evenmin afhankelijk van zijn verplichting om de persoon te identificeren die de werkelijke bestuurder van het voertuig was" (Cass. 18 september 2024, AR P.24.0737.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240918.2F.5); zie Cass. 27 september 2023, AR P.23.0844.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.9; Cass. 4 april 2023, AR P.23.0120.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230404.2N.12; Cass. 27 oktober 2020, AR P.20.0587.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.9, AC 2020, nr. 660; Cass. 6 maart 2018, AR P.17.0190.N, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.1, AC 2018, nr. 147; Cass. 27 oktober 2009, AR P.09.0778.N, ECLI:BE:CASS:2009:ARR.20091027.2, AC 2009, nr. 620; S. STALLAERT, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en wegverkeer: artikel 67ter Wegverkeerswet en het belang van de pleitbezorger", T.Strafr. 2013, p. 105 [108]; Y. REGIMONT, "L'identification du coauteur en infraction: les articles 67bis et 67ter de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière", in Le droit pénal de la circulation routière en 2020: questions choisies, Brussel, Larcier, 2020, p. 75-76. Wanneer een overtreding van de wet werd begaan met een voertuig dat is ingeschreven op naam van een natuurlijke persoon en de

De la constatation que le prévenu a reconnu être le responsable du véhicule identifié comme ayant servi à commettre un excès de vitesse et avait, partant, l'obligation, prévue par l'article 67ter, alinéa 1er, de la loi sur la circulation routière, de communiquer l'identité du conducteur incontestable, ce qu'il a omis de faire, le juge ne peut déduire qu'il était le conducteur du véhicule au moment des faits (1). (1) Le délit de non-communication est une infraction qui existe même indépendamment de la preuve préalable qu'une autre infraction a été commise ; ainsi, « le mécanisme visé à l'article 67ter de la loi [sur] la circulation routière n'instaure aucune présomption de culpabilité de l'infraction initiale à charge du conducteur désigné et ne lui ôte pas la possibilité de démontrer que, nonobstant sa désignation, il ne se trouvait pas au volant du véhicule concerné; de même, cette disposition ne subordonne pas la mise hors de cause du prévenu dans l'infraction initiale à l'obligation, pour lui, d'identifier la personne qui conduisait effectivement le véhicule » (Cass. 18 septembre 2024, RG P.24.0737.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240918.2F.5 ; voir Cass. 27 septembre 2023, RG P.23.0844.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.9, Pas. 2023, n° 602 ; Cass. 4 avril 2023, RG P.23.0120.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230404.2N.12 ; Cass. 27 octobre 2020, RG P.20.0587.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.9, Pas. 2020, n° 660 ; Cass. 6 mars 2018, RG P.17.0190.N ; Cass. 27 octobre 2009, RG P.09.0778.N, Pas. 2009, n° 620 ; S. STALLAERT, « De strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en wegverkeer: artikel 67ter Wegverkeerswet en het belang van de pleitbezorger », T.Strafr. 2013, p. 105 [108] ; Y. REGIMONT, « L'identification du coauteur en infraction : les articles 67bis et 67ter de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière », in Le droit pénal de la circulation routière en 2020 : questions choisies, Bruxelles, Larcier, 2020, pp. 75-76. Certes, lorsqu'une infraction à cette loi est commise avec un véhicule à moteur immatriculé au nom d'une personne physique et que le conducteur n'a pas été identifié au moment de la constatation de l'infraction, l'article 67bis de la loi sur la circulation routière établit la présomption réfragable que « cette infraction est censée avoir été commise par

bestuurder niet werd geïdentificeerd op het ogenblik van de vaststelling van het misdrijf, voorziet artikel 67bis Wegverkeerswet weliswaar in het weerlegbaar vermoeden dat "wordt vermoed dat dit misdrijf is begaan door de houder van de kentekenplaat van het voertuig". Maar "die bepaling vermeldt enkel de natuurlijke persoon op wiens naam het voertuig is ingeschreven en waarmee een overtreding van de Wegverkeerswet en van haar uitvoeringsbesluiten werd begaan en is, bijgevolg, enkel op die persoon van toepassing. (...) [; de] bepalingen van artikel 67ter verplichten de rechtspersoon en de persoon die het voertuig onder zich heeft om de identiteit van de bestuurder die een overtreding van de voormelde wet heeft begaan, mee te delen, maar stellen geen vermoeden van schuld in tegen die persoon of tegen de bestuurder. Zij laten niet toe het vermoeden van schuld bepaald bij artikel 67bis Wegverkeerswet tot die persoon of die bestuurder uit te breiden. Het bestreden vonnis dat anders oordeelt, is niet naar recht verantwoord". (Cass. 29 november 2011, AR P.11.0794.N, ECLI:BE:CASS:2011:ARR.20111129.4, AC 2011, nr. 654 (raadpl. 4°); Cass. 14 november 2007, AR P.07.1064.F, ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20071114.8, AC 2007, nr. 553). Wanneer, met andere woorden, een op naam van een rechtspersoon ingeschreven voertuig betrokken is bij een overtreding van de Wegverkeerswet, voert geen enkele bepaling een vermoeden van schuld in tegen de natuurlijke persoon die deze rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt (zaakvoerder, ...) en die de bij artikel 67ter opgelegde verplichting tot mededeling van de identiteit van de onmiskenbare bestuurder heeft miskend. (M.N.B.).

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 29 - Overtreding van de Wegverkeerswet en van haar uitvoeringsbesluiten begaan met een voertuig dat op naam van een rechtspersoon is ingeschreven - Niet-mededeling van de identiteit van de onmiskenbare bestuurder door de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt - (Geen) vermoeden dat die natuurlijke persoon de bestuurder van het voertuig was op het tijdstip van de feiten

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

le titulaire de la plaque d'immatriculation du véhicule ». Mais « cette disposition mentionne uniquement la personne physique au nom de laquelle le véhicule est immatriculé, avec lequel une infraction à la loi du 16 mars 1968 et à ses arrêtés d'exécution a été commise et n'est, par conséquent, applicable qu'à cette personne. (...) [; les] dispositions de l'article 67ter obligent la personne morale et la personne qui détient le véhicule à communiquer l'identité du conducteur qui a commis une infraction à la loi précitée, mais n'instaurent pas de présomption de culpabilité à l'égard de cette personne ou du conducteur. Elles ne permettent pas d'étendre la présomption de culpabilité visée à l'article 67bis de la loi du 16 mars 1968 à cette personne ou à ce conducteur. Le jugement attaqué qui statue autrement n'est pas légalement justifié ». (Cass. 29 novembre 2011, RG P.11.0794.N, ECLI:BE:CASS:2011:ARR.20111129.4, Pas. 2011, n° 654 (cons. 4) ; Cass. 14 novembre 2007, RG P.07.1064.F, ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20071114.8, Pas. 2007, n° 553). En d'autres termes, lorsqu'un véhicule immatriculé au nom d'une personne morale est impliqué dans une infraction à la loi sur la circulation routière, aucune disposition ne fait peser une présomption de culpabilité de ce chef sur la personne physique qui représente cette personne morale en droit (gérant, ...) et a méconnu l'obligation, prévue à l'article 67ter, de communiquer l'identité du conducteur incontestable du véhicule. (M.N.B.).

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 29 - Infraction à la loi sur la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution commise avec un véhicule à moteur immatriculé au nom d'une personne morale - Non-communication de l'identité du conducteur incontestable par la personne physique qui représente la personne morale en droit - Présomption que cette personne physique était le conducteur du véhicule au moment des faits (non)

- Art. 29ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 11 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - Overtreding van de Wegverkeerswet en van haar uitvoeringsbesluiten begaan met een voertuig dat op naam van een rechtspersoon is ingeschreven - Niet-mededeling van de identiteit van de onmiskenbare bestuurder door de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt - (Geen) vermoeden dat die natuurlijke persoon de bestuurder van het voertuig was op het tijdstip van de feiten

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 11 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 11 - Snelheidsovertreding begaan met een motorvoertuig dat op naam van een rechtspersoon is ingeschreven - Niet-mededeling van de identiteit van de onmiskenbare bestuurder door de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt - (Geen) vermoeden dat die natuurlijke persoon de bestuurder van het voertuig was op het tijdstip van de feiten

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 11 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 11 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Infraction à la loi sur la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution commise avec un véhicule à moteur immatriculé au nom d'une personne morale - Non-communication de l'identité du conducteur incontestable par la personne physique qui représente la personne morale en droit - Présomption que cette personne physique était le conducteur du véhicule au moment des faits (non)

- Art. 29ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 11 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 11 - Excès de vitesse commis avec un véhicule à moteur immatriculé au nom d'une personne morale - Non-communication de l'identité du conducteur incontestable par la personne physique qui représente la personne morale en droit - Présomption que cette personne physique était le conducteur du véhicule au moment des faits (non)

- Art. 29ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 11 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

Wanneer de appelrechters een beklaagde schuldig verklaren aan de feiten van een telastlegging en daarbij een langere periode weerhouden dan de eerste rechter maar uit de motivering van de aan de beklaagde opgelegde bestraffing blijkt dat deze niet werd beïnvloed door deze bijkomende schuldigverklaring, is het cassatiemiddel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Vgl. Cass. 26 april 2016, AR P.16.0117.N, AC 2016, nr. 283; Cass. 26 juni 1990, AR 3535, AC 1989-90, nr. 627, met noot R.D.; zie F. VAN VOLSEM, "Een bijzondere grond van niet-ontvankelijkheid van het cassatiemiddel: de naar recht verantwoorde straf", RABG 202/1, nr. 15. Het OM had geconcludeerd tot een cassatie omdat het van oordeel was dat de appelrechters zich niet beperkten tot een loutere precisering van de incriminatieperiode, maar een bijkomende veroordeling uitspraken voor andere feiten in een periode waarvoor het beroepen vonnis had vrijgesproken en dat dit zonder éénparigheid was gebeurd – vgl. Cass. 21 oktober 1987, AR nr. 5940, AC 1987-88, nr. 105. AW

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Naar recht verantwoorde straf - Schuldigverklaring die een langere periode betreft dan die weerhouden door de eerste rechter - Geen invloed op de opgelegde bestraffing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Straf - Naar recht verantwoorde straf - Cassatiemiddel - Belang - Schuldigverklaring die een langere periode betreft dan die weerhouden door de eerste rechter - Geen invloed op de opgelegde bestraffing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

STRAF - Allerlei - Naar recht verantwoorde straf - Cassatiemiddel - Belang - Schuldigverklaring die een langere periode betreft dan die weerhouden door de eerste rechter - Geen invloed op de opgelegde bestraffing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

Lorsque les juges d'appel déclarent un prévenu coupable des faits visés à une prévention et, à cet égard, retiennent une période plus longue que celle retenue par le premier juge, mais qu'il ressort de la motivation de la peine infligée au prévenu que celle-ci n'a pas été influencée par cette déclaration de culpabilité supplémentaire, le moyen de cassation est irrecevable, à défaut d'intérêt (1). (1) Compar. Cass. 26 avril 2016, RG P.16.0117.N, Pas. 2016, n° 283 ; Cass. 26 juin 1990, RG 3535, Bull. et Pas. 1990, I, n° 627, avec note de R. D. ; voir F. VAN VOLSEM, « Een bijzondere grond van niet-ontvankelijkheid van het cassatiemiddel: de naar recht verantwoorde straf », R.A.B.G. 202/1, n° 15. Le MP a conclu à la cassation parce qu'il estimait que les juges d'appel ne s'étaient pas limités à une simple précision de la période d'incrimination, mais avaient prononcé une condamnation supplémentaire du chef d'autres faits survenus au cours d'une période ayant fait l'objet d'un acquittement par le jugement dont appel, sans toutefois avoir pris cette décision à l'unanimité – compar. Cass. 21 octobre 1987, RG n° 5940, Bull. et Pas. 1987, I, n° 105. AW

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Peine légalement justifiée - Déclaration de culpabilité portant sur une période plus longue que celle retenue par le premier juge - Absence d'influence sur la peine infligée - Portée - Conséquence

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Peine - Peine légalement justifiée - Moyen de cassation - Intérêt - Déclaration de culpabilité portant sur une période plus longue que celle retenue par le premier juge - Absence d'influence sur la peine infligée - Portée - Conséquence

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

PEINE - Divers - Peine légalement justifiée - Moyen de cassation - Intérêt - Déclaration de culpabilité portant sur une période plus longue que celle retenue par le premier juge - Absence d'influence sur la peine infligée - Portée - Conséquence

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

De artikelen 5 en 65.2, eerste, tweede en derde lid, Wegverkeersreglement verbieden een gemeente niet om bij wege van algemene beschikking te beslissen om de eenrichtingswegen op haar grondgebied, wegens hun geringe breedte, niet te voorzien van het verkeersbord M2, dat de fietsers toestaat op die wegen in tegenovergestelde richting te rijden.

GEMEENTE - Verkeersbord M2 dat de fietsers toestaat op de eenrichtingswegen in tegenovergestelde richting te rijden - Algemene gemeentelijke beschikking - Beslissing om de eenrichtingswegen op het grondgebied van een gemeente, wegens hun geringe breedte, niet te voorzien van het verkeersbord M2 - Wettigheid

- Art. 5 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art.65.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 65 - Artikel 65.2 - Verkeersbord M2 dat de fietsers toestaat op de eenrichtingswegen in tegenovergestelde richting te rijden - Algemene gemeentelijke beschikking - Beslissing om de eenrichtingswegen op het grondgebied van een gemeente, wegens hun geringe breedte, niet te voorzien van het verkeersbord M2 - Wettigheid

- Art. 5 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art.65.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 5 - Verkeersbord M2 dat de fietsers toestaat op de eenrichtingswegen in tegenovergestelde richting te rijden - Algemene gemeentelijke beschikking - Beslissing om de eenrichtingswegen op het grondgebied van een gemeente, wegens hun geringe breedte, niet te voorzien van het verkeersbord M2 - Wettigheid

- Art. 5 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art.65.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Les articles 5 et 65.2, alinéas 1er à 3, du code de la route n'interdisent pas à une commune de décider, par une disposition générale, que les voiries mises à sens unique sur son territoire ne seront pas pourvues, compte tenu de leur étroitesse, du panneau M2 autorisant les cyclistes à les emprunter à contre-sens.

COMMUNE - Panneau M2 autorisant les cyclistes à emprunter à contre-sens les voiries mises à sens unique - Disposition communale générale - Décision que les voiries mises à sens unique sur le territoire de la commune ne seront pas pourvues, compte tenu de leur étroitesse, du panneau M2 - Légalité

- Art. 5 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

- Art. 65.2 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 65 - Article 65.2 - Panneau M2 autorisant les cyclistes à emprunter à contre-sens les voiries mises à sens unique - Disposition communale générale - Décision que les voiries mises à sens unique sur le territoire de la commune ne seront pas pourvues, compte tenu de leur étroitesse, du panneau M2 - Légalité

- Art. 5 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

- Art. 65.2 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 5 - Panneau M2 autorisant les cyclistes à emprunter à contre-sens les voiries mises à sens unique - Disposition communale générale - Décision que les voiries mises à sens unique sur le territoire de la commune ne seront pas pourvues, compte tenu de leur étroitesse, du panneau M2 - Légalité

- Art. 5 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

- Art. 65.2 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

De respectievelijke zwaarte van twee straffen wordt niet enkel gemeten op grond van de duur of de maat van de straf, maar ook volgens de aard of het karakter van de straf, het soort straf of het voorwerp van die straf (1). (1) "Wanneer twee wetten verschillende straffen opleggen, wordt de vraag welke straf de zwaarste is opgelost door eerst te onderzoeken wat de aard is van de uitgesproken straffen en vervolgens de duur ervan en de maat van hun respectievelijke maxima en minima te vergelijken; correctionele straffen zijn steeds minder zwaar dan criminele straffen" (Cass. 9 februari 2011, AR P.10.1344.F, AC 2011, nr. 113; CONSTANT, Manuel de droit pénal, Luik, 1956, p. 111, nr. 67).

STRAF - Zwaarste straf - Bepaling - Criteria

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

La gravité respective de deux peines se mesure non seulement par rapport à leur durée et à leur taux, mais également en fonction de leur nature, de leur caractère, de leur espèce ou de leur objet (1). (1) Lorsque deux lois comminent des peines différentes, la question de savoir quelle est la peine la plus forte se résout en recherchant d'abord quelle est la nature des peines édictées et ensuite en comparant leur durée et le taux de leur maxima et de leur minima respectifs ; les peines correctionnelles sont toujours inférieures aux criminelles » (Cass. 9 février 2011, RG P.10.1344.F, Pas. 2011, n° 113 ; CONSTANT, Manuel de droit pénal, Liège, 1956, p. 111, n° 67).

PEINE - Peine la plus forte - Détermination - Critères

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

De werkstraf is, wegens het voorwerp ervan, een zwaardere straf dan de geldboete van dezelfde aard, aangezien de weerslag ervan op de individuele vrijheid groter is; op voorwaarde dat een politiestraf niet vervangen wordt door een correctionele straf, vereist de vervanging van een geldboete door een werkstraf waarmee is ingestemd echter niet dat er wordt vastgesteld dat de beslissing met eenparigheid van stemmen van de appelrechters werd genomen, en dit ongeacht de maat van de opeenvolgend uitgesproken straffen (1). (1) Het OM stelde dat het middel faalde naar recht, met name omdat het, met miskenning van de relatieve werking van het hoger beroep, uitging van de veronderstelling dat de appelrechters die uitsluitend van het hoger beroep van de eiser hebben kennisgenomen, de toestand van de beklaagde kunnen verergeren, aangezien zij met eenparigheid van stemmen uitspraak doen. Weliswaar is "een werkstraf, wegens het voorwerp ervan, zwaarder dan een geldboete, aangezien de weerslag ervan op de individuele vrijheid groter is" (Cass. 28 februari 2007, AR P.06.1472.F, AC 2007, nr. 116). Het Grondwettelijk Hof heeft echter geoordeeld dat de beklaagde die bij verstek tot een geldboete is veroordeeld, op verstek moet kunnen vragen dat er een werkstraf wordt uitgesproken (AGwH 11 januari 2007, nr. 4/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.004), en dat de beslissing om een werkstraf op te leggen aan de beklaagde die door de eerste rechter werd veroordeeld tot een geldstraf geen eenparigheid van stemmen van de appelrechters vereist (cfr. art. 211bis Wetboek van Strafvordering) (AGwH 28 november 2007, nr. 147/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.147). Hieruit volgt dat, "op voorwaarde dat een politiestraf niet vervangen wordt door een correctionele straf, de vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd, de perken van de belangen van de beklaagde niet overschrijdt; daaruit volgt dat de rechter de relatieve werking van het hoger beroep niet miskent door, uitsluitend op het hoger beroep van de beklaagde, de correctionele geldboete waartoe de eerste rechter hem heeft veroordeeld, door een werkstraf te vervangen" (Cass. 20 juni 2007, RG P.07.0176.F, AC 2007, nr. 339, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH EN M.

La peine de travail est, en raison de son objet, plus sévère que l'amende de même nature puisque son incidence sur la liberté individuelle est plus importante; mais à condition de ne pas remplacer une peine de police par une peine correctionnelle, la substitution d'une peine de travail consentie à une peine d'amende infligée ne requiert pas le constat que la décision est prise à l'unanimité par les juges d'appel et ce, quel que soit le taux des deux peines prononcées successivement (1). (1) Le MP a relevé que le moyen manquait en droit notamment en ce que, méconnaissant l'effet relatif de l'appel, il supposait que les juges d'appels qui ne sont saisis que par le seul appel du demandeur peuvent aggraver la situation du prévenu dès lors qu'ils statuent à l'unanimité. D'autre part, certes, « une peine de travail est, en raison de son objet, plus sévère qu'une amende, son incidence sur la liberté individuelle étant plus importante » (Cass. 28 février 2007, RG P.06.1472.F, Pas. 2007, n° 116). Mais la Cour constitutionnelle a considéré que le prévenu condamné par défaut à une peine d'amende doit pouvoir solliciter, sur opposition, qu'une peine de travail soit prononcée (C. const. 11 janvier 2007, n° 4/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.004), et que la décision d'infliger une peine de travail au prévenu que le premier juge a condamné à une peine d'amende ne requiert pas l'unanimité des juges d'appel (cf. art. 211bis C.i.cr.) (C. const. 28 novembre 2007, n° 147/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.147). Dès lors, « A condition de ne pas remplacer une peine de police par une peine correctionnelle, la substitution d'une peine consentie à une [peine] infligée n'outrepasse pas la limite des intérêts du prévenu ; il en résulte que le juge ne méconnaît pas l'effet relatif de l'appel en remplaçant, sur le seul recours du prévenu, l'amende correctionnelle encourue devant le premier juge par une peine de travail » (Cass. 20 juin 2007, RG P.07.0176.F, Pas. 2007, n° 339, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH et M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10e éd., La Charte, 2025, t. II, p. 2018, note 615).

GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. II, p. 2018, noot 615). (M.N.B.)

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Veroordeling tot een geldboete in eerste aanleg - Hoger beroep van de beklaagde - Relatieve werking - Vraag om werkstraf in hoger beroep - Belang van de appellant - Vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd - Vereiste eenstemmigheid (geen)

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 37quiquies Strafwetboek
- Art. 38 Strafwetboek

STRAF - Geldboete en opdecimen - Veroordeling tot een geldboete in eerste aanleg - Hoger beroep van de beklaagde - Relatieve werking - Vraag om werkstraf in hoger beroep - Belang van de appellant - Vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd - Vereiste eenstemmigheid (geen)

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 37quiquies Strafwetboek
- Art. 38 Strafwetboek

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Veroordeling tot een geldboete in eerste aanleg - Hoger beroep van de beklaagde - Relatieve werking - Vraag om werkstraf in hoger beroep - Belang van de appellant - Vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd - Vereiste eenstemmigheid (geen)

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 37quiquies Strafwetboek
- Art. 38 Strafwetboek

STRAF - Zwaarste straf - Veroordeling tot een geldboete in eerste aanleg - Hoger beroep van de beklaagde - Relatieve werking - Vraag om werkstraf in hoger beroep - Belang van de appellant - Vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd - Vereiste eenstemmigheid (geen)

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 37quiquies Strafwetboek
- Art. 38 Strafwetboek

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Condamnation à une peine d'amende en première instance - Appel du prévenu - Effet relatif - Peine de travail sollicitée en degré d'appel - Intérêt de l'appelant - Substitution d'une peine consentie à une peine infligée - Unanimité requise (non)

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 37quiquies Code pénal
- Art. 38 Code pénal

PEINE - Amende et décimes additionnels - Condamnation à une peine d'amende en première instance - Appel du prévenu - Effet relatif - Peine de travail sollicitée en degré d'appel - Intérêt de l'appelant - Substitution d'une peine consentie à une peine infligée - Unanimité requise (non)

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 37quiquies Code pénal
- Art. 38 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Condamnation à une peine d'amende en première instance - Appel du prévenu - Effet relatif - Peine de travail sollicitée en degré d'appel - Intérêt de l'appelant - Substitution d'une peine consentie à une peine infligée - Unanimité requise (non)

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 37quiquies Code pénal
- Art. 38 Code pénal

PEINE - Peine la plus forte - Condamnation à une peine d'amende en première instance - Appel du prévenu - Effet relatif - Peine de travail sollicitée en degré d'appel - Intérêt de l'appelant - Substitution d'une peine consentie à une peine infligée - Unanimité requise (non)

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 37quiquies Code pénal
- Art. 38 Code pénal

Artikel 794 Gerechtelijk Wetboek bepaalt onder meer dat het gerecht dat de beslissing heeft gewezen te allen tijde ambtshalve of op verzoek van een partij elke kennelijke rekenfout of verschrijving of kennelijke leemte, andere dan het in artikel 794/1 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verzuim, kan verbeteren, zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen en dat de verbetering steun moet vinden in de wet, het dossier van de rechtspleging of de stavingsstukken die werden voorgelegd aan de rechter die de te verbeteren beslissing heeft uitgesproken; een kennelijke leemte in de zin van die bepaling kan erin bestaan dat een beslissing die blijkt uit de redenen van het te verbeteren vonnis of arrest niet werd hernomen in het beschikkend gedeelte ervan aangezien elke beslissing van de rechter over een betwisting of een vordering een beschikkend gedeelte inhoudt, ongeacht de plaats van die beslissing in de tekst van het vonnis of het arrest; de rechter oordeelt onaantastbaar of het beschikkend gedeelte van een vonnis of arrest niet een beslissing herhaalt die nochtans blijkt uit de redenen ervan en aldus een kennelijke leemte bevat, die hij mag en moet verbeteren zonder dat hij daardoor de erin bevestigde rechten uitbreidt, beperkt of wijzigt (1). (1) Cass. 21 november 2023, AR P.23.1509.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.15. C. VAN SEVEREN, "Art. 794 Ger.W.", in Comm. Ger. Afl. 117, p. 16, nr. 13.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Verbeterende beslissing - Voorwaarden - Artikel 794 Gerechtelijk Wetboek - Kennelijke leemte - Beslissing blijkend uit de redenen van het vonnis of arrest maar niet hernomen in het beschikkend gedeelte ervan - Verbetering - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter - Marginale toets

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Verbeterende beslissing - Voorwaarden - Artikel 794 Gerechtelijk Wetboek - Kennelijke leemte - Beslissing blijkend uit de redenen van het vonnis of arrest maar niet hernomen in het beschikkend gedeelte ervan - Verbetering - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Verbeterende beslissing - Voorwaarden - Artikel 794

L'article 794 du Code judiciaire prévoit notamment que la juridiction qui a rendu la décision peut à tout moment rectifier, d'office ou à la demande d'une partie, toute erreur manifeste de calcul ou matérielle ou toute lacune manifeste autre que l'omission visée à l'article 794/1 du Code judiciaire, sans cependant étendre, restreindre ou modifier les droits qu'elle a consacrés et que la rectification est corroborée par la loi, le dossier de la procédure ou les pièces justificatives soumises au juge qui a prononcé la décision à rectifier; dans la mesure où toute décision du juge sur une contestation ou une demande constitue un dispositif, quelle que soit la place de cette décision dans le texte du jugement ou de l'arrêt, une lacune manifeste au sens de cette disposition peut résider dans le fait qu'une décision qui ressort des motifs du jugement ou de l'arrêt à rectifier n'a pas été reprise dans le dispositif de celui-ci; le juge apprécie souverainement si une décision, qui ressort des motifs du jugement ou de l'arrêt mais qui n'est pas reprise dans le dispositif de celui-ci, est entachée d'une lacune manifeste qu'il peut et doit rectifier sans cependant étendre, restreindre ou modifier les droits consacrés par cette décision (1). (1) Cass. 21 novembre 2023, RG P.23.1509.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.15. C. VAN SEVEREN, « Art. 794 Ger.W. », Comm. Ger., liv. 117, p. 16, n° 13.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Matière répressive - Décision rectificative - Conditions - Code judiciaire, article 794 - Lacune manifeste - Décision qui ressort des motifs du jugement ou de l'arrêt, mais qui n'est pas reprise dans le dispositif de celui-ci - Rectification - Portée - Appréciation par le juge - Contrôle marginal

- Art. 794 Code judiciaire

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Décision rectificative - Conditions - Code judiciaire, article 794 - Lacune manifeste - Décision qui ressort des motifs du jugement ou de l'arrêt, mais qui n'est pas reprise dans le dispositif de celui-ci - Rectification - Portée - Appréciation par le juge

- Art. 794 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Décision rectificative - Conditions - Code judiciaire, article 794 - Lacune

Gerechtelijk Wetboek - Kennelijke leemte - Beslissing blijkend uit de redenen van het vonnis of arrest maar niet hernomen in het beschikking gedeelte ervan - Verbetering - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

manifeste - Décision qui ressort des motifs du jugement ou de l'arrêt, mais qui n'est pas reprise dans le dispositif de celui-ci - Rectification - Portée - Appréciation par le juge

- Art. 794 Code judiciaire

P.24.0732.F

8 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.5](#)

AC nr. ...

Hoofdstuk VIII van boek I van het Strafwetboek bepaalt de rechtvaardigingsgronden die aan het misdrijf zijn strafbaar karakter ontnemen; de vaststelling van een overtreding van artikel 58bis, 2°, van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbewoud heeft dus niet de schuld van de overtreder tot gevolg indien hij zich op een rechtvaardigingsgrond kan beroepen (1). (1) Het OM heeft het tegendeel niet beweerd. Indien het OM tot cassatie concludeerde, dan was dat omdat de rechtbank hem eerder uitspraak leek te hebben gedaan over de wenselijkheid om aan de verweerder, de overtreder, al dan niet de administratieve geldboete op te leggen, en niet omdat zij geoordeeld had dat de feiten door een onoverkomelijke dwaling of een noodtoestand werden verantwoord (zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.0499.F, AC 2018, nr. 195, raadpl. 3° en 4°; Cass. 8 september 2021, AR P.21.0536.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.6) (MNB).

MILIEURECHT - Vaststelling van een overtreding van artikel 58bis, 2°, van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbewoud - Vaststelling van een rechtvaardigingsgrond - Gevolg

- Art. 71 Strafwetboek

- Art. 100 Strafwetboek

- Art. 58bis, 2° Wet 12 juli 1973 op het natuurbewoud : Vlaamse Gewest

- Art. D163 oud Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D164 oud Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D195 nieuw Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D217 nieuw Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Vaststelling van een overtreding van artikel 58bis, 2°, van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbewoud - Vaststelling van

Le chapitre VIII du livre 1er du Code pénal prévoit les causes de justification qui ôtent à l'infraction son caractère illicite ; il s'ensuit que le constat d'une infraction à l'article 58bis, 2°, de la loi du 12 juillet 1973 sur la conservation de la nature n'importe pas la culpabilité de l'auteur si celui-ci peut faire valoir une cause de justification (1). (1) Le MP n'a pas soutenu le contraire. S'il a conclu à la cassation, c'est au motif que le tribunal lui paraissait avoir statué sur l'opportunité d'infliger ou non l'amende administrative au défendeur, auteur de l'infraction, plutôt qu'avoir considéré que les faits sont justifiés par une erreur invincible ou l'état de nécessité (voir Cass. 21 mars 2018, RG P.17.0499.F, Pas. 2018, n° 195, cons. 3 et 4 ; Cass. 8 septembre 2021, RG P.21.0536.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.6) (MNB).

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Constat d'une infraction à l'article 58bis, 2°, de la loi du 12 juillet 1973 sur la conservation de la nature - Constat d'une cause de justification - Conséquence

- Art. 71 Code pénal

- Art. 100 Code pénal

- Art. 58bis, 2° L. du 12 juillet 1973

- Art. D163 ancien Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

- Art. D164 ancien Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

- Art. D195 nouveau Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

- Art. D217 nouveau Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Constat d'une infraction à l'article 58bis, 2°, de la loi du 12 juillet 1973 sur la conservation de la nature - Constat d'une cause de justification -

een rechtvaardigingsgrond - Gevolg

- Art. 71 Strafwetboek
- Art. 100 Strafwetboek
- Art. 58bis, 2° Wet 12 juli 1973 op het natuurbehoud : Vlaamse Gewest
- Art. D163 oud Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. D164 oud Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. D195 nieuw Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. D217 nieuw Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

Conséquence

- Art. 71 Code pénal
- Art. 100 Code pénal
- Art. 58bis, 2° L. du 12 juillet 1973
- Art. D163 ancien Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.
- Art. D164 ancien Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.
- Art. D195 nouveau Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.
- Art. D217 nouveau Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

P.24.0825.N

7 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.15](#)

AC nr. ...

Volgens artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook geldt voor de hoven van beroep, moet een veroordelend vonnis de toegepaste wetsbepalingen vermelden, dit zijn de wetsbepalingen die de bestanddelen van het misdrijf vaststellen, alsook de toegepaste straffen; dit bijzonder aspect van de motiveringsplicht in strafzaken heeft een vormelijk karakter zodat de vermelding van overbodige of niet toepasselijke bepalingen zonder belang is indien de veroordelende beslissing de toegepaste wetsbepalingen vermeldt.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Veroordelend vonnis - Vermelding van de toegepaste wetsartikelen - Vermelding van overbodige of niet-toepasselijke bepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Veroordelend vonnis - Vermelding van de toegepaste wetsartikelen - Vermelding van overbodige of niet-toepasselijke bepalingen - Draagwijdte - Gevolg*
- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering

Selon l'article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, également applicable aux cours d'appel conformément à l'article 211 de ce code, un jugement de condamnation doit énoncer les dispositions légales dont il fait application, à savoir celles qui définissent les éléments constitutifs de l'infraction, ainsi que les peines infligées ; cet aspect particulier de l'obligation de motivation en matière répressive revêt un caractère formel, de sorte que l'indication de dispositions superflues ou non applicables est sans intérêt si la décision de condamnation énonce les dispositions légales dont elle fait application.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Action publique - Jugement de condamnation - Indication des dispositions légales appliquées - Indication de dispositions superflues ou non applicables - Portée - Conséquence

- Art. 195, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 211 Code d'Instruction criminelle
- JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Jugement de condamnation - Indication des dispositions légales appliquées - Indication de dispositions superflues ou non applicables - Portée - Conséquence*
- Art. 195, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 211 Code d'Instruction criminelle

P.24.0846.N

7 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.11](#)

AC nr. ...

Geen enkele bepaling verzet zich ertegen dat de rechter op basis van een volledige lezing van een deskundigenverslag oordeelt dat een tegenstrijdigheid in dat verslag slechts het gevolg is van een materiële vergissing en dat bij de bewijswaardering daarmee rekening moet worden gehouden en uit artikel 6.1 EVRM volgt niet dat de rechter slechts tot dat oordeel kan komen na het horen van de deskundige.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Deskundigenonderzoek - Beoordeling - Bewijswaarde - Verbetering van een materiële vergissing - Horen van de deskundige - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

DESKUNDIGENONDERZOEK - Beoordeling - Bewijswaarde - Verbetering van een materiële vergissing - Horen van de deskundige - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Deskundigenonderzoek - Beoordeling - Bewijswaarde - Verbetering van een materiële vergissing - Horen van de deskundige - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het cassatiemiddel dat opkomt op tegen een beslissing van het onderzoeksgerecht die een verzoek om aanvullend onderzoek afwijst vertoont geen belang meer na een beslissing van het vonnisgerecht waar datzelfde verzoek werd geformuleerd en door het vonnisgerecht werd beoordeeld en de loutere mogelijkheid dat bij een andersluidende beslissing van het onderzoeksgerecht de onderzoeksrechter het verzoek om bijkomend onderzoek had kunnen inwilligen, laat niet toe anders te oordelen (1). (1) Cass. 26 mei 2015, AR P.13.0864.N, AC 2015, nr. 339.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij een verzoek tot aanvullend onderzoek wordt afgewezen - Verzoek tot aanvullend onderzoek opnieuw geformuleerd voor het hof van beroep en afgewezen - Eindarrest ten gronde - Cassatie ingesteld tegen het arrest van de kamer van

3/11/2025

Aucune disposition ne s'oppose à ce que le juge considère, sur la base d'une lecture complète d'un rapport d'expertise, qu'une contradiction entachant ce rapport résulte uniquement d'une erreur matérielle et qu'il faille en tenir compte dans l'appréciation de la preuve, et il ne résulte pas de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales que le juge est tenu d'entendre l'expert avant de décider en ce sens.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Expertise - Appréciation - Valeur probante - Rectification d'une erreur matérielle - Audition de l'expert - Droit à un procès équitable - Portée - Conséquence

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

EXPERTISE - Appréciation - Valeur probante - Rectification d'une erreur matérielle - Audition de l'expert - Droit à un procès équitable - Portée - Conséquence

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Expertise - Appréciation - Valeur probante - Rectification d'une erreur matérielle - Audition de l'expert - Portée - Conséquence

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Le moyen de cassation qui critique une décision de la juridiction d'instruction rejetant une demande d'instruction complémentaire ne présente plus d'intérêt après une décision de la juridiction de jugement qui a été saisie de la même demande et a apprécié celle-ci, et la simple possibilité que le juge d'instruction aurait pu faire droit à la demande d'instruction complémentaire en cas de décision contraire de la juridiction d'instruction ne permet pas de statuer autrement (1). (1) Cass. 26 mai 2015, RG P.13.0864.N, Pas. 2015, n° 339.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Arrêt de la chambre des mises en accusation qui rejette une demande d'instruction complémentaire - Demande d'instruction complémentaire formulée une nouvelle fois devant la cour d'appel et rejetée - Arrêt définitif au fond - Pourvoi en cassation formé contre l'arrêt de la chambre des mises en accusation - Intérêt

inbeschuldigingstelling - Belang

- Art. 61quinquies Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij een verzoek tot aanvullend onderzoek wordt afgewezen - Verzoek tot aanvullend onderzoek opnieuw geformuleerd voor het hof van beroep en afgewezen - Eindarrest ten gronde - Cassatie ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Belang

- Art. 61quinquies Wetboek van Strafvordering

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij een verzoek tot aanvullend onderzoek wordt afgewezen - Verzoek tot aanvullend onderzoek opnieuw geformuleerd voor het hof van beroep en afgewezen - Eindarrest ten gronde - Cassatie ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Belang

- Art. 61quinquies Wetboek van Strafvordering

Het cassatiemiddel dat opkomt tegen de beschikking van de raadkamer die oordeelt dat de zaak in staat is en ze verwijst naar de correctionele rechtbank, vertoont geen belang meer na een beslissing van het vonnisgerecht alwaar het verzoek om bijkomende onderzoekshandelingen ook werd geformuleerd en door het vonnisgerecht werd beoordeeld.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Beschikking van de raadkamer - Oordeel dat de zaak in staat is - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Verzoek tot aanvullend onderzoek opnieuw geformuleerd voor het hof van beroep en afgewezen - Eindarrest ten gronde - Cassatie ingesteld tegen de beschikking van de raadkamer - Belang

- Art. 127 Wetboek van Strafvordering

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Raadkamer - Beschikking van de raadkamer - Oordeel dat de zaak in staat is - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Verzoek tot aanvullend onderzoek opnieuw geformuleerd voor het hof van beroep en afgewezen - Eindarrest ten gronde - Cassatie ingesteld tegen de beschikking van de raadkamer - Belang

- Art. 127 Wetboek van Strafvordering

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Raadkamer - Beschikking van de raadkamer - Oordeel dat de zaak in staat is - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Verzoek tot aanvullend onderzoek opnieuw geformuleerd voor het hof van beroep en afgewezen - Eindarrest ten gronde - Cassatie ingesteld tegen de beschikking van de raadkamer - Belang

- Art. 127 Wetboek van Strafvordering

- Art. 61quinquies Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Arrêt de la chambre des mises en accusation qui rejette une demande d'instruction complémentaire - Demande d'instruction complémentaire formulée une nouvelle fois devant la cour d'appel et rejetée - Arrêt définitif au fond - Pourvoi en cassation formé contre l'arrêt de la chambre des mises en accusation - Intérêt

- Art. 61quinquies Code d'Instruction criminelle

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Chambre des mises en accusation - Arrêt de la chambre des mises en accusation qui rejette une demande d'instruction complémentaire - Demande d'instruction complémentaire formulée une nouvelle fois devant la cour d'appel et rejetée - Arrêt définitif au fond - Pourvoi en cassation formé contre l'arrêt de la chambre des mises en accusation - Intérêt

- Art. 61quinquies Code d'Instruction criminelle

Le moyen de cassation qui critique l'ordonnance de la chambre du conseil qui considère que la cause est en état et la renvoie au tribunal correctionnel ne présente plus d'intérêt après une décision de la juridiction de jugement qui a également été saisie de la demande d'accomplissement d'actes d'instruction complémentaires et a apprécié celle-ci.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Ordonnance de la chambre du conseil - Décision considérant l'affaire en état - Renvoi au tribunal correctionnel - Demande d'instruction complémentaire formulée une nouvelle fois devant la cour d'appel et rejetée - Arrêt définitif au fond - Pourvoi en cassation formé contre l'ordonnance de la chambre du conseil - Intérêt

- Art. 127 Code d'Instruction criminelle

- Art. 135 Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre du conseil - Ordonnance de la chambre du conseil - Décision considérant l'affaire en état - Renvoi au tribunal correctionnel - Demande d'instruction complémentaire formulée une nouvelle fois devant la cour d'appel et rejetée - Arrêt définitif au fond - Pourvoi en cassation formé contre l'ordonnance de la chambre du conseil - Intérêt

- Art. 127 Code d'Instruction criminelle

- Art. 135 Code d'Instruction criminelle

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Chambre du conseil - Ordonnance de la chambre du conseil - Décision considérant l'affaire en état - Renvoi au tribunal correctionnel - Demande d'instruction complémentaire formulée une nouvelle fois devant la cour d'appel et rejetée - Arrêt définitif au fond - Pourvoi en cassation formé contre l'ordonnance de la chambre du conseil - Intérêt

- Art. 127 Code d'Instruction criminelle

P.24.0918.N

14 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.1](#)

AC nr. ...

Gelet op de vaststelling door het bestreden vonnis dat de strafvervolgning bij de afhandeling in hoger beroep gedurende ongeveer één jaar heeft stilgelegen, zonder dat daarvoor enige verantwoording wordt gegeven, kunnen de appelrechters niet wettig oordelen dat de procedure tijdens de afzonderlijke fases relatief snel is verlopen en dat de redelijke termijn niet is overschreden (1). (1) In dezelfde zin zie Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7

(verkeerszaak, meer dan een jaar tussen de dagvaarding in hoger beroep en het vonnis in hoger beroep, miskenning van de redelijke termijn) en Cass. 7 februari 2023, AR P.22.1394.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230207.2N.3

(verkeerszaak, negen maanden tussen de laatste onderzoeksdaad als stuitingsdaad (oud art. 22 V.T. Sv.) en de dagvaarding in eerste aanleg, miskenning van de redelijke termijn). In de andere zin zie Cass. 18 september 2024, AR P.24.0443.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240918.2F.2

(verkeerszaak, snelle afhandeling in eerste aanleg (twee maanden) en in hoger beroep (twee maanden), maar vertraging van 16 maanden tussen akte van hoger beroep en dagvaarding in hoger beroep). Het Hof nam in deze zaak AR P.24.0443.F aan dat de redelijke termijn kan zijn nageleefd ondanks een vertraging van meer dan één jaar tussen de akte van hoger beroep en de inleidende zitting, rekening houdend met onder meer de snelheid van de procedure in eerste aanleg en de houding van de beklaagde. Het OM was in deze zaak AR P.24.0918.N van mening dat het bestreden vonnis naar recht was verantwoord, en het tweede middel niet gegrond voorkomt. (BDS)

Eu égard à la constatation par le jugement attaqué que les poursuites pénales sont restées au point mort pendant environ un an au stade de l'appel, sans qu'une quelconque justification ait été donnée à cet égard, les juges d'appel ne pouvaient pas légalement considérer que la procédure s'est déroulée assez rapidement dans ses différentes phases et que le délai raisonnable n'a pas été dépassé (1). (1) Note du MP. Dans le même sens, voir Cass. 25 janvier 2022, RG P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7 (affaire de roulage, plus d'un an entre la citation en degré d'appel et le jugement rendu en appel, méconnaissance du délai raisonnable) et Cass. 7 février 2023, RG P.22.1394.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230207.2N.3 (affaire de roulage, neuf mois entre le dernier acte d'investigation ayant valeur d'acte interruptif [ancien art. 22 de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale] et la citation en première instance, méconnaissance du délai raisonnable). Dans le sens contraire, voir Cass. 18 septembre 2024, RG P.24.0443.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240918.2F.2 (affaire de roulage, règlement rapide en première instance [deux mois] et en degré d'appel [deux mois], mais durée de 16 mois entre l'acte d'appel et la citation en degré d'appel). En cette cause RG P.24.0443.F, la Cour a admis qu'une durée de plus d'un an entre l'acte d'appel et l'audience d'introduction n'entraîne pas nécessairement la méconnaissance du délai raisonnable, eu égard à la célérité de la procédure en première instance et au comportement du prévenu. En la présente cause RG P.24.0918.N, le MP estimait que le jugement attaqué était légalement justifié et que le second moyen était non fondé. (BDS)

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafbzaken - Vonnisgerechten - Redelijke termijn - Eenvoudige strafzaak - Afhandeling van de zaak in hoger beroep met een vertraging van ongeveer één jaar - Geen vertraging in de overige fases van berechting - Oordeel dat de redelijke termijn

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Juridictions de jugement - Délai raisonnable - Affaire pénale simple - Traitement de la cause en degré d'appel avec un retard d'environ un an - Absence de retard dans les autres phases de jugement - Décision considérant que le délai raisonnable n'a pas

niet is overschreden - Toelaatbaarheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Eenvoudige strafzaak - Afhandeling van de zaak in hoger beroep met een vertraging van ongeveer één jaar - Geen vertraging in de overige fases van berechting - Oordeel dat de redelijke termijn niet is overschreden - Toelaatbaarheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Verloop van de strafprocedure - Redelijke termijn - Eenvoudige strafzaak - Afhandeling van de zaak in hoger beroep met een vertraging van ongeveer één jaar - Geen vertraging in de overige fases van berechting - Oordeel dat de redelijke termijn niet is overschreden - Toelaatbaarheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

été dépassé - Admissibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Affaire pénale simple - Traitement de la cause en degré d'appel avec un retard d'environ un an - Absence de retard dans les autres phases de jugement - Décision considérant que le délai raisonnable n'a pas été dépassé - Admissibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Déroulement de la procédure pénale - Délai raisonnable - Affaire pénale simple - Traitement de la cause en degré d'appel avec un retard d'environ un an - Absence de retard dans les autres phases de jugement - Décision considérant que le délai raisonnable n'a pas été dépassé - Admissibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of de redelijke termijn waarbinnen over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolgning overeenkomstig artikel 6.1 EVRM moet zijn beslist, is overschreden; bij die beoordeling houdt de rechter rekening met de complexiteit van de zaak, de houding van de beklaagde, de houding van de met opsporing, vervolging en berechting belaste overheden en het belang dat de zaak heeft voor de beklaagde; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 16 januari 2024, AR P.23.1078.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240116.2N.11, RW 2024-25, 217; Cass. 28 september 2021, AR P.21.0653.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.11, T. Strafr. 2022, 52 noot P. HOET: Over deze criteria over de redelijke termijn van de strafprocedure, die ook zijn na te leven in eenvoudige zaken zie o.a. Cass. 28 november 2023, AR P.23.0696.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231128.2N.14; Cass. 20 juni 2023, AR P.23.0468.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230620.2N.9; Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7, NC 2022, 65, T. Strafr. 2022, 109, RW 2021-22, 1621, RABG 2022, 643, JT 2022, 174 noot C. YURT; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 51-65.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Vonnisgerechten - Redelijke termijn - Criteria - Beoordeling - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Criteria - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

Il appartient au juge d'apprécier souverainement s'il y a eu dépassement du délai raisonnable dans lequel il doit être statué sur les poursuites pénales intentées à charge d'un prévenu, conformément à l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales; dans le cadre de cette appréciation, le juge tient compte de la complexité de l'affaire, du comportement du prévenu, de l'attitude des autorités chargées de la recherche, de la poursuite et du jugement ainsi que de l'importance de l'affaire pour le prévenu ; la Cour vérifie si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Cass. 16 janvier 2024, RG P.23.1078.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240116.2N.11, R.W. 2024-25, p. 217 ; Cass. 28 septembre 2021, RG P.21.0653.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.11, T. Strafr. 2022, p. 52 note P. HOET : en ce qui concerne ces critères relatifs au délai raisonnable de la procédure pénale, qu'il convient également d'observer dans les affaires dénuées de complexité, voir notamment Cass. 28 novembre 2023, RG P.23.0696.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231128.2N.14 ; Cass. 20 juin 2023, RG P.23.0468.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230620.2N.9 ; Cass. 25 janvier 2022, RG P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7, N.C. 2022, p. 65, T. Strafr. 2022, p. 109, R.W. 2021-22, p. 1621, R.A.B.G. 2022, p. 643, J.T. 2022, p. 174, note C. YURT ; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, 2021, pp. 51-65.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Juridictions de jugement - Délai raisonnable - Critères - Appréciation - Contrôle de la légalité des motifs par la Cour

- Art. 6.1 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Critères - Appréciation souveraine par le juge du fond - Contrôle de la légalité des motifs par la Cour

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Verloop van de strafprocedure - Redelijke termijn - Criteria - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Déroulement de la procédure pénale - Délai raisonnable - Critères - Appréciation souveraine par le juge du fond - Contrôle de la légalité des motifs par la Cour

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Op grond van artikel 26, § 2, derde lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is het rechtscollege waarvan de beslissing vatbaar is voor voorziening in cassatie niet gehouden een opgeworpen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen wanneer het rechtscollege meent dat het antwoord op de prejudiciële vraag niet onontbeerlijk is om uitspraak te doen; het volstaat dat het rechtscollege zijn oordeel verduidelijkt aan de hand van een of meerdere redenen die de beslissing kunnen dragen; het moet de reden of de redenen daarvoor niet omstandig en genuanceerd onderbouwen.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudicieel geschil - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Afwijzing van het verzoek - Antwoord is niet onontbeerlijk om uitspraak te doen - Voorwaarde - Motivering

- Art. 26, § 2, derde lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

PREJUDICIEEL GESCHIL - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Afwijzing van het verzoek - Antwoord is niet onontbeerlijk om uitspraak te doen - Voorwaarde - Motivering

- Art. 26, § 2, derde lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vonnisgerechten - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Afwijzing van het verzoek - Antwoord is niet onontbeerlijk om uitspraak te doen - Voorwaarde - Motivering

- Art. 26, § 2, derde lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

En vertu de l'article 26, § 2, alinéa 3, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle, la juridiction dont la décision est susceptible de pourvoi en cassation n'est pas tenue de poser à la Cour constitutionnelle une question préjudicielle soulevée devant elle si elle estime que la réponse à cette question n'est pas indispensable pour rendre sa décision ; il suffit que la juridiction précise sa décision par un ou plusieurs motifs susceptibles de fonder celle-ci ; elle n'est pas tenue de développer de manière circonstanciée et nuancée le ou les motifs.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Demande de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle - Rejet de la demande - Réponse non indispensable pour rendre une décision - Condition - Motivation

- Art. 26, § 2, al. 3 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Demande de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle - Rejet de la demande - Réponse non indispensable pour rendre une décision - Condition - Motivation

- Art. 26, § 2, al. 3 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Juridictions de jugement - Demande de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle - Rejet de la demande - Réponse non indispensable pour rendre une décision - Condition - Motivation

- Art. 26, § 2, al. 3 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

P.24.1052.N

7 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.7](#)

AC nr. ...

Op grond van artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering kan in criminele of in correctionele zaken de herziening worden aangevraagd van een in kracht van gewijsde gegane veroordeling wanneer er sprake is van een gegeven dat bij het onderzoek op de rechtszitting aan de rechter niet bekend was en waarvan de veroordeelde het bestaan niet heeft kunnen aantonen ten tijde van het geding en dat, op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen, met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt, zodanig dat het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid, hetzij tot een vrijspraak van de veroordeelde, hetzij tot het verval van de strafvordering, hetzij tot het ontslag van rechtsvervolging, hetzij tot de toepassing van een minder strenge strafwet; om na te gaan of een gegeven een grond is tot herziening zoals bedoeld in artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering, dient dit gegeven te worden beoordeeld in het licht van de aard en de inhoud van het oordeel van de rechter over het bewijs en de schuld waarop de veroordeling, voorwerp van de herzieningsaanvraag, is gebaseerd, zodat de loutere omstandigheid dat het oordeel van de rechter over de schuld als zodanig in vraag wordt gesteld door een of meer deskundigen of onderzoekers, die stellen dat de op het ogenblik van dat oordeel voorliggende bewijselementen die rechter niet toelieten om de betrokkene boven elke redelijke twijfel schuldig te verklaren, niet kan worden beschouwd als een gegeven zoals bedoeld in artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering en het verzoek tot herziening derhalve kennelijk ongegrond is (1). (1) Zie concl. OM.

HERZIENING - Verzoek en verwijzing om advies - Verzoek - Herzieningsverzoek gebaseerd op het voorhanden zijn van nieuwe gegevens - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg - Kennelijke ongegrondheid van het verzoek

- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering

Sur la base de l'article 443, alinéa 1er, 3°, du Code d'instruction criminelle, la révision d'une condamnation passée en force de chose jugée peut, en matière criminelle ou correctionnelle, être demandée si un élément, qui n'était pas connu du juge au moment de l'instruction faite à l'audience et que le condamné n'a pas été à même d'établir lors du procès, en lui-même ou conjugué aux preuves qui avaient été fournies, paraît incompatible avec le jugement, de manière à faire naître une présomption grave que, si cet élément avait été connu, l'instruction de l'affaire aurait donné lieu soit à un acquittement du condamné, soit à l'extinction de l'action publique, soit à l'absolution, soit à l'application d'une loi pénale moins sévère ; pour vérifier si un élément constitue un motif de révision, tel que visé à l'article 443, alinéa 1er, 3°, du Code d'instruction criminelle, cet élément doit être apprécié à la lumière de la nature et du contenu de la décision du juge quant à la preuve et à la culpabilité, sur laquelle se fonde la condamnation, objet de la demande en révision, de sorte que la simple circonstance que la décision du juge quant à la culpabilité est remise, comme telle, en question par un ou plusieurs experts ou enquêteurs, qui affirment que les éléments de preuve soumis au moment de cette décision ne permettraient pas à ce juge de déclarer l'intéressé coupable au-delà de tout doute raisonnable, ne peut être considérée comme un élément visé à l'article 443, alinéa 1er, 3°, du Code d'instruction criminelle, et la demande en révision est donc manifestement non fondée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

REVISION - Requete et renvoi pour avis - Requête - Demande en révision fondée sur l'existence de nouveaux éléments - Conditions - Portée - Conséquence - Caractère manifestement non fondé de la demande

- Art. 443, al. 1er, 3° Code d'Instruction criminelle

Een appelgerecht dat vaststelt dat een strafvervolgning niet binnen een redelijke termijn is beslecht zoals vereist door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.3.c IVBPR moet remediëren aan die verdragsrechtelijke schending; indien er geen sprake is van een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn, kan die remediëring bestaan in het uitspreken van een straf die reëel en meetbaar lager is dan de straf die door het appelgerecht zou zijn opgelegd bij afwezigheid van een overschrijding van de redelijke termijn; niet is vereist dat het appelgerecht uitdrukkelijk melding maakt van de straf die het zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding van de redelijke termijn; het volstaat dat het appelgerecht ondubbelzinnig aangeeft dat het omwille van de overschrijding een lagere straf oplegt dan de straf die het zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding; het appelgerecht kan daarvoor de redenen van het beroepen vonnis overnemen (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de

Une juridiction d'appel qui constate qu'il n'a pas été statué sur des poursuites pénales dans un délai raisonnable, tel que l'exigent les articles 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 14, § 3, c, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, est tenue de remédier à cette violation de normes conventionnelles ; en l'absence de non-respect très grave du délai raisonnable, il est possible d'y remédier en prononçant une peine réduite de manière réelle et mesurable par rapport à celle qui lui aurait été infligée par la juridiction d'appel si ledit délai n'avait pas été dépassé ; il n'est pas requis que la juridiction d'appel mentionne expressément la peine qu'elle aurait infligée en l'absence de dépassement du délai raisonnable ; il suffit qu'elle indique de manière non ambiguë qu'elle inflige, en raison du dépassement, une peine inférieure à celle qu'elle aurait infligée en l'absence de celui-ci ; à cet effet, la juridiction d'appel peut adopter les motifs du jugement entrepris (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Obligation de respecter le délai raisonnable - Absence de non-respect très grave du délai raisonnable - Réduction de la peine en tant que remède approprié - Conditions - Constatation par le juge d'appel d'un dépassement du délai raisonnable - Pas de mention de la peine qui aurait été appropriée en cas de déroulement normal de la procédure - Adoption des motifs du jugement entrepris - Admissibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Obligation de respecter le délai raisonnable - Absence de non-respect très grave du délai raisonnable - Réduction de la peine en tant que remède approprié - Conditions - Constatation par le juge d'appel d'un dépassement du délai raisonnable - Pas de mention de la peine qui aurait été appropriée en cas de déroulement normal de la procédure - Adoption des motifs du jugement entrepris - Admissibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de

mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn

l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Obligation de respecter le délai raisonnable - Absence de non-respect très grave du délai raisonnable - Réduction de la peine en tant que remède approprié - Conditions - Constatation par le juge d'appel d'un dépassement du délai raisonnable - Pas de mention de la peine qui aurait été appropriée en cas de déroulement normal de la procédure - Adoption des motifs du jugement entrepris - Admissibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Obligation de respecter le délai raisonnable - Absence de non-respect très grave du délai raisonnable - Réduction de la peine en tant que remède approprié - Conditions - Constatation par le juge d'appel d'un dépassement du délai raisonnable - Pas de mention de la peine qui aurait été appropriée en cas de déroulement normal de la procédure - Adoption des motifs du jugement entrepris - Admissibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Obligation de respecter le délai raisonnable - Absence de non-respect très grave du délai raisonnable - Réduction de la peine en tant que remède approprié - Conditions - Constatation par le juge d'appel d'un dépassement du délai raisonnable - Pas de mention de la peine qui aurait été appropriée en cas de déroulement normal de la procédure - Adoption des motifs du jugement entrepris - Admissibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Obligation de respecter le délai raisonnable - Absence de non-respect très grave du délai raisonnable - Réduction de la peine en tant que remède approprié - Conditions - Constatation par le juge d'appel d'un dépassement du délai raisonnable - Pas de mention de la peine qui aurait été

door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Vonnisgerechten - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Vonnisgerechten - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

appropriée en cas de déroulement normal de la procédure - Adoption des motifs du jugement entrepris - Admissibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Juridictions de jugement - Obligation de respecter le délai raisonnable - Absence de non-respect très grave du délai raisonnable - Réduction de la peine en tant que remède approprié - Conditions - Constatation par le juge d'appel d'un dépassement du délai raisonnable - Pas de mention de la peine qui aurait été appropriée en cas de déroulement normal de la procédure - Adoption des motifs du jugement entrepris - Admissibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Juridictions de jugement - Obligation de respecter le délai raisonnable - Absence de non-respect très grave du délai raisonnable - Réduction de la peine en tant que remède approprié - Conditions - Constatation par le juge d'appel d'un dépassement du délai raisonnable - Pas de mention de la peine qui aurait été appropriée en cas de déroulement normal de la procédure - Adoption des motifs du jugement entrepris - Admissibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 27 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Het feit dat ter gelegenheid van bepaalde politieverhoren het recht van een verdachte op de fysieke bijstand van een advocaat niet werd geëerbiedigd zonder dat daarvoor een dwingende reden of een uitzonderlijke omstandigheid voorhanden was, leidt niet automatisch tot een schending van artikel 6 EVRM; het staat immers aan de rechter om te onderzoeken of die beperking de eerlijkheid van het proces in zijn geheel beschouwd al dan niet onherstelbaar heeft aangetast in het licht van de omstandigheden van de zaak; bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de volgende elementen, voor zover die van toepassing zijn op de te beoordelen zaak: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte in het licht van bijvoorbeeld zijn leeftijd of geestelijke mogelijkheden, de wettelijke regeling van het vooronderzoek en de toelaatbaarheid van de bewijzen, de mogelijkheid voor de betrokkene om de authenticiteit van het verzamelde bewijs te betwisten en zich te verzetten tegen het gebruik ervan, de kwaliteit van het bewijs en het al dan niet bestaan van twijfel over de betrouwbaarheid en de juistheid ervan in het licht van de omstandigheden waarin het werd verkregen, de aard van de onwettigheid waarmee het bewijs desgevallend werd verkregen en de aard van een eventuele verdragsrechtelijke schending, de aard van verklaringen en het gegeven of ze dadelijk werden ingetrokken of verbeterd, het gebruik van de bewijzen en in het bijzonder of die een overwegend of belangrijk deel van de bewijslast uitmaken waarop de veroordeling is gesteund, alsook het belang van de andere dossierelementen, het belang dat het onderzoek van het misdrijf en de bestraffing van de dader heeft voor de publieke opinie en het bestaan in het interne recht van andere procedurele garanties (1). (1) Zie concl. OM.

Le fait de priver un suspect de son droit à l'assistance physique d'un avocat lors de certaines auditions de police sans que des raisons impérieuses ou une circonstance exceptionnelle le justifient n'entraîne pas automatiquement une violation de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ; il appartient au juge d'examiner si, à la lumière des circonstances de l'espèce, cette limitation a porté une atteinte irréversible au caractère équitable du procès, considéré dans son ensemble ; cette appréciation peut notamment tenir compte des éléments suivants, pour autant qu'ils soient applicables à la cause à examiner : la vulnérabilité particulière du suspect, par exemple en raison de son âge ou de ses capacités mentales, le dispositif légal encadrant l'information judiciaire et l'admissibilité des preuves, la possibilité ou non pour l'intéressé de contester l'authenticité des preuves recueillies et de s'opposer à leur utilisation, la qualité des preuves et l'existence ou non de doutes quant à leur fiabilité ou leur exactitude compte tenu des circonstances dans lesquelles elles ont été obtenues, la nature de l'illégalité avec laquelle les preuves ont été recueillies le cas échéant et la nature de la violation éventuelle de la Convention, la nature des déclarations et le point de savoir s'il y a eu prompt rétractation ou rectification, l'utilisation faite des preuves, et en particulier le point de savoir si elles sont une partie intégrante ou importante des éléments à charge sur lesquelles s'est fondée la condamnation, ainsi que le poids des autres éléments du dossier, l'importance que revêt le fait d'instruire l'infraction en cause et d'en sanctionner l'auteur aux yeux de l'opinion publique, et l'existence dans le droit interne d'autres garanties procédurales (1). (1) Voir les concl. du MP.

BEWIJS - Strafzaken - Allerlei - Gerechtig onderzoek - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

PREUVE - Matière répressive - Divers - Instruction - Audition du suspect - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Non-exclusion de déclarations à titre de preuves à charge - Critères énumérés par l'arrêt rendu le 9 novembre 2018 par la Cour eur. D.H. dans l'affaire Beuze - Incidence des déclarations sur le verdict de culpabilité - Appréciation

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

BEWIJS - Strafzaken - Allerlei - Gerechtelijk onderzoek - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art.

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PREUVE - Matière répressive - Divers - Instruction - Audition du suspect - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Non-exclusion de déclarations à titre de preuves à charge - Critères énumérés par l'arrêt rendu le 9 novembre 2018 par la Cour eur. D.H. dans l'affaire Beuze - Incidence des déclarations sur le verdict de culpabilité - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Audition du suspect - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Non-exclusion de déclarations à titre de preuves à charge - Critères énumérés par l'arrêt rendu le 9 novembre 2018 par la Cour eur. D.H. dans l'affaire Beuze - Incidence des déclarations sur le verdict de culpabilité - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Audition du suspect - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Non-exclusion de déclarations à titre de preuves à charge - Critères énumérés par l'arrêt rendu le 9 novembre 2018 par la Cour eur. D.H. dans l'affaire Beuze - Incidence des déclarations sur le verdict de culpabilité - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 -

6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Article 6, § 3, c - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Non-exclusion de déclarations à titre de preuves à charge - Critères énumérés par l'arrêt rendu le 9 novembre 2018 par la Cour eur. D.H. dans l'affaire Beuze - Incidence des déclarations sur le verdict de culpabilité - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Non-exclusion de déclarations à titre de preuves à charge - Critères énumérés par l'arrêt rendu le 9 novembre 2018 par la Cour eur. D.H. dans l'affaire Beuze - Incidence des déclarations sur le verdict de culpabilité - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Non-exclusion de déclarations à titre de preuves à charge - Critères énumérés par l'arrêt rendu le 9 novembre 2018 par la Cour eur. D.H. dans l'affaire Beuze - Incidence des déclarations sur le verdict de culpabilité - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Non-exclusion de déclarations à titre de preuves à charge - Critères énumérés par l'arrêt rendu le 9 novembre 2018 par la Cour eur. D.H. dans l'affaire Beuze - Incidence des déclarations sur le verdict de culpabilité - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Wanneer de rechter een aan de politie afgelegde verklaring van een verdachte bepalend acht voor diens schuldigverklaring, vereist het recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 en 6.3.c EVRM, dat aan die verdachte de bijstand van een raadsman wordt verleend, behoudens indien er dwingende redenen of uitzonderlijke omstandigheden zijn om hem dit recht te ontfangen; de verklaring van een verdachte moet geacht worden bepalend te zijn voor zijn schuldigverklaring van zodra die verklaring een relevante impact heeft of, gelet op de concrete omstandigheden, moet hebben op de beoordeling van de schuld; dit kan reeds het geval zijn van zodra de verklaring richting geeft aan het onderzoek waarvan de rechter het resultaat betreft bij de schuldbeoordeling (1). (1) Zie concl. OM.

Lorsque le juge estime que la déclaration faite à la police par un suspect est déterminante pour statuer sur sa culpabilité, le droit à un procès équitable, consacré par l'article 6, §§ 1er et 3, c, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, requiert d'accorder à ce suspect l'assistance d'un conseil, à moins que des raisons impérieuses ou des circonstances exceptionnelles justifient de le priver de ce droit ; la déclaration d'un suspect doit être considérée comme déterminante pour statuer sur sa culpabilité aussitôt que cette déclaration présente ou, eu égard aux circonstances concrètes, est censée présenter une incidence réelle sur l'appréciation de la culpabilité ; tel peut déjà être le cas dès que la déclaration oriente dans une certaine direction l'enquête dont le juge s'appuie sur le résultat pour apprécier la culpabilité (1). (1) Voir les concl. du MP.

BEWIJS - Strafzaken - Allerlei - Gerechtig onderzoek - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring - Voorwaarden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

BEWIJS - Strafzaken - Allerlei - Gerechtig onderzoek - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring - Voorwaarden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

PREUVE - Matière répressive - Divers - Instruction - Audition du suspect - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Utilisation de déclarations faites sans l'assistance d'un avocat à titre de preuves à charge - Critère établissant le caractère déterminant de déclarations pour le verdict de culpabilité - Conditions

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PREUVE - Matière répressive - Divers - Instruction - Audition du suspect - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Utilisation de déclarations faites sans l'assistance d'un avocat à titre de preuves à charge - Critère établissant le caractère déterminant de déclarations pour le verdict de culpabilité - Conditions

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtiglijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Voorwaarden - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtiglijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Voorwaarden - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Waarborg van een eerlijk proces - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring - Voorwaarden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Waarborg van een eerlijk proces - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring - Voorwaarden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Conditions - Audition du suspect - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Utilisation de déclarations faites sans l'assistance d'un avocat à titre de preuves à charge - Critère établissant le caractère déterminant de déclarations pour le verdict de culpabilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Conditions - Audition du suspect - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Utilisation de déclarations faites sans l'assistance d'un avocat à titre de preuves à charge - Critère établissant le caractère déterminant de déclarations pour le verdict de culpabilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Garantie d'un procès équitable - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Utilisation de déclarations faites sans l'assistance d'un avocat à titre de preuves à charge - Critère établissant le caractère déterminant de déclarations pour le verdict de culpabilité - Conditions

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6.3.c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Garantie d'un procès équitable - Audition d'un suspect non détenu n'ayant pas renoncé au droit à l'assistance d'un avocat - Utilisation de déclarations faites sans l'assistance d'un avocat à titre de preuves à charge - Critère établissant le caractère déterminant de déclarations pour le verdict de culpabilité - Conditions

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

.....

- Art. 6.3.c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

.....

P.24.1150.N

7 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.4](#)

AC nr. ...

Wanneer de curator namens de boedel optreedt, oefent hij de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uit en dit zijn de rechten die voortvloeien uit de schade aan de boedel ten gevolge van de fout van wie ook, waardoor het passief van het faillissement wordt vermeerderd, het actief wordt verminderd of het actief dat ter beschikking moest staan van de schuldeisers niet effectief voorhanden is in de boedel maar het faillissement van de schuldenaar staat niet eraan in de weg dat een schuldeiser vergoeding vordert van een derde door wiens fout schade is ontstaan die hem alleen treft; de medecontractant van een vennootschap kan ingevolge een als misdrijf omschreven feit gepleegd door een derde, zoals een juridische of feitelijke bestuurder van die vennootschap, persoonlijke en individuele schade lijden die niet samenvalt met zijn contractuele schuldvordering op de vennootschap en die hij bijgevolg, ook tijdens de afhandeling van het faillissement van de vennootschap, zelf op grond van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek van die bestuurder kan vorderen door middel van een klacht met burgerlijkepartijstelling; dergelijke schade, die vreemd is aan de collectieve schade van de boedel, kan ontstaan wanneer een bestuurder, met gebruik van zijn werkelijke zeggenschap over de vennootschap, een als het misdrijf oplichting omschreven feit ten nadele van die medecontractant pleegt door hem ertoe te bewegen met de vennootschap een overeenkomst te sluiten voor de aanneming van werken, die de bestuurder in werkelijkheid nooit van plan is geweest correct en volledig door de vennootschap te laten uitvoeren, maar die hij gebruikt als voorwendsel om de medecontractant voorschotten te laten betalen die de bestuurder zich, overeenkomstig zijn vooraf bestaande opzet, toe-eigent of laat toe-eigenen door derden (1). (1) Cass. 23 april 2024, AR P.24.0006.N, AC 2024, nr. 324; Cass. 7 november 2023, AR P.23.0713.N, AC 2023, nr. 706.

Lorsque le curateur agit au nom de la masse, il exerce les droits communs des créanciers, à savoir les droits résultant du préjudice subi par la masse en raison de la faute de quiconque, qui a pour effet que le passif de la faillite est augmenté ou l'actif diminué ou non effectivement disponible dans la masse, alors qu'il devait être mis à la disposition des créanciers, mais la faillite des débiteurs n'empêche pas qu'un créancier réclame des dommages et intérêts à un tiers par la faute duquel est né le préjudice qui ne touche que lui ; le cocontractant d'une société peut, ensuite d'un fait qualifié infraction commis par un tiers, tel qu'un administrateur de droit ou de fait de cette société, subir un préjudice personnel et individuel qui est distinct de sa créance contractuelle à l'égard de la société et dont il peut, par conséquent, sur la base des articles 3 et 4 du titre préliminaire du Code de procédure pénale et 1382 et 1383 de l'ancien Code civil, également réclamer lui-même à l'administrateur la réparation lors de la liquidation de la faillite de la société, par le biais d'une plainte avec constitution de partie civile ; pareil préjudice, qui est étranger au préjudice collectif de la masse, peut résulter de ce qu'un administrateur, faisant usage du contrôle effectif qu'il détient sur la société, commet un fait qualifié infraction d'escroquerie au préjudice de ce cocontractant en l'incitant à conclure un contrat avec la société pour la réalisation de travaux, que l'administrateur n'a, en réalité, jamais eu l'intention de faire exécuter correctement et complètement par la société, mais qu'il utilise comme prétexte pour obtenir du cocontractant des acomptes et, conformément à son intention préexistante, se les approprier directement ou par l'intermédiaire de tiers (1). (1) Cass. 23 avril 2024, RG P.24.0006.N, Pas. 2024, n° 324 ; Cass. 7 novembre 2023, RG P.23.0713.N, Pas. 2023, n° 706.

Uitoefening van de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers - Collectieve schade - Vordering van een schuldeiser voor vergoeding van een persoonlijke schade - Bestuurder van een vennootschap die een oplichting pleegt ten nadele van een medecontractant - Mogelijkheid tijdens de afhandeling van het faillissement om deze schade terug te vorderen - Burgerlijke rechtsvordering op grond van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek - Burgerlijke partijstelling uit hoofde van oplichting - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIIJ - Allerlei - Optreden van de curator namens de boedel - Uitoefening van de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers - Collectieve schade - Vordering van een schuldeiser voor vergoeding van een persoonlijke schade - Bestuurder van een vennootschap die een oplichting pleegt ten nadele van een medecontractant - Mogelijkheid tijdens de afhandeling van het faillissement om deze schade terug te vorderen - Burgerlijke rechtsvordering op grond van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek - Burgerlijke partijstelling uit hoofde van oplichting - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

OPLICHTING - Bestuurder van een vennootschap die een oplichting pleegt ten nadele van een medecontractant - Faillissement van de vennootschap - Optreden van de curator namens de boedel - Uitoefening van de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers - Collectieve schade - Vordering van een schuldeiser voor vergoeding van een persoonlijke schade - Mogelijkheid tijdens de afhandeling van het faillissement om deze schade terug te vorderen - Burgerlijke rechtsvordering op grond van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek - Burgerlijke partijstelling uit hoofde van oplichting - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

créanciers - Préjudice collectif - Demande d'un créancier tendant à l'indemnisation d'un préjudice personnel - Administrateur d'une société qui commet une escroquerie au préjudice d'un cocontractant - Possibilité de réclamer la réparation de ce préjudice lors de la liquidation de la faillite - Action civile fondée sur les articles 3 et 4 du titre préliminaire du Code de procédure pénale et 1382 et 1383 de l'ancien Code civil - Constitution de partie civile du chef d'escroquerie - Portée - Conséquence

- Art. 3 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 63 Code d'Instruction criminelle

- Art. 1382 Ancien Code civil

- Art. 1383 Ancien Code civil

FAILLITE ET CONCORDATS - Divers - Action du curateur au nom de la masse - Exercice des droits communs des créanciers - Préjudice collectif - Demande d'un créancier tendant à l'indemnisation d'un préjudice personnel - Administrateur d'une société qui commet une escroquerie au préjudice d'un cocontractant - Possibilité de réclamer la réparation de ce préjudice lors de la liquidation de la faillite - Action civile fondée sur les articles 3 et 4 du titre préliminaire du Code de procédure pénale et 1382 et 1383 de l'ancien Code civil - Constitution de partie civile du chef d'escroquerie - Portée - Conséquence

- Art. 3 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 63 Code d'Instruction criminelle

- Art. 1382 Ancien Code civil

- Art. 1383 Ancien Code civil

ESCROQUERIE - Administrateur d'une société qui commet une escroquerie au préjudice d'un cocontractant - Faillite de la société - Action du curateur au nom de la masse - Exercice des droits communs des créanciers - Préjudice collectif - Demande d'un créancier tendant à l'indemnisation d'un préjudice personnel - Possibilité de réclamer la réparation de ce préjudice lors de la liquidation de la faillite - Action civile fondée sur les articles 3 et 4 du titre préliminaire du Code de procédure pénale et 1382 et 1383 de l'ancien Code civil - Constitution de partie civile du chef d'escroquerie - Portée - Conséquence

- Art. 3 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 63 Code d'Instruction criminelle

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

P.24.1179.N

14 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.5](#)

AC nr. ...

Uit artikel 34, § 2, 1°, Wegverkeerswet volgt niet dat de meting van de alcoholconcentratie ook moet plaatsvinden op de plaats waar de betrokkene een voertuig of een rijdier bestuurt; de meting van de alcoholconcentratie is geen constitutief bestanddeel van het misdrijf op een openbare plaats een voertuig of een rijdier te hebben bestuurd terwijl de ademanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 0,35 milligram per liter uitgeademde alveolaire lucht heeft gemeten of de bloedanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 0,8 gram per liter bloed heeft aangegeven; het is enkel een bewijsmiddel.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Plaats van de meting stemt niet overeen met de plaats van het besturen van het voertuig, zoals omschreven in de dagvaarding - Gevolg - Territoriale bevoegdheid van de politierechtbank - Wegverkeer - Vaststelling van de strafbare alcoholintoxicatie

- Art. 34, § 2, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

STRAFVORDERING - Territoriale bevoegdheid van de politierechtbank - Wegverkeer - Vaststelling van de strafbare alcoholintoxicatie - Plaats van de meting stemt niet overeen met de plaats van het besturen van het voertuig, zoals omschreven in de dagvaarding - Gevolg

- Art. 34, § 2, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 34 - Vaststelling van de strafbare alcoholintoxicatie - Plaats van de meting stemt niet overeen met de plaats van het besturen van het voertuig, zoals omschreven in de dagvaarding - Territoriale bevoegdheid van de politierechtbank - Voorwaarde

- Art. 34, § 2, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Il ne résulte pas de l'article 34, § 2, 1°, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière que la mesure de la concentration d'alcool doit également être réalisée à l'endroit où l'intéressé conduit un véhicule ou une monture; la mesure de la concentration d'alcool n'est pas un élément constitutif de l'infraction consistant à avoir conduit un véhicule ou une monture dans un lieu public alors que l'analyse d'haleine a mesuré une concentration d'alcool d'au moins 0,35 milligramme par litre d'air alvéolaire expiré ou que l'analyse sanguine a révélé une concentration d'alcool d'au moins 0,8 gramme par litre de sang ; il s'agit uniquement d'un moyen de preuve.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Lieu de la mesure ne coïncidant pas avec le lieu de la conduite du véhicule décrit dans la citation - Conséquence - Compétence territoriale du tribunal de police - Roulage - Constatation d'une intoxication alcoolique punissable

- Art. 34, § 2, 1° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ACTION PUBLIQUE - Compétence territoriale du tribunal de police - Roulage - Constatation d'une intoxication alcoolique punissable - Lieu de la mesure ne coïncidant pas avec le lieu de la conduite du véhicule décrit dans la citation - Conséquence

- Art. 34, § 2, 1° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 34 - Constatation d'une intoxication alcoolique punissable - Lieu de la mesure ne coïncidant pas avec le lieu de la conduite du véhicule décrit dans la citation - Compétence territoriale du tribunal de police - Condition

- Art. 34, § 2, 1° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.24.1209.F

15 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250115.2F.10](#)

AC nr. ...

In de regel binden de fouten of nalatigheden van de lasthebber de lastgever wanneer zij worden begaan binnen de grenzen van de lastgeving en kunnen zij voor de lastgever op zich geen overmacht of onoverkomelijke dwaling vormen (1); wanneer de beklaagde aanvoert dat hij van zijn advocaat de schriftelijke bevestiging heeft ontvangen dat er wel degelijk in zijn naam hoger beroep was ingesteld en dat die schriftelijke bevestiging van zijn advocaat hem onoverkomelijk heeft misleid, waardoor hij onmogelijk binnen de wettelijke termijn hoger beroep heeft kunnen instellen, moeten de appelrechters dit middel onderzoeken. (1) Cass. 25 november 2020, AR P.20.0760.F, AC 2020, nr. 722.

ADVOCAAT - Strafzaken - Lastgeving voor het instellen van het hoger beroep - Geen hoger beroep binnen de wettelijke termijn - Advocaat die heeft bevestigd dat hij tijdig hoger beroep heeft ingesteld terwijl hij dat niet heeft gedaan - Door de beklaagde aangevoerde onoverkomelijke dwaling - Verplichting voor de rechter om het middel te onderzoeken

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Ontvankelijkheid - Geen hoger beroep binnen de wettelijke termijn - Advocaat die heeft bevestigd dat hij tijdig hoger beroep heeft ingesteld terwijl hij dat niet heeft gedaan - Door de beklaagde aangevoerde onoverkomelijke dwaling - Verplichting voor de rechter om het middel te onderzoeken

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

En règle, les fautes ou négligences du mandataire engagent le mandant lorsqu'elles sont commises dans les limites du mandat et ne peuvent constituer en soi pour le mandant un cas de force majeure ou d'erreur invincible (1); lorsque le prévenu fait valoir qu'il a reçu une confirmation écrite de son avocat qu'un appel avait bien été introduit en son nom et que cette confirmation écrite de son avocat l'avait invinciblement induit en erreur le mettant dans l'impossibilité d'interjeter appel dans le délai légal, les juges d'appel doivent examiner ce moyen. (1) Cass. 25 novembre 2020, RG P.20.0760.F, Pas. 2020, n° 722.

AVOCAT - Matière répressive - Mandat pour faire appel - Absence d'appel dans le délai légal - Avocat ayant confirmé avoir fait appel en temps utile alors qu'il ne l'avait pas fait - Erreur invincible invoquée par le prévenu - Obligation du juge d'examiner le moyen

- Art. 203, § 1er Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Recevabilité - Absence d'appel dans le délai légal - Avocat ayant confirmé avoir fait appel en temps utile alors qu'il ne l'avait pas fait - Erreur invincible invoquée par le prévenu - Obligation du juge d'examiner le moyen

- Art. 203, § 1er Code d'Instruction criminelle

De overmacht of onoverkomelijke dwaling waardoor een rechtsmiddel dat na het verstrijken van wettelijke termijn werd aangewend ontvankelijk kan worden verklaard, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de appellant die hij niet heeft kunnen voorzien of vermijden (1); de onoverkomelijke dwaling, die zich onderscheidt van de overmacht, is die welke iedere redelijke en voorzichtige persoon zou hebben begaan indien hij in dezelfde toestand zou hebben verkeerd; wanneer een dergelijke dwaling wordt aangevoerd voor de rechter tot staving van een verweer of van een vordering, moet de rechter onderzoeken hoe de overgrote meerderheid van de personen die met dezelfde omstandigheid te maken krijgt, zou hebben gehandeld. (1) Cass. 12 januari 2022, AR P.21.0974.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5, met concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Ontvankelijkheid - Verstrijken van de wettelijke termijn - Onoverkomelijke dwaling - Begrip
- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

La force majeure ou l'erreur invincible qui justifie la recevabilité d'une voie de recours formée après l'expiration du délai légal ne peut résulter que d'une circonstance indépendante de la volonté de l'appelant et qui ne pouvait pas être prévue ou évitée par lui (1); l'erreur invincible, qui se distingue de la force majeure, est celle dans laquelle verse tout homme raisonnable et prudent, placé dans les mêmes circonstances; lorsqu'une telle erreur est invoquée devant lui à l'appui d'une défense ou d'une demande, le juge doit examiner quel aurait été le comportement de la grande majorité des personnes confrontées à la même circonstance. (1) Cass. 12 janvier 2022, RG P.21.0974.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5, avec concl. MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Recevabilité - Expiration du délai légal - Erreur invincible - Notion
- Art. 203, § 1er Code d'Instruction criminelle

P.24.1310.F

8 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.2](#)

AC nr. ...

De op grond van de artikelen 418 en 420 Strafwetboek geformuleerde kwalificatie is niet de voorwaarde sine qua non voor de toelaatbaarheid, voor de strafrechter, van een burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van lichamelijke schade uit een verkeersongeval; die schade kan ook voortvloeien uit een gewelddadig contact tussen twee lichamen die met elkaar in botsing komen en kan hiermee in een oorzakelijk verband worden gebracht indien het zelf een misdrijf vormt dat in eender welke kwalificatie bewezen wordt verklaard.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Algemeen - Verkeersongeval - Strafvervolgning op grond van andere bepalingen dan de artikelen 418 en 420 Strafwetboek - Burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van de uit het ongeval voortvloeiende lichamelijke schade - Ontvankelijkheid

- Art. 418 Strafwetboek
- Art. 420 Strafwetboek

La qualification libellée sur la base des articles 418 et 420 du Code pénal n'est pas la condition sine qua non de l'admissibilité, devant le juge pénal, d'une action civile relative à la réparation d'un dommage corporel résultant d'un accident de la circulation ; ce dommage peut résulter du rapprochement violent de deux corps qui se rencontrent, et être mis en relation de cause à effet avec ce rapprochement si celui-ci est, lui-même, constitutif d'une infraction jugée établie dans quelque qualification que ce soit.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Généralités - Accident de la circulation - Poursuites répressives sur la base de dispositions autres que les articles 418 et 420 du Code pénal - Action civile en réparation du dommage corporel résultant de l'accident - Recevabilité

- Art. 418 Code pénal
- Art. 420 Code pénal

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Verkeersongeval - Strafvervolgning op grond van andere bepalingen dan de artikelen 418 en 420 Strafwetboek - Burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van de uit het ongeval voortvloeiende lichamelijke schade - Ontvankelijkheid

- Art. 418 Strafwetboek

- Art. 420 Strafwetboek

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Verkeersongeval - Strafvervolgning op grond van andere bepalingen dan de artikelen 418 en 420 Strafwetboek - Burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van de uit het ongeval voortvloeiende lichamelijke schade - Ontvankelijkheid

- Art. 418 Strafwetboek

- Art. 420 Strafwetboek

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

WEGVERKEER - Allerlei - Verkeersongeval - Strafvervolgning op grond van andere bepalingen dan de artikelen 418 en 420 Strafwetboek - Burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van de uit het ongeval voortvloeiende lichamelijke schade - Ontvankelijkheid

- Art. 418 Strafwetboek

- Art. 420 Strafwetboek

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Om een vordering tot schadevergoeding ontvankelijk te kunnen verklaren, moet de strafrechter die van deze vordering kennisneemt vaststellen dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen een of meerdere aan de dader ten laste gelegde feiten en de door de klager aangevoerde schade.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Vordering tot vergoeding van de uit een misdrijf voortvloeiende schade - Ontvankelijkheid - Voorwaarde

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Rechtsvordering tot herstel van de door een misdrijf veroorzaakte schade - Ontvankelijkheid - Voorwaarde

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1382 Ancien Code civil

- Art. 1383 Ancien Code civil

ACTION CIVILE - Accident de la circulation - Poursuites répressives sur la base de dispositions autres que les articles 418 et 420 du Code pénal - Action civile en réparation du dommage corporel résultant de l'accident - Recevabilité

- Art. 418 Code pénal

- Art. 420 Code pénal

- Art. 1382 Ancien Code civil

- Art. 1383 Ancien Code civil

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Involontaires - Accident de la circulation - Poursuites répressives sur la base de dispositions autres que les articles 418 et 420 du Code pénal - Action civile en réparation du dommage corporel résultant de l'accident - Recevabilité

- Art. 418 Code pénal

- Art. 420 Code pénal

- Art. 1382 Ancien Code civil

- Art. 1383 Ancien Code civil

ROULAGE - Divers - Accident de la circulation - Poursuites répressives sur la base de dispositions autres que les articles 418 et 420 du Code pénal - Action civile en réparation du dommage corporel résultant de l'accident - Recevabilité

- Art. 418 Code pénal

- Art. 420 Code pénal

- Art. 1382 Ancien Code civil

- Art. 1383 Ancien Code civil

Pour qu'une action en réparation du dommage puisse être accueillie, le juge répressif qui en est saisi doit constater l'existence d'un lien causal entre une ou plusieurs préventions mises à charge de l'auteur et le dommage invoqué par celui qui s'en plaint.

ACTION CIVILE - Action en réparation du dommage causé par une infraction - Recevabilité - Condition

- Art. 1382 Ancien Code civil

- Art. 1383 Ancien Code civil

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Involontaires - Action pour la réparation du dommage causé par une infraction - Recevabilité - Condition

- Art. 1382 Ancien Code civil

- Art. 1383 Ancien Code civil

De ongedaan te maken onregelmatigheid betreffende de ontzetting van de in artikel 31, eerste lid, Strafwetboek, bedoelde rechten heeft geen weerslag op de schuldigverklaring en op de hoofdstraf die wegens de bewezen verklaarde telastleggingen is opgelegd; de cassatie en de verwijzing zijn beperkt tot het dictum dat de eiser tot die ontzetting veroordeelt (1) (2). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM. (2) Cass. 4 september 1984, AR 8253, AC 1984-85, nr. 1.

STRAF - Andere Straffen - Ontzetting - Omvang van de cassatie - Gedeeltelijke cassatie - Bijkomende straf - Ontzetting van de in artikel 32, eerste lid, Strafwetboek bedoelde rechten - Onwettigheid - Gevolg

- Art. 31 Strafwetboek

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Gedeeltelijke cassatie - Bijkomende straf - Ontzetting van de in artikel 32, eerste lid, Strafwetboek bedoelde rechten - Onwettigheid - Gevolg

- Art. 31 Strafwetboek

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

De eerbiediging van het vermoeden van onschuld wordt beoordeeld in het licht van de gehele rechtspleging; dit vermoeden wordt ten aanzien van de beklagde gewaarborgd door de tegenspraak die hij over de verklaringen van de deskundige, en met name over het al dan niet objectieve karakter van zijn vaststellingen, kan voeren en door de onpartijdigheid waarmee de onderzoeksrechter de bewijswaarde van de bevindingen van de deskundige beoordeelt (1) (2). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM. (2) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550.

DESKUNDIGENONDERZOEK - Strafzaken - Verdrag Rechten van de Mens - Artikelen 6.1 en 6.2 - Vermoeden van onschuld - Recht op een eerlijk proces - Deskundigenverslag - Technisch raadsman van het openbaar ministerie - Beoordeling van de bewijswaarde

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Recht op een eerlijk proces - Deskundigenverslag - Technisch raadsman van het openbaar ministerie - Beoordeling van de bewijswaarde

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van

3/11/2025

L'irrégularité à censurer, portant sur l'interdiction des droits visés à l'article 31, alinéa 1er, du Code pénal, est sans incidence sur la déclaration de culpabilité et sur la peine principale prononcée du chef des préventions déclarées établies ; la cassation et le renvoi sont limités au dispositif condamnant le demandeur à cette interdiction (1) (2). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP. (2) Cass. 4 septembre 1984, RG n° 8253, Pas. 1985, I, n° 1.

PEINE - Autres Peines - Interdiction - Étendue de la cassation - Cassation partielle - Peine accessoire - Interdiction des droits visés à l'article 32, alinéa 1er, du Code pénal - Illégalité - Conséquence

- Art. 31 Code pénal

- Art. 434 Code d'Instruction criminelle

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Cassation partielle - Peine accessoire - Interdiction des droits visés à l'article 32, alinéa 1er, du Code pénal - Illégalité - Conséquence

- Art. 31 Code pénal

- Art. 434 Code d'Instruction criminelle

Le respect de la présomption d'innocence s'apprécie au regard de l'ensemble de la procédure ; la présomption susdite est garantie à l'égard du prévenu par le contredit qu'il peut exprimer relativement aux propos de l'expert, notamment au sujet du caractère objectif, ou non, de ses constatations, et par l'impartialité avec laquelle le juge apprécie la valeur probante des conclusions qu'il a rédigées (1) (2). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP. (2) Cass. 11 octobre 2017, RG P.17.0784.F, Pas. 2017, n° 550.

EXPERTISE - Matière répressive - Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des libertés fondamentales - Article 6, § 1er et 2 - Présomption d'innocence - Droit à un procès équitable - Rapport d'expertise - Conseil technique du ministère public - Appréciation de la valeur probante

- Art. 6, § 1er et 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Droit à un procès équitable - Rapport d'expertise - Conseil technique du ministère public - Appréciation de la valeur probante

- Art. 6, § 1er et 2 Convention de sauvegarde des droits de

P. 128/243

de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vermoeden van onschuld - Recht op een eerlijk proces - Deskundigenverslag - Technisch raadsman van het openbaar ministerie - Beoordeling van de bewijswaarde

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Présomption d'innocence - Droit à un procès équitable - Rapport d'expertise - Conseil technique du ministère public - Appréciation de la valeur probante

- Art. 6, § 1er et 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.24.1374.N

28 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1](#)

AC nr. ...

Artikel 43bis, zevende lid, Strafwetboek bepaalt dat de rechter zo nodig het bedrag van de in artikel 42, 3°, bedoelde vermogensvoordelen of van de in het tweede lid bedoelde geldwaarde vermindert om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar, maar het komt aan de veroordeelde toe de gegevens aan te reiken die de rechter in staat moeten stellen te beoordelen in welke mate het bevelen van de vermelde verbeurdverklaring een onredelijke straf voor een beklaagde inhoudt (1). (1) Cass. 26 januari 2021, AR P.20.1283.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.5, met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Straf - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Artikel 43bis, zevende lid, Strafwetboek - Onredelijk zware straf - Vermindering van het bedrag van de vermogensvoordelen of van de geraamde geldwaarde ervan - Beoordeling door de rechter - Gegevens aan te reiken door de veroordeelde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 42, 3° Strafwetboek

- Art. 43bis, zevende lid Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Artikel 43bis, zevende lid, Strafwetboek - Onredelijk zware straf - Vermindering van het bedrag van de vermogensvoordelen of van de geraamde geldwaarde ervan - Beoordeling door de rechter - Gegevens aan te reiken door de veroordeelde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 42, 3° Strafwetboek

- Art. 43bis, zevende lid Strafwetboek

L'article 43bis, alinéa 7, du Code pénal prévoit que le juge diminue au besoin le montant des avantages patrimoniaux visés à l'article 42, 3°, ou de l'évaluation monétaire visée à l'alinéa 2 afin de ne pas soumettre le condamné à une peine déraisonnablement lourde; bien que le juge se prononce souverainement sur ce point, il appartient au condamné de fournir les informations qui permettront au juge d'apprécier dans quelle mesure la confiscation ordonnée constitue peine déraisonnablement lourde pour un prévenu (1). (1) Cass. 26 janvier 2021, RG P.20.1283.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.5 avec concl. de M. Schoeters, avocat général.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Peine - Confiscation - Avantages patrimoniaux - Code pénal, article 43bis, alinéa 7 - Peine déraisonnablement lourde - Diminution du montant des avantages patrimoniaux ou de leur évaluation monétaire - Appréciation par le juge - Informations à fournir par le condamné - Portée - Conséquence

- Art. 42, 3° Code pénal

- Art. 43bis, al. 7 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Avantages patrimoniaux - Code pénal, article 43bis, alinéa 7 - Peine déraisonnablement lourde - Diminution du montant des avantages patrimoniaux ou de leur évaluation monétaire - Appréciation par le juge - Informations à fournir par le condamné - Portée - Conséquence

- Art. 42, 3° Code pénal

- Art. 43bis, al. 7 Code pénal

Opdat de verbeurdverklaring van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek vermelde vermogensvoordelen of van de in artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek bedoelde geldwaarde daarvan kan worden uitgesproken tegen degene die als dader, mededader of medeplichtige wordt veroordeeld voor het misdrijf dat de vermogensvoordelen heeft voortgebracht, is niet vereist dat die vermogensvoordelen zijn eigendom zijn of tot zijn vermogen zijn toegetreden, noch dat hij zich heeft verrijkt aangezien die verbeurdverklaring kan worden uitgesproken ongeacht het voordeel dat hij uit het misdrijf heeft gehaald of de bestemming die hij later aan de vermogensvoordelen heeft gegeven; hieruit volgt dat de rechter die een beklaagde schuldig verklaart als deelnemer in de zin van artikel 66 Strafwetboek aan de productie en de verkoop van verdovende middelen ingevolge de terbeschikkingstelling van locaties die noodzakelijk waren voor het plegen van die misdrijven, het vermogensvoordeel van de beklaagde ingevolge die deelneming niet dient te beperken tot de huurgelden die de betrokkene heeft ontvangen maar de rechter dat vermogensvoordeel daarentegen kan berekenen op grond van de totale geraamde opbrengst van de verkoop van de verdovende middelen en lastens de beklaagde de verbeurdverklaring kan bevelen van een deel daarvan, in functie van onder meer het aandeel van de beklaagde in de drugoperatie en zijn bijdrage aan het welslagen ervan.

MISDRIJF - Deelneming - Artikel 66, Strafwetboek - Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Deelneming aan de productie en de verkoop van verdovende middelen - Berekening van het vermogensvoordeel - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 42, 3° Strafwetboek
- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek
- Art. 66 Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Voorwaarden - Deelneming - Artikel 66, Strafwetboek - Deelneming aan de productie en de verkoop van verdovende middelen - Berekening van het vermogensvoordeel - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 42, 3° Strafwetboek
- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek

Pour que la confiscation des avantages patrimoniaux visée à l'article 42, 3°, du Code pénal ou l'évaluation monétaire visée à l'article 43bis, alinéa 2, du Code pénal puisse être prononcée à l'encontre de celui qui est condamné comme auteur, coauteur ou complice de l'infraction dont sont tirés les avantages patrimoniaux, il n'est pas requis que ces derniers soient la propriété du condamné ou soient entrés dans son patrimoine, ni qu'il se soit enrichi, dans la mesure où cette confiscation peut être prononcée indépendamment des avantages que le condamné a tirés de l'infraction ou de la destination qu'il leur aura donnée ultérieurement; il s'ensuit que le juge qui déclare un prévenu coupable de participation, au sens de l'article 66 du Code pénal, à la production et à la vente de substances stupéfiantes pour avoir mis à disposition les lieux nécessaires à la commission de ces infractions, n'a pas à limiter les avantages patrimoniaux du prévenu tirés de cette participation aux seuls loyers perçus par l'intéressé, mais peut au contraire les calculer sur la base du produit total estimé de la vente des substances stupéfiantes et ordonner la confiscation d'une partie de ce produit, en fonction notamment du rôle du prévenu dans les opérations de trafic de drogue et de sa contribution à leur réussite.

Traduction pas encore disponible

INFRACTION - Participation - Code pénal, article 66 - Infractions à la législation sur les stupéfiants - Confiscation des avantages patrimoniaux - Participation à la production et à la vente de substances stupéfiantes - Calcul des avantages patrimoniaux - Portée - Conséquence

- Art. 42, 3° Code pénal
- Art. 43bis, al. 2 Code pénal
- Art. 66 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Avantages patrimoniaux - Conditions - Participation - Code pénal, article 66 - Participation à la production et à la vente de substances stupéfiantes - Calcul des avantages patrimoniaux - Portée - Conséquence

- Art. 42, 3° Code pénal
- Art. 43bis, al. 2 Code pénal

- Art. 66 Strafwetboek

VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE] - Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Deelneming - Artikel 66, Strafwetboek - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Deelneming aan de productie en de verkoop van verdovende middelen - Berekening van het vermogensvoordeel - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 42, 3° Strafwetboek

- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek

- Art. 66 Strafwetboek

- Art. 66 Code pénal

STUPEFIANTS [VOIR: 163/01 ART DE GUERIR - Infractions à la législation sur les stupéfiants - Participation - Code pénal, article 66 - Confiscation des avantages patrimoniaux - Participation à la production et à la vente de substances stupéfiants - Calcul des avantages patrimoniaux - Portée - Conséquence

- Art. 42, 3° Code pénal

- Art. 43bis, al. 2 Code pénal

- Art. 66 Code pénal

Voor de toepassing van artikel 66, derde lid, Strafwetboek is vereist dat de verstrekte hulp of bijstand wetens en willens werd verleend en dat deze hulp of bijstand noodzakelijk is, zonder dat het daarbij van belang is of die hulp of bijstand groot of klein is en evenmin moet deze deelnemingsgedraging gericht zijn op alle constitutieve bestanddelen van het hoofdmisdrijf, zodat met eenzelfde gedraging hulp of bijstand aan verschillende misdrijven kan worden verleend in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek en derhalve een daad van deelneming aan de productie van verdovende middelen ook een daad van deelneming aan de verkoop van die verdovende middelen kan uitmaken; de enkele omstandigheid dat een persoon kennis heeft of moet hebben gehad van een misdaad of een wanbedrijf, volstaat niet voor zijn schuldigverklaring als deelnemer in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek aan die misdaad of dat wanbedrijf maar die omstandigheid is niet aan de orde wanneer de rechter vaststelt dat de kennis van de betrokkene gepaard gaat met het bewust stellen van een positieve handeling waarmee hij noodzakelijke hulp verleent tot het plegen van de misdaad of het wanbedrijf (1). (1) Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1638.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0952.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15.

MISDRIJF - Deelneming - Artikel 66, derde lid, Strafwetboek - Verstrekken van hulp of bijstand - Voorwaarden - Wetens en willens verlenen van noodzakelijke hulp of bijstand - Kennis van een misdaad of wanbedrijf - Onvoldoende basis voor een schuldigverklaring als deelnemer aan een misdaad of wanbedrijf - Kennis gepaard gaande met een positieve handeling waarmee noodzakelijke hulp of bijstand aan het

L'application de l'article 66, alinéa 3, du Code pénal requiert que l'aide ou l'assistance ait été prêtée sciemment et volontairement et qu'elle ait été nécessaire, peu importe que cette participation soit considérable ou négligeable et qu'elle réunisse tous les éléments constitutifs de l'infraction principale, de sorte qu'une aide ou assistance à l'accomplissement de plusieurs infractions puisse être prêtée par un seul et même agissement au sens de l'article 66, alinéa 3, du Code pénal et qu'un acte de participation à la production de substances stupéfiants puisse aussi faire office d'acte de participation à la vente de ces substances stupéfiants; la seule circonstance qu'une personne ait ou aurait dû avoir connaissance d'un crime ou d'un délit n'est pas une base suffisante pour une déclaration de culpabilité en tant que participant à un crime ou à un délit au sens de l'article 66, alinéa 3, du Code pénal, mais cette circonstance n'est pas en cause lorsque le juge constate que la connaissance de l'intéressé s'accompagne de la pose délibérée d'un acte positif consistant à prêter l'aide ou l'assistance nécessaire à la commission d'un crime ou d'un délit (1). (1) Cass. 12 mars 2024, RG P.23.1638.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7; Cass. 15 novembre 2022, RG P.22.0952.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15.

INFRACTION - Participation - Code pénal, article 66, alinéa 3 - Aide ou assistance prêtée - Conditions - Aide ou assistance nécessaire prêtée sciemment et volontairement - Connaissance d'un crime ou d'un délit - Base insuffisante pour une déclaration de culpabilité en tant que participant à un crime ou à un délit - Connaissance associée à un acte positif consistant à prêter l'aide ou l'assistance nécessaire à la commission d'un crime ou d'un délit - Infractions à la législation sur les stupéfiants - Production et vente de substances

plegen van de misdaad of wanbedrijf wordt verleend - Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Productie en verkoop van verdovende middelen - Verlenen van hulp of bijstand aan verschillende misdrijven door eenzelfde gedraging - Daad van deelneming aan de productie van verdovende middelen - Daad van deelneming aan verkoop van verdovende middelen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 66, derde lid Strafwetboek

- Art. 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Deelneming - Artikel 66, derde lid, Strafwetboek - Verstrekken van hulp of bijstand - Voorwaarden - Wetens en willens verlenen van noodzakelijke hulp of bijstand - Kennis van een misdaad of wanbedrijf - Onvoldoende basis voor een schuldigverklaring als deelnemer aan een misdaad of wanbedrijf - Kennis gepaard gaande met een positieve handeling waarmee noodzakelijke hulp of bijstand aan het plegen van de misdaad of wanbedrijf wordt verleend - Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Productie en verkoop van verdovende middelen - Verlenen van hulp of bijstand aan verschillende misdrijven door eenzelfde gedraging - Daad van deelneming aan de productie van verdovende middelen - Daad van deelneming aan verkoop van verdovende middelen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 66, derde lid Strafwetboek

- Art. 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE] - Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Deelneming - Artikel 66, derde lid, Strafwetboek - Verstrekken van hulp of bijstand - Voorwaarden - Wetens en willens verlenen van noodzakelijke hulp of bijstand - Kennis van een misdaad of wanbedrijf - Onvoldoende basis voor een schuldigverklaring als deelnemer aan een misdaad of wanbedrijf - Kennis gepaard gaande met een positieve handeling waarmee noodzakelijke hulp of bijstand aan het plegen van de misdaad of wanbedrijf wordt verleend - Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Productie en verkoop van verdovende middelen - Verlenen van hulp of bijstand aan verschillende misdrijven door eenzelfde gedraging - Daad van deelneming aan de productie van verdovende middelen - Daad van deelneming aan verkoop van verdovende middelen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 66, derde lid Strafwetboek

stupéfiantes - Aide ou assistance nécessaire à l'accomplissement de plusieurs infractions prêté par un seul et même agissement - Acte de participation à la production de substances stupéfiantes - Acte de participation à la vente de substances stupéfiantes - Portée - Conséquence

- Art. 66, al. 3 Code pénal

- Art. 2bis L. du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Participation - Code pénal, article 66, alinéa 3 - Aide ou assistance prêté - Conditions - Aide ou assistance nécessaire prêté sciemment et volontairement - Connaissance d'un crime ou d'un délit - Base insuffisante pour une déclaration de culpabilité en tant que participant à un crime ou à un délit - Connaissance associée à un acte positif consistant à prêter l'aide ou l'assistance nécessaire à la commission d'un crime ou d'un délit - Infractions à la législation sur les stupéfiants - Production et vente de substances stupéfiantes - Aide ou assistance nécessaire à l'accomplissement de plusieurs infractions prêté par un seul et même agissement - Acte de participation à la production de substances stupéfiantes - Acte de participation à la vente de substances stupéfiantes - Portée - Conséquence

- Art. 66, al. 3 Code pénal

- Art. 2bis L. du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes

STUPEFIANTS [VOIR: 163/01 ART DE GUERIR - Infractions à la législation sur les stupéfiants - Participation - Code pénal, article 66, alinéa 3 - Aide ou assistance prêté - Conditions - Aide ou assistance nécessaire prêté sciemment et volontairement - Connaissance d'un crime ou d'un délit - Base insuffisante pour une déclaration de culpabilité en tant que participant à un crime ou à un délit - Connaissance associée à un acte positif consistant à prêter l'aide ou l'assistance nécessaire à la commission d'un crime ou d'un délit - Infractions à la législation sur les stupéfiants. - Production et vente de substances stupéfiantes - Production et vente de substances stupéfiantes - Aide ou assistance nécessaire à l'accomplissement de plusieurs infractions prêté par un seul et même agissement - Acte de participation à la production de substances stupéfiantes - Acte de participation à la vente de substances stupéfiantes - Portée - Conséquence

- Art. 66, al. 3 Code pénal

- Art. 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 2bis L. du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes

P.24.1377.N

14 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.18](#)

AC nr. ...

De wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I, die op 28 april 2024 in werking is getreden, heeft de regeling van de verjaring van de strafvordering gewijzigd; de nieuwe regeling is van toepassing op alle vorderingen die volgens de oude wet nog niet waren verjaard op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet; de eenjarige verjaringstermijn van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiwet kon volgens artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing tot de opheffing ervan door artikel 60 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I op 28 april 2024, worden gestuit; door de opheffing van die bepaling kan die verjaringstermijn niet langer worden gestuit (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

STRAFVORDERING - Veroordeling met probatieuiststel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Opheffing van de stuiting van de verjaring door de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 - Onmiddellijke toepassing van de nieuwe regel - Gevolg

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Opheffing van de stuiting van de verjaring door de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 - Onmiddellijke toepassing van de nieuwe regel - Gevolg

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieuiststel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn

3/11/2025

La loi du 9 avril 2024 « droit de la procédure pénale I », qui est entrée en vigueur le 28 avril 2024, a modifié les règles de prescription de l'action publique ; les nouvelles règles s'appliquent à toutes les actions qui, au moment de l'entrée en vigueur de la nouvelle loi, n'étaient pas encore prescrites en vertu de l'ancienne loi ; selon l'article 22 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, dans sa version applicable jusqu'à son abrogation le 28 avril 2024 par l'article 60 de la loi du 9 avril 2024, le délai de prescription d'un an visé à l'article 14, § 3, seconde phrase, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation pouvait être interrompu ; eu égard à l'abrogation de cette disposition, ledit délai ne peut plus être interrompu (1) (2). (1) Voir les concl. du MP. (2) L. du 17 avril 1878, art. 22, dans sa version postérieure à la l. du 9 avril 2024.

ACTION PUBLIQUE - Condamnation avec sursis probatoire - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Action formée avant le 28 avril 2024 - Suppression de l'interruption de la prescription par la loi du 9 avril 2024 - Application immédiate de la nouvelle règle - Conséquence

- Art. 22 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Interruption - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Action formée avant le 28 avril 2024 - Suppression de l'interruption de la prescription par la loi du 9 avril 2024 - Application immédiate de la nouvelle règle - Conséquence

- Art. 22 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Action formée

van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Opheffing van de stuiting van de verjaring door de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 - Onmiddellijke toepassing van de nieuwe regel - Gevolg

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

avant le 28 avril 2024 - Suppression de l'interruption de la prescription par la loi du 9 avril 2024 - Application immédiate de la nouvelle règle - Conséquence

- Art. 22 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Uit de met de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I ingevoerde regeling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever het onderscheid heeft willen behouden tussen de in artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde nieuwe gemeenrechtelijke regeling van de verjaring van de strafvordering, die stelt dat de verjaringstermijn van de strafvordering niet meer loopt vanaf de dag van de aanhangigmaking van de strafvordering voor de politierechtbank, de correctionele rechtbank, het hof van assisen of het hof van beroep zetelend in eerste en laatste aanleg, en de bijzondere verjaringsregeling van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiwet betreffende de herroepingsvordering; het is uitgesloten dat de wetgever zou hebben gewild dat het feit van aanhangigmaking van de vordering zowel de verjaring van de herroepingsvordering zou doen ingaan als het verloop van die verjaring zou schorsen (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 23 en 25 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

Il résulte des règles instaurées par la loi du 9 avril 2024 « droit de la procédure pénale I » et de leur genèse que le législateur a souhaité maintenir la distinction entre, d'une part, les nouvelles règles de droit commun de prescription de l'action publique, prévues à l'article 23 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, qui dispose que le délai de prescription de l'action publique cesse de courir à dater du jour où le tribunal de police, le tribunal correctionnel, la cour d'assises ou la cour d'appel siégeant en premier et dernier ressort, sont saisis de l'action publique, et, d'autre part, les règles de prescription particulières relatives à l'action en révocation, prévues à l'article 14, § 3, seconde phrase, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation ; il est exclu que l'intention du législateur ait été que la saisine de l'action publique entraîne à la fois la prise de cours et la suspension du délai de prescription de l'action en révocation (1) (2). (1) Voir les concl. du MP. (2) L. du 17 avril 1878, art. 23 et 25, dans leur version postérieure à la l. du 9 avril 2024.

STRAFVORDERING - Veroordeling met probatieuiststel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Nieuwe regel dat de verjaring niet meer loopt vanaf de aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gevolg

- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Veroordeling met probatieuiststel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Nieuwe regel dat de verjaring niet meer loopt vanaf de aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gevolg

ACTION PUBLIQUE - Condamnation avec sursis probatoire - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Action formée avant le 28 avril 2024 - Nouvelle règle disposant que la prescription cesse de courir à la saisine de la juridiction de jugement - Conséquence

- Art. 23 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 25 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Condamnation avec sursis probatoire - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Action formée avant le 28 avril 2024 - Nouvelle règle disposant que la prescription cesse de courir à la saisine de la juridiction de jugement - Conséquence

- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieuitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Nieuwe regel dat de verjaring niet meer loopt vanaf de aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gevolg

- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Volgens artikel 14, § 3, tweede zin, Probatielwet verjaart de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht; de vordering tot herroeping van het probatie-uitstel heeft betrekking op de uitvoering van de straf en is dan ook een vordering die behoort tot de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieuitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Verband met de strafvordering

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 23 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 25 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Action formée avant le 28 avril 2024 - Nouvelle règle disposant que la prescription cesse de courir à la saisine de la juridiction de jugement - Conséquence

- Art. 23 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 25 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Selon l'article 14, § 3, seconde phrase, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, l'action en révocation pour inobservation des conditions imposées est prescrite après une année révolue à compter du jour où la juridiction compétente en a été saisie ; l'action en révocation d'un sursis probatoire porte sur l'exécution de la peine et relève donc de l'action publique (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Lien avec l'action publique

- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

De rechter kan oordelen dat een persoon waarvan hij vaststelt dat die een centrale rol in de terroristische groep speelt, een leidende persoon binnen die groep is in de zin van artikel 140, § 2, Strafwetboek en die centrale rol kan blijken uit alle aan de rechter voorgelegde gegevens, zoals de actieve of vooraanstaande rol van de betrokkene in de groep, de vastgestelde materiële gedragingen van de betrokkene, het feit dat de betrokkene namens de groep kan spreken, dat hij acties van de groep kan coördineren of dat hij initiatieven kan nemen om groepsleden aan te zetten tot bepaalde handelingen en het is niet vereist dat de rechter onderscheiden redenen het opzet van de beklaagde als leidende persoon motiveert; meerdere personen kunnen de hoedanigheid van leidende persoon binnen een terroristische groep hebben en het feit dat een andere persoon dan de beklaagde als spilfiguur van de groep wordt aanzien en dat de beklaagde binnen de groep een ondergeschikte rol ten aanzien van een derde vervult, sluiten zijn leiderschap niet uit.

TERRORISME - Terroristische misdrijven - Leidende persoon binnen een terroristische groep - Artikel 140, § 2, Strafwetboek - Elementen waaruit een centrale rol binnen de terroristische groep kan worden afgeleid - Meerdere personen die leidend persoon zijn - Draagwijdte - Gevolg
- Art. 140, § 2 Strafwetboek

Het slachtoffer van het geweld of de bedreiging vermeld in artikel 473, eerste lid, Strafwetboek of van de foltering vermeld in artikel 473, tweede lid, Strafwetboek, kan letsels of aandoeningen vertonen die niet door dat geweld, die bedreiging of die foltering zijn veroorzaakt zodat de vraagstelling aan de gerechtsdeskundige of de letsels van het slachtoffer het gevolg zijn van het geweld, de bedreiging of de foltering geen tegenstrijdigheid inhoudt met de veroordeling voor die feiten.

DESKUNDIGENONDERZOEK - Diefstal met geweld of bedreiging - Foltering - Verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 473, eerste en tweede lid, Strafwetboek - Veroordeling uit hoofde van de feiten - Gevolgen voor het slachtoffer - Vraagstelling aan de deskundige over de letsels van het slachtoffer - Draagwijdte - Gevolg
- Art. 473, eerste lid en tweede lid Strafwetboek

Sur la base de l'ensemble des éléments qui lui sont soumis (tels que le rôle actif ou prépondérant d'une personne au sein d'un groupe terroriste, les comportements matériels de cette personne, la possibilité pour cette dernière de s'exprimer au nom du groupe, d'en coordonner les actions ou de prendre des initiatives pour inciter les membres de ce groupe à accomplir certains actes), le juge peut constater qu'une personne joue un rôle central au sein du groupe terroriste et ainsi la considérer comme un dirigeant au sein de ce groupe au sens de l'article 140, § 2, du Code pénal, mais le juge n'est pas obligé de motiver de manière distincte le fait que le prévenu avait l'intention d'agir en tant que dirigeant; dans la mesure où plusieurs personnes peuvent avoir la qualité de dirigeant au sein d'un groupe terroriste, il n'est pas exclu que le prévenu ait cette qualité même si une personne autre que lui est considérée comme la figure de proue du groupe et que le prévenu lui-même y joue un rôle secondaire par rapport à un tiers.

TERRORISME - Infractions terroristes - Dirigeant au sein d'un groupe terroriste - Code pénal, article 140, § 2 - Éléments permettant de déduire qu'une personne joue un rôle central au sein d'un groupe terroriste - Pluralité de personnes ayant la qualité de dirigeant - Portée - Conséquence
- Art. 140, § 2 Code pénal

La victime de violences ou menaces visées à l'article 473, alinéa 1er, du Code pénal ou de tortures visées à l'article 473, alinéa 2, du Code pénal pouvant présenter des lésions ou affections qui y sont peut-être étrangères, la condamnation de l'auteur pour ces actes ne fait pas obstacle à ce qu'une question soit posée à l'expert judiciaire pour savoir si les lésions de la victime y sont ou non étrangères.

EXPERTISE - Vol commis à l'aide de violences ou de menaces - Tortures - Circonstances aggravantes visées à l'article 473, alinéas 1er et 2, du Code pénal - Condamnation en raison des faits - Conséquences pour la victime - Question posée à l'expert à propos des lésions de la victime - Portée - Conséquence

- Art. 473, al. 1er et al. 2 Code pénal

DIEFSTAL EN AFBERSING - Diefstal met geweld of bedreiging - Foltering - Verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 473, eerste en tweede lid, Strafwetboek - Veroordeling uit hoofde van de feiten - Gevolgen voor het slachtoffer - Vraagstelling aan de deskundige over de letsels van het slachtoffer - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 473, eerste lid en tweede lid Strafwetboek

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Diefstal met geweld of bedreiging - Foltering - Verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 473, eerste en tweede lid, Strafwetboek - Veroordeling uit hoofde van de feiten - Gevolgen voor het slachtoffer - Vraagstelling aan de deskundige over de letsels van het slachtoffer - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 473, eerste lid en tweede lid Strafwetboek

VOL ET EXTORSION - Vol commis à l'aide de violences ou de menaces - Tortures - Circonstances aggravantes visées à l'article 473, alinéas 1er et 2, du Code pénal - Condamnation en raison des faits - Conséquences pour la victime - Question posée à l'expert à propos des lésions de la victime - Portée - Conséquence

- Art. 473, al. 1er et al. 2 Code pénal

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Vol commis à l'aide de violences ou de menaces - Tortures - Circonstances aggravantes visées à l'article 473, alinéas 1er et 2, du Code pénal - Condamnation en raison des faits - Conséquences pour la victime - Question posée à l'expert à propos des lésions de la victime - Portée - Conséquence

- Art. 473, al. 1er et al. 2 Code pénal

Om te worden aanzien als deelnemer aan de activiteiten van een terroristische groep in de zin van artikel 140, § 1, Strafwetboek, volstaat het te weten of te moeten weten dat men zou kunnen bijdragen tot het plegen van een al dan niet terroristisch misdrijf door de groep of door sommige leden van de groep en niet vereist is dat een hier bedoelde deelnemer zelf de intentie heeft een al dan niet terroristisch misdrijf te plegen noch dat een dergelijke deelnemer alle andere deelnemers aan de groep kent, noch dat hij volledig op de hoogte is van alle activiteiten en intenties van de groep (1). (1) Zie I. DE LA SERNA, "Des infractions terroristes", in C. DE VALKENNEER en I. DE LA SERNA, À la découverte de la justice pénale: Paroles de juriste, Larcier, 2015, 199; A. FRANSEN en J. KERKHOF, "Het materieel terrorismestrafrecht" in J. KERKHOF, A. SCHOTSAERT en P. VAN LINTHOUT (eds.), Contra-terrorisme: De gerechtelijke aanpak van terrorisme in België, Brussel, Larcier, 2018, (3) 28; A. WINANTS, "De invloed van terrorisme op de strafwetgeving: actualia materieel strafrecht", NC 2019/ 14, 343; W. YPERMAN, "De terroristische misdrijven in artikelen 137 en 140 Sw.: geen legistische voltrefter", T. Strafr., 2020/5, 323.

TERRORISME - Terroristische misdrijven - Deelname aan de activiteiten van een terroristische groep - Artikel 140, § 1, Strafwetboek - Constitutieve bestanddelen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 140, § 1 Strafwetboek

Pour être considéré comme un participant aux activités d'un groupe terroriste au sens de l'article 140, § 1er, du Code pénal, une personne doit seulement savoir ou être censée savoir qu'elle pourrait aider un groupe ou quelques-uns de ses membres à commettre une infraction de nature terroriste ou non, mais ne doit pas nécessairement nourrir elle-même l'intention d'en commettre une, ni connaître tous les autres participants du groupe, ni même être pleinement informée de toutes les activités et intentions du groupe (1). (1) Voy. I. DE LA SERNA, « Des infractions terroristes », À la découverte de la justice pénale: Paroles de juriste, C. DE VALKENNEER et I. DE LA SERNA (DIR.), Larcier, 2015, p. 199 ; A. FRANSEN et J. KERKHOF, « Het materieel terrorismestrafrecht », Contra-terrorisme: De gerechtelijke aanpak van terrorisme in België, J. KERKHOF, A. SCHOTSAERT et P. VAN LINTHOUT (dir.), Bruxelles, Larcier, 2018, (3) p. 28 ; A. WINANTS, « De invloed van terrorisme op de strafwetgeving: actualia materieel strafrecht », Nullum Crimen, 2019/14, p. 343 ; W. YPERMAN, « De terroristische misdrijven in artikelen 137 en 140 Sw.: geen legistische voltrefter », T. Strafr., 2020/5, p. 323.

TERRORISME - Infractions terroristes - Participation aux activités d'un groupe terroriste - Code pénal, article 140, § 1er - Éléments constitutifs - Portée - Conséquence

- Art. 140, § 1er Code pénal

Om te worden aanzien als een terroristische groep in de zin van artikel 139, eerste lid, Strafwetboek, volstaat het dat een groep de intentie heeft om terroristische misdrijven te plegen en niet vereist is dat de groep reeds een terroristisch misdrijf heeft gepleegd of het plegen van een concreet terroristisch misdrijf voorbereidt, dan wel het plegen van een specifiek terroristisch misdrijf voor ogen heeft, zodat voor het bewezen verklaren van het bestaan van een terroristische groep de rechter dan ook geen concreet, in tijd en ruimte bepaald misdrijf als bedoeld in artikel 137 Strafwetboek dient aan te wijzen dat die groep van plan was te plegen; dat de groep in onderling overleg moet optreden om terroristische misdrijven in de zin van artikel 137 Strafwetboek te plegen, betekent dat de groep dient te handelen met een bepaalde mate van overleg tussen minstens sommige van zijn leden maar het is niet vereist dat alle leden bij dat overleg zijn betrokken (1). (1) Zie ook Cass. 22 mei 2024, AR P.24.0088.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.14 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

TERRORISME - Terroristische misdrijven - Terroristische groep - Artikel 139, eerste lid, Strafwetboek - Constitutieve bestanddelen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 137 Strafwetboek
- Art. 139, eerste lid Strafwetboek

Weliswaar levert het enkele feit van de verheerlijking van terrorisme niet het door artikel 140, § 1 en § 2, Strafwetboek bedoelde misdrijf op, maar de rechter kan het verheerlijken van terrorisme wel betrekken bij een onderzoek naar het bewezen zijn van het door artikel 140 Strafwetboek bepaalde misdrijf (1). (1) Weliswaar levert het enkele feit van de verheerlijking van terrorisme niet het door artikel 140, § 1 en § 2, Strafwetboek bedoelde misdrijf op, maar de rechter kan het verheerlijken van terrorisme wel betrekken bij een onderzoek naar het bewezen zijn van het door artikel 140 Strafwetboek bepaalde misdrijf (1). (1) Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1692.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.20 met concl. OM.

Pour être considéré comme un groupe terroriste au sens de l'article 139, alinéa 1er, du Code pénal, un groupe doit seulement nourrir l'intention de commettre des infractions terroristes mais ne doit pas nécessairement en avoir déjà commis une, avoir préparé une infraction terroriste concrète ou projeter d'en commettre une spécifique, de sorte que le juge qui entend retenir l'existence d'un groupe terroriste n'est pas tenu d'identifier une infraction précise, circonscrite dans le temps et dans l'espace au sens de l'article 137 du Code pénal, que ce groupe aurait eu l'intention de commettre; le fait que le groupe doive agir de façon concertée en vue de commettre des infractions terroristes visées à l'article 137 du Code pénal signifie qu'il doit exister un certain degré de concertation entre au moins quelques-uns de ses membres, sans qu'il soit requis que tous soient impliqués dans cette concertation (1). (1) Cass. 22 mai 2024, RG P.24.0088.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.14 avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général.

TERRORISME - Infractions terroristes - Groupe terroriste - Code pénal, article 139, alinéa 1er - Eléments constitutifs - Portée - Conséquence

- Art. 137 Code pénal
- Art. 139, al. 1er Code pénal

Bien que l'apologie du terrorisme n'est pas à elle seule constitutive de l'infraction visée à l'article 140, § 1er et 2, du Code pénal, le juge peut en tenir compte dans l'examen de la culpabilité du chef de l'infraction visée à l'article 140 du Code pénal (1). (1) Cass. 18 janvier 2022, RG P.21.1692.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.20 avec les concl. du MP.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Terrorisme - Deelname aan de activiteiten van een terroristische groep - Leidinggevende rol in een terroristische groep - Verheerlijking van terrorisme - Niet constitutief van de misdrijven bepaald in artikel 140, §§ 1 en 2 - Element te betrekken in de bewijsvoering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 140, §§ 1 en 2 Strafwetboek

TERRORISME - Terroristische misdrijven - Deelname aan de activiteiten van een terroristische groep - Leidinggevende rol in een terroristische groep - Verheerlijking van terrorisme - Niet constitutief van de misdrijven bepaald in artikel 140, §§ 1 en 2 - Element te betrekken in de bewijsvoering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 140, §§ 1 en 2 Strafwetboek

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Terrorisme - Participation aux activités d'un groupe terroriste - Rôle de dirigeant au sein d'un groupe terroriste - Apologie du terrorisme - Éléments non constitutifs des infractions visées à l'article 140, § 1er et 2 - Élément d'administration de la preuve - Portée - Conséquence

- Art. 140, § 1er et § 2 Code pénal

TERRORISME - Infractions terroristes - Participation aux activités d'un groupe terroriste - Rôle de dirigeant au sein d'un groupe terroriste - Apologie du terrorisme - Éléments non constitutifs des infractions visées à l'article 140, § 1er et 2 - Élément d'administration de la preuve - Portée - Conséquence

- Art. 140, § 1er et § 2 Code pénal

P.24.1400.N

25 maart 2025

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.55

AC nr. ...

Aangezien het decreet 1976 met ingang van 1 januari 2015 werd opgeheven en vervangen door het Onroerendergoeddecreet en in dit laatste met ingang van 1 januari 2023 strafbepalingen werden ingevoerd betreffende het niet naleven van de in artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2°, bepaalde meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen van handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten, volgt daaruit dat geen enkele andere bepaling deze gedraging strafbaar stelde tot 1 januari 2023, zodat ingevolge de bepalingen van artikel 7.1 EVRM, 15 IVBPR, 12 Grondwet en 2 Strafwetboek de veroordeling van een beklaagde uit hoofde van deze gedraging, gepleegd voor 1 januari 2023 niet naar recht verantwoord is.

GRONDWET - Art. 12 - Legaliteitsbeginsel - Stedenbouw - Opheffing van het decreet 1976 en vervanging door het Onroerendergoeddecreet - Handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten - Meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen - Wijziging van het Onroerendergoeddecreet - Invoering van strafbepalingen met ingang van 1 januari 2023 bij het niet naleven van de meldingsplicht - Artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Dès lors que le décret de 1976 a été abrogé à effet du 1er janvier 2015 et remplacé par le décret du Conseil flamand du 12 juillet 2013 relatif au patrimoine immobilier et qu'ont été introduites dans ce dernier, avec effet au 1er janvier 2023, des dispositions pénales relatives au non-respect de l'obligation de notification au collège des bourgmestre et échevins, visée à l'article 6.4.4, § 1er, alinéa 1er, 2°, d'actes sur ou dans des sites urbains ou ruraux protégés, il s'en suit qu'aucune autre disposition n'incriminait ce comportement jusqu'au 1er janvier 2023, de sorte que, conformément aux dispositions des articles 7, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, 15 du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, 12 de la Constitution et 2 du Code pénal, la condamnation d'un prévenu du chef de ce comportement, commis avant le 1er janvier 2023, n'est pas légalement justifiée.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Principe de légalité - Urbanisme - Abrogation du décret de 1976 et remplacement par le décret du 12 juillet 2013 - Actes sur ou dans des sites urbains ou ruraux protégés - Obligation de notification au collège des bourgmestre et échevins - Modification du décret du 12 juillet 2013 - Introduction de dispositions pénales avec effet au 1er janvier 2023 en cas de non-respect de l'obligation de notification - Article 6.4.4, § 1er, alinéa 1er, 2° - Condamnation d'un prévenu pour des faits commis avant cette date - Portée - Conséquence

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° Decreet 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Stedenbouw - Opheffing van het decreet 1976 en vervanging door het Onroerenderfgoeddecreet - Handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten - Meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen - Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet - Invoering van strafbepalingen met ingang van 1 januari 2023 bij het niet naleven van de meldingsplicht - Artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° Decreet 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Stedenbouw - Opheffing van het decreet 1976 en vervanging door het Onroerenderfgoeddecreet - Handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten - Meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen - Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet - Invoering van strafbepalingen met ingang van 1 januari 2023 bij het niet naleven van de meldingsplicht - Artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° Decreet 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Legaliteitsbeginsel - Artikel 2, Strafwetboek - Stedenbouw - Opheffing van het decreet 1976 en vervanging door het Onroerenderfgoeddecreet - Handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten - Meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen - Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet - Invoering van strafbepalingen met ingang van 1 januari 2023 bij het niet naleven van de meldingsplicht - Artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 15, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 Code pénal

- Art. 6.6.4, § 1, al. 1er, 2° Décret du 12 juillet 2013 relatif au patrimoine immobilier

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 7 - Article 7, § 1er - Principe de légalité - Urbanisme - Abrogation du décret de 1976 et remplacement par le décret du 12 juillet 2013 - Actes sur ou dans des sites urbains ou ruraux protégés - Obligation de notification au collège des bourgmestre et échevins - Modification du décret du 12 juillet 2013 - Introduction de dispositions pénales avec effet au 1er janvier 2023 en cas de non-respect de l'obligation de notification - Article 6.4.4, § 1er, alinéa 1er, 2° - Condamnation d'un prévenu pour des faits commis avant cette date - Portée - Conséquence

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 15, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 Code pénal

- Art. 6.6.4, § 1, al. 1er, 2° Décret du 12 juillet 2013 relatif au patrimoine immobilier

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 15 - Article 15, § 1er - Principe de légalité - Urbanisme - Abrogation du décret de 1976 et remplacement par le décret du 12 juillet 2013 - Actes sur ou dans des sites urbains ou ruraux protégés - Obligation de notification au collège des bourgmestre et échevins - Modification du décret du 12 juillet 2013 - Introduction de dispositions pénales avec effet au 1er janvier 2023 en cas de non-respect de l'obligation de notification - Article 6.4.4, § 1er, alinéa 1er, 2° - Condamnation d'un prévenu pour des faits commis avant cette date - Portée - Conséquence

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 15, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 Code pénal

- Art. 6.6.4, § 1, al. 1er, 2° Décret du 12 juillet 2013 relatif au patrimoine immobilier

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe de légalité - Code pénal, article 2 - Urbanisme - Abrogation du décret de 1976 et remplacement par le décret du 12 juillet 2013 - Actes sur ou dans des sites urbains ou ruraux protégés - Obligation de notification au collège des bourgmestre et échevins - Modification du décret du 12 juillet 2013 - Introduction de dispositions pénales avec effet au 1er janvier 2023 en cas de non-respect de l'obligation de notification - Article 6.4.4, § 1er, alinéa 1er, 2° - Condamnation d'un prévenu pour des faits commis avant cette date - Portée - Conséquence

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° Decreet 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafbzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Stedenbouw - Legaliteitsbeginsel - Opheffing van het decreet 1976 en vervanging door het

Onroerenderfgoeddecreet - Handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten - Meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen - Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet - Invoering van strafbepalingen met ingang van 1 januari 2023 bij het niet naleven van de meldingsplicht - Artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Draagwijde - Gevolg

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° Decreet 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Stedenbouw - Opheffing van het decreet 1976 en vervanging door het Onroerenderfgoeddecreet - Handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten - Meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen - Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet - Invoering van strafbepalingen met ingang van 1 januari 2023 bij het niet naleven van de meldingsplicht - Artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Draagwijde - Gevolg

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° Decreet 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 15, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 Code pénal

- Art. 6.6.4, § 1, al. 1er, 2° Décret du 12 juillet 2013 relatif au patrimoine immobilier

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Urbanisme - Principe de légalité - Abrogation du décret de 1976 et remplacement par le décret du 12 juillet 2013 - Actes sur ou dans des sites urbains ou ruraux protégés - Obligation de notification au collège des bourgmestre et échevins - Modification du décret du 12 juillet 2013 - Introduction de dispositions pénales avec effet au 1er janvier 2023 en cas de non-respect de l'obligation de notification - Article 6.4.4, § 1er, alinéa 1er, 2° - Condamnation d'un prévenu pour des faits commis avant cette date - Portée - Conséquence

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 15, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 Code pénal

- Art. 6.6.4, § 1, al. 1er, 2° Décret du 12 juillet 2013 relatif au patrimoine immobilier

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Urbanisme - Abrogation du décret de 1976 et remplacement par le décret du 12 juillet 2013 - Actes sur ou dans des sites urbains ou ruraux protégés - Obligation de notification au collège des bourgmestre et échevins - Modification du décret du 12 juillet 2013 - Introduction de dispositions pénales avec effet au 1er janvier 2023 en cas de non-respect de l'obligation de notification - Article 6.4.4, § 1er, alinéa 1er, 2° - Condamnation d'un prévenu pour des faits commis avant cette date - Condamnation d'un prévenu pour des faits commis avant cette date - Portée - Conséquence

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 15, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 Code pénal

- Art. 6.6.4, § 1, al. 1er, 2° Décret du 12 juillet 2013 relatif au patrimoine immobilier

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is, zowel onder de oude als onder de nieuwe wet; uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt dat een veroordelende beslissing de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen zodat indien de toepasselijke wetsbepalingen tijdens de bewezenverklaarde incriminatieperiode werden gewijzigd, de rechter behalve de wetsbepalingen in verband met de toegepaste straffen de wetsbepalingen dient te vermelden die de feiten gedurende de volledige bewezenverklaarde incriminatieperiode strafbaar stellen en aan deze verplichtingen is voldaan als de rechter de telastleggingen van de dagvaarding weergeeft met vermelding van de toepasselijke wetsbepalingen.

GRONDWET - Art. 12 - Legaliteitsbeginsel - Wijziging van de misdrijfschrijving door de wetgever na het plegen van het misdrijf - Veroordeling van beklaagde - Voorwaarden - Vermelding van de strafbepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 2 Strafwetboek

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Wijziging van de misdrijfschrijving door de wetgever na het plegen van het misdrijf - Veroordeling van beklaagde - Voorwaarden - Vermelding van de strafbepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

3/11/2025

Il résulte du principe de légalité, tel qu'il est exprimé aux articles 7, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, 15, § 1er, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques et 2 du Code pénal que, lorsque le législateur a modifié la qualification de l'infraction après la commission de celle-ci, le juge ne peut en principe en déclarer un prévenu coupable que s'il constate que cette infraction est punissable, tant sous l'empire de la loi ancienne que sous celui de la loi nouvelle; il résulte de l'article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, applicable aux cours d'appel conformément à l'article 211 de ce code, qu'une décision de condamnation doit énoncer les dispositions légales qui érigent les faits en infraction et celles qui édictent les peines appliquées, de sorte que, lorsque les dispositions légales applicables ont été modifiées au cours de la période d'incrimination déclarée établie, le juge est tenu de mentionner, à l'exception des dispositions légales relatives aux peines appliquées, celles qui rendent les faits punissables pendant toute la période d'incrimination déclarée établie, et ces conditions sont remplies lorsque le juge énonce les préventions contenues dans la citation, en indiquant les dispositions légales applicables.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Principe de légalité - Modification de la qualification de l'infraction par le législateur après la commission de l'infraction - Condamnation du prévenu - Conditions - Mention des dispositions pénales - Portée - Conséquence

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 15, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 2 Code pénal

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 15 - Article 15, § 1er - Principe de légalité - Modification de la qualification de l'infraction par le législateur après la commission de l'infraction - Condamnation du prévenu - Conditions - Mention des dispositions pénales - Portée - Conséquence

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 15, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 2 Strafwetboek

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Wijziging van de misdrijfomschrijving door de wetgever na het plegen van het misdrijf - Veroordeling van beklaagde - Voorwaarden - Vermelding van de strafbepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 2 Strafwetboek

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Legaliteitsbeginsel - Artikel 2, Strafwetboek - Wijziging van de misdrijfomschrijving door de wetgever na het plegen van het misdrijf - Veroordeling van beklaagde - Voorwaarden - Vermelding van de strafbepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 2 Strafwetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Legaliteitsbeginsel - Wijziging van de misdrijfomschrijving door de wetgever na het plegen van het misdrijf - Veroordeling van beklaagde - Voorwaarden - Vermelding van de strafbepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 Code pénal

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 7 - Article 7, § 1er - Principe de légalité - Modification de la qualification de l'infraction par le législateur après la commission de l'infraction - Condamnation du prévenu - Conditions - Mention des dispositions pénales - Portée - Conséquence

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 15, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 Code pénal

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe de légalité - Code pénal, article 2 - Modification de la qualification de l'infraction par le législateur après la commission de l'infraction - Condamnation du prévenu - Conditions - Mention des dispositions pénales - Portée - Conséquence

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 15, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 Code pénal

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Principe de légalité - Modification de la qualification de l'infraction par le législateur après la commission de l'infraction - Condamnation du prévenu - Conditions - Mention des dispositions pénales - Portée - Conséquence

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 15, § 1er Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2 Code pénal

De rechter oordeelt onaantastbaar of een verbeurdverklaring voor een beklaagde een onredelijk zware straf oplevert; bij die beoordeling kan hij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde misdrijven, de nagestreefde verrijking, de rol van de beklaagde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat het noodzakelijk is dat hij al die toetsingscriteria bij zijn beoordeling betreft; de rechter dient enkel vast te stellen dat hij door het uitspreken van een verbeurdverklaring geen onredelijk zware straf oplegt, indien hij daartoe door een beklaagde wordt uitgenodigd; het komt de beklaagde toe de gegevens aan te reiken welke de rechter in staat moeten stellen die beoordeling te maken; bij zijn beoordeling mag de rechter zich beperken tot de gegevens welke de beklaagde heeft aangereikt (1). (1) Cass. 31 mei 2022, AR P.22.0055.N, AC 2022, nr. 387; Cass. 17 maart 2021, AR P.20.0099.F, AC 2021, nr. 198; Cass. 26 januari 2021, AR P.20.1283.N, AC 2021, nr. 69, met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS, RW 2021, 2021-22, 454, RDPC 2023, 48.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Verbeurdverklaring - Verbod van een onredelijk zware straf - Criteria - Gegevens aangereikt door de beklaagde - Beoordeling

- Art. 42, 3° Strafwetboek
- Art. 43bis Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbod van een onredelijk zware straf - Criteria - Gegevens aangereikt door de beklaagde - Beoordeling

- Art. 42, 3° Strafwetboek
- Art. 43bis Strafwetboek

Le juge apprécie souverainement si une confiscation constitue une peine déraisonnablement lourde pour un prévenu ; pour procéder à cette appréciation, il peut tenir compte, entre autres, de la nature et de la gravité des infractions déclarées établies, de l'enrichissement recherché, du rôle du prévenu dans la commission des faits, de sa personnalité et de sa situation patrimoniale, sans qu'il soit nécessaire d'inclure tous ces critères dans son appréciation ; ce n'est que s'il y est invité par un prévenu que le juge est tenu de constater que, en prononçant une confiscation, il ne lui inflige pas une peine déraisonnablement lourde ; il appartient au prévenu de fournir les éléments qui permettront au juge de procéder à cette appréciation ; dans son appréciation, le juge peut se limiter aux éléments produits par le prévenu (1). (1) Cass. 31 mai 2022, RG P.22.0055.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.2; Cass. 17 mars 2021, RG P.20.0099.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.2; Cass. 26 janvier 2021, RG P.20.1283.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.5, avec concl. de D. SCHOETERS, avocat général, R.W. 2021, 2021-22, p. 454, R.D.P.C. 2023, p. 48.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Taux de la peine - Confiscation - Interdiction d'infliger une peine déraisonnablement lourde - Critères - Éléments produits par le prévenu - Appréciation

- Art. 42, 3° Code pénal
- Art. 43bis Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Interdiction d'infliger une peine déraisonnablement lourde - Critères - Éléments produits par le prévenu - Appréciation

- Art. 42, 3° Code pénal
- Art. 43bis Code pénal

Om ex aequo et bono de vermogensvoordelen te bepalen die een beklaagde uit een misdrijf heeft verkregen, dient de rechter de gegevens van het strafdossier in aanmerking te nemen die deze bepaling zo nauwkeurig mogelijk toelaten en volstaat het dat de beslissing de essentiële gegevens bevat die het Hof toelaten zijn wettigheidscontrole op de toegepaste verbeurdverklaring uit te oefenen (1). (1) Cass. 24 september 2024, AR P.24.0491.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240924.2N.15.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel - Bepaling van de vermogensvoordelen ex aequo et bono - In aanmerking nemen van de gegevens van het dossier - Vermelding van de gegevens in de beslissing - Draagwijdte

- Art. 42, 3° Strafwetboek
- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel - Bepaling van de vermogensvoordelen ex aequo et bono - In aanmerking nemen van de gegevens van het dossier - Vermelding van de gegevens in de beslissing - Draagwijdte

- Art. 42, 3° Strafwetboek
- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek

Pour évaluer ex æquo et bono les avantages patrimoniaux qu'un prévenu a tirés d'une infraction, il incombe au juge de prendre en compte les éléments du dossier répressif permettant d'opérer cette évaluation aussi précisément que possible et il suffit que la décision mentionne les éléments essentiels permettant à la Cour d'exercer son contrôle de légalité sur la confiscation appliquée (1). (1) Cass. 24 septembre 2024, RG P.24.0491.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240924.2N.15.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Confiscation - Avantage patrimonial - Évaluation ex æquo et bono des avantages patrimoniaux - Prise en compte des éléments du dossier - Mention des éléments dans la décision - Portée

- Art. 42, 3° Code pénal
- Art. 43bis, al. 2 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Avantage patrimonial - Évaluation ex æquo et bono des avantages patrimoniaux - Prise en compte des éléments du dossier - Mention des éléments dans la décision - Portée

- Art. 42, 3° Code pénal
- Art. 43bis, al. 2 Code pénal

P.24.1484.F 26 februari 2025 [ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.1](#) AC nr. ...

De weigering om een werkstraf uit te spreken kan worden gemotiveerd door de redenen die verantwoordend waarom een straf wordt opgelegd die beter aan de doelstellingen van de vervolging beantwoordt, mits die redenen de beklaagde toestaan te begrijpen waarom hem de uitgesproken straf werd opgelegd en niet de straf waarom hij vroeg (1). (1) Cass. 22 november 2023, AR P.23.0824.F, arrest niet gepubliceerd.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Werkstraf - Weigering - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 37quinquies, § 3 Strafwetboek

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Weigering - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 37quinquies, § 3 Strafwetboek

Le refus de prononcer une peine de travail peut être motivé par les raisons qui justifient l'infliction d'une peine répondant mieux aux finalités des poursuites, pourvu que ces raisons permettent au prévenu de comprendre pourquoi il s'est vu infliger la peine prononcée, plutôt que celle qu'il postulait (1). (1) Cass. 22 novembre 2023, RG P.23.0824.F, inédit.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Peine de travail - Refus - Obligation de motivation - Portée

- Art. 195, al. 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 37quinquies, § 3 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Refus - Obligation de motivation - Portée

- Art. 195, al. 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 37quinquies, § 3 Code pénal

Wanneer de wet het toestaat, is de uitspraak, jegens dezelfde beklaagde, van zowel een effectieve gevangenisstraf als een geldboete met probatieuitsstel noch onwettig noch, op zich, incoherent of tegenstrijdig.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vrijheidsstraf - Geldboete - Effectieve straf en straf met probatieuitsstel - Geen tegenstrijdigheid

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitsstel en de probatie

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Vrijheidsstraf - Geldboete - Effectieve straf en straf met probatieuitsstel - Geen tegenstrijdigheid - Redenen

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitsstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieuitsstel - Vrijheidsstraf - Geldboete - Effectieve straf en straf met probatieuitsstel - Geen tegenstrijdigheid - Redenen

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitsstel en de probatie

Wanneer meerdere beklaagden aan dezelfde misdrijven schuldig zijn verklaard, is de motivering van de straf, de motivering van de weigering van een werkstraf of van een uitsstel voor het overige nog steeds een geïndividualiseerde motivering, ook al werd ze collectief geformuleerd (1). (1) Cass. 7 december 2011, AR P.11.1100.F, arrest niet gepubliceerd.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Werkstraf - Uitsstel - Weigering - Motiveringsplicht - Geïndividualiseerde motivering in geval van meerdere beklaagden - Draagwijde

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 37quiquies, § 3 Strafwetboek
- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitsstel en de probatie

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Geïndividualiseerde motivering in geval van meerdere beklaagden - Draagwijde - Uitsstel - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 37quiquies, § 3 Strafwetboek
- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitsstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Algemeen - Uitsstel - Weigering - Motiveringsplicht -

3/11/2025

Lorsque la loi le permet, prononcer, dans le chef d'un même prévenu, à la fois une peine d'emprisonnement ferme et une peine d'amende assortie d'un sursis probatoire n'est ni illégal ni en soi incohérent ou contradictoire.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Peine privative de liberté - Peine d'amende - Peine ferme et peine avec sursis probatoire - Absence de contradiction

- Art. 195, al. 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Peine privative de liberté - Peine d'amende - Peine ferme et peine avec sursis probatoire - Absence de contradiction - Motifs

- Art. 195, al. 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Peine privative de liberté - Peine d'amende - Peine ferme et peine avec sursis probatoire - Absence de contradiction - Motifs

- Art. 195, al. 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Lorsque plusieurs prévenus sont déclarés coupables des mêmes infractions, la motivation de la peine, celle du refus d'une peine de travail ou d'une mesure de sursis ne cesse par ailleurs pas d'être individualisée du seul fait qu'elle est formulée collectivement (1). (1) Cass. 7 décembre 2011, RG P.11.1100.F, inédit.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Peine de travail - Mesure de sursis - Refus - Obligation de motivation - Motivation individualisée en cas de pluralité de prévenus - Portée

- Art. 195, al. 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 37quiquies, § 3 Code pénal
- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Motivation individualisée en cas de pluralité de prévenus - Portée - Mesure de sursis - Refus - Obligation de motivation

- Art. 195, al. 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 37quiquies, § 3 Code pénal
- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Généralités - Mesure de sursis - Refus - Obligation de motivation -

Geïndividualiseerde motivering in geval van meerdere beklaagden - Draagwijdte

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 37quiquies, § 3 Strafwetboek
- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Motivation individualisée en cas de pluralité de prévenus - Portée

- Art. 195, al. 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 37quiquies, § 3 Code pénal
- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Noch artikel 195, vijfde lid, noch artikel 211 Wetboek van Strafvordering, noch enige andere wettelijke bepaling verplichten de appelrechters een versterkte motivering te geven wanneer zij de straf verzwaren; zij dienen enkel te voldoen aan de regels die hen verplichten hun beslissing met eenparigheid van stemmen te wijzen en deze nauwkeurig te motiveren.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzwaring van de straf in hoger beroep - Motiveringsplicht - (Geen) versterkte motivering - Eenstemmigheid - Draagwijdte

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzwaring van de straf in hoger beroep - Motiveringsplicht - (Geen) versterkte motivering - Eenstemmigheid - Draagwijdte

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Verzwaring van de straf in hoger beroep - Motiveringsplicht - (Geen) versterkte motivering - Eenstemmigheid - Draagwijdte

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

Ni l'article 195, alinéa 5, ni l'article 211 du Code d'instruction criminelle, ni aucune autre disposition légale n'obligent les juges d'appel à une motivation renforcée lorsqu'ils aggravent la peine; seules les règles que leur décision soit prise à l'unanimité et que leur motivation soit précise s'imposent à eux.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Aggravation de la peine en appel - Obligation de motivation - Motivation renforcée (non) - Unanimité - Portée

- Art. 195, al. 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Aggravation de la peine en appel - Obligation de motivation - Motivation renforcée (non) - Unanimité - Portée

- Art. 195, al. 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Aggravation de la peine en appel - Obligation de motivation - Motivation renforcée (non) - Unanimité - Portée

- Art. 195, al. 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

P.24.1492.F

12 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.2](#)

AC nr. ...

Artikel 5.1.a EVRM sluit van het recht op vrijheid de personen uit die regelmatig zijn opgesloten na hun veroordeling door een bevoegde rechtbank; die bepaling verbiedt de feitenrechter niet een effectieve gevangenisstraf op te leggen wanneer een dergelijke straf volgens zijn onaantastbare beoordeling onontbeerlijk is om de individuele en collectieve doelstellingen van de vervolging te waarborgen.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER -

3/11/2025

L'article 5.1, a, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales excepte, du droit à la liberté, le cas des personnes détenues régulièrement après condamnation par un tribunal compétent; cette disposition n'interdit pas au juge du fond d'infliger une peine d'emprisonnement ferme lorsqu'une telle sanction lui paraît, selon son appréciation souveraine, indispensable pour assurer les fins individuelles et collectives de la poursuite.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Conv.

P. 147/243

Artikel 5.1.a EVRM - Draagwijdte - Verbod om een effectieve gevangenisstraf op te leggen (geen)

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.a - Draagwijdte - Verbod om een effectieve gevangenisstraf op te leggen (geen)

STRAF - Vrijheidsstraffen - Artikel 5.1.a EVRM - Draagwijdte - Verbod om een effectieve gevangenisstraf op te leggen (geen)

D.H., Article 5, § 1er, a - Portée - Interdiction d'infliger une peine d'emprisonnement ferme (non)

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Article 5, § 1er, a - Portée - Interdiction d'infliger une peine d'emprisonnement ferme (non)

PEINE - Peines privatives de liberté - Conv. D.H., Article 5, § 1er, a - Portée - Interdiction d'infliger une peine d'emprisonnement ferme (non)

Aangezien het bewijs in strafzaken in beginsel vrij kan worden geleverd, kan het volgens de wet worden aangebracht door alle gegevens die afdoende vermoedens van schuld lijken op te leveren (1); het feit dat er aan de verklaringen van een klager een doorslaggevend geloof wordt gehecht, miskent op zich het vermoeden van onschuld niet. (1) Zie Cass. 23 januari 2008, AR P.07.1437.F, AC 2008, nr. 53; Cass. 17 oktober 2001, AR P.01.1056.F, AC 2001, nr. 554; Cass. 5 januari 2000, AR P.99.1085.F, AC 2000, nr. 7.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Beoordelingsvrijheid - Afdoende vermoedens van schuld - Vonnis dat aan de verklaringen van een klager een doorslaggevend geloof hecht - Miskening van het vermoeden van onschuld (geen)

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Vermoeden van onschuld - Vrijheid van beoordeling van het bewijs in strafzaken - Afdoende vermoedens van schuld - Vonnis dat aan de verklaringen van een klager een doorslaggevend geloof hecht - Miskening van het vermoeden van onschuld (geen)

La preuve pénale étant, en principe, libre, la loi admet qu'elle soit rapportée à l'aide de tous éléments paraissant constituer des présomptions suffisantes de culpabilité (1); accorder un crédit déterminant aux déclarations d'un plaignant ne viole pas, en soi, la présomption d'innocence. (1) Voir Cass. 23 janvier 2008, RG P.07.1437.F, Pas. 2008, n° 53 ; Cass. 17 octobre 2001, RG P.01.1056.F, Pas. 2001, n° 554 ; Cass. 5 janvier 2000, RG P.99.1085.F, Pas. 2000, n° 7.

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Liberté d'appréciation - Présomptions suffisantes de culpabilité - Jugement accordant un crédit déterminant aux déclarations d'un plaignant - Violation de la présomption d'innocence (non)

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Présomption d'innocence - Liberté d'appréciation de la preuve pénale - Présomptions suffisantes de culpabilité - Jugement accordant un crédit déterminant aux déclarations d'un plaignant - Violation de la présomption d'innocence (non)]

De twijfel die de beklaagde ten goede moet komen, is niet die waarvan hij het bestaan aanvoert maar die welke volgens de rechter betrekking heeft op de schuld van die beklaagde aan de hem ten laste gelegde feiten (1). (1) Cass. 7 december 2022, AR P.22.1052.F, AC 2022, nr. 801.

BEWIJS - Strafzaken - Algemeen - Vermoeden van onschuld - Regel "in dubio pro reo" - Draagwijdte

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Vermoeden van onschuld - Regel "in dubio pro reo" - Draagwijdte

Le doute qui doit profiter au prévenu n'est pas celui dont il allègue l'existence mais celui qui, dans l'esprit du juge, porte sur la culpabilité dudit prévenu concernant les faits mis à sa charge (1). (1) Cass. 7 décembre 2022, RG P.22.1052.F, Pas. 2022, n° 801.

PREUVE - Matière répressive - Généralités - Présomption d'innocence - Règle « in dubio pro reo » - Portée

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Présomption d'innocence - Règle « in dubio pro reo » - Portée]

Artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek bestraft degenen die de door een misdrijf verkregen vermogensvoordelen omzetten of overdragen met de bedoeling de illegale oorsprong ervan te verbergen of te verdoezelen; het plaatsen van de gelden van strafbare oorsprong op een bankrekening op naam van de beklaagde vormt, voor die beklaagde, op zich geen daad van verberging, in zoverre die daad op zich geen aanwijzing vormt van de wil om de in omloop gebrachte kapitalen onopspoorbaar te maken.

HELING - Witwassen - Misdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek - Daad van verberging - Begrip - Plaatsing door de beklaagde van de gelden van strafbare oorsprong op een van zijn bankrekeningen

- Art. 505, eerste lid, 3° Strafwetboek

L'article 505, alinéa 1er, 3°, du Code pénal, sanctionne ceux qui auront converti ou transféré des avantages patrimoniaux tirés d'une infraction dans le but d'en dissimuler ou déguiser l'origine illicite; le seul placement des fonds d'origine délictueuse sur un compte financier au nom du prévenu ne constitue pas, dans son chef, un acte de dissimulation dans la mesure où cet acte ne révèle pas, à lui seul, la volonté de rompre la traçabilité des capitaux mis en circulation.

RECEL - Blanchiment - Infraction visée à l'article 505, alinéa 1er, 3°, du Code pénal - Acte de dissimulation - Notion - Placement par le prévenu des fonds d'origine délictueuse sur un de ses comptes financiers

- Art. 505, al. 1er, 3° Code pénal

Het onderzoek van de vraag of de strafvordering verjaard is, betreft de ontvankelijkheid van de strafvordering.

STRAFVORDERING - Ontvankelijkheid - Begrip - Arrest dat onderzoekt of de strafvordering niet verjaard is - Beslissing betreffende de ontvankelijkheid van de strafvordering.

- Art. 505, eerste lid, 3° Strafwetboek

La vérification que l'action publique n'est pas prescrite concerne sa recevabilité.

ACTION PUBLIQUE - Recevabilité - Notion - Arrêt vérifiant si l'action publique n'est pas prescrite - Décision concernant la recevabilité de l'action publique

- Art. 505, al. 1er, 3° Code pénal

Hoewel de storting van contant geld op een bankrekening de omzetting van fysiek geld in giraal geld inhoudt, kan die daad enkel worden bestraft als witwassen in de zin van artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek, indien de storter, door die omzetting, de oorsprong van de gelden onopspoorbaar heeft willen maken; de feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze het bestaan van dit opzet, waarbij het Hof evenwel nagaat of hij uit zijn vaststellingen de door hem in aanmerking genomen strafrechtelijke kwalificatie heeft kunnen afleiden.

HELING - Witwassen - Misdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek - Vereist bijzonder opzet - Opzet om de oorsprong van de gelden onopspoorbaar te maken - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 505, eerste lid, 3° Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Witwassen - Misdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek - Vereist bijzonder opzet - Opzet om de oorsprong van de gelden onopspoorbaar te maken - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

Si le dépôt en espèces sur un compte bancaire représente la conversion d'une monnaie physique en monnaie scripturale, encore faut-il, pour que l'acte soit répréhensible au titre de blanchiment au sens de l'article 505, alinéa 1er, 3°, du Code pénal, que le déposant ait eu l'intention, par le biais de cette conversion, d'entraver la détection de l'origine des fonds; le juge du fond apprécie souverainement l'existence de cette intention, la Cour vérifiant toutefois s'il a pu, de ses constatations, déduire la qualification pénale qu'il retient.

RECEL - Blanchiment - Infraction visée à l'article 505, alinéa 1er, 3°, du Code pénal - Exigence d'un dol spécial - Intention d'entraver la détection de l'origine des fonds - Appréciation souveraine du juge - Contrôle par la Cour

- Art. 505, al. 1er, 3° Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Blanchiment - Infraction visée à l'article 505, alinéa 1er, 3°, du Code pénal - Exigence d'un dol spécial - Intention d'entraver la détection de l'origine des fonds - Appréciation souveraine par le juge - Contrôle par la Cour

P.24.1530.N

28 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.7](#)

AC nr. ...

Uit artikel 11 Interneringswet volgt dat indien een in verdenking gestelde aangehouden is op het ogenblik dat de internering wordt bevolen, de internering voorlopig plaatsvindt in de psychiatrische afdeling van een gevangenis; het staat verder aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege, toezicht te houden over de wijze van uitvoering van een interneringsbeslissing binnen het geldende kader van het EVRM en de Interneringswet en het is eveneens aan die kamer erover te waken dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hij de meest gepaste zorg ontvangt.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Artikel 11 Interneringswet - Aangehouden in verdenking gestelde op het ogenblik dat de internering wordt bevolen - Voorlopige uitvoering van de internering in de gevangenis - Verdere uitvoering van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 11 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Artikel 11 Interneringswet - Aangehouden in verdenking gestelde op het ogenblik dat de internering wordt bevolen - Voorlopige uitvoering van de internering in de gevangenis - Verdere uitvoering van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 11 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Il ressort de l'article 11 de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement des personnes que, si un inculpé est détenu au moment où son internement est ordonné, ce dernier se déroule provisoirement dans la section psychiatrique d'une prison; il appartient ensuite à la chambre de protection sociale, en tant que juridiction spécialisée et multidisciplinaire, de veiller à la manière dont la décision d'internement est exécutée dans le cadre applicable de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ainsi que de la loi du 5 mai 2014, et il lui appartient également de veiller au placement de la personne internée, dans un délai raisonnable, au sein d'un établissement adapté lui dispensant les soins les plus appropriés.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Loi du 5 mai 2014, article 11 - Inculpé détenu au moment où son internement est ordonné - Exécution provisoire de l'internement dans une prison - Poursuite de l'exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Portée - Conséquence

- Art. 11 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 5, § 1er, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Internement - Loi du 5 mai 2014, article 11 - Inculpé détenu au moment où son internement est ordonné - Exécution provisoire de l'internement dans une prison - Poursuite de l'exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Portée - Conséquence

- Art. 11 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 5, § 1er, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Internering - Artikel 11 Interneringswet - Aangehouden in verdenking gestelde op het ogenblik dat de internering wordt bevolen - Voorlopige uitvoering van de internering in de gevangenis - Verdere uitvoering van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 11 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Recht op vrijheid en veiligheid - Vrijheidsberoving van geesteszieken - Internering - Artikel 11 Interneringswet - Aangehouden in verdenking gestelde op het ogenblik dat de internering wordt bevolen - Voorlopige uitvoering van de internering in de gevangenis - Verdere uitvoering van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 11 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering - Onmenselijke of vernederende behandeling - Internering - Artikel 11 Interneringswet - Aangehouden in verdenking gestelde op het ogenblik dat de internering wordt bevolen - Voorlopige uitvoering van de internering in de gevangenis - Verdere uitvoering van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 11 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Droit à un recours effectif - Internement - Loi du 5 mai 2014, article 11 - Inculpé détenu au moment où son internement est ordonné - Exécution provisoire de l'internement dans une prison - Poursuite de l'exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Portée - Conséquence

- Art. 11 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 5, § 1er, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Article 5, § 1er, e - Droit à la liberté et à la sûreté - Privation de liberté des malades mentaux - Internement - Loi du 5 mai 2014, article 11 - Inculpé détenu au moment où son internement est ordonné - Exécution provisoire de l'internement dans une prison - Poursuite de l'exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Portée - Conséquence

- Art. 11 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 5, § 1er, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Interdiction de la torture - Traitement inhumain ou dégradant - Internement - Loi du 5 mai 2014, article 11 - Inculpé détenu au moment où son internement est ordonné - Exécution provisoire de l'internement dans une prison - Poursuite de l'exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Portée - Conséquence

- Art. 11 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 5, § 1er, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.24.1537.F

5 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.6](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 187, § 8, Wetboek van Strafvordering wordt het verzet niet-ontvankelijk verklaard wanneer het gericht is tegen een beslissing waarbij de verzetdoende partij zich een tweede keer bij verstek heeft laten vonnissen; indien de laatstgenoemde beslissing het verzet als ongedaan heeft beschouwd, beschikt de niet-verschenen beklaagde over het recht om tegen die beslissing hoger beroep in te stellen, wat inhoudt dat hij de grond van de zaak door het gerecht in hoger beroep kan doen onderzoeken overeenkomstig artikel 187, § 9, van dat wetboek; hieruit volgt dat, in geval van iteratief verstek, het tweede verzet niet-ontvankelijk moet worden verklaard, ook al hebben de beklaagde of zijn raadsman de dagvaarding voor de rechtszitting waarop het eerste verzet werd behandeld, niet ontvangen of werden zij van de datum van die rechtszitting niet op de hoogte gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

VERZET - Strafzaken - Iteratief verstek - Nieuw verzet - Ontvankelijkheid - Verzet op verzet is ongeldig - Draagwijdte

- Art. 187, §§ 8 en 9 Wetboek van Strafvordering
HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekvonnis - Verzet - Iteratief verstek - Nieuwe beslissing bij verstek die het verzet als ongedaan beschouwt - Hoger beroep - Uitwerking
- Art. 187, §§ 8 en 9 Wetboek van Strafvordering

En vertu de l'article 187, § 8, du Code d'instruction criminelle, l'opposition est déclarée irrecevable lorsqu'elle est dirigée contre une décision où l'opposant s'est laissé juger une seconde fois par défaut ; si cette dernière décision a déclaré l'opposition non avenue, le prévenu défailant dispose d'un droit d'appel contre celle-ci, ce qui lui permet de déférer à la juridiction d'appel l'examen du fond de l'affaire, conformément à l'article 187, § 9, dudit code ; il en résulte qu'en cas de défaut itératif, la seconde opposition doit être déclarée irrecevable, même si le prévenu ou son conseil n'ont pas reçu la citation pour l'audience où la première opposition a été examinée ou n'ont pas été avisés de la date de cette audience (1). (1) Voir les concl. du MP.

OPPOSITION - Matière répressive - Défaut itératif - Nouvelle opposition - Recevabilité - Opposition sur opposition ne vaut - Portée

- Art. 187, § 8 et 9 Code d'Instruction criminelle
APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Jugement par défaut - Opposition - Défaut itératif - Nouvelle décision par défaut déclarant l'opposition non avenue - Appel - Effet
- Art. 187, § 8 et 9 Code d'Instruction criminelle

P.24.1558.F

5 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.8](#)

AC nr. ...

Krachtens de artikelen 23 en 139 Wetboek van Strafvordering wordt de territoriale bevoegdheid van de strafrechter in de regel bepaald door hetzij de plaats van het misdrijf, hetzij de daadwerkelijke verblijfplaats van de beklaagde op het ogenblik waarop de strafvordering wordt ingesteld of die van de maatschappelijke zetel van de rechtspersoon, hetzij de plaats waar de beklaagde werd gevonden; de bevoegdheid *ratione loci* van de correctionele rechtbank wordt bepaald door het bestaan van één van de drie voormelde territoriale punten van aanknopings aan het gerechtelijk arrondissement waarin die rechtbank is opgericht, en niet aan één van de afdelingen waaruit ze is samengesteld.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Criteria - Aanknopings aan het gerechtelijk arrondissement waarin de rechtbank is opgericht en niet aan een van haar afdelingen - Draagwijdte

- Art. 23 Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 10 Gerechtelijk Wetboek

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Criteria - Aanknopings aan het gerechtelijk arrondissement waarin de rechtbank is opgericht en niet aan een van haar afdelingen - Draagwijdte

- Art. 23 Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 10 Gerechtelijk Wetboek

En vertu des articles 23 et 139 du Code d'instruction criminelle, la compétence territoriale du juge pénal est déterminée, en règle, soit par le lieu de l'infraction, soit par le lieu de la résidence effective du prévenu au moment où l'action publique est mise en mouvement ou par celui du siège social ou d'exploitation de la personne morale, soit par le lieu où le prévenu a été trouvé ; la compétence *ratione loci* du tribunal correctionnel est déterminée par l'existence d'un des trois liens de rattachement territorial précités avec l'arrondissement judiciaire dans lequel ce tribunal est institué, et non avec une des divisions dont il est composé.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Compétence territoriale - Tribunal correctionnel - Critères - Rattachement avec l'arrondissement judiciaire où le tribunal est institué et non avec une de ses divisions - Portée

- Art. 23 Code d'Instruction criminelle
- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 10 Code judiciaire

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Tribunal correctionnel - Critères - Rattachement avec l'arrondissement judiciaire où le tribunal est institué et non avec une de ses divisions - Portée

- Art. 23 Code d'Instruction criminelle
- Art. 139 Code d'Instruction criminelle
- Art. 10 Code judiciaire

Bij de beoordeling van het middel over het gebruik van onregelmatig bekomen bewijs dat in strijd is met het recht op een eerlijk proces kan het Hof rekening houden met 1° het feit dat de beklaagde voor het appelgerecht geen verweer heeft gevoerd over het feit dat de onregelmatigheid door de verbalisant opzettelijk werd begaan dan wel met een opzettelijk begane onregelmatigheid moet worden gelijkgesteld en 2° het feit dat de appelrechters zelf niet vaststellen dat de onregelmatigheid door de verbalisant opzettelijk werd begaan dan wel met een opzettelijk begane onregelmatigheid moet worden gelijkgesteld.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Geen verweer over het subcriterium van de opzettelijk begane onregelmatigheid of grove nalatigheid - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Geen verweer over het subcriterium van de opzettelijk begane onregelmatigheid of grove nalatigheid - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Geen verweer over het subcriterium van de opzettelijk begane onregelmatigheid of grove nalatigheid - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Pour apprécier le moyen invoquant l'usage contraire au droit à un procès équitable d'une preuve obtenue irrégulièrement, la Cour peut tenir compte 1° du fait que le prévenu n'a fait valoir aucune défense devant la juridiction d'appel quant à la circonstance que l'irrégularité a été commise de manière intentionnelle par le verbalisateur ou qu'elle doit être assimilée à une irrégularité intentionnelle et 2° du fait que les juges d'appel n'ont pas eux-mêmes constaté que l'irrégularité avait été commise de manière intentionnelle par le verbalisateur ou devait être assimilée à une irrégularité intentionnelle.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Preuve obtenue irrégulièrement - Usage contraire au droit à un procès équitable - Contrôle à l'égard des critères Antigone - Irrégularité intentionnelle - Négligence grave - Exclusion de la preuve - Absence de défense quant au sous-critère de l'irrégularité intentionnelle ou de la négligence grave - Conséquence

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Preuve obtenue irrégulièrement - Usage contraire au droit à un procès équitable - Contrôle à l'égard des critères Antigone - Irrégularité intentionnelle - Négligence grave - Exclusion de la preuve - Absence de défense quant au sous-critère de l'irrégularité intentionnelle ou de la négligence grave - Conséquence

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Preuve obtenue irrégulièrement - Usage contraire au droit à un procès équitable - Contrôle à l'égard des critères Antigone - Irrégularité intentionnelle - Négligence grave - Exclusion de la preuve - Absence de défense quant au sous-critère de l'irrégularité intentionnelle ou de la négligence grave - Conséquence

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

De rechter dient bij de beoordeling van het criterium van de strijdigheid met het recht op een eerlijk proces weliswaar de door hem vastgestelde onregelmatigheid niet te toetsen aan al de subcriteria, zoals de vraag of de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk werd begaan; hij kan ook andere subcriteria gebruiken, maar dat belet niet dat opzettelijk begane of daarmee gelijk te stellen onregelmatigheden die getuigen van een grove onachtzaamheid, principieel niet te verenigen zijn met de loyaliteit en de regelmatigheid van de bewijsgaring die in een rechtsstaat moeten kunnen worden verwacht van de opsporende en vervolgende instanties; bijgevolg is het recht op een eerlijk proces in de regel miskend en moet het onregelmatige bewijsmateriaal uit het debat worden geweerd wanneer de vermelde instanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid; het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere subcriteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat (1). (1) Cass. 12 maart 2024, AR P.24.0049.N, AC 2024, nr. 210, T. Strafr. 2024, 254; Cass. 25 april 2023, AR P.23.0081.N, AC 2023, nr. 303, T. Strafr. 2023, 235; Cass. 4 april 2024, AR P.22.1730.N, AC 2023, AC 202, nr. 256, RW 2023-24, 751; RDPC 2023, 861 noot F. LUGENTZ, "Preuve irrégulière dont l'usage porte atteinte au droit à un procès équitable : une approche particulière de la sanction en cas d'illégalité commise intentionnellement ou par l'effet d'une négligence grave ? » (863-878), T. Strafr. 2023, 233, noot M. VANDERMEERSCH, "Antigoon herzien: zet het Hof van Cassatie het licht op rood? (213-220), RABG 2023, 1659, noot V. VEREECKE, "De Antigoon-toets is geen witwasmachine" (1662-1668). Zie ook Cass. 5 mei 2020, AR P.19.1272.N, AC 2020, nr. 267 en Cass. 28 mei 2013, AR P.13.0066.N, AC 2013, nr. 327, met concl. van eerste advocaat-generaal P. DUINSLAEGER, RW

Lorsqu'il apprécie le critère de la violation du droit à un procès équitable, le juge n'est pas tenu de contrôler l'irrégularité qu'il constate au regard de l'ensemble des critères secondaires, tel le caractère intentionnel de l'irrégularité commise ; il peut également s'appuyer sur d'autres critères secondaires, mais ceci n'empêche pas que des irrégularités intentionnelles ou des irrégularités assimilées à des irrégularités intentionnelles qui témoignent d'une négligence grave sont, en principe, incompatibles avec la loyauté et la régularité de l'obtention de la preuve qu'on est en droit d'attendre des autorités chargées de la recherche et de la poursuite dans un État de droit ; par conséquent, le droit à un procès équitable est en principe méconnu et l'élément de preuve irrégulier doit être écarté des débats lorsque les autorités précitées ont commis une irrégularité intentionnelle ou une irrégularité qui témoigne d'une négligence grave, eu égard à l'ensemble des circonstances concrètes de la cause, dont leur mission, leur manière de procéder, les informations disponibles et leur connaissance présumée de la réglementation applicable au moment où l'irrégularité a été commise ; il ne peut en être autrement que lorsque le juge constate que cette déduction est manifestement disproportionnée avec un ou plusieurs autres critères secondaires qu'il précise, en particulier le rapport entre l'irrégularité commise d'une part, et la gravité des faits et les enjeux en cause d'autre part (1). (1) Cass. 12 mars 2024, RG P.24.0049.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.4, T. Strafr. 2024, p. 254 ; Cass. 25 avril 2023, RG P.23.0081.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.8, T. Strafr. 2023, p. 235 ; Cass. 4 avril 2024, RG P.22.1730.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230404.2N.10, R.W. 2023-24, p. 751 ; R.D.P.C. 2023, p. 861, note F. LUGENTZ, « Preuve irrégulière dont l'usage porte atteinte au droit à un procès équitable : une approche particulière de la sanction en cas d'illégalité commise intentionnellement ou par l'effet d'une négligence grave ? » (pp. 863-878), T. Strafr. 2023, p. 233, note M. VANDERMEERSCH, « Antigoon herzien: zet het Hof van Cassatie het licht op rood? » (pp. 213-220), R.A.B.G. 2023, p. 1659, note V. VEREECKE, « De Antigoon-toets is geen witwasmachine » (pp. 1662-1668). Voir également Cass. 5 mai 2020, RG P.19.1272.N, Pas.

2013-14, 1616 noot B. DE SMET.

2020, n° 267 et Cass. 28 mai 2013, RG P.13.0066.N, Pas. 2013, n° 327, avec concl. de P. DUINSLAEGER, alors premier avocat général, publiées à leur date dans AC, R.W. 2013-14, p. 1616, note B. DE SMET.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Loyauteit in de opsporing - Gevolgtrekking die kennelijk onevenredig is - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Loyauteit in de opsporing - Gevolgtrekking die kennelijk onevenredig is - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Preuve obtenue irrégulièrement - Usage contraire au droit à un procès équitable - Contrôle à l'eune des critères Antigone - Irrégularité intentionnelle - Négligence grave - Exclusion de la preuve - Loyalité dans le cadre de la recherche - Déduction manifestement disproportionnée - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Preuve obtenue irrégulièrement - Usage contraire au droit à un procès équitable - Contrôle à l'eune des critères Antigone - Irrégularité intentionnelle - Négligence grave - Exclusion de la preuve - Loyalité dans le cadre de la recherche - Déduction manifestement disproportionnée - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering oordeelt de rechter onaantastbaar of voor een onregelmatig verkregen bewijselement, waarvoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde is miskend, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast en of het gebruik van het bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd; voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, kan de rechter onder meer één of meer van volgende subcriteria in aanmerking nemen: -de onregelmatigheid werd al dan niet opzettelijk begaan of ingevolge een grove onachtzaamheid die daardoor moet worden gelijkgesteld met een opzettelijke onregelmatigheid;- de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onregelmatigheid;- de onregelmatigheid betreft alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf;- de onregelmatigheid heeft een louter formeel karakter; en -de onregelmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd (1); voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent, kan de rechter wel degelijk in aanmerking nemen dat andere wettelijke verplichtingen wel werden nageleefd. (1) Cass. 25 april 2023, AR P.23.0081.N, AC 2023, nr. 303, T. Strafr. 2023, 235; Cass. 4 april 2023, AR P.22.1730.N, AC 2023, nr. 256, RW 2023-24, 751; RDPC 2023, 861 noot F. LUGENTZ, T. Strafr. 2023, 233, noot M. VANDERMEERSCH en RABG 2023, 1659, noot V. VEREECKE.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Antigoon criteria - Subcriteria bij de beoordeling van het criterium van het recht op een eerlijk proces - Overzicht - Grove onachtzaamheid die daardoor moet gelijk gesteld worden met een opzettelijke onregelmatigheid - Draagwijdte - Vaststelling dat andere wettelijke verplichtingen voor de bewijsgaring zijn nageleefd - Gevolg

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van

Conformément à l'article 32 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, le juge apprécie souverainement si, en cas d'obtention irrégulière d'un élément de preuve sans qu'il y ait méconnaissance d'une condition formelle prescrite à peine de nullité, l'irrégularité commise a entaché la fiabilité de la preuve et si l'usage de la preuve n'est pas contraire au droit à un procès équitable, considéré dans son ensemble ; pour apprécier le critère de l'usage de la preuve en violation du droit à un procès équitable, considéré dans son ensemble, le juge peut tenir compte, entre autres, d'un ou de plusieurs des sous-critères suivants : - l'irrégularité a, ou non, été commise de manière intentionnelle ou en raison d'une négligence grave au point de devoir être assimilée à une irrégularité intentionnelle ; - la gravité de l'infraction excède de manière importante la gravité de l'irrégularité ; - l'irrégularité concerne uniquement un élément matériel de l'infraction ; - l'irrégularité a un caractère purement formel ; et - l'irrégularité est sans incidence sur le droit ou la liberté protégés par la norme transgressée (1); pour apprécier le critère de l'usage de la preuve en méconnaissance du droit à un procès équitable, considéré dans son ensemble, le juge peut amplement tenir compte du fait que d'autres obligations légales ont bien été respectées. (1) Cass. 25 avril 2023, RG P.23.0081.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.8 , T. Strafr. 2023, p. 235 ; Cass. 4 avril 2023, RG P.22.1730.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230404.2N.10, R.W. 2023-24, p. 751, R.D.P.C. 2023, p. 861, note F. LUGENTZ, T. Strafr. 2023, p. 233, note M. VANDERMEERSCH et R.A.B.G. 2023, p. 1659, note V. VEREECKE.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Preuve obtenue irrégulièrement - Usage contraire au droit à un procès équitable - Critères Antigone - Critères secondaires pour apprécier le critère du droit à un procès équitable - Aperçu - Négligence grave au point de devoir être assimilée à une irrégularité intentionnelle - Portée - Constatation du respect d'autres obligations légales dans le cadre de l'obtention de la preuve - Conséquence

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du

Strafvordering

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Antigoon criteria - Subcriteria bij de beoordeling van het criterium van het recht op een eerlijk proces - Overzicht - Grove onachtzaamheid die daardoor moet gelijk gesteld worden met een opzettelijke onregelmatigheid - Draagwijdte - Vaststelling dat andere wettelijke verplichtingen voor de bewijsgaring zijn nageleefd - Gevolg

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Antigoon criteria - Subcriteria bij de beoordeling van het criterium van het recht op een eerlijk proces - Overzicht - Grove onachtzaamheid die daardoor moet gelijk gesteld worden met een opzettelijke onregelmatigheid - Draagwijdte - Vaststelling dat andere wettelijke verplichtingen voor de bewijsgaring zijn nageleefd - Gevolg

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit de omstandigheid dat de rechter bij het beoordeling van het criterium van het strijdig zijn van het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd moet onderzoeken of de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk werd begaan of ingevolge een grove onachtzaamheid die daardoor moet worden gelijkgesteld met een opzettelijke onregelmatigheid, volgt evenwel niet dat de rechter verplicht is daarvan uitdrukkelijk in zijn beslissing melding te maken; dat is enkel het geval indien werd aangevoerd dat de onregelmatigheid opzettelijk is begaan of daarmee moet worden gelijkgesteld of de rechter dit zelf vaststelt; het Hof onderzoekt of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Beoordeling - Redenen voor het aanwenden van het onregelmatig bekomen bewijs - Geen verweer over het subcriterium van de opzettelijk begane onregelmatigheid of grove nalatigheid - Toezicht op de motieven door het Hof

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4

code de procédure pénale

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Preuve obtenue irrégulièrement - Usage contraire au droit à un procès équitable - Critères Antigone - Critères secondaires pour apprécier le critère du droit à un procès équitable - Aperçu - Négligence grave au point de devoir être assimilée à une irrégularité intentionnelle - Portée - Constatation du respect d'autres obligations légales dans le cadre de l'obtention de la preuve - Conséquence

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Preuve obtenue irrégulièrement - Usage contraire au droit à un procès équitable - Critères Antigone - Critères secondaires pour apprécier le critère du droit à un procès équitable - Aperçu - Négligence grave au point de devoir être assimilée à une irrégularité intentionnelle - Portée - Constatation du respect d'autres obligations légales dans le cadre de l'obtention de la preuve - Conséquence

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Le fait que le juge, pour apprécier si l'usage de la preuve obtenue irrégulièrement est contraire au droit à un procès équitable, considéré dans son ensemble, doit examiner si l'irrégularité a, ou non, été commise de manière intentionnelle ou en raison d'une négligence grave au point de devoir être assimilée à une irrégularité intentionnelle n'implique pas qu'il doive expressément en faire mention dans sa décision ; ce n'est le cas que s'il a été soutenu que l'irrégularité a été commise de manière intentionnelle ou qu'elle doit être assimilée à une irrégularité intentionnelle, ou que le juge le constate lui-même ; la Cour vérifie si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Preuve obtenue irrégulièrement - Usage contraire au droit à un procès équitable - Contrôle à l'une des critères Antigone - Irrégularité intentionnelle - Négligence grave - Exclusion de la preuve - Appréciation - Motifs concernant l'usage de la preuve obtenue irrégulièrement - Absence de défense quant au sous-critère de l'irrégularité intentionnelle ou de la négligence grave - Contrôle des motifs par la Cour

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4

november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Beoordeling - Redenen voor het aanwenden van het onregelmatig bekomen bewijs - Geen verweer over het subcriterium van de opzettelijk begane onregelmatigheid of grove nalatigheid - Toezicht op de motieven door het Hof

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Preuve obtenue irrégulièrement - Usage contraire au droit à un procès équitable - Contrôle à l'égard des critères Antigone - Irrégularité intentionnelle - Négligence grave - Exclusion de la preuve - Appréciation - Motifs concernant l'usage de la preuve obtenue irrégulièrement - Absence de défense quant au sous-critère de l'irrégularité intentionnelle ou de la négligence grave - Contrôle des motifs par la Cour

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.24.1581.N

14 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.11](#)

AC nr. ...

Geen enkele bepaling belet de rechter bij het motiveren van het opleggen van de beveiligingsmaatregel van het alcoholslot het gedragscorrigerend effect van een dergelijke maatregel te betrekken.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wegverkeer - Maatregel van het alcoholslot - Gedragscorrigerend effect van de maatregel als reden - Toelaatbaarheid

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Maatregel van het alcoholslot - Gedragscorrigerend effect van de maatregel - Motivering - Toelaatbaarheid

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Aucune disposition n'empêche le juge, lorsqu'il motive sa décision d'imposer la mesure de sûreté que constitue l'éthylotest antidémarrage, de tenir compte de l'effet correcteur de pareille mesure sur le comportement.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Roulage - Mesure de l'éthylotest antidémarrage - Justification par l'effet correcteur de la mesure sur le comportement - Admissibilité

- Art. 37/1 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 37 - Article 37/1 - Mesure de l'éthylotest antidémarrage - Effet correcteur de la mesure sur le comportement - Motivation - Admissibilité

- Art. 37/1 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.24.1584.N

14 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.9](#)

AC nr. ...

Het verzoek om taalwijziging kan niet voor het eerst in hoger beroep worden geformuleerd, maar indien de eerste rechter het verzoek om taalwijziging afwijst en ten gronde uitspraak doet, kan tegen de afwijzende beslissing hoger beroep worden ingesteld en dient het appelgerecht daarover uitspraak te doen; indien evenwel voor het appelgerecht een beklagde die om taalwijziging heeft verzocht, afstand doet van zijn grief betreffende de schuldbeoordeling door de eerste rechter en zich dus verenigt met die beoordeling, houdt dit noodzakelijkerwijze een verzaking in van zijn verzoek om taalwijziging; de beklagde geeft aldus onmiskenbaar te kennen dat hij zich niet gegriefd acht door het gegeven dat de tegen hem ingestelde strafvervolgning werd behandeld in de taal van de rechtspleging; de grondslag voor de verzaking van het verzoek om taalwijziging ligt dan ook niet in het al dan niet ontkennen maar wel in het aanvaarden van een beslissing die werd gewezen na een behandeling in de taal van de rechtspleging (1). (1) Cass. 27 juni 2023, AR P.23.0641.N, AC 2023, nr. 490; Cass. 26 mei 2020, AR P.19.1338.N, AC 2020, nr. 316.

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Afstand van proceshandeling - Verzoek tot verzending van de zaak wegens een taalwijziging - Hoger beroep tegen het vonnis dat het verzoek tot verzending afwijst en uitspraak doet ten gronde - Aankruisen van de grieven procedure en schuld - Afstand van de grief schuld - Invloed op het verweer over de taalwijziging

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verzoek tot verzending van de zaak wegens een taalwijziging - Hoger beroep tegen het vonnis dat het verzoek tot verzending afwijst en uitspraak doet ten gronde - Aankruisen van de grieven procedure en schuld - Afstand van de grief schuld - Invloed op het verweer over de taalwijziging

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot verzending van de zaak wegens een taalwijziging - Hoger beroep tegen het vonnis dat het verzoek tot verzending afwijst en uitspraak doet ten gronde - Aankruisen van de grieven procedure en schuld -

La demande de changement de langue ne peut être formulée pour la première fois en degré d'appel mais, lorsque le premier juge a rejeté une telle demande et a statué au fond, la décision de rejet est susceptible d'appel et la juridiction d'appel doit se prononcer à cet égard ; toutefois, lorsqu'un prévenu qui a demandé un changement de langue renonce, devant la juridiction d'appel, à son grief concernant l'appréciation de la culpabilité par le premier juge et adhère donc à cette appréciation, il renonce nécessairement à sa demande de changement de langue ; le prévenu donne ainsi incontestablement à connaître qu'il ne s'estime pas lésé par le traitement, dans la langue de la procédure, des poursuites pénales engagées contre lui ; dès lors, la renonciation à la demande de changement de langue repose non pas sur la contestation, mais bien sur l'acceptation d'une décision rendue après l'examen de la cause dans la langue de la procédure (1). (1) Cass. 27 juin 2023, RG P.23.0641.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230627.2N.39; Cass. 26 mai 2020, RG P.19.1338.N, Pas. 2020, n° 316.

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Désistement d'un acte de procédure - Demande de renvoi de la cause en raison d'un changement de langue - Appel du jugement qui rejette la demande de renvoi et statue au fond - Grieffs cochés portant sur la procédure et la culpabilité - Désistement du grief portant sur la culpabilité - Incidence sur la défense relative au changement de langue

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 23, al. 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Demande de renvoi de la cause en raison d'un changement de langue - Appel du jugement qui rejette la demande de renvoi et statue au fond - Grieffs cochés portant sur la procédure et la culpabilité - Désistement du grief portant sur la culpabilité - Incidence sur la défense relative au changement de langue

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 23, al. 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière répressive - Demande de renvoi de la cause en raison d'un changement de langue - Appel du jugement qui rejette la demande de renvoi et statue au fond - Grieffs cochés portant sur la procédure et la culpabilité - Désistement du grief portant sur la culpabilité - Incidence sur la défense relative au changement de

Afstand van de griefschuld - Invloed op het verweer over de taalwijziging

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

langue

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 23, al. 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

P.24.1598.F

19 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.1](#)

AC nr. ...

Artikel 150 Grondwet bepaalt dat de jury wordt ingesteld voor alle criminele zaken, alsook voor politieke misdrijven en drukpersmisdrijven, behoudens voor drukpersmisdrijven die door racisme of xenofobie zijn ingegeven; aldus onttrekt de grondwetgever aan het hof van assisen de bevoegdheid om de daad te berechten die erin bestaat, in een gedrukt of digitaal geschrift, denkbelden te verspreiden die aanzetten tot haat of geweld jegens een groep personen wegens hun zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming, of met het bedoeling de invoering van een discriminerend of segregacionistisch beleid jegens die personen te verantwoorden.

HOF VAN ASSISEN - Algemeen - Materiële bevoegdheid - Drukpersmisdrijven - Uitzondering - Drukpersmisdrijven ingegeven door racisme of xenofobie - Begrip

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

DRUKPERS (POLITIE OVER DE) - Drukpersmisdrijven - Bevoegdheid van het hof van assisen - Exceptie - Drukpersmisdrijven ingegeven door racisme of xenofobie - Begrip

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Hof van assisen - Materiële bevoegdheid - Drukpersmisdrijven - Exceptie - Drukpersmisdrijven ingegeven door racisme of xenofobie - Begrip

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

L'article 150 de la Constitution dispose que le jury est établi en toutes matières criminelles et pour les délits politiques et de presse, à l'exception des délits de presse inspirés par le racisme ou la xénophobie; ainsi, le Constituant soustrait à la compétence de la cour d'assises l'acte consistant à diffuser, dans un écrit imprimé ou numérique, des idées émises en vue d'attiser la haine ou la violence à l'égard d'un groupe de personnes en raison de leur prétendue race, de leur couleur de peau, de leur ascendance ou origine nationale ou ethnique, ou en vue de justifier la mise en place, à l'égard de ces personnes, d'une politique discriminatoire ou ségrégationniste.

COUR D'ASSISES - Généralités - Compétence matérielle - Délits de presse - Exception - Délits de presse inspiré par le racisme ou la xénophobie - Notion

- Art. 150 La Constitution coordonnée 1994

PRESSE - Délits de presse - Compétence de la cour d'assises - Exception - Délits de presse inspiré par le racisme ou la xénophobie - Notion

- Art. 150 La Constitution coordonnée 1994

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Cour d'assises - Compétence matérielle - Délits de presse - Exception - Délits de presse inspiré par le racisme ou la xénophobie - Notion

- Art. 150 La Constitution coordonnée 1994

P.24.1603.F

5 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.1](#)

AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 31, § 1, tweede lid, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties kan de minderjarige overtreder, bij verzoekschrift voor de jeugdrechtbank, beroep instellen tegen de beslissing om hem een administratieve geldboete op te leggen; indien de jeugdrechtbank krachtens artikel 31, § 1, zevende lid, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties in eerste en laatste aanleg uitspraak doet over het beroep, kan tegen haar eindvonnis cassatieberoep worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

BESCHADIGING - Vernieling - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete voor de jeugdrechtbank - Beslissing van de rechtbank gewezen in eerste en laatste aanleg - Beslissing waartegen cassatieberoep kan worden ingesteld (ja)

- Art. 418 Wetboek van Strafvordering
- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

JEUGDBESCHERMING - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete voor de jeugdrechtbank - Beslissing van de rechtbank gewezen in eerste en laatste aanleg - Beslissing waartegen cassatieberoep kan worden ingesteld (ja)

- Art. 418 Wetboek van Strafvordering
- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Allerlei - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete voor de jeugdrechtbank - Beslissing van de rechtbank gewezen in eerste en laatste aanleg - Beslissing waartegen cassatieberoep kan worden ingesteld (ja)

- Art. 418 Wetboek van Strafvordering
- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

GEMEENTE - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete voor de jeugdrechtbank - Beslissing van de rechtbank gewezen in eerste en laatste aanleg - Beslissing waartegen cassatieberoep kan worden ingesteld (ja)

- Art. 418 Wetboek van Strafvordering
- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

Conformément à l'article 31, § 1er, alinéa 2, de la loi du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales, le contrevenant mineur d'âge peut introduire un recours contre la décision de lui imposer une amende administrative par une requête auprès du tribunal de la jeunesse ; si aux termes de l'article 31, § 1er, alinéa 7, de la loi du 24 juin 2013, le tribunal de la jeunesse statue en premier et dernier ressort sur le recours, son jugement définitif est susceptible d'un pourvoi en cassation (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEGRADATION - DESTRUCTION - Amende administrative communale - Contrevenant mineur d'âge - Recours contre l'amende administrative devant le tribunal de la jeunesse - Décision du tribunal rendue en premier et dernier ressort - Décision susceptible d'un pourvoi en cassation (oui)

- Art. 418 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31, § 1er L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Amende administrative communale - Contrevenant mineur d'âge - Recours contre l'amende administrative devant le tribunal de la jeunesse - Décision du tribunal rendue en premier et dernier ressort - Décision susceptible d'un pourvoi en cassation (oui)

- Art. 418 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31, § 1er L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Divers - Amende administrative communale - Contrevenant mineur d'âge - Recours contre l'amende administrative devant le tribunal de la jeunesse - Décision du tribunal rendue en premier et dernier ressort - Décision susceptible d'un pourvoi en cassation (oui)

- Art. 418 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 31, § 1er L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales
- COMMUNE - Amende administrative communale - Contrevenant mineur d'âge - Recours contre l'amende administrative devant le tribunal de la jeunesse - Décision du tribunal rendue en premier et dernier ressort - Décision susceptible d'un pourvoi en cassation (oui)*

- Art. 418 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31, § 1er L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

Wanneer beroep wordt ingesteld tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar, kan laatstgenoemde of zijn afgevaardigde, met toepassing van artikel 31, § 2, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties, de gemeente vertegenwoordigen in het kader van de procedure voor de rechtbank; aangezien de sanctionerend ambtenaar niet optreedt qualitate qua voor de rechtbank maar slechts in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van de gemeente en voor zover hij niet werd veroordeeld tot de kosten jegens de minderjarige overtreder en zijn ouders, heeft hij niet de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis van de jeugdrechtbank (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENTE - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Sanctionerend ambtenaar die de gemeente vertegenwoordigt voor de jeugdrechtbank - Draagwijdte - Cassatieberoep van de sanctionerend ambtenaar tegen de beslissing van de rechtbank - Ontvankelijkheid

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

- Art. 31, § 2 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

BESCHADIGING - VERNIELING - Beroep tegen de administratieve geldboete - Sanctionerend ambtenaar die de gemeente vertegenwoordigt voor de jeugdrechtbank - Draagwijdte - Cassatieberoep van de sanctionerend ambtenaar tegen de beslissing van de rechtbank - Ontvankelijkheid - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

- Art. 31, § 2 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

JEUGDBESCHERMING - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Sanctionerend ambtenaar die de gemeente vertegenwoordigt voor de jeugdrechtbank - Draagwijdte - Cassatieberoep van de sanctionerend ambtenaar tegen de beslissing van de rechtbank - Ontvankelijkheid

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

- Art. 31, § 2 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Sanctionerend ambtenaar die de gemeente vertegenwoordigt voor de jeugdrechtbank - Draagwijdte - Cassatieberoep van de sanctionerend ambtenaar tegen de beslissing van de rechtbank - Ontvankelijkheid

Lorsqu'un recours est introduit contre la décision du fonctionnaire sanctionnateur, ce dernier ou son délégué peut, en application de l'article 31, § 2, de la loi du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales, représenter la commune dans le cadre de la procédure devant le tribunal ; dès lors que le fonctionnaire sanctionnateur n'intervient pas qualitate qua devant le tribunal mais en sa seule qualité de représentant de la commune et dans la mesure où il n'a pas été condamné aux frais envers le contrevenant mineur d'âge et ses parents, il est sans qualité pour se pourvoir contre le jugement du tribunal de la jeunesse (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMMUNE - Amende administrative communale - Contrevenant mineur d'âge - Recours contre l'amende administrative - Fonctionnaire sanctionnateur représentant la commune devant le tribunal de la jeunesse - Portée - Pourvoi du fonctionnaire sanctionnateur contre la décision du tribunal - Recevabilité

- Art. 416 Code d'Instruction criminelle

- Art. 31, § 2 L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

DEGRADATION - DESTRUCTION - Recours contre l'amende administrative - Fonctionnaire sanctionnateur représentant la commune devant le tribunal de la jeunesse - Portée - Pourvoi du fonctionnaire sanctionnateur contre la décision du tribunal - Recevabilité - Amende administrative communale - Contrevenant mineur d'âge

- Art. 416 Code d'Instruction criminelle

- Art. 31, § 2 L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Amende administrative communale - Contrevenant mineur d'âge - Recours contre l'amende administrative - Fonctionnaire sanctionnateur représentant la commune devant le tribunal de la jeunesse - Portée - Pourvoi du fonctionnaire sanctionnateur contre la décision du tribunal - Recevabilité

- Art. 416 Code d'Instruction criminelle

- Art. 31, § 2 L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Action publique - Ministère public et partie poursuivante - Amende administrative communale - Contrevenant mineur d'âge - Recours contre l'amende administrative - Fonctionnaire sanctionnateur représentant la commune devant le tribunal de la jeunesse - Portée - Pourvoi du fonctionnaire sanctionnateur contre la décision du tribunal - Recevabilité

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering
- Art. 31, § 2 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke
administratieve sancties

- Art. 416 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31, § 2 L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions
administratives communales

Wanneer de overtreder beroep heeft ingesteld tegen de beslissing om hem een administratieve geldboete op te leggen, verbiedt zijn buitenvervolginstelling en de daaruit voortvloeiende vernietiging van de geldboete die werd opgelegd op vervolging door de gemeenteverheid via haar sanctionerend ambtenaar, de rechtbank niet om die vervolgende partij te veroordelen tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

Lorsque le contrevenant a introduit un recours contre la décision de lui imposer une amende administrative, sa mise hors de cause et l'annulation, qui en résulte, de l'amende administrative infligée sur la poursuite de l'autorité communale par son fonctionnaire sanctionneur n'autorise pas le tribunal à condamner ladite partie poursuivante au paiement d'une indemnité de procédure (1). (1) Voir les concl. du MP.

BESCHADIGING - VERNIELING - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Overtreder buiten vervolging gesteld - Vernietiging van de administratieve geldboete - Veroordeling van de gemeente tot de rechtsplegingsvergoeding - (Geen) Wettigheid

DEGRADATION - DESTRUCTION - Amende administrative communale - Contrevenant mineur d'âge - Recours contre l'amende administrative - Contrevenant mis hors cause - Annulation de l'amende administrative - Condamnation de la commune à l'indemnité de procédure - Légalité (non)

- Artt. 162 en 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke
administratieve sancties

- Art. 162 et 162bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 31, § 1er L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions
administratives communales

GEMEENTE - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Overtreder buiten vervolging gesteld - Vernietiging van de administratieve geldboete - Veroordeling van de gemeente tot de rechtsplegingsvergoeding - (Geen) Wettigheid

COMMUNE - Amende administrative communale - Contrevenant mineur d'âge - Recours contre l'amende administrative - Contrevenant mis hors cause - Annulation de l'amende administrative - Condamnation de la commune à l'indemnité de procédure - Légalité (non)

- Artt. 162 en 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke
administratieve sancties

- Art. 162 et 162bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 31, § 1er L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions
administratives communales

JEUGDBESCHERMING - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Overtreder buiten vervolging gesteld - Vernietiging van de administratieve geldboete - Veroordeling van de gemeente tot de rechtsplegingsvergoeding - (Geen) Wettigheid

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Amende administrative communale - Contrevenant mineur d'âge - Recours contre l'amende administrative - Contrevenant mis hors cause - Annulation de l'amende administrative - Condamnation de la commune à l'indemnité de procédure - Légalité (non)

- Artt. 162 en 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke
administratieve sancties

- Art. 162 et 162bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 31, § 1er L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions
administratives communales

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Overtreder buiten vervolging gesteld - Vernietiging van de administratieve geldboete - Veroordeling van de gemeente tot de rechtsplegingsvergoeding - (Geen) Wettigheid

INDEMNITE DE PROCEDURE - Amende administrative communale - Contrevenant mineur d'âge - Recours contre l'amende administrative - Contrevenant mis hors cause - Annulation de l'amende administrative - Condamnation de la commune à l'indemnité de procédure - Légalité (non)

- Artt. 162 en 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke
administratieve sancties

- Art. 162 et 162bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 31, § 1er L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions
administratives communales

Artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme en xenofobie ingegeven daden bestraft degene die in een van de in artikel 444 van het Strafwetboek bedoelde omstandigheden aanzet tot haat of geweld jegens een persoon wegens een van de beschermde criteria, namelijk de nationaliteit, een vermeend ras, de huidskleur, de afkomst of de nationale of etnische oorsprong; de feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze, op grond van de concrete gegevens van de zaak, of een gedrag of uitspraken een aanzetting tot haat of geweld vormen in de zin van die bepaling, waarbij het Hof enkel nagaat of hij die beslissing wettig uit zijn vaststellingen heeft kunnen afleiden.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - *Misdrijf bedoeld in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 - Gedrag of uitspraken die een aanzetting tot rassenhaat of - geweld vormen - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter op grond van de concrete omstandigheden van de zaak - Toezicht door het Hof*

- Art. 20, 2° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden

RACISME - XENOFOBIE - Misdrijf bedoeld in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 - Gedrag of uitspraken die een aanzetting tot rassenhaat of - geweld vormen - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter op grond van de concrete omstandigheden van de zaak - Toezicht door het Hof

- Art. 20, 2° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden

Wanneer de rechter jegens de beklaagde het bestaan van de wil tot haat aan te zetten in aanmerking neemt en dit bijzonder opzet in verband brengt met het gewelddadig, boosaardig, openbaar en denigrerend karakter van de uitspraken van de beklaagde, verantwoordt hij naar recht het bestaan van het bijzonder opzet, vereist in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme en xenofobie ingegeven daden, dat gekenmerkt door de bijzondere wil tot haat of geweld aan te zetten (1). (1) Zie AGwH 11 maart 2009, arrest nr. 40/2009, § B.59.

RACISME - XENOFOBIE - Misdrijf bedoeld in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 - Moreel bestanddeel - Bijzonder opzet - Draagwijdte - Wil tot haat aan te zetten - Gewelddadig, boosaardig, openbaar en denigrerend karakter van de uitspraken - Gevolg

3/11/2025

L'article 20, 2°, de la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie punit celui qui, dans l'une des circonstances indiquées à l'article 444 du Code pénal, incite à la haine ou à la violence à l'égard d'une personne en raison de l'un des critères protégés, à savoir la nationalité, une prétendue race, la couleur de peau, l'ascendance ou l'origine nationale ou ethnique ; le juge du fond apprécie de manière souveraine, à la lumière des éléments concrets de la cause, si un comportement ou des paroles constituent une incitation à la haine ou à la violence au sens de cette disposition, la Cour se bornant à vérifier si, de ces constatations, il a pu légalement déduire cette décision.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - *Infraction visée à l'article 20, 2°, de la loi du 30 juillet 1981 - Comportement ou parole constituant une incitation à la haine ou à la violence raciale - Appréciation souveraine du juge du fond à la lumière des éléments concrets de la cause - Contrôle par la Cour*

- Art. 20, 2° L. du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie

RACISME - XENOPHOBIE - Infraction visée à l'article 20, 2°, de la loi du 30 juillet 1981 - Comportement ou parole constituant une incitation à la haine ou à la violence raciale - Appréciation souveraine du juge du fond à la lumière des éléments concrets de la cause - Contrôle par la Cour

- Art. 20, 2° L. du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie

Lorsqu'il retient dans le chef du prévenu l'existence d'une volonté d'inciter à la haine et associe ce dol spécial à la violence, à la méchanceté, à la publicité et au caractère dénigrant des propos que le prévenu a tenus, le juge justifie légalement l'existence du dol spécial exigé à l'article 20, 2°, de la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie, lequel se caractérise par une volonté particulière d'inciter à la haine ou à la violence (1). (1) Voir C. const., 11 mars 2009, arrêt n° 40/2009, § B.59.

RACISME - XENOPHOBIE - Infraction visée à l'article 20, 2°, de la loi du 30 juillet 1981 - Élément moral - Dol spécial - Portée - Volonté d'inciter à la haine - Violence, méchanceté, publicité et caractère dénigrant des propos - Conséquence

- Art. 20, 2° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Misdrijf bedoeld in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 - Bijzonder opzet - Draagwijdte - Wil tot haat aan te zetten - Gewelddadig, boosaardig, openbaar en denigrerend karakter van de uitspraken - Gevolg

- Art. 20, 2° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden

- Art. 20, 2° L. du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Élément moral - Infraction visée à l'article 20, 2°, de la loi du 30 juillet 1981 - Dol spécial - Portée - Volonté d'inciter à la haine - Violence, méchanceté, publicité et caractère dénigrant des propos - Conséquence

- Art. 20, 2° L. du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie

P.24.1628.F

26 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.5](#)

AC nr. ...

Artikel 774, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, dat de rechter verplicht de heropening van het debat te bevelen alvorens een vordering af te wijzen op grond van een exceptie die de partijen niet voor hem hadden opgeworpen, is niet van toepassing in strafzaken (1). (1) Cass. 15 september 2021, AR P.21.0446.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.3; Cass. 8 januari 2014, AR P.13.1380.F, AC 2014, nr. 11.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Heropening van het debat - Artikel 774, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek - (Geen) toepasselijkheid in strafzaken

- Art. 774, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Heropening van het debat - Artikel 774, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek - (Geen) toepasselijkheid in strafzaken

- Art. 774, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

L'article 774, alinéa 2, du Code judiciaire, qui oblige le juge à ordonner la réouverture des débats avant de rejeter une demande sur une exception que les parties n'avaient pas invoquée devant lui, n'est pas applicable en matière répressive (1). (1) Cass. 15 septembre 2021, RG P.21.0446.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.3 ; Cass. 8 janvier 2014, P.13.1380.F, Pas. 2014, n° 11.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Réouverture des débats - Code judiciaire, article 774, alinéa 2 - Applicabilité en matière répressive (non)

- Art. 774, al. 2 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Réouverture des débats - Code judiciaire, article 774, alinéa 2 - Applicabilité en matière répressive (non)

- Art. 774, al. 2 Code judiciaire

Het cassatieberoep van de eiser maakt bij het Hof enkel de wetsschendingen aanhangig die in zijn nadeel zijn begaan; de beslissing volgens welke het hoger beroep van de eiser ontvankelijk is, terwijl dat rechtsmiddel volgens laatstgenoemde als laattijdig moest worden beschouwd, is een dictum in het voordeel van de eiser (1). (1) Cass. 10 februari 1988, AC 1987-88, p. 752. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Coll. Répertoire pratique du droit belge, Brussel, Bruylant, 2015, p. 274, nr. 462.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Objectief belang - Schending die de eiser benadeelt - Begrip - Hoger beroep van de eiser ontvankelijk verklaard - Belang

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Objectief belang - Schending die de eiser

Le pourvoi du demandeur ne saisit la Cour que des violations de la loi commises à son préjudice; la décision selon laquelle l'appel du demandeur est recevable alors que, selon ce dernier, ce recours eût dû être jugé tardif, constitue un dispositif favorable au demandeur (1). (1) Cass. 10 février 1988, Pas., I, n° 357, p. 691; R. Declercq, Pourvoi en cassation en matière répressive, Coll. Répertoire pratique du droit belge, Bruxelles, Bruylant, 2015, p. 274, n° 462.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Intérêt objectif - Violation portant préjudice au demandeur - Notion - Appel du demandeur déclaré recevable - Intérêt

- Art. 416 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Défaut d'intérêt. défaut d'objet - Intérêt objectif - Violation portant préjudice au

benadeelt - Begrip - Hoger beroep van de eiser ontvankelijk verklaard

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

demandeur - Notion - Appel du demandeur déclaré recevable

- Art. 416 Code d'Instruction criminelle

Het belang van een middel wordt objectief, afhankelijk van de mogelijkheid tot vernietiging beoordeeld en niet op grond van de slaagkansen van de bij de rechter op verwijzing in te stellen vordering; het wordt evenmin beoordeeld in functie van de beslissing die een andere rechter zou kunnen wijzen en waarvoor, volgens de eiser tot cassatie, een andere procedure aanhangig is waarvan de uitkomst zou kunnen worden beïnvloed door de beslissing van de appelrechter op verwijzing (1). (1) Cass. 28 januari 2021, AR C.20.0303.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.5; Cass. 30 september 2009, P.08.1102.F, AC 2009, nr. 535, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.; R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Coll. Répertoire pratique du droit belge, Brussel, Bruylant, 2015, p. 441, nr. 749, en p. 442, nr. 750.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Objectief belang - Schending die de eiser benadeelt - (Geen) belang in functie van een toekomstige beslissing - Begrip

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

L'intérêt d'un moyen s'apprécie objectivement en fonction de la possibilité d'une cassation, et non d'après les mérites de la demande à soumettre au juge de renvoi; il ne s'apprécie pas davantage en fonction de la décision que pourrait prendre un autre juge, devant lequel, selon le demandeur en cassation, une autre procédure est pendante et dont l'issue serait susceptible d'être influencée par la décision du juge d'appel de renvoi (1). (1) Cass. 28 janvier 2021, RG C.20.0303.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.5 ; Cass. 30 septembre 2009, P.08.1102.F, Pas. 2009, n° 535, avec concl. de Th. WERQUIN, avocat général ; R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Coll. Répertoire pratique du droit belge, Bruxelles, Bruylant, 2015, p. 441, n° 749, et p. 442, n° 750.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Intérêt objectif - Violation portant préjudice au demandeur - Intérêt en fonction d'une décision future (non) - Notion

- Art. 416 Code d'Instruction criminelle

P.24.1648.F

5 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.7](#)

AC nr. ...

De wet laat de beoordeling van de omstandigheden die door de verzetdoende partij wordt aangevoerd als wettige reden van verschoning in de zin van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering, over aan de onaantastbare beoordeling van de feitenrechter; het Hof van Cassatie kan enkel nagaan of de rechter, uit zijn vaststellingen, geen gevolgen heeft afgeleid die daarmee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

VERZET - Strafzaken - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof - Draagwijdte

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Beoordeling

3/11/2025

C'est au pouvoir souverain du juge du fond que la loi confie l'appréciation des circonstances invoquées par l'opposant à titre d'excuse légitime au sens de l'article 187, § 6, 1°, du Code d'instruction criminelle; tout au plus appartient-il à la Cour de vérifier si le juge n'a pas déduit, de ses constatations, des conséquences sans lien avec elles ou qui ne seraient susceptibles, sur leur fondement, d'aucune justification (1). (1) Voir les concl. du MP.

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition non avenue - Article 187, § 6, 1°, Code d'instruction criminelle - Excuse légitime - Appréciation souveraine du juge du fond - Contrôle par la Cour - Portée

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Opposition non avenue - Article 187, § 6, 1°, Code d'instruction criminelle - Excuse légitime - Appréciation du juge du fond -

P. 167/243

door de feitenrechter - Toetsing door het Hof - Draagwijdte - Strafzaken

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

De wettige reden van verschoning, bedoeld in artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering, geldt voor de gevallen waarin de opzettelijke afwezigheid van de verzetdoende partij, terwijl hij kennis had van de dagvaarding, niet kan worden uitgelegd als een afstand van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen; wat betreft de criteria op grond waarvan kan worden beoordeeld of de bij verstek veroordeelde al dan niet opzettelijk afstand heeft gedaan van zijn recht om zich te verdedigen, maakt de wet geen onderscheid tussen het geval waarin het verstek zich in eerste aanleg en dat waarin het zich in hoger beroep heeft voorgedaan (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzet tegen een verstekvonnis - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Begrip - Beoordeling in hoger beroep

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 208 Wetboek van Strafvordering

VERZET - Strafzaken - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Begrip - Beoordeling in hoger beroep

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 208 Wetboek van Strafvordering

De omstandigheid dat de afwezigheid van de verzetdoende partij het gevolg is van zijn eigen nalatigheid, sluit op zich het bestaan van een wettige reden van verschoning in de zin van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering niet uit; indien dit zich echter zo vaak herhaalt dat het aan nonchalance grenst, kan de nalatigheid niets anders dan de uitdrukking zijn van een totale onverschilligheid voor de lopende procedure, die niet verenigbaar is met het afdoend bewijs van de wens om eraan deel te nemen (1). (1) Zie concl. OM.

VERZET - Strafzaken - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Begrip - Afstand van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen - Herhaaldelijke nalatigheden van de verzetdoende partij - Gevolg

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Contrôle par la Cour - Portée - Matière répressive

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

L'excuse légitime visée par l'article 187, § 6, 1°, du Code d'instruction criminelle couvre les cas où l'absence délibérée de l'opposant, alors qu'il connaît la citation, ne peut pas être interprétée comme valant renonciation à son droit de comparaître et de se défendre; quant aux critères permettant d'apprécier si le condamné par défaut avait, ou non, renoncé sciemment à se défendre, la loi ne fait pas de distinction selon que le défaut est intervenu en première instance ou en degré d'appel (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Opposition à un arrêt rendu par défaut - Opposition non avenue - Article 187, § 6, 1°, Code d'instruction criminelle - Excuse légitime - Notion - Appréciation en degré d'appel

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

- Art. 208 Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition non avenue - Code d'instruction criminelle, article 187, § 6, 1° - Excuse légitime - Notion - Appréciation en degré d'appel

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

- Art. 208 Code d'Instruction criminelle

La seule circonstance que l'absence de l'opposant résulte de sa propre négligence n'exclut pas l'existence d'une excuse légitime au sens de l'article 187, § 6, 1°, du Code d'instruction criminelle; toutefois, lorsqu'elle se répète au point de confiner à la désinvolture, la négligence peut n'être que l'expression d'un désintérêt complet pour la procédure en cours, incompatible avec la démonstration suffisante d'un souhait d'y prendre part (1). (1) Voir les concl. du MP.

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition non avenue - Article 187, § 6, 1°, Code d'instruction criminelle - Excuse légitime - Notion - Renonciation à son droit de comparaître et de se défendre - Négligences répétées de l'opposant - Conséquence

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

Hij die een wrakingsvordering instelt, moet hoedanigheid hebben en het staat aan de wrakingsrechter, zijnde de rechter die moet beslissen over de wrakingsvordering, te oordelen of de partij die de wrakingsvordering instelt daartoe de noodzakelijke hoedanigheid heeft; indien het wrakingsverzoek betrekking heeft op een onderzoeksrechter kan de wrakingsrechter uit het loutere feit dat die onderzoeksrechter in het kader van een verzoek tot inzage van het strafdossier en tot het verkrijgen van een afschrift ervan als bedoeld door de artikelen 21bis en 61ter Wetboek van Strafvordering heeft geoordeeld dat die verzoeker, tevens verzoeker tot wraking, geen in verdenking gestelde of geen persoon tegen wie de strafvordering is ingesteld in het gerechtelijk onderzoek of geen verdachte is en die verzoeker geen rechtsmiddel heeft aangewend tegen die afwijzende beslissing, niet afleiden dat die verzoeker geen hoedanigheid heeft om een wrakingsvordering in te stellen, aangezien de door de onderzoeksrechter gemaakte beoordeling beperkt is tot het tot hem gerichte verzoek tot inzage en kopiename.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Wraking gericht tegen een onderzoeksrechter - Weigering om zich te onthouden - Beoordeling door de wrakingsrechter - Hoedanigheid van de verzoeker tot wraking - Verzoek tot inzage en kopiename van het dossier gericht aan de onderzoeksrechter - Afwijzing door de onderzoeksrechter - Afwijzing gebaseerd op de overweging dat de verzoeker geen in verdenking gestelde, verdachte of persoon tegen wie de strafvordering werd ingesteld is - Afwezigheid van rechtsmiddel tegen de afwijzende beslissing - Invloed op de hoedanigheid van die verzoeker om een wrakingsvordering in te stellen - Draagwijde - Gevolg

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 61ter Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSRECHTER - Wraking gericht tegen een onderzoeksrechter - Weigering om zich te onthouden - Beoordeling door de wrakingsrechter - Hoedanigheid van de verzoeker tot wraking - Verzoek tot inzage en kopiename van het dossier gericht aan de onderzoeksrechter - Afwijzing door de onderzoeksrechter - Afwijzing gebaseerd op de overweging dat de verzoeker geen in verdenking gestelde, verdachte of persoon tegen wie de strafvordering werd ingesteld is - Afwezigheid van rechtsmiddel tegen de afwijzende beslissing - Invloed op de hoedanigheid van die verzoeker om een

Quiconque forme une demande en récusation doit présenter la qualité requise à cet effet, et il appartient au juge de la récusation, à savoir le juge appelé à statuer sur la demande en récusation, d'apprécier si la partie à l'origine de ladite demande présente cette qualité; si la demande en récusation concerne un juge d'instruction, le juge de la récusation ne peut pas déduire du simple fait que ce juge d'instruction a considéré, dans le cadre d'une demande tendant à la consultation et à la copie du dossier répressif, telle que visée aux articles 21bis et 61ter du Code d'instruction criminelle, que ce demandeur, qui est également la personne sollicitant la récusation, n'est ni l'inculpé, ni la personne à l'égard de laquelle l'action publique est engagée dans le cadre de l'instruction, ni la personne soupçonnée et que ce demandeur n'a exercé aucun recours contre cette décision de rejet, que ce demandeur n'a pas la qualité requise pour former une demande en récusation, dès lors que l'appréciation du juge d'instruction se limite à la demande de consultation et de copie qui lui a été adressée.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Généralités - Récusation dirigée contre un juge d'instruction - Refus de s'abstenir - Appréciation par le juge de la récusation - Qualité de demandeur en récusation - Demande adressée au juge d'instruction en vue de la consultation et de la copie du dossier - Rejet par le juge d'instruction - Rejet basé sur la considération que le demandeur n'est ni inculpé, ni suspect, ni une personne à l'égard de laquelle l'action publique est engagée - Absence de voie de recours contre la décision de rejet - Incidence sur la qualité que présente ce demandeur pour former une demande en récusation - Portée - Conséquence

- Art. 828 Code judiciaire
- Art. 61ter Code d'Instruction criminelle

JUGE D'INSTRUCTION - Récusation dirigée contre un juge d'instruction - Refus de s'abstenir - Appréciation par le juge de la récusation - Qualité de demandeur en récusation - Demande adressée au juge d'instruction en vue de la consultation et de la copie du dossier - Rejet par le juge d'instruction - Rejet basé sur la considération que le demandeur n'est ni inculpé, ni suspect, ni une personne à l'égard de laquelle l'action publique est engagée - Absence de voie de recours contre la décision de rejet - Incidence sur la qualité que présente ce demandeur pour former une demande en récusation - Portée - Conséquence

wrakingsvordering in te stellen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 61ter Wetboek van Strafvordering

WRAKING - Strafzaken - Wraking gericht tegen een onderzoeksrechter - Weigering om zich te onthouden - Beoordeling door de wrakingsrechter - Hoedanigheid van de verzoeker tot wraking - Verzoek tot inzage en kopie van het dossier gericht aan de onderzoeksrechter - Afwijzing door de onderzoeksrechter - Afwijzing gebaseerd op de overweging dat de verzoeker geen in verdenking gestelde, verdachte of persoon tegen wie de strafvordering werd ingesteld is - Afwezigheid van rechtsmiddel tegen de afwijzende beslissing - Invloed op de hoedanigheid van die verzoeker om een wrakingsvordering in te stellen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 21bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 61ter Wetboek van Strafvordering

- Art. 828 Code judiciaire

- Art. 61ter Code d'Instruction criminelle

RECUSATION - Matière répressive - Récusation dirigée contre un juge d'instruction - Refus de s'abstenir - Appréciation par le juge de la récusation - Qualité de demandeur en récusation - Demande adressée au juge d'instruction en vue de la consultation et de la copie du dossier - Rejet par le juge d'instruction - Rejet basé sur la considération que le demandeur n'est ni inculqué, ni suspect, ni une personne à l'égard de laquelle l'action publique est engagée - Absence de voie de recours contre la décision de rejet - Incidence sur la qualité que présente ce demandeur pour former une demande en récusation - Portée - Conséquence

- Art. 828 Code judiciaire

- Art. 21bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 61ter Code d'Instruction criminelle

P.24.1675.N

7 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.9](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 203, § 1, en 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en hun wetsgeschiedenis volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en vervolgens binnen de door die verklaring bepaalde grenzen verder door de in het grievenformulier opgegeven grieven, zodat indien in de verklaring van hoger beroep wordt aangegeven dat het hoger beroep is beperkt tot de in het grievenformulier vermelde grieven, de saisine van het appelgerecht beperkt is tot de in het grievenformulier vermelde beslissingsonderdelen, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidelijk zijn verbonden; de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid bepaald in artikel 42 Wegverkeerswet vereist een bewezenverklaring van een overtreding van de politie over het wegverkeer of van een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader zodat uit de voormelde bepalingen volgt dat indien een appelland in zijn verklaring van hoger beroep verwijst naar de in het grievenformulier vermelde grieven en hij in dat grievenformulier als grief het beslissingsonderdeel aanwijst betreffende de schuldigverklaring van de appelland aan een of meerdere overtredingen van de politie over het wegverkeer of aan een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader en daarvan de hervorming door het appelgerecht vraagt, het daarvan niet te onderscheiden beslissingsonderdeel waarbij bij toepassing van artikel 42 Wegverkeerswet een vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid wordt uitgesproken, noodzakelijk ook tot de saisine van het appelgerecht behoort, waarbij de omstandigheid dat de appelland in zijn grievenformulier uitdrukkelijk aangeeft dat zijn hoger beroep niet is gericht tegen het beslissingsonderdeel betreffende die vervallenverklaring en daarover dus formeel geen grief aanvoert, niet toelaat anders te oordelen en het t appelgerecht een dergelijke beperking in de verklaring van hoger beroep en in het grievenformulier buiten beschouwing moet laten.

Il résulte des articles 203, § 1er, et 204, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle et de leur genèse que la saisine de la juridiction d'appel est déterminée en premier lieu par la déclaration d'appel et, ensuite, dans les limites définies par cette déclaration, par les griefs élevés dans le formulaire de griefs, de sorte que si la déclaration d'appel indique que le recours se limite aux griefs mentionnés dans le formulaire de griefs, la saisine de la juridiction d'appel se limite aux éléments de décision mentionnés dans ce formulaire ainsi qu'aux éléments de décision indissociables de ceux-ci ; la déchéance du droit de conduire pour incapacité physique ou psychique, prévue à l'article 42 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, requiert que soit établi une infraction à la police de la circulation routière ou un accident de roulage imputable au fait personnel de son auteur, de sorte qu'il résulte des dispositions précitées que, si un appellant fait référence, dans sa déclaration d'appel, aux griefs élevés dans le formulaire de griefs et qu'il mentionne comme grief dans ledit formulaire l'élément de décision relatif à la culpabilité de l'appellant du chef d'une ou plusieurs infractions à la police de la circulation routière ou d'un accident de roulage imputable au fait personnel de son auteur et en demande la réformation par la juridiction d'appel, l'élément de décision qui ne peut en être dissocié et qui, en application de l'article 42 de la loi du 16 mars 1968, prononce une déchéance pour incapacité physique ou psychique relève nécessairement aussi de la saisine de la juridiction d'appel, étant entendu que la circonstance que l'appellant indique expressément dans son formulaire de griefs que son recours n'est pas dirigé contre l'élément de décision relatif à cette déchéance et n'élève donc aucun grief formel à ce sujet, ne permet pas de statuer autrement, la juridiction d'appel étant dès lors tenue de faire abstraction de pareille limitation dans la déclaration d'appel et dans le formulaire de griefs.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Principaal beroep. Vorm. Termijn - Grievenformulier - Saisine van het appelgerecht - Beslissingsonderdelen vermeld in het grievenformulier - Beslissingsonderdelen onafscheidelijk verbonden met die vermeld in het grievenformulier - Artikel 42 Wegverkeerswet - Vervallenverklaring van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Vereiste van een bewezenverklaring aan een overtreding van de politie over het wegverkeer of aan een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Saisine van het appelgerecht - Beslissingsonderdelen vermeld in het grievenformulier - Beslissingsonderdelen onafscheidelijk verbonden met die vermeld in het grievenformulier - Artikel 42 Wegverkeerswet - Vervallenverklaring van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Vereiste van een bewezenverklaring aan een overtreding van de politie over het wegverkeer of aan een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 42 - Hoger beroep - Grievenformulier - Saisine van het appelgerecht - Beslissingsonderdelen vermeld in het grievenformulier - Beslissingsonderdelen onafscheidelijk verbonden met die vermeld in het grievenformulier - Vervallenverklaring van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Vereiste van een bewezenverklaring aan een overtreding van de politie over het wegverkeer of aan een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader - Draagwijdte - Gevolg
- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel principal. Forme. Délai - Formulaire de griefs - Saisine de la juridiction d'appel - Éléments de décision mentionnés dans le formulaire de griefs - Éléments de décision indissociables de ceux mentionnés dans le formulaire de griefs - Loi sur la circulation routière, article 42 - Déchéance du droit de conduire pour incapacité physique ou psychique - Condition imposant que soit déclaré établi une infraction à la police de la circulation routière ou un accident de roulage imputable au fait personnel de son auteur - Portée - Conséquence

- Art. 203, § 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 204, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Saisine de la juridiction d'appel - Éléments de décision mentionnés dans le formulaire de griefs - Éléments de décision indissociables de ceux mentionnés dans le formulaire de griefs - Loi sur la circulation routière, article 42 - Déchéance du droit de conduire pour incapacité physique ou psychique - Condition imposant que soit déclaré établi une infraction à la police de la circulation routière ou un accident de roulage imputable au fait personnel de son auteur - Portée - Conséquence

- Art. 203, § 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 204, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 42 - Appel - Formulaire de griefs - Saisine de la juridiction d'appel - Éléments de décision mentionnés dans le formulaire de griefs - Éléments de décision indissociables de ceux mentionnés dans le formulaire de griefs - Déchéance du droit de conduire pour incapacité physique ou psychique - Condition imposant que soit déclaré établi une infraction à la police de la circulation routière ou un accident de roulage imputable au fait personnel de son auteur - Portée - Conséquence

- Art. 203, § 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 204, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

Wanneer in het kader van een verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter die weigert zich van de zaak te onthouden de wrakingsrechter een verzoek tot uitstel van behandeling van de zaak teneinde inzage te kunnen nemen van het dossier en aldus kennis te kunnen nemen van de verklaring die de rechter bij toepassing van artikel 836 Gerechtelijk Wetboek heeft afgelegd en van de schriftelijke conclusie van het openbaar ministerie afwijst en overgaat tot de behandeling van de zaak zonder opgave van redenen voor deze beslissing, schendt die handelswijze het recht van verdediging van de verzoeker en tast ze de wettigheid van de beslissing aan.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Wraking - Verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter - Weigering zich van de zaak te onthouden - Beoordeling door de wrakingsrechter - Verzoek tot uitstel om inzage te nemen van het dossier en van de verklaring van de onderzoeksrechter - Afwijzing van het verzoek - Behandeling van de zaak - Geen motivering voor die beslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Strafzaken - Verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter - Weigering zich van de zaak te onthouden - Beoordeling door de wrakingsrechter - Verzoek tot uitstel om inzage te nemen van het dossier en van de verklaring van de onderzoeksrechter - Afwijzing van het verzoek - Behandeling van de zaak - Geen motivering voor die beslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek

Lorsque, dans le cadre d'une demande tendant à la récusation d'un juge d'instruction qui refuse de s'abstenir, le juge de la récusation rejette une demande de remise visant à pouvoir consulter le dossier et ainsi prendre connaissance de la déclaration faite par le juge en application de l'article 836 du Code judiciaire ainsi que des conclusions écrites du ministère public, et procède à l'examen de la cause sans motiver cette décision, il y a lieu de considérer que cette manière de procéder viole les droits de défense du demandeur et affecte la légalité de la décision.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Récusation - Demande de récusation d'un juge d'instruction - Refus de s'abstenir - Appréciation par le juge de la récusation - Demande de remise en vue de consulter le dossier et la déclaration du juge d'instruction - Rejet de la demande - Examen de la cause - Absence de motivation pour cette décision - Portée - Conséquence

- Art. 836 Code judiciaire

RECUSATION - Matière répressive - Demande de récusation d'un juge d'instruction - Refus de s'abstenir - Appréciation par le juge de la récusation - Demande de remise en vue de consulter le dossier et la déclaration du juge d'instruction - Rejet de la demande - Examen de la cause - Absence de motivation pour cette décision - Portée - Conséquence

- Art. 836 Code judiciaire

De wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I, die op 28 april 2024 in werking is getreden, heeft de regeling van de verjaring van de strafvordering gewijzigd; de nieuwe regeling is van toepassing op alle vorderingen die volgens de oude wet nog niet waren verjaard op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet; de eenjarige verjaringstermijn van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiwet kon volgens artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing tot de opheffing ervan door artikel 60 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I op 28 april 2024, worden gestuit; door de opheffing van die bepaling kan die verjaringstermijn niet langer worden gestuit (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

STRAFVORDERING - Veroordeling met probatieuitsstel of uitstel van de veroordeling met probatieopschorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Opheffing van de stuiting van de verjaring door de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 - Onmiddellijke toepassing van de nieuwe regel - Gevolg

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Veroordeling met probatieuitsstel of uitstel van de veroordeling met probatieopschorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Opheffing van de stuiting van de verjaring door de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 - Onmiddellijke toepassing van de nieuwe regel - Gevolg

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatiopschorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Opheffing van de stuiting van de verjaring door de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 - Onmiddellijke toepassing van de nieuwe regel - Gevolg

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

La loi du 9 avril 2024 « droit de la procédure pénale I », qui est entrée en vigueur le 28 avril 2024, a modifié les règles de prescription de l'action publique ; les nouvelles règles s'appliquent à toutes les actions qui, au moment de l'entrée en vigueur de la nouvelle loi, n'étaient pas encore prescrites en vertu de l'ancienne loi ; selon l'article 22 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, dans sa version applicable jusqu'à son abrogation le 28 avril 2024 par l'article 60 de la loi du 9 avril 2024, le délai de prescription d'un an visé à l'article 14, § 3, seconde phrase, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation pouvait être interrompu ; eu égard à l'abrogation de cette disposition, ledit délai ne peut plus être interrompu (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACTION PUBLIQUE - Condamnation avec sursis probatoire à l'exécution de la peine ou suspension probatoire du prononcé de la condamnation - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Action formée avant le 28 avril 2024 - Suppression de l'interruption de la prescription par la loi du 9 avril 2024 - Application immédiate de la nouvelle règle - Conséquence

- Art. 22 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Interruption - Condamnation avec sursis probatoire à l'exécution de la peine ou suspension probatoire du prononcé de la condamnation - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Action formée avant le 28 avril 2024 - Suppression de l'interruption de la prescription par la loi du 9 avril 2024 - Application immédiate de la nouvelle règle - Conséquence

- Art. 22 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension probatoire - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Action formée avant le 28 avril 2024 - Suppression de l'interruption de la prescription par la loi du 9 avril 2024 - Application immédiate de la nouvelle règle - Conséquence

- Art. 22 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Uit de met de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I ingevoerde regeling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever het onderscheid heeft willen behouden tussen de in artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde nieuwe gemeenrechtelijke regeling van de verjaring van de strafvordering, die stelt dat de verjaringstermijn van de strafvordering niet meer loopt vanaf de dag van de aanhangigmaking van de strafvordering voor de politierechtbank, de correctionele rechtbank, het hof van assisen of het hof van beroep zetelend in eerste en laatste aanleg, en de bijzondere verjaringsregeling van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiwet betreffende de herroepingsvordering; het is uitgesloten dat de wetgever zou hebben gewild dat het feit van aanhangigmaking van de vordering zowel de verjaring van de herroepingsvordering zou doen ingaan als het verloop van die verjaring zou schorsen (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 23 en 25 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

Il résulte des règles instaurées par la loi du 9 avril 2024 « droit de la procédure pénale I » et de leur genèse que le législateur a souhaité maintenir la distinction entre, d'une part, les nouvelles règles de droit commun de la prescription de l'action publique, prévues à l'article 23 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, qui dispose que le délai de prescription de l'action publique cesse de courir à dater du jour où le tribunal de police, le tribunal correctionnel, la cour d'assises ou la cour d'appel siégeant en premier et dernier ressort, sont saisis de l'action publique, et, d'autre part, les règles de prescription particulières relatives à l'action en révocation prévues à l'article 14, § 3, seconde phrase, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation ; il est exclu que l'intention du législateur ait été que la saisine de l'action publique entraîne à la fois la prise de cours et la suspension du délai de prescription de l'action en révocation (1). (1) Voir les concl. du MP.

STRAFVORDERING - Veroordeling met probatieuitstel of uitstel van de veroordeling met probatieopschorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Nieuwe regel dat de verjaring niet meer loopt vanaf de aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gevolg

- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Veroordeling met probatieuitstel of uitstel van de veroordeling met probatieopschorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Nieuwe regel dat de verjaring niet meer loopt vanaf de aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gevolg

- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

3/11/2025

ACTION PUBLIQUE - Condamnation avec sursis probatoire à l'exécution de la peine ou suspension probatoire du prononcé de la condamnation - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Action formée avant le 28 avril 2024 - Nouvelle règle disposant que la prescription cesse de courir à la saisine de la juridiction de jugement - Conséquence

- Art. 23 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 25 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Condamnation avec sursis probatoire à l'exécution de la peine ou suspension probatoire du prononcé de la condamnation - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Action formée avant le 28 avril 2024 - Nouvelle règle disposant que la prescription cesse de courir à la saisine de la juridiction de jugement - Conséquence

- Art. 23 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 25 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P. 175/243

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieopshorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Nieuwe regel dat de verjaring niet meer loopt vanaf de aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gevolg

- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension probatoire - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Action formée avant le 28 avril 2024 - Nouvelle règle disposant que la prescription cesse de courir à la saisine de la juridiction de jugement - Conséquence

- Art. 23 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 25 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Volgens artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiwewet verjaart de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht; de vordering tot herroeping van het probatie-uitstel heeft betrekking op de uitvoering van de straf en is dan ook een vordering die behoort tot de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

STRAFVORDERING - Vonnisgerechten - Veroordeling met probatieuitstel of uitstel van de veroordeling met probatieopshorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Verband met de strafvordering

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Vonnisgerechten - Veroordeling met probatieuitstel of uitstel van de veroordeling met probatieopshorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Verband met de strafvordering

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieuitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Verband met de strafvordering

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Selon l'article 14, § 3, seconde phrase, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, l'action en révocation pour inobservation des conditions imposées est prescrite après une année révolue à compter du jour où la juridiction compétente en a été saisie ; l'action en révocation d'un sursis probatoire porte sur l'exécution de la peine et relève donc de l'action publique (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACTION PUBLIQUE - Juridictions de jugement - Condamnation avec sursis probatoire à l'exécution de la peine ou suspension probatoire du prononcé de la condamnation - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Lien avec l'action publique

- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Juridictions de jugement - Condamnation avec sursis probatoire à l'exécution de la peine ou suspension probatoire du prononcé de la condamnation - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Lien avec l'action publique

- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Action en révocation pour inobservation des conditions imposées - Délai de prescription d'un an - Lien avec l'action publique

- Art. 14, § 3, deuxième phrase L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

De onafhankelijkheid van het openbaar ministerie, vastgelegd in artikel 151 Grondwet, komt vooreerst tot uiting ten aanzien van de hoven en rechtbanken, die het openbaar ministerie geen uitdrukkelijke of impliciete bevelen mogen geven en zijn optreden evenmin mogen berispen, omdat ze zich aldus op onrechtmatige wijze zouden mengen in de opdracht van het openbaar ministerie; de magistraat van het openbaar ministerie, eisende partij in de strafvordering die hij voor de strafgerechten instelt, is de hoofdpartij in het strafproces en hoewel hij zich in die hoedanigheid objectief dient te gedragen, is hij niet gehouden tot een strikte onpartijdigheidsplicht; hieruit volgt dat de rechter zich niet in de bevoegdheden van het openbaar ministerie mag mengen en niet bevoegd is om de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie op de rechtszitting te wraken of uit te sluiten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 151 - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen - Opdracht van het openbaar ministerie - Objectiviteitsplicht maar geen onpartijdigheidsplicht - Gevolg - Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 151 - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen - Opdracht van het openbaar ministerie - Objectiviteitsplicht maar geen onpartijdigheidsplicht - Gevolg - Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

OPENBAAR MINISTERIE - Statuut - Opdracht - Objectiviteitsplicht maar geen onpartijdigheidsplicht - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen - Gevolg - Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

OPENBAAR MINISTERIE - Statuut - Opdracht - Objectiviteitsplicht maar geen onpartijdigheidsplicht - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen - Gevolg -

L'indépendance du ministère public consacrée par l'article 151 de la Constitution se manifeste d'abord à l'égard des cours et tribunaux qui n'ont pas le pouvoir d'adresser des injonctions explicites ou implicites au ministère public ni de censurer son action, à peine de s'immiscer de manière illicite dans la mission du ministère public; demandeur à l'action publique qu'il exerce devant les juridictions pénales, le magistrat du ministère public est partie principale au procès pénal et, à ce titre, s'il doit faire preuve d'objectivité, il n'est pas tenu à un strict devoir d'impartialité; il en résulte que le juge n'a pas à s'immiscer dans les attributions du ministère public et qu'il est sans pouvoir pour récuser ou disqualifier le représentant du ministère public à l'audience (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 151 - Indépendance du ministère public - Portée - Interdiction pour le juge de s'immiscer de manière illicite dans la mission du ministère public - Mission du ministère public - Devoir d'objectivité et non d'impartialité - Conséquence - Irrécusabilité du ministère public

- Art. 151 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 151 - Indépendance du ministère public - Portée - Interdiction pour le juge de s'immiscer de manière illicite dans la mission du ministère public - Mission du ministère public - Devoir d'objectivité et non d'impartialité - Conséquence - Irrécusabilité du ministère public

- Art. 151 La Constitution coordonnée 1994

MINISTÈRE PUBLIC - Statut - Mission - Devoir d'objectivité et non d'impartialité - Indépendance du ministère public - Portée - Interdiction pour le juge de s'immiscer de manière illicite dans la mission du ministère public - Conséquence - Irrécusabilité du ministère public

- Art. 151 La Constitution coordonnée 1994

MINISTÈRE PUBLIC - Statut - Mission - Devoir d'objectivité et non d'impartialité - Indépendance du ministère public - Portée - Interdiction pour le juge de s'immiscer de manière illicite dans la mission du ministère public - Conséquence - Irrécusabilité du ministère public

Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Gevolg - Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken - Band met het openbaar ministerie - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Gevolg - Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken - Band met het openbaar ministerie - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 151 La Constitution coordonnée 1994

TRIBUNAUDX - Matière répressive - Action publique - Conséquence - Irrécusabilité du ministère public - Relation avec le ministère public - Indépendance du ministère public - Portée - Interdiction pour le juge de s'immiscer de manière illicite dans la mission du ministère public

- Art. 151 La Constitution coordonnée 1994

TRIBUNAUDX - Matière répressive - Action publique - Conséquence - Irrécusabilité du ministère public - Relation avec le ministère public - Indépendance du ministère public - Portée - Interdiction pour le juge de s'immiscer de manière illicite dans la mission du ministère public

- Art. 151 La Constitution coordonnée 1994

P.24.1732.N

14 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.8](#)

AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet en artikel 28, § 1, 2°, Wet Strafvordering verplichten de strafuitvoeringsrechter bij de beoordeling van het bestaan van de door artikel 28, § 1, 2°, Wet Strafvordering bedoelde tegenaanwijzing niet te antwoorden op door een veroordeelde ingediende stukken of om naar die stukken te verwijzen.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Strafvorderingsrechter - Modaliteit van beperkte detentie - Tegenaanwijzingen - Manifest risico voor de fysieke integriteit van derden - Motiveringsplicht - Geen antwoord op ingediende stukken - Geen verwijzing naar ingediende stukken - Gevolg

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 28, § 1, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFUITVOERING - Strafvorderingsrechter - Modaliteit van beperkte detentie - Tegenaanwijzingen - Manifest risico voor de fysieke integriteit van derden - Motiveringsplicht - Geen antwoord op ingediende stukken - Geen verwijzing naar ingediende stukken - Gevolg

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 28, § 1, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Les articles 149 de la Constitution et 28, § 1er, 2°, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté n'imposent pas au juge de l'application des peines de répondre à des pièces produites par un condamné ou à y faire référence lorsqu'il apprécie l'existence de la contre-indication visée audit article 28, § 1er, 2°.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Application des peines - Juge de l'application des peines - Modalité de la détention limitée - Contre-indications - Risque manifeste pour l'intégrité physique de tiers - Obligation de motivation - Absence de réponse à des pièces produites - Absence de renvoi à des pièces produites - Conséquence

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 28, § 1er, 2° L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Juge de l'application des peines - Modalité de la détention limitée - Contre-indications - Risque manifeste pour l'intégrité physique de tiers - Obligation de motivation - Absence de réponse à des pièces produites - Absence de renvoi à des pièces produites - Conséquence

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 28, § 1er, 2° L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Artikel 149 Grondwet en artikel 28, § 1, 2°, Wet Strafvuivering verzetten zich niet ertegen dat de strafvuivingsrechter het voorhanden zijn van de door artikel 28, § 1, 2°, Wet Strafvuivering bedoelde tegenaanwijzing van het manifest risico voor de fysieke integriteit van derden enkel grondt op het strafrechtelijk verleden van de veroordeelde, dat concreet wordt toegelicht.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvuivering - Strafvuivingsrechter - Modaliteit van beperkte detentie - Tegenaanwijzingen - Manifest risico voor de fysieke integriteit van derden - Verwijzing naar het strafrechtelijk verleden van de veroordeelde - Voorwaarde

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 28, § 1, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuivingsmodaliteiten

STRAFVUITVOERING - Strafvuivingsrechter - Modaliteit van beperkte detentie - Tegenaanwijzingen - Manifest risico voor de fysieke integriteit van derden - Verwijzing naar het strafrechtelijk verleden van de veroordeelde - Voorwaarde

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 28, § 1, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuivingsmodaliteiten

Les articles 149 de la Constitution et 28, § 1er, 2°, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté ne s'opposent pas à ce que le juge de l'application des peines fonde l'existence de la contre-indication visée audit article 28, § 1er, 2°, à savoir le risque manifeste pour l'intégrité physique de tiers, sur les seuls antécédents judiciaires du condamné, qui sont précisés concrètement.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Application des peines - Juge de l'application des peines - Modalité de la détention limitée - Contre-indications - Risque manifeste pour l'intégrité physique de tiers - Référence aux antécédents judiciaires du condamné - Condition

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 28, § 1er, 2° L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Juge de l'application des peines - Modalité de la détention limitée - Contre-indications - Risque manifeste pour l'intégrité physique de tiers - Référence aux antécédents judiciaires du condamné - Condition

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 28, § 1er, 2° L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

De buitengewone verzettermijn gaat niet in indien de informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing niet regelmatig is; wat dat betreft vereist artikel 6.1 EVRM dat die informatie melding maakt van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen; geen enkele bepaling, en met name noch voormeld artikel 6.1 EVRM noch artikel 187 Wetboek van Strafvordering, verplichten de autoriteiten om aan de bij verstek veroordeelde de informatie over de rechtsmiddelen mee te delen in een andere taal dan die van de rechtspleging of van de plaats van betekening van het verval van het recht tot sturen, wanneer geen enkel gegeven hen in staat stelt te voorzien dat de betrokkene die taal niet verstaat (1). (1) Het OM heeft ook geconcludeerd tot verwerping. Zie concl. OM, waarin wordt onderzocht of het middel van schending van de Taalwet Gerechtzaken ambtshalve moet worden aangevoerd (quod non) en of het oude eerste en tweede lid van artikel 40 van die wet, vervangen door de wet van 25 mei 2018, opnieuw tot leven zijn gewekt ten gevolge van het arrest nr. 120/2019 van het Grondwettelijk Hof van 19 september 2019.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet - Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtzaken

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet - Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

Le délai extraordinaire d'opposition ne court pas si l'information quant à la signification de la décision rendue par défaut n'est pas régulière; à cet égard, l'article 6.1 de la Convention impose que cette information mentionne le droit de former opposition ainsi que le délai imparti pour l'exercer; mais aucune disposition, notamment les articles 6.1 précité de la Convention et 187 du Code d'instruction criminelle, n'impose aux autorités de communiquer au condamné par défaut l'information relative aux droits de recours dans une autre langue que celle de la procédure ou du lieu de la signification de la déchéance du droit de conduire, lorsqu'aucun élément ne leur permet de prévoir que l'intéressé ne comprend pas cette langue (1). (1) Le MP a lui aussi conclu au rejet. Voir ses conclusions, qui examinent s'il y a lieu de prendre d'office un moyen de la violation de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire (quod non) et si les alinéas 1er et 2 anciens de l'article 40 de cette loi, remplacés par la loi du 25 mai 2018, ont repris vie à la suite de l'arrêt n° 120/2019 rendu le 19 septembre 2019 par la Cour constitutionnelle.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Matière répressive - Décision rendue par défaut - Opposition - Délai extraordinaire - Point de départ - Information requise quant à la signification de la décision rendue par défaut - Mention du droit de former opposition et du délai imparti pour l'exercer - Langue dans laquelle l'information doit être fournie

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 187 Code d'Instruction criminelle

- Art. 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 38 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Matière répressive - Décision rendue par défaut - Opposition - Délai extraordinaire - Point de départ - Information requise quant à la signification de la décision rendue par défaut - Mention du droit de former opposition et du délai imparti pour l'exercer - Langue dans laquelle l'information doit être fournie

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 187 Code d'Instruction criminelle

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet - Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Betekening en tenuitvoerlegging - Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet - Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
VERZET - Strafzaken - Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet - Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Betekening van het verval van het recht tot sturen - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4

- Art. 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 38 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Décision rendue par défaut - Opposition - Délai extraordinaire - Point de départ - Information requise quant à la signification de la décision rendue par défaut - Mention du droit de former opposition et du délai imparti pour l'exercer - Langue dans laquelle l'information doit être fournie

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 187 Code d'Instruction criminelle

- Art. 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 38 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - Signification et exécution - Matière répressive - Décision rendue par défaut - Opposition - Délai extraordinaire - Point de départ - Information requise quant à la signification de la décision rendue par défaut - Mention du droit de former opposition et du délai imparti pour l'exercer - Langue dans laquelle l'information doit être fournie

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 187 Code d'Instruction criminelle

- Art. 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 38 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
OPPOSITION - Matière répressive - Délai extraordinaire - Point de départ - Information requise quant à la signification de la décision rendue par défaut - Mention du droit de former opposition et du délai imparti pour l'exercer - Langue dans laquelle l'information doit être fournie

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 187 Code d'Instruction criminelle

- Art. 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 38 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Décision rendue par défaut - Opposition - Délai extraordinaire - Point de départ - Information requise quant à la signification de la décision rendue par défaut - Signification de la déchéance du droit de conduire - Mention du droit de former opposition et du délai imparti pour l'exercer - Langue dans laquelle l'information doit être fournie

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4

november 1950, te Rome

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

novembre 1950

- Art. 187 Code d'Instruction criminelle
- Art. 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 38 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.24.1783.N

7 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.19](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 2, § 4, 3°, 5° en 6°, en 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging volgt niet dat het onderzoeksgerecht slechts de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel met het oog op strafuitvoering kan bevelen indien dit gerecht en de persoon om wiens overlevering wordt gevraagd de beschikking hebben over een afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen op grond waarvan het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd; het volstaat dat het uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel, desgevallend aangevuld met door de uitvaardigende staat bijkomend verstrekte informatie, de gegevens bevat die het onderzoeksgerecht moeten toelaten zich uit te spreken over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Europees aanhoudingsbevel gericht aan België - EAB met het oog op strafuitvoering - Tenuitvoerlegging door het onderzoeksgerecht - Voorwaarden - Afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen waarop het EAB is gesteund - Draagwijde - Gevolg

- Art. 2, § 4, 3°, 5° en 6° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Europees aanhoudingsbevel gericht aan België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - EAB met het oog op strafuitvoering - Tenuitvoerlegging door het onderzoeksgerecht - Voorwaarden - Afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen waarop het EAB is gesteund - Draagwijde - Gevolg

- Art. 2, § 4, 3°, 5° en 6° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Europees aanhoudingsbevel gericht aan België - Wet Europees

Il ne résulte pas des articles 2, § 4, 3°, 5° et 6°, et 4, 4°, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen et du principe général du droit relatif au respect des droits de la défense que la juridiction d'instruction et la personne dont la remise est sollicitée doivent disposer, pour que cette première puisse ordonner l'exécution d'un mandat européen émis en vue de l'exécution de la peine, d'une copie des décisions judiciaires de condamnation fondant la délivrance dudit mandat ; il suffit que le mandat d'arrêt européen émis, éventuellement complété par des informations fournies par l'État d'émission, contienne les éléments permettant à la juridiction d'instruction de statuer sur l'exécution du mandat européen.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Mandat d'arrêt européen adressé à la Belgique - Mandat d'arrêt européen émis en vue de l'exécution de la peine - Exécution par la juridiction d'instruction - Conditions - Copie des décisions judiciaires de condamnation fondant le mandat d'arrêt européen - Portée - Conséquence

- Art. 2, § 4, 3°, 5° et 6° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Mandat d'arrêt européen adressé à la Belgique - Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Mandat d'arrêt européen émis en vue de l'exécution de la peine - Exécution par la juridiction d'instruction - Conditions - Copie des décisions judiciaires de condamnation fondant le mandat d'arrêt européen - Portée - Conséquence

- Art. 2, § 4, 3°, 5° et 6° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Mandat d'arrêt européen adressé à la Belgique - Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Mandat d'arrêt européen émis en

*Aanhoudingsbevel - EAB met het oog op strafuitvoering -
Tenuitvoerlegging door het onderzoeksgerecht - Voorwaarden -
Afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen waarop
het EAB is gesteund - Draagwijdte - Gevolg*

- Art. 2, § 4, 3°, 5° en 6° Wet 19 december 2003 betreffende
het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees
anhoudingsbevel

*vue de l'exécution de la peine - Exécution par la juridiction
d'instruction - Conditions - Copie des décisions judiciaires de
condamnation fondant le mandat d'arrêt européen - Portée -
Conséquence*

- Art. 2, § 4, 3°, 5° et 6° L. du 19 décembre 2003 relative au
mandat d'arrêt européen

- Art. 4, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt
européen

P.24.1788.F

8 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.15](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 2bis, tweede lid, en 5 Uitleveringswet 1874 volgt dat de voorlopige aanhouding van de persoon tegen wie een uitleveringsverzoek is uitgevaardigd onmiddellijk kan worden bevolen, voor zover er een officieel bericht werd uitgevaardigd door de bevoegde buitenlandse autoriteit, het bestaan van onverwijlde spoed werd vastgesteld en het uitleveringsverzoek op het eerste gezicht rechtmatig lijkt (1); die bepalingen voeren een algemene uitleveringsvoorwaarde in die door de onderzoeksgerechten moet worden onderzocht (2), ook wanneer zij over een voorlopige opsluiting met het oog op uitlevering uitspraak moeten doen. (1) Zie Cass. 8 december 2021, AR P.21.1465.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.7, en verw. in voetnoot; zie M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH EN MONA GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. II, p. 2381: "Comme le mandat d'arrêt provisoire est une mesure immédiatement exécutoire, cette décision ne peut être ordonnée s'il apparaît prima facie que l'extradition devra être refusée". (2) Zie Cass. 24 juni 2009, AR P.09.0355.F, AC 2009, nr. 436.

Il résulte des articles 2bis, alinéa 2, et 5 de la loi du 15 mars 1874 que l'arrestation provisoire de la personne faisant l'objet d'une demande d'extradition peut immédiatement être décidée, pour autant qu'un avis officiel émane de l'autorité étrangère compétente, que l'urgence soit constatée et que la demande d'extradition apparaisse, de prime abord, régulière (1); ces dispositions instituent une condition générale de l'extradition, dont la vérification ressortit aux juridictions d'instruction (2), y compris lorsqu'elles sont appelées à statuer sur une détention provisoire en vue d'extradition. (1) Voir Cass. 8 décembre 2021, RG P.21.1465.F, Pas. 2021, n° 781, et réf. en note ; v. M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH et MONA GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10e éd., La Charte, 2025, t. II, p. 2381 : « Comme le mandat d'arrêt provisoire est une mesure immédiatement exécutoire, cette décision ne peut être ordonnée s'il apparaît prima facie que l'extradition devra être refusée ». (2) Voir Cass. 24 juin 2009, RG P.09.0355.F, Pas. 2009, n° 436.

*UITLEVERING - Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding -
Voorwaarden - Controle door de onderzoeksgerechten -
Draagwijdte*

- Art. 2bis, tweede lid Wet van 15 maart 1874 op de
uitleveringen

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

*ONDERZOEKSGERECHTEN - Passieve uitlevering - Voorlopige
anhouding - Voorwaarden - Controle door de
onderzoeksgerechten - Draagwijdte*

- Art. 2bis, tweede lid Wet van 15 maart 1874 op de
uitleveringen

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

*EXTRADITION - Extradition passive - Arrestation provisoire -
Conditions - Contrôle par les juridictions d'instruction - Portée*

- Art. 2bis, al. 2 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

- Art. 5 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

*JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Extradition passive - Arrestation
provisoire - Conditions - Contrôle par les juridictions d'instruction -
Portée*

- Art. 2bis, al. 2 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

- Art. 5 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

Het Hof verklaart de memorie ontvankelijk, ondanks de neerlegging ervan minder dan vijftien dagen vóór de rechtszitting, wanneer die termijn, gelet op het feit dat de rechtsdag met onverwijlde spoed werd vastgelegd, tot gevolg heeft dat de aan de eiser opgelegde vervaltermijn wordt teruggebracht naar een datum die vóór de neerlegging van zijn cassatieberoep valt (1). (Impliciete oplossing). (1) De in artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van vijftien dagen vóór de rechtszitting, die verstreek nog vóór de datum van neerlegging van het cassatieberoep dat was ingesteld tegen het arrest betreffende de voorlopige aanhouding van de persoon wiens uitlevering was gevraagd, kon in dit geval niet worden toegepast; het Hof heeft de memorie bijgevolg niet onontvankelijk verklaard, ook al werd het acht dagen na het verstrijken van de voormelde termijn neergelegd. Inzake uitlevering, net als inzake vasthouding van een vreemdeling op grond van de Vreemdelingenwet, zijn de termijnen van het Wetboek van Strafvordering van toepassing, maar "het cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling van een met het oog op uitlevering opgesloten persoon wordt door het Hof met onverwijlde spoed onderzocht" (Cass. 27 december 2017, AR P.17.1260.F, arrest niet gepubliceerd).

UITLEVERING - Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep ingesteld minder dan vijftien dagen vóór de rechtszitting van het Hof - Memorie neergelegd na het verstrijken van de in artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van vijftien dagen vóór de rechtszitting - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep ingesteld minder dan vijftien dagen vóór de rechtszitting van het Hof - Memorie neergelegd na het verstrijken van de in artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van vijftien dagen vóór de rechtszitting - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

3/11/2025

La Cour reçoit le mémoire nonobstant son dépôt moins de quinze jours avant l'audience, lorsque ce délai a pour effet, compte tenu de la fixation de la cause sous le bénéfice de l'urgence, de faire remonter l'échéance imposée au demandeur à une date antérieure à celle de son pourvoi (1). (Solution implicite). (1) En l'espèce, le délai de quinze jours avant l'audience prévu à l'article 429, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, expirant avant même la date du dépôt du pourvoi formé contre l'arrêt relatif à l'arrestation provisoire de la personne faisant l'objet d'une demande d'extradition, était inapplicable; la Cour n'a dès lors pas dit le mémoire irrecevable, bien qu'il eût été déposé huit jours après l'expiration dudit délai. En matière d'extradition, ce sont les délais du Code d'instruction criminelle qui s'appliquent mais « le pourvoi dirigé contre un arrêt statuant sur une demande de mise en liberté d'une personne placée sous écrou extraditionnel est examiné par la Cour sous le bénéfice de l'urgence » (Cass. 27 décembre 2017, RG P.17.1260.F, inédit), tout comme en matière de rétention d'un étranger sur pied de la loi du 15 décembre 1980.

EXTRADITION - Extradition passive - Arrestation provisoire - Requête de mise en liberté - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi formé moins de quinze jours avant l'audience de la Cour - Mémoire déposé après l'expiration du délai de quinze jours avant l'audience prévu à l'article 429, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle - Recevabilité

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

- Art. 5 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Extradition passive - Arrestation provisoire - Requête de mise en liberté - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi formé moins de quinze jours avant l'audience de la Cour - Mémoire déposé après l'expiration du délai de quinze jours avant l'audience prévu à l'article 429, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle - Recevabilité

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

P. 184/243

Wanneer de met het oog op uitlevering opgesloten persoon die om zijn invrijheidstelling verzoekt, een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat zijn uitleveringsprocedure betrekking heeft op misdrijven die hem een levenslange opsluiting als maximumstraf kunnen opleveren, zonder dat het nationaal recht van de verzoekende Staat voorziet in een mogelijkheid tot herziening van die straf en de hechtenisvoorwaarden in de gevangnissen van die Staat niet met de menselijke waardigheid verenigbaar zijn, onttrekken de appelrechters die uitsluitend oordelen dat dit verweer geen verband houdt met het verzoek tot invrijheidstelling, zich onwettig aan het onderzoek *prima facie* van de regelmatigheid van het verzoek tot uitlevering waarop de aan hun toezicht voorgelegde vrijheidsberovende titel steunt (1). (1) Zie, wat betreft de procedure tot uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel, Cass. 6 november 2019, AR P.19.0950.F, AC 2019, nr. 574 ("Krachtens artikel 2bis, tweede lid, Uitleveringswet 1874 kan uitlevering niet worden toegestaan wanneer er ernstige risico's bestaan dat de persoon, indien hij wordt uitgeleverd, in de verzoekende Staat wordt onderworpen aan een flagrante rechtsweigering of aan foltering of aan een onmenselijke en ontorende behandeling; het staat aan het onderzoeksgerecht die weigeringsgrond concreet te onderzoeken"), met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.. Het OM heeft hieruit afgeleid dat de appelrechters niet konden oordelen dat de middelen die de eiser in zijn conclusie in hoger beroep aan het hof van beroep voorlegde, waarin hij aanvoerde dat zijn uitlevering aan Marokko de artikelen 3 en 6 EVRM zou schenden, "in de huidige stand van de rechtspleging geen enkel verband met het voorwerp van het verzoek tot invrijheidstelling vertonen". (M.N.B.)

Lorsque le détenu en vue d'extradition qui requiert sa mise en liberté a déposé des conclusions soutenant que la procédure d'extradition dont il fait l'objet se rapporte à des infractions susceptibles de lui valoir la réclusion à perpétuité comme peine maximale, sans que le droit national de l'État requérant ne prévoie la possibilité d'un aménagement ou d'un réexamen de cette peine, et que les conditions de détention dans les prisons de cet État sont incompatibles avec la dignité humaine, les juges d'appel qui se bornent à juger cette défense sans lien avec la demande de mise en liberté se soustraient illégalement au contrôle, *prima facie*, de la régularité de la demande d'extradition à laquelle est adossé le titre de privation de liberté déféré à leur censure (1). (1) Voir, quant à la procédure d'exequatur du mandat d'arrêt international, Cass. 6 novembre 2019, RG P.19.0950.F, Pas. 2019, n° 574, ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191106.4 (« En vertu de l'article 2bis, alinéa 2, de la loi du 15 mars 1874, l'extradition ne peut être accordée s'il existe des risques sérieux que la personne, si elle était extradée, serait soumise dans l'État requérant, à un déni flagrant de justice, à des faits de torture ou à des traitements inhumains et dégradants; il appartient à la juridiction d'instruction d'examiner de manière concrète cette cause de refus »), avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général, ECLI:BE:CASS:2019:CONC.20191106.4. Le MP en a déduit que les juges d'appel ne pouvaient considérer que les moyens, soumis à la cour d'appel par le demandeur dans ses conclusions d'appel, soutenant que son extradition vers le Maroc violeraient les articles 3 et 6 de la Convention « sont sans lien avec l'objet de la demande de remise en liberté, au stade actuel de la procédure ». (M.N.B.)

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Conclusie die aanvoert dat de in de verzoekende Staat toepasselijke straf en hechtenisvoorwaarden,

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Extradition passive - Arrestation provisoire - Requête de mise en liberté - Conclusions soutenant que la peine et les conditions de détention applicables dans l'État requérant en cas d'extradition sont de

in geval van uitlevering, een onmenselijke behandeling kunnen vormen - Verplichting voor de rechter om het middel te beantwoorden

- Art. 2bis, tweede lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Conclusie die aanvoert dat de in de verzoekende Staat toepasselijke straf en hechtenisvoorwaarden, in geval van uitlevering, een onmenselijke behandeling kunnen vormen - Verplichting voor de rechter om het middel te beantwoorden

- Art. 2bis, tweede lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

UITLEVERING - Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Conclusie die aanvoert dat de in de verzoekende Staat toepasselijke straf en hechtenisvoorwaarden, in geval van uitlevering, een onmenselijke behandeling kunnen vormen - Verplichting voor de rechter om het middel te beantwoorden

- Art. 2bis, tweede lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

ONDERZOEKSGERECHTEN - Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Conclusie die aanvoert dat de in de verzoekende Staat toepasselijke straf en hechtenisvoorwaarden, in geval van uitlevering, een onmenselijke behandeling kunnen vormen - Verplichting voor de rechter om het middel te beantwoorden

- Art. 2bis, tweede lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

nature à constituer un traitement inhumain - Obligation du juge de répondre au moyen

- Art. 2bis, al. 2 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

- Art. 5 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Extradition passive - Arrestation provisoire - Requête de mise en liberté - Conclusions soutenant que la peine et les conditions de détention applicables dans l'État requérant en cas d'extradition sont de nature à constituer un traitement inhumain - Obligation du juge de répondre au moyen

- Art. 2bis, al. 2 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

- Art. 5 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

EXTRADITION - Extradition passive - Arrestation provisoire - Requête de mise en liberté - Conclusions soutenant que la peine et les conditions de détention applicables dans l'État requérant en cas d'extradition sont de nature à constituer un traitement inhumain - Obligation du juge de répondre au moyen

- Art. 2bis, al. 2 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

- Art. 5 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Extradition passive - Arrestation provisoire - Requête de mise en liberté - Conclusions soutenant que la peine et les conditions de détention applicables dans l'État requérant en cas d'extradition sont de nature à constituer un traitement inhumain - Obligation du juge de répondre au moyen

- Art. 2bis, al. 2 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

- Art. 5 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Geen enkele bepaling verplicht de appelrechters om, wanneer zij naar de motivering van de eerste rechter verwijzen, de redenen ervan in hun eigen beslissing te herhalen.

Aucune disposition n'impose aux juges d'appel, lorsqu'ils renvoient à la motivation du premier juge, d'en rappeler les motifs dans leur propre décision.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beslissing van de appelrechter - Verwijzing naar de motivering van de eerste rechter - Verplichting om de redenen ervan te herhalen (geen)

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Strafzaken - Beslissing van de appelrechter - Verwijzing naar de motivering van de eerste rechter - Verplichting om de redenen ervan te herhalen (geen)

Wat betreft de feiten die voortaan strafbaar zijn gesteld door artikel 433quater/1, bestraft het eerste lid van die bepaling die feiten zodra ze zijn gepleegd, volgens een van de drie daarin bedoelde modaliteiten ; laatstgenoemde modaliteiten zijn dus geen voorwaarden waaraan cumulatief moet worden voldaan om pooierschap te kunnen bestraffen.

MISDRIJF - Soorten - Allerlei - Pooierschap - Modaliteiten bedoeld in artikel 433quater/1, eerste lid, Strafwetboek - (Geen).cumulatieve voorwaarden - Art. 433quater/1 Strafwetboek

Bij gebrek aan een conclusie van de beklaagde waarin hij het bestaan van de door de wet verboden finaliteit betwist, wordt de schuldigverklaring voldoende gemotiveerd door de vaststellingen, in de bewoordingen van de wet, van de bestanddelen van het misdrijf waaraan die beklaagde schuldig is verklaard.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Geen betwisting van het bestaan van een bij wet verboden finaliteit - Motivering van de schuldigverklaring - Vaststelling, in de bewoordingen van de wet, van de bestanddelen van het misdrijf waaraan die beklaagde schuldig is verklaard - Wettigheid

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Décision du juge d'appel - Renvoi à la motivation du premier juge - Obligation d'en rappeler les motifs (non)

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière répressive - Décision du juge d'appel - Renvoi à la motivation du premier juge - Obligation d'en rappeler les motifs (non)

En ce qui concerne les faits désormais incriminés par l'article 433quater/1 du Code pénal, l'alinéa 1er de cette disposition les réprime dès le moment où ils ont été commis selon l'une des trois modalités y visées (1): ces dernières ne sont donc pas des conditions cumulatives à la réunion desquelles serait subordonnée la répression du proxénétisme. (1) « - organiser la prostitution d'autrui dans le but d'en retirer un avantage, sauf dans les cas prévus par la loi ; - promouvoir, inciter, favoriser ou faciliter la prostitution dans le but de retirer, directement ou indirectement, un avantage anormal économique ou tout autre avantage anormal ; - prendre des mesures pour empêcher ou rendre plus difficile l'abandon de la prostitution ».

INFRACTION - Espèces - Divers - Proxénétisme - Modalités visées à l'article 433quater/1, alinéa 1er, du Code pénal - Conditions cumulatives (non) - Art. 433quater/1 Code pénal

En l'absence de conclusions du prévenu contestant l'existence de la finalité prohibée par la loi, la déclaration de culpabilité est suffisamment motivée par la constatation, dans les termes de la loi, des éléments constitutifs de l'infraction dont ce prévenu est reconnu coupable.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Pas de contestation de l'existence de la finalité prohibée par la loi - Motivation de la déclaration de culpabilité - Constatation, dans les termes de la loi, des éléments constitutifs de l'infraction dont ce prévenu est reconnu coupable - Légalité

Krachtens artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering mag de eiser in cassatie na verloop van twee maanden die volgen op de verklaring van cassatieberoep geen memories of stukken meer indienen, met uitzondering van akten van afstand of hervatting van het geding, akten waaruit blijkt dat het cassatieberoep doelloos is geworden en de noten bedoeld in artikel 1107 van het Gerechtelijk Wetboek; bovendien kan een noot van antwoord die is neergelegd met toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek de memorie in cassatie niet aanvullen of uitbreiden (1); wanneer de in de memorie van antwoord vervatte vordering tot betichting van valsheid in burgerlijke zaken wordt ingesteld na het verstrijken van de termijn bedoeld in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, is ze bijgevolg niet ontvankelijk (2). (1) Cass. 29 juni 2010, AR P.10.0006.N, ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100629.5, AC 2010, nr. 468, met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF ECLI:BE:CASS:2010:CONC.20100629.5; zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496; R. DECLERCQ, "Poursvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, p. 381 en de verwijzingen in de noten. (2) Zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496.

BETICHTING VAN VALSHEID - Strafprocedure voor het Hof van Cassatie - Termijn voor memories en stukken - Noot in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie neergelegd na het verstrijken van de wettelijke termijn voor de neerlegging van de memorie - Grenzen - Incidentele valsheidsvordering - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering

En vertu de l'article 429, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, le demandeur en cassation ne peut produire de mémoires ou de pièces autres que les désistements, les actes de reprise d'instance, les actes qui révèlent que le pourvoi est devenu sans objet et les notes visées à l'article 1107 du Code judiciaire, après les deux mois qui suivent la déclaration de pourvoi en cassation; par ailleurs, une note en réponse déposée en application de l'article 1107, alinéa 3, du Code judiciaire ne peut ni compléter ni étendre le mémoire en cassation (1): dès lors, lorsqu'elle est formulée après l'expiration du délai de deux mois prévu par l'article 429, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, la demande en faux civil contenue dans une note en réponse est irrecevable (2). (1) Cass. 29 juin 2010, RG P.10.0006.N, ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100629.5, Pas. 2010, n° 468, avec concl. de M. DE SWAEF, alors premier avocat général, publiées à leur date dans AC, ECLI:BE:CASS:2010:CONC.20100629.5 ; voir Cass. 22 décembre 1975, Pas., I, 1976, p. 489 ; R. DECLERCQ, « Poursvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, p. 381 et réf. en notes. (2) Voir Cass. 22 décembre 1975, Pas., I, 1976, p. 489.

INSCRIPTION DE FAUX - Procédure en matière répressive devant la Cour de cassation - Délai pour produire mémoires et pièces - Note en réponse aux conclusions du ministère public déposée après l'expiration du délai légal prévu pour le dépôt du mémoire - Limites - Demande en faux incident - Recevabilité (non)

- Art. 429, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 448 Code d'Instruction criminelle
- Art. 449 Code d'Instruction criminelle
- Art. 450 Code d'Instruction criminelle
- Art. 451 Code d'Instruction criminelle
- Art. 452 Code d'Instruction criminelle
- Art. 453 Code d'Instruction criminelle
- Art. 454 Code d'Instruction criminelle
- Art. 455 Code d'Instruction criminelle
- Art. 456 Code d'Instruction criminelle
- Art. 457 Code d'Instruction criminelle
- Art. 458 Code d'Instruction criminelle
- Art. 459 Code d'Instruction criminelle
- Art. 460 Code d'Instruction criminelle
- Art. 461 Code d'Instruction criminelle

- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Allerlei - Noot in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie neergelegd na het verstrijken van de wettelijke termijn voor de neerlegging van de memorie - Grenzen - Incidentele valsheidsvordering - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 462 Code d'Instruction criminelle
- Art. 463 Code d'Instruction criminelle
- Art. 464 Code d'Instruction criminelle
- Art. 895 Code judiciaire
- Art. 896 Code judiciaire
- Art. 896 Code judiciaire
- Art. 897 Code judiciaire
- Art. 898 Code judiciaire
- Art. 899 Code judiciaire
- Art. 900 Code judiciaire
- Art. 901 Code judiciaire
- Art. 902 Code judiciaire
- Art. 903 Code judiciaire
- Art. 904 Code judiciaire
- Art. 905 Code judiciaire
- Art. 906 Code judiciaire
- Art. 1107 Code judiciaire

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Divers - Note en réponse aux conclusions du ministère public déposée après l'expiration du délai légal prévu pour le dépôt du mémoire - Limites - Demande en faux incident - Recevabilité (non)

- Art. 429, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 448 Code d'Instruction criminelle
- Art. 449 Code d'Instruction criminelle
- Art. 450 Code d'Instruction criminelle
- Art. 451 Code d'Instruction criminelle
- Art. 452 Code d'Instruction criminelle
- Art. 453 Code d'Instruction criminelle
- Art. 454 Code d'Instruction criminelle
- Art. 455 Code d'Instruction criminelle
- Art. 456 Code d'Instruction criminelle
- Art. 457 Code d'Instruction criminelle
- Art. 458 Code d'Instruction criminelle
- Art. 459 Code d'Instruction criminelle
- Art. 460 Code d'Instruction criminelle
- Art. 461 Code d'Instruction criminelle
- Art. 462 Code d'Instruction criminelle
- Art. 463 Code d'Instruction criminelle
- Art. 464 Code d'Instruction criminelle
- Art. 895 Code judiciaire
- Art. 896 Code judiciaire
- Art. 897 Code judiciaire
- Art. 898 Code judiciaire
- Art. 899 Code judiciaire
- Art. 900 Code judiciaire
- Art. 901 Code judiciaire
- Art. 902 Code judiciaire
- Art. 903 Code judiciaire
- Art. 904 Code judiciaire
- Art. 905 Code judiciaire
- Art. 906 Code judiciaire

- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Noot in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie neergelegd na het verstrijken van de wettelijke termijn voor de neerlegging van de memorie - Grenzen - Incidentele valsheidsvordering - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 448 Wetboek van Strafvordering

- Art. 449 Wetboek van Strafvordering

- Art. 450 Wetboek van Strafvordering

- Art. 451 Wetboek van Strafvordering

- Art. 452 Wetboek van Strafvordering

- Art. 453 Wetboek van Strafvordering

- Art. 454 Wetboek van Strafvordering

- Art. 455 Wetboek van Strafvordering

- Art. 456 Wetboek van Strafvordering

- Art. 457 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Wetboek van Strafvordering

- Art. 459 Wetboek van Strafvordering

- Art. 460 Wetboek van Strafvordering

- Art. 461 Wetboek van Strafvordering

- Art. 462 Wetboek van Strafvordering

- Art. 463 Wetboek van Strafvordering

- Art. 464 Wetboek van Strafvordering

- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1107 Code judiciaire

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Note en réponse aux conclusions du ministère public déposée après l'expiration du délai légal prévu pour le dépôt du mémoire - Limites - Demande en faux incident - Recevabilité (non)

- Art. 429, al. 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 448 Code d'Instruction criminelle

- Art. 449 Code d'Instruction criminelle

- Art. 450 Code d'Instruction criminelle

- Art. 451 Code d'Instruction criminelle

- Art. 452 Code d'Instruction criminelle

- Art. 453 Code d'Instruction criminelle

- Art. 454 Code d'Instruction criminelle

- Art. 455 Code d'Instruction criminelle

- Art. 456 Code d'Instruction criminelle

- Art. 457 Code d'Instruction criminelle

- Art. 458 Code d'Instruction criminelle

- Art. 459 Code d'Instruction criminelle

- Art. 460 Code d'Instruction criminelle

- Art. 461 Code d'Instruction criminelle

- Art. 462 Code d'Instruction criminelle

- Art. 463 Code d'Instruction criminelle

- Art. 464 Code d'Instruction criminelle

- Art. 895 Code judiciaire

- Art. 896 Code judiciaire

- Art. 897 Code judiciaire

- Art. 898 Code judiciaire

- Art. 899 Code judiciaire

- Art. 900 Code judiciaire

- Art. 901 Code judiciaire

- Art. 902 Code judiciaire

- Art. 903 Code judiciaire

- Art. 904 Code judiciaire

- Art. 905 Code judiciaire

- Art. 906 Code judiciaire

- Art. 1107 Code judiciaire

De rechter is niet ertoe gehouden in een afzonderlijke authentieke akte de verklaringen over te schrijven die de partijen voor hem hebben afgelegd; uit de omstandigheid dat die verklaringen niet werden opgenomen in een proces-verbaal, kan niet worden afgeleid dat de rechter de inhoud van die verklaringen niet kan weergeven in zijn vonnis en deze in voorkomend geval kan gebruiken om zijn beslissing te onderbouwen (1). (1) Cass. 12 oktober 2022, AR P.22.0456.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13, met concl. OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221012.2F.13.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Behandeling ter zitting - Verhoor van de partijen - (Geen) verplichting voor de rechter om de verklaringen in een proces-verbaal over te schrijven - Geen overschrijving - Invloed

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Behandeling ter zitting - Verhoor van de partijen - (Geen) verplichting voor de rechter om de verklaringen in een proces-verbaal over te schrijven - Geen overschrijving - Invloed

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Behandeling ter zitting - Verhoor van de partijen - (Geen) verplichting voor de rechter om de verklaringen in een proces-verbaal over te schrijven - Geen overschrijving - Invloed

Het middel dat opkomt tegen de authentieke vaststelling van het arrest volgens hetwelk het hof van beroep de burgerlijke partij op tegensprekelijke wijze heeft gehoord, zonder dat de eiser die vaststelling, uiterlijk in zijn memorie, van valsheid heeft beticht, is wat dat betreft niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496.

BETICHTING VAN VALSHEID - Strafzaken - Cassatieberoep - Authentieke vaststelling, in het bestreden arrest, dat het hof van beroep de burgerlijke partij op tegensprekelijke wijze heeft gehoord - Middel dat tegen die vaststelling opkomt zonder dat ze, uiterlijk in de memorie, van valsheid werd beticht - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering

3/11/2025

Le juge n'est pas tenu de transcrire, dans un acte authentique distinct, les déclarations faites par les parties devant lui; de la circonstance que ces déclarations n'ont pas été consignées dans un procès-verbal, il ne se déduit pas que le juge ne puisse en rapporter la teneur dans son jugement et, le cas échéant, s'en servir au soutien de sa décision (1). (1) Cass. 12 octobre 2022, RG P.22.0456.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13, avec concl. MP, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221012.2F.13.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Procédure à l'audience - Audition des parties - Obligation du juge de transcrire les déclarations dans un procès-verbal (non) - Non-transcription - Incidence

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Procédure à l'audience - Audition des parties - Obligation du juge de transcrire les déclarations dans un procès-verbal (non) - Non-transcription - Incidence

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Procédure à l'audience - Audition des parties - Obligation du juge de transcrire les déclarations dans un procès-verbal (non) - Non-transcription - Incidence

Le moyen qui critique la constatation authentique de l'arrêt selon laquelle la cour d'appel a procédé à l'audition contradictoire de la partie civile, sans que le demandeur ait, au plus tard dans son mémoire, argué de faux cette constatation, est, à cet égard, irrecevable (1). (1) Voir Cass. 22 décembre 1975, Pas., I, 1976, p. 489.

INSCRIPTION DE FAUX - Matière répressive - Pourvoi en cassation - Constatation authentique, dans l'arrêt attaqué, que la cour d'appel a procédé à l'audition contradictoire de la partie civile - Moyen critiquant cette constatation sans qu'elle ait été arguée de faux au plus tard dans le mémoire - Recevabilité (non)

- Art. 429, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 448 Code d'Instruction criminelle
- Art. 449 Code d'Instruction criminelle
- Art. 450 Code d'Instruction criminelle
- Art. 451 Code d'Instruction criminelle
- Art. 452 Code d'Instruction criminelle
- Art. 453 Code d'Instruction criminelle
- Art. 454 Code d'Instruction criminelle
- Art. 455 Code d'Instruction criminelle

- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Allerlei - Authentieke vaststelling, in het bestreden arrest, dat het hof van beroep de burgerlijke partij op tegensprekelijke wijze heeft gehoord - Middel dat tegen die vaststelling opkomt zonder dat ze, uiterlijk in de memorie, van valsheid werd beticht - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 456 Code d'Instruction criminelle
- Art. 457 Code d'Instruction criminelle
- Art. 458 Code d'Instruction criminelle
- Art. 459 Code d'Instruction criminelle
- Art. 460 Code d'Instruction criminelle
- Art. 461 Code d'Instruction criminelle
- Art. 462 Code d'Instruction criminelle
- Art. 463 Code d'Instruction criminelle
- Art. 464 Code d'Instruction criminelle
- Art. 895 Code judiciaire
- Art. 896 Code judiciaire
- Art. 897 Code judiciaire
- Art. 898 Code judiciaire
- Art. 899 Code judiciaire
- Art. 900 Code judiciaire
- Art. 901 Code judiciaire
- Art. 902 Code judiciaire
- Art. 903 Code judiciaire
- Art. 904 Code judiciaire
- Art. 905 Code judiciaire
- Art. 906 Code judiciaire
- Art. 1107 Code judiciaire

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Divers - Constatation authentique, dans l'arrêt attaqué, que la cour d'appel a procédé à l'audition contradictoire de la partie civile - Moyen critiquant cette constatation sans qu'elle ait été arguée de faux au plus tard dans le mémoire - Recevabilité (non)

- Art. 429, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 448 Code d'Instruction criminelle
- Art. 449 Code d'Instruction criminelle
- Art. 450 Code d'Instruction criminelle
- Art. 451 Code d'Instruction criminelle
- Art. 452 Code d'Instruction criminelle
- Art. 453 Code d'Instruction criminelle
- Art. 454 Code d'Instruction criminelle
- Art. 455 Code d'Instruction criminelle
- Art. 456 Code d'Instruction criminelle
- Art. 457 Code d'Instruction criminelle
- Art. 458 Code d'Instruction criminelle
- Art. 459 Code d'Instruction criminelle
- Art. 460 Code d'Instruction criminelle
- Art. 461 Code d'Instruction criminelle
- Art. 462 Code d'Instruction criminelle
- Art. 463 Code d'Instruction criminelle
- Art. 464 Code d'Instruction criminelle
- Art. 895 Code judiciaire
- Art. 896 Code judiciaire
- Art. 897 Code judiciaire
- Art. 898 Code judiciaire
- Art. 899 Code judiciaire
- Art. 900 Code judiciaire

- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht van de beschuldigde om de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Cassatieberoep - Middel dat tegen die vaststelling opkomt zonder dat ze, uiterlijk in de memorie, van valsheid werd beticht - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek

AUTHENTIEKE AKTE [ZIE: 077 BEWIJS] - Strafzaken - Cassatieberoep - Authentieke vaststelling, in het bestreden arrest, dat het hof van beroep de burgerlijke partij op tegensprekelijke wijze heeft gehoord - Middel dat tegen die vaststelling opkomt zonder dat ze, uiterlijk in de memorie, van valsheid werd beticht - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering

- Art. 901 Code judiciaire
- Art. 902 Code judiciaire
- Art. 903 Code judiciaire
- Art. 904 Code judiciaire
- Art. 905 Code judiciaire
- Art. 906 Code judiciaire
- Art. 1107 Code judiciaire

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Droit de l'accusé d'interroger ou faire interroger les témoins à charge - Pourvoi en cassation - Moyen critiquant cette constatation sans qu'elle ait été arguée de faux au plus tard dans le mémoire - Recevabilité (non)

- Art. 429, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 448 Code d'Instruction criminelle
- Art. 449 Code d'Instruction criminelle
- Art. 450 Code d'Instruction criminelle
- Art. 451 Code d'Instruction criminelle
- Art. 452 Code d'Instruction criminelle
- Art. 453 Code d'Instruction criminelle
- Art. 454 Code d'Instruction criminelle
- Art. 455 Code d'Instruction criminelle
- Art. 456 Code d'Instruction criminelle
- Art. 457 Code d'Instruction criminelle
- Art. 458 Code d'Instruction criminelle
- Art. 459 Code d'Instruction criminelle
- Art. 460 Code d'Instruction criminelle
- Art. 461 Code d'Instruction criminelle
- Art. 462 Code d'Instruction criminelle
- Art. 463 Code d'Instruction criminelle
- Art. 464 Code d'Instruction criminelle
- Art. 895 Code judiciaire
- Art. 896 Code judiciaire
- Art. 897 Code judiciaire
- Art. 898 Code judiciaire
- Art. 899 Code judiciaire
- Art. 900 Code judiciaire
- Art. 901 Code judiciaire
- Art. 902 Code judiciaire
- Art. 903 Code judiciaire
- Art. 904 Code judiciaire
- Art. 905 Code judiciaire
- Art. 906 Code judiciaire
- Art. 1107 Code judiciaire

ACTE AUTHENTIQUE [VOIR: 077 PREUVE - Matière répressive - Pourvoi en cassation - Constatation authentique, dans l'arrêt attaqué, que la cour d'appel a procédé à l'audition contradictoire de la partie civile - Moyen critiquant cette constatation sans qu'elle ait été arguée de faux au plus tard dans le mémoire - Recevabilité (non)]

- Art. 429, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 448 Code d'Instruction criminelle
- Art. 449 Code d'Instruction criminelle

- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 450 Code d'Instruction criminelle
- Art. 451 Code d'Instruction criminelle
- Art. 452 Code d'Instruction criminelle
- Art. 453 Code d'Instruction criminelle
- Art. 454 Code d'Instruction criminelle
- Art. 455 Code d'Instruction criminelle
- Art. 456 Code d'Instruction criminelle
- Art. 457 Code d'Instruction criminelle
- Art. 458 Code d'Instruction criminelle
- Art. 459 Code d'Instruction criminelle
- Art. 460 Code d'Instruction criminelle
- Art. 461 Code d'Instruction criminelle
- Art. 462 Code d'Instruction criminelle
- Art. 463 Code d'Instruction criminelle
- Art. 464 Code d'Instruction criminelle
- Art. 895 Code judiciaire
- Art. 896 Code judiciaire
- Art. 897 Code judiciaire
- Art. 898 Code judiciaire
- Art. 899 Code judiciaire
- Art. 900 Code judiciaire
- Art. 901 Code judiciaire
- Art. 902 Code judiciaire
- Art. 903 Code judiciaire
- Art. 904 Code judiciaire
- Art. 905 Code judiciaire
- Art. 906 Code judiciaire
- Art. 1107 Code judiciaire

Wanneer de eiser in cassatie niet verduidelijkt op welk in zijn conclusie vervat verweer de appelrechters niet zouden hebben geantwoord, is het middel dat het gebrek aan antwoord op de conclusie aanvoert onduidelijk en, bijgevolg, niet ontvankelijk (1). (1) Voir Cass. 12 mei 2021, AR P.21.0619.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210512.2F.14 ; Cass. 23 oktober 2013, RG P.13.1601.F, ECLI:BE:CASS:2013:ARR.20131023.3, AC 2013, nr. 544.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onduidelijk middel - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Middel dat de ontstentenis van antwoord op de voor de appelrechters neergelegde conclusie aanvoert - Geen opgave van het verweer dat de appelrechters niet zouden hebben beantwoord - Gevolg

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Lorsque le demandeur en cassation ne précise pas à quelle défense reprise dans ses conclusions les juges d'appel auraient omis de répondre, le moyen invoquant le défaut de réponse aux conclusions est imprécis et, partant, irrecevable (1). (1) Voir Cass. 12 mai 2021, RG P.21.0619.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210512.2F.14 ; Cass. 23 octobre 2013, RG P.13.1601.F, ECLI:BE:CASS:2013:ARR.20131023.3, Pas. 2013, n° 544.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen imprécis - Obligation de répondre aux conclusions - Moyen invoquant le défaut de réponse aux conclusions déposées devant les juges d'appel - Absence d'indication de la défense à laquelle les juges d'appel auraient omis de répondre - Conséquence

- Art. 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

De wetgever heeft niet nader bepaald hoe de door artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde ondervraging moet verlopen; noch uit de tekst van deze bepaling noch uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat dit verhoor het karakter moet aannemen van een geleide ondervraging; niet is vereist dat de onderzoeksrechter vragen stelt betreffende elk detail van de aan de in verdenking gestelde verweten feiten of specifieke vragen stelt betreffende alle telastleggingen; het is noodzakelijk maar het volstaat dat de in verdenking gestelde de gelegenheid krijgt om zijn opmerkingen te formuleren betreffende de hem verweten feiten en aldus zijn recht van verdediging kan uitoefenen (1).

(1) Cass. 9 augustus 2022, AR P.22.1036.N, AC 2022, nr. 487; Cass. 14 januari 2020, AR P.20.0037.N, AC 2020, nr. 39; Cass. 26 maart 2019, AR P.19.0265.N, AC 2019, nr. 185.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Algemeen - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Vereiste van de voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Verloop van de ondervraging - Voorwaarden

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 16, § 2, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.2 - Informatie over de redenen van arrestatie en de beschuldigingen - Bevel tot aanhouding - Vereiste van de voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Verloop van de ondervraging - Voorwaarden

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 16, § 2, tweede en derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Vereiste van de voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Verloop van de ondervraging - Voorwaarden

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 16, § 2, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Le législateur n'a pas précisé la manière dont l'interrogatoire visé à l'article 16, § 2, alinéa 1er, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive doit se dérouler ; il ne résulte ni du texte de cette disposition ni de sa genèse que cette audition doit revêtir le caractère d'un interrogatoire guidé ; il n'est pas requis que le juge d'instruction pose des questions sur chaque détail des faits reprochés à l'inculpé ou des questions spécifiques sur toutes les préventions ; il est nécessaire mais il suffit que l'inculpé ait la possibilité de formuler ses observations concernant les faits qui lui sont reprochés et puisse ainsi exercer ses droits de défense (1). (1) Cass. 9 août 2022, RG P.22.1036.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.2; Cass. 14 janvier 2020, RG P.20.0037.N, Pas. 2020, n° 39 ; Cass. 26 mars 2019, RG P.19.0265.N, Pas. 2019, n° 185.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Généralités - Détention préventive - Mandat d'arrêt - Exigence de l'interrogatoire préalable par le juge d'instruction - Déroulement de l'interrogatoire - Conditions

- Art. 5, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 16, § 2, al. 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.2 - Informations concernant les raisons de l'arrestation et les accusations - Mandat d'arrêt - Exigence de l'interrogatoire préalable par le juge d'instruction - Déroulement de l'interrogatoire - Conditions

- Art. 5, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 16, § 2, al. 2 et 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Exigence de l'interrogatoire préalable par le juge d'instruction - Déroulement de l'interrogatoire - Conditions

- Art. 5, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 16, § 2, al. 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Volgens de artikelen 21, § 4 en 30, § 4, Voorlopige Hechteniswet oordelen de raadkamer en in hoger beroep de kamer van inbeschuldigingstelling, naar aanleiding van de eerste verschijning van de aangehouden in verdenking gestelde voor het onderzoeksgerecht, over de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding; daarbij kunnen zij de motivering van dat bevel verbeteren door een reden aan te vullen, een juiste reden in de plaats te stellen van een foutieve reden of duidelijker de omstandigheden te omschrijven waaruit ernstige aanwijzingen van de schuld kunnen worden afgeleid (1); de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding wegens het ontbreken van elke vermelding van de in artikel 16, § 5, Voorlopige Hechteniswet bedoelde feitelijke omstandigheden is echter niet herstelbaar; geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel staat eraan in de weg dat het onderzoeksgerecht dat moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, voor de vaststelling van de ernstige aanwijzingen van schuld verwijst naar een schriftelijke vordering van het openbaar ministerie waarvan het de redenen overneemt; het onderzoeksgerecht kan hierbij ook rekening houden met ernstige schuldaanwijzingen waarover de in verdenking gestelde niet voorafgaandelijk werd ondervraagd. (1) Cass. 6 juni 2023, AR P.23.0806.N, AC 2023, nr. 415; Cass. 23 juni 1994, AR P.94.0808.N, AC 1994, nr. 331.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - Eerste handhaving - Wettigheidscontrole - Ernstige aanwijzingen van schuld - Aanvulling, verbetering of concretisering van de schuldaanwijzingen - Voorwaarden - Overname van redenen van de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.2 - Informatie over de redenen van arrestatie en de beschuldigingen - Bevel tot aanhouding - Ernstige aanwijzingen van schuld - Eerste handhaving van de voorlopige hechtenis -

Selon les articles 21, § 4, et 30, § 4, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, la chambre du conseil et, en degré d'appel, la chambre des mises en accusation statuent sur la régularité du mandat d'arrêt à l'occasion de la première comparution de l'inculpé détenu devant la juridiction d'instruction ; dans ce cadre, elles peuvent corriger la motivation de ce mandat en complétant un motif, en substituant un motif exact à un motif erroné ou en décrivant de manière plus précise les circonstances dont peuvent se déduire des indices sérieux de culpabilité (1); l'irrégularité du mandat d'arrêt résultant de l'absence de toute mention des circonstances de fait visées à l'article 16, § 5, de la loi du 20 juillet 1990 n'est toutefois pas réparable ; aucune disposition légale ou conventionnelle ni aucun principe général du droit n'empêche la juridiction d'instruction appelée à statuer sur le maintien de la détention préventive de se référer, pour constater l'existence d'indices sérieux de culpabilité, à un réquisitoire écrit du ministère public dont elle adopte les motifs ; dans ce cadre, la juridiction d'instruction peut également tenir compte d'indices sérieux de culpabilité à propos desquels l'inculpé n'a pas été interrogé préalablement. (1) Cass. 6 juin 2023, RG P.23.0806.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230606.2N.20; Cass. 23 juin 1994, RG P.94.0808.N, Pas. 1994, n° 331.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Premier maintien - Contrôle de légalité - Indices sérieux de culpabilité - Ajout, correction ou précision concrète d'indices de culpabilité - Conditions - Adoption des motifs du réquisitoire écrit du ministère public

- Art. 5, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
 - Art. 21, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
 - Art. 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.2 - Informations concernant les raisons de l'arrestation et les accusations - Mandat d'arrêt - Indices sérieux de culpabilité -*

Wettigheidscontrole door het onderzoeksgerecht - Aanvulling, verbetering of concretisering van de schuldaanwijzingen - Voorwaarden - Overname van redenen van de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Eerste handhaving - Wettigheidscontrole - Ernstige aanwijzingen van schuld - Eerste handhaving van de voorlopige hechtenis - Wettigheidscontrole door het onderzoeksgerecht - Aanvulling, verbetering of concretisering van de schuldaanwijzingen - Voorwaarden - Overname van redenen van de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Ernstige aanwijzingen van schuld - Eerste handhaving van de voorlopige hechtenis - Wettigheidscontrole door het onderzoeksgerecht - Aanvulling, verbetering of concretisering van de schuldaanwijzingen - Voorwaarden - Overname van redenen van de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Premier maintien de la détention préventive - Contrôle de légalité par la juridiction d'instruction - Ajout, correction ou précision concrète d'indices de culpabilité - Conditions - Adoption des motifs du réquisitoire écrit du ministère public

- Art. 5, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Juridictions d'instruction - Détention préventive - Premier maintien - Contrôle de légalité - Indices sérieux de culpabilité - Premier maintien de la détention préventive - Contrôle de légalité par la juridiction d'instruction - Ajout, correction ou précision concrète d'indices de culpabilité - Conditions - Adoption des motifs du réquisitoire écrit du ministère public

- Art. 5, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Indices sérieux de culpabilité - Premier maintien de la détention préventive - Contrôle de légalité par la juridiction d'instruction - Ajout, correction ou précision concrète d'indices de culpabilité - Conditions - Adoption des motifs du réquisitoire écrit du ministère public

- Art. 5, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Uit de samenlezing van de artikelen 34, § 1, 36, § 1, en 37, eerste lid, Wet Strafvuivering volgt dat de strafuiveringsrechter die uitspraak doet over een eerste verzoek om elektronisch toezicht van een persoon die is veroordeeld tot straffen die samen niet meer dan drie jaar bedragen, op onaantastbare wijze oordeelt of hij de veroordeelde wenst te horen; indien hij dit niet nodig acht, doet hij uitspraak op grond van de stukken die hem zijn voorgelegd in het kader van een schriftelijke procedure en in die procedure voor de strafuiveringsrechter is niet voorzien dat de veroordeelde over de adviezen van de directeur en van het openbaar ministerie tegenspraak kan voeren (1). (1) Cass. 9 januari 2024, AR P.23.1740.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240109.2N.4. De rechtsleer betreft evenwel dat de Wet Strafvuivering, in geval van een schriftelijke procedure, niet voorziet in de mogelijkheid voor de veroordeelde om op het eventueel door het openbaar ministerie uitgebrachte advies te antwoorden (M.-A. BEERNAERT, "Le nouveau régime d'exécution des peines privatives de liberté ne dépassant pas trois ans: retour sur une réforme délicate", in F. DESSY en N. SANHAJI (coord.), Droit pénal. Evolutions récentes, Limal, Anthémis, 2004, p. 223; T. MOREAU, D. VANDERMEERSCH en J.-M. HAUSMAN, Eléments de droit pénal, Bruxelles, La Charte, 2024, p. 662).

STRAFUIVERING - Veroordeeld tot straffen die samen niet meer dan drie jaar bedragen - Eerste verzoek om elektronisch toezicht - Schriftelijke procedure - Draagwijdte - (Geen) mogelijkheid voor de veroordeelde om over de adviezen van de directeur en van het openbaar ministerie tegenspraak te voeren

- Art. 34, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuiveringsmodaliteiten
- Art. 36, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuiveringsmodaliteiten
- Art. 37, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuiveringsmodaliteiten

Il résulte de la lecture combinée des articles 34, § 1er, 36, § 1er, et 37, alinéa 1er, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté que lorsqu'il statue sur une première demande de surveillance électronique d'une personne condamnée à des peines dont le total ne dépasse pas trois ans, le juge de l'application des peines apprécie souverainement s'il souhaite entendre le condamné ; s'il l'estime inutile, il statue sur la base des pièces qui lui sont soumises dans le cadre d'une procédure écrite et il n'est pas prévu que dans cette procédure devant le juge de l'application des peines, le condamné puisse contredire les avis du directeur et du ministère public (1). (1) Cass. 9 janvier 2024, RG P.23.1740.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240109.2N.4. La doctrine regrette cependant que la loi relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté ne prévoie pas, en cas de procédure écrite, la possibilité pour le condamné de répliquer à l'avis éventuellement émis par le ministère public (M.-A. Beernaert, « Le nouveau régime d'exécution des peines privatives de liberté ne dépassant pas trois ans : retour sur une réforme délicate », in F. Dessy et N. Sanhaji (coord.), Droit pénal. Evolutions récentes, Limal, Anthémis, 2004, p. 223 ; T. Moreau, D. Vandermeersch et J.-M. Hausman, « Eléments de droit pénal », Bruxelles, La Charte, 2024, p. 662).

APPLICATION DES PEINES - Condamné à des peines dont le total ne dépasse pas trois ans - Première demande de surveillance électronique - Procédure écrite - Portée - Possibilité offerte au condamné de contredire les avis du directeur et du ministère public (non)

- Art. 34, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine
- Art. 36, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine
- Art. 37, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht op tegenspraak - Uitvoering van de vrijheidsstraffen - Veroordeeld tot straffen die samen niet meer dan drie jaar bedragen - Eerste verzoek om elektronisch toezicht - Schriftelijke procedure - Draagwijde - (Geen) mogelijkheid voor de veroordeelde om over de adviezen van de directeur en van het openbaar ministerie tegenspraak te voeren

- Art. 34, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 36, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 37, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De Wet Strafvatvoering vereist niet, in het kader van de procedure tot verzoek om elektronisch toezicht, dat de justitieassistent die belast is met de opvolging van een andere strafuitvoeringsmodaliteit een verslag neerlegt.

STRAFUITVOERING - Veroordeeld tot straffen die samen niet meer dan drie jaar bedragen - Vraag om elektronisch toezicht - Schriftelijke procedure - Veroordeelde opgevolgd door een justitieassistent in het kader van een andere strafuitvoeringsmodaliteit - Voeging bij het dossier, door de justitieassistent, van een verslag - (Geen) verplichting

- Art. 31, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 34 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit à la contradiction - Exécution des peines privatives de liberté - Condamné à des peines dont le total ne dépasse pas trois ans - Première demande de surveillance électronique - Procédure écrite - Portée - Possibilité offerte au condamné de contredire les avis du directeur et du ministère public (non)

- Art. 34, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 36, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 37, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

La loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté n'impose pas, dans le cadre de la procédure de demande d'une surveillance électronique, le dépôt d'un rapport par l'assistant de justice chargé du suivi d'une autre modalité d'exécution de la peine.

APPLICATION DES PEINES - Condamné à des peines dont le total ne dépasse pas trois ans - Demande de surveillance électronique - Procédure écrite - Condamné suivi par un assistant de justice dans le cadre d'une autre modalité d'exécution de la peine - Jonction au dossier d'un rapport par l'assistant de justice - Obligation (non)

- Art. 31, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 34 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Het middel heeft geen belang en is bijgevolg niet ontvankelijk wanneer het aanvoert dat de appelrechters het verweermiddel niet hebben beantwoord volgens hetwelk de eiser het recht op een dubbele aanleg en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel werd ontzegd omdat hij geen inzage in het dossier van de rechtspleging heeft gekregen vóór zijn verschijning voor de raadkamer, terwijl laatstgenoemde zijn verschijning net om die reden had bevolen, zodat dit verweermiddel als gevolg van die beslissing irrelevant was geworden (1). (1) Het OM heeft geoordeeld dat het middel niet ontvankelijk is om de volgende redenen: - "artikel 72 Vreemdelingenwet, waarvan het vijfde lid bepaalt dat, in geval van beroep bij de rechterlijke macht, de raadsman van de vreemdeling het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank kan raadplegen gedurende de twee werkdagen die aan de rechtszitting voorafgaan, voorziet bij gebrek aan inzage van de stukken vóór de verschijning van de vreemdeling niet in een sanctie, aangezien een dergelijke onregelmatigheid slechts wordt gesanctioneerd wanneer ze een aantasting van het recht van verdediging inhoudt" (Cass. 6 mei 2020, AR P.20.0445.F, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.10, AC 2020, nr. 273, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. ECLI:BE:CASS:2020:CONC.20200506.2) ; - het recht van verdediging van de vreemdeling wordt niet geschonden wanneer zijn raadsman bij aangetekende brief van de griffier bericht heeft gekregen dat hij het dossier kan raadplegen op de griffie van het hof van beroep gedurende de twee werkdagen die aan de terechtzitting van de kamer van inbeschuldigingstelling voorafgaan, zelfs als die vormvereiste voor de raadkamer niet is nageleefd (Cass. 24 maart 1999, AR P.99.0293.F, ECLI:BE:CASS:1999:ARR.19990324.9, AC 1999, nr. 180); Het middel is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang, wanneer het aanvoert dat de vreemdeling tegen wie een maatregel van vrijheidsberoving is genomen, geen inzage zou hebben gekregen van het dossier binnen de twee werkdagen vóór zijn verschijning voor de raadkamer, die zijn invrijheidstelling heeft bevolen. (ibid.). (M.N.B.).

Est dépourvu d'intérêt et, dès lors, irrecevable, le moyen qui soutient que les juges d'appel n'ont pas répondu à la défense qui faisait valoir que le demandeur avait été privé du droit à un double degré de juridiction et du droit à un recours effectif en raison de l'omission de lui donner accès au dossier de la procédure avant sa comparution devant la chambre du conseil, alors que cette dernière a précisément ordonné sa remise en liberté pour ce motif, de sorte que cette défense était devenue inopérante par l'effet de cette décision (1). (1) Le MP a considéré que le moyen est irrecevable pour les motifs suivants: - «l'article 72 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, dont l'alinéa 5 dispose qu'en cas de recours auprès du pouvoir judiciaire, le conseil de l'étranger peut consulter le dossier au greffe du tribunal compétent pendant les deux jours ouvrables qui précèdent l'audience, ne prévoit pas de sanction à l'absence de communication des pièces préalablement à la comparution de l'étranger, une telle irrégularité n'étant sanctionnée que si elle a préjudicié les droits de la défense» (Cass. 6 mai 2020, RG P.20.0445.F, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.10, Pas. 2020, n° 273, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général, ECLI:BE:CASS:2020:CONC.20200506.2); - les droits de la défense de l'étranger ne sont pas violés lorsque son conseil a reçu avis par lettre recommandée par le greffier de ce qu'il peut consulter le dossier au greffe de la cour d'appel pendant les deux jours ouvrables avant l'audience de la chambre des mises en accusation, même si cette formalité n'a pas été respectée devant la chambre du conseil (Cass. 24 mars 1999, RG P.99.0293.F, ECLI:BE:CASS:1999:ARR.19990324.9, Pas. 1999, n°180); est irrecevable à défaut d'intérêt, le moyen qui fait valoir que l'étranger qui fait l'objet d'une mesure privative de liberté n'aurait pas eu communication du dossier dans les deux jours ouvrables précédant sa comparution devant la chambre du conseil qui a ordonné sa remise en liberté (ibid.). (M.N.B.).

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Invrijheidstelling - Hoger beroep van de Staat - Middel van de vreemdeling dat het gebrek aan inzage van de stukken vóór zijn verschijning voor de raadkamer aanvoert - Wijziging - Cassatieberoep van de vreemdeling - Middel waarin wordt aangevoerd dat de kamer van inbeschuldigingstelling het voormelde middel niet heeft beantwoord - (Geen) belang

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep - Raadkamer - Beschikking van invrijheidstelling - Hoger beroep van de Staat - Middel van de vreemdeling dat het gebrek aan inzage van de stukken vóór zijn verschijning voor de raadkamer aanvoert - Wijziging - Cassatieberoep van de vreemdeling - Middel waarin wordt aangevoerd dat de kamer van inbeschuldigingstelling het voormelde middel niet heeft beantwoord - (Geen) belang

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep - Raadkamer - Beschikking van invrijheidstelling - Hoger beroep van de Staat - Middel van de vreemdeling dat het gebrek aan inzage van de stukken vóór zijn verschijning voor de raadkamer aanvoert - Wijziging - Cassatieberoep van de vreemdeling - Middel waarin wordt aangevoerd dat de kamer van inbeschuldigingstelling het voormelde middel niet heeft beantwoord - (Geen) belang

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 149 Grondwet (1) en 780, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek (2) zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de vrijheidsberoving van een vreemdeling, met toepassing van artikel 72 Vreemdelingenwet. (1) "(...) aangezien die beslissingen geen vonnissen in de zin van die bepaling zijn" (Cass. 26 augustus 2015, AR P.15.1156.N, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150826.1, AC 2015, nr. 469). (2) Zie cass. 13 december 2011, AR P.11.1925.N en P.11.1930.N, arresten niet gepubliceerd (§ 3).

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Handhaving van de vrijheidsberoving - Toezicht door de onderzoeksgerechten met toepassing van artikel 72 Vreemdelingenwet - (Geen) toepasselijkheid van de artikelen 149 Grondwet en 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

3/11/2025

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Libération - Appel de l'Etat - Moyen de l'étranger pris de l'absence de communication des pièces préalablement à sa comparution devant la chambre du conseil - Réformation - Pourvoi de l'étranger - Moyen pris du défaut de réponse audit moyen par la chambre des mises en accusation - Intérêt (non)

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure privative de liberté - Recours - Chambre du conseil - Ordonnance de libération - Appel de l'Etat - Moyen de l'étranger pris de l'absence de communication des pièces préalablement à sa comparution devant la chambre du conseil - Réformation - Pourvoi de l'étranger - Moyen pris du défaut de réponse audit moyen par la chambre des mises en accusation - Intérêt (non)

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure privative de liberté - Recours - Chambre du conseil - Ordonnance de libération - Appel de l'Etat - Moyen de l'étranger pris de l'absence de communication des pièces préalablement à sa comparution devant la chambre du conseil - Réformation - Pourvoi de l'étranger - Moyen pris du défaut de réponse audit moyen par la chambre des mises en accusation - Intérêt (non)

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Les articles 149 de la Constitution (1) et 780, alinéa 1er, 3°, du Code judiciaire (2) ne sont pas applicables aux juridictions d'instruction qui statuent sur la privation de liberté d'un étranger, en application de l'article 72 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers. (1) «(...) ces décisions ne constituant pas des jugements au sens de cette disposition» (Cass. 26 août 2015, RG P.15.1156.N, Pas. 2015, n° 469). (2) Voir Cass. 13 décembre 2011, RG P.11.1925.N et P.11.1930.N, inédits (§ 3).

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Maintien de la privation de liberté - Contrôle par les juridictions d'instruction en application de l'article 72 de la loi du 15 décembre 1980 - Applicabilité des articles 149 de la Constitution et 780, alinéa. 1er, 3°, du Code judiciaire (non)

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

P. 201/243

- Art. 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Handhaving van de vrijheidsberoving - Toezicht door de onderzoeksgerechten met toepassing van artikel 72 Vreemdelingenwet - (Geen) toepasselijkheid van de artikelen 149 Grondwet en 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Onderzoeksgerechten - Vreemdelingen die van hun vrijheid zijn beroofd - Handhaving - Toezicht met toepassing van artikel 72 Vreemdelingenwet - (Niet) van toepassing

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 780, al. 1er, 3° Code judiciaire
- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Maintien de la privation de liberté - Contrôle par les juridictions d'instruction en application de l'article 72 de la loi du 15 décembre 1980 - Applicabilité des articles 149 de la Constitution et 780, alinéa. 1er, 3°, du Code judiciaire (non)

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 780, al. 1er, 3° Code judiciaire
- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Juridictions d'instruction - Étrangers privés de liberté - Maintien - Contrôle en application de l'article 72 de la loi du 15 décembre 1980 - Applicabilité (non)

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 780, al. 1er, 3° Code judiciaire
- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.25.0097.F

9 april 2025

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.4

AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep van een eiser tot opheffing van een opsporingsmaatregel tegen de beslissing die het openbaar ministerie heeft genomen met toepassing van artikel 28sexies, § 4, Wetboek van Strafvordering, is vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep wanneer de Belgische rechtbanken hierdoor hun rechtsmacht volledig hebben uitgeoefend (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie gelijklopende concl. "in hoofdzaak" OM.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Inbeslagname van voorwerpen verricht door het openbaar ministerie overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp - Verzoek tot opheffing op grond van artikel 28sexies Wetboek van Strafvordering - Verwerping - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing waardoor de Belgische rechtbanken hun rechtsmacht volledig hebben uitgeoefend - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 28sexies, § 4 Wetboek van Strafvordering
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

INTERNATIONALE RECHTSHULP - Inbeslagname van voorwerpen verricht door het openbaar ministerie overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp - Verzoek tot opheffing op grond van artikel 28sexies

3/11/2025

L'arrêt de la chambre des mises en accusation statuant sur le recours introduit par un demandeur en mainlevée d'une mesure d'information contre la décision rendue par le ministère public, en application de l'article 28sexies, § 4, du Code d'instruction criminelle, est susceptible d'un pourvoi immédiat lorsqu'il épuise le pouvoir de juridiction des tribunaux belges (1). (Solution implicite). (1) Voir les concl. conformes « dit en substance » du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision définitive - Saisie d'objets effectuée par le ministère public en application d'une demande d'entraide judiciaire internationale - Requête en mainlevée sur pied de l'article 28sexies C.I.cr. - Rejet - Appel - Chambre des mises en accusation - Décision épuisant le pouvoir de juridiction des tribunaux belges - Pourvoi - Recevabilité

- Art. 28sexies, § 4 Code d'Instruction criminelle
- Art. 420 Code d'Instruction criminelle

ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Saisie d'objets effectuée par le ministère public en application d'une demande d'entraide judiciaire internationale - Requête en mainlevée sur pied de l'article 28sexies C.I.cr. - Appel - Chambre des mises en accusation - Décision

P. 202/243

Wetboek van Strafvordering - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing waardoor de Belgische rechtbanken hun rechtsmacht volledig hebben uitgeoefend - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 28sexies, § 4 Wetboek van Strafvordering
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

épuisant le pouvoir de juridiction des tribunaux belges - Pourvoi - Recevabilité

- Art. 28sexies, § 4 Code d'Instruction criminelle
- Art. 420 Code d'Instruction criminelle

Het belang wordt beoordeeld op het tijdstip van het instellen van de vordering; het moet echter blijven voortbestaan gedurende het gehele geding (1). (1) Cass. 29 mei 2015, AR C.13.0615.N, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.4, AC 2015, nr. 356.

VORDERING IN RECHTE - Belang - Beoordeling - Tijdstip - Voortbestaan tijdens het gehele geding

- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek

L'intérêt est apprécié au moment de l'introduction de la demande; il doit toutefois subsister au cours de toute l'instance (1). (1) Cass. 29 mai 2015, RG C.13.0615.N, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.4, Pas. 2015, n° 356.

DEMANDE EN JUSTICE - Intérêt - Appréciation - Moment - Subsistance au cours de toute l'instance

- Art. 17, al. 1er Code judiciaire
- Art. 18 Code judiciaire

Wanneer de verzoeker om opheffing van de inbeslagname van voorwerpen die overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp werd verricht, eerder al een rechtsmiddel heeft aangewend om zich tegen de overdracht van diezelfde voorwerpen aan de verzoeker te verzetten en dit eerste rechtsmiddel definitief is verworpen, heeft die partij, waaraan de eindbeslissing betreffende de overdracht kan worden tegengeworpen, geen enkel belang meer bij het tweede rechtsmiddel (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

BESLAG - Algemeen - Inbeslagname van voorwerpen verricht door het openbaar ministerie overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen naar de verzoeker op grond van artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Definitief verworpen rechtsmiddel - Tweede rechtsmiddel dat om opheffing van de inbeslagname verzoekt op grond van artikel 28sexies Wetboek van Strafvordering - (Geen) belang

- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politieke verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

INTERNATIONALE RECHTSHULP - Inbeslagname van voorwerpen verricht door het openbaar ministerie overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen naar de verzoeker op grond van

Lorsque celui qui sollicite la levée de la saisie d'objets effectuée en application d'une demande d'entraide judiciaire internationale a auparavant introduit un recours en vue de s'opposer au transfert des mêmes choses vers le for requérant et que ce premier recours a été définitivement rejeté, cette partie, à laquelle la décision définitive de transmission est opposable, n'a plus d'intérêt au second recours (1). (1) Voir les concl. conformes « dit en substance » du MP.

SAISIE - Généralités - Saisie d'objets effectuée par le ministère public en application d'une demande d'entraide judiciaire internationale - Requête en opposition au transfert des choses saisies vers le for requérant sur pied de l'article 6, § 5, de la loi du 9 décembre 2004 - Recours définitivement rejeté - Second recours sollicitant la levée de la saisie sur pied de l'article 28sexies C.I.cr - Intérêt (non)

- Art. 17, al. 1er Code judiciaire
- Art. 18 Code judiciaire
- Art. 6, § 5 L. du 9 décembre 2004 sur la transmission policière internationale de données à caractère personnel et d'informations à finalité judiciaire, l'entraide judiciaire internationale en matière pénale et modifiant l'article 90ter du Code d'instruction crimine

ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Saisie d'objets effectuée par le ministère public en application d'une demande d'entraide judiciaire internationale - Requête en opposition au transfert des choses saisies vers le for requérant sur pied de l'article 6, § 5, de la loi du 9 décembre 2004 - Recours définitivement rejeté - Second

artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Definitief verworpen rechtsmiddel - Tweede rechtsmiddel dat om opheffing van de inbeslagname verzoekt op grond van artikel 28sexies Wetboek van Strafvordering - (Geen) belang

- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politieke verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

recours sollicitant la levée de la saisie sur pied de l'article 28sexies C.I.cr - Intérêt (non)

- Art. 17, al. 1er Code judiciaire

- Art. 18 Code judiciaire

- Art. 6, § 5 L. du 9 décembre 2004 sur la transmission policière internationale de données à caractère personnel et d'informations à finalité judiciaire, l'entraide judiciaire internationale en matière pénale et modifiant l'article 90ter du Code d'instruction criminelle

Volgens artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politieke verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering, is het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat gewezen is op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings betreffende de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp vormen van het misdrijf, niet vatbaar voor cassatieberoep; uit arrest nr. 29/2024 van het Grondwettelijk Hof van 14 maart 2024 volgt evenwel dat de cassatieberoepen niet op grond van die rechtsnorm niet-ontvankelijk kunnen worden verklaard (1). (1) Cass. 22 mei 2024, AR P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6 ; zie AGwH 14 maart 2024, nr. 29/2024, dat antwoordt op de prejudiciële vraag gesteld door Cass. 21 december 2022, AR P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.3, met concl. "in hoofdzaak" van het OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221221.2F.3.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp vanwege een buitenlandse staat - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" van in beslag genomen goederen die het voorwerp vormen van het misdrijf - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politieke verstrekking van gegevens van

Selon l'article 6, § 5, alinéa 6, de la loi du 9 décembre 2004 sur la transmission policière internationale de données à caractère personnel et d'informations à finalité judiciaire, l'entraide judiciaire internationale en matière pénale et modifiant l'article 90ter du Code d'instruction criminelle, n'est pas susceptible de pourvoi l'arrêt de la chambre des mises en accusation rendu sur l'appel formé contre l'ordonnance de la chambre du conseil statuant sur une requête en opposition à la décision du procureur du Roi concernant la transmission de biens qui, conformément à une demande d'entraide judiciaire, forment l'objet de l'infraction; mais de l'arrêt n° 29/2024 rendu le 14 mars 2024 par la Cour constitutionnelle, il suit que les pourvois ne peuvent pas être déclarés irrecevables sur la base de cette norme (1). (Solution implicite). (1) Cass. 22 mai 2024, RG P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6; voir C. const. 14 mars 2024, n° 29/2024, qui répond à la question préjudicielle posée par Cass. 21 décembre 2022, RG P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.3, avec les concl. « dit en substance » du MP, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221221.2F.3.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Loi du 9 décembre 2004, article 6, § 5 - Demande d'entraide judiciaire émanant d'un État étranger - Ordonnance d' « extradition mobilière » de biens saisis formant l'objet de l'infraction - Requête en opposition au transfert des biens saisis - Décision de la chambre du conseil - Appel - Décision de la chambre des mises en accusation - Pourvoi - Recevabilité

- Art. 6, § 5 L. du 9 décembre 2004 sur la transmission policière internationale de données à caractère personnel et

persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

BESLAG - Allerlei - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Strafzaken - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp vanwege een buitenlandse staat - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" van in beslag genomen goederen die het voorwerp vormen van het misdrijf - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politieke verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Allerlei - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp vanwege een buitenlandse staat - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" van in beslag genomen goederen die het voorwerp vormen van het misdrijf - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politieke verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

INTERNATIONALE RECHTSHULP - Strafzaken - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp vanwege een buitenlandse staat - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" van in beslag genomen goederen die het voorwerp vormen van het misdrijf - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politieke verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

d'informations à finalité judiciaire, l'entraide judiciaire internationale en matière pénale et modifiant l'article 90ter du Code d'instruction crimine

SAISIE - Divers - Décision de la chambre des mises en accusation - Pourvoi - Recevabilité - Matière répressive - Loi du 9 décembre 2004, article 6, § 5 - Demande d'entraide judiciaire émanant d'un État étranger - Ordonnance d' « extradition mobilière » de biens saisis formant l'objet de l'infraction - Requête en opposition au transfert des biens saisis - Décision de la chambre du conseil - Appel

- Art. 6, § 5 L. du 9 décembre 2004 sur la transmission policière internationale de données à caractère personnel et d'informations à finalité judiciaire, l'entraide judiciaire internationale en matière pénale et modifiant l'article 90ter du Code d'instruction crimine

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Divers - Loi du 9 décembre 2004, article 6, § 5 - Demande d'entraide judiciaire émanant d'un État étranger - Ordonnance d' « extradition mobilière » de biens saisis formant l'objet de l'infraction - Requête en opposition au transfert des biens saisis - Décision de la chambre du conseil - Appel - Décision de la chambre des mises en accusation - Pourvoi - Recevabilité

- Art. 6, § 5 L. du 9 décembre 2004 sur la transmission policière internationale de données à caractère personnel et d'informations à finalité judiciaire, l'entraide judiciaire internationale en matière pénale et modifiant l'article 90ter du Code d'instruction crimine

ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Matière répressive - Loi du 9 décembre 2004, article 6, § 5 - Demande d'entraide judiciaire émanant d'un État étranger - Ordonnance d' « extradition mobilière » de biens saisis formant l'objet de l'infraction - Requête en opposition au transfert des biens saisis - Décision de la chambre du conseil - Appel - Décision de la chambre des mises en accusation - Pourvoi - Recevabilité

- Art. 6, § 5 L. du 9 décembre 2004 sur la transmission policière internationale de données à caractère personnel et d'informations à finalité judiciaire, l'entraide judiciaire internationale en matière pénale et modifiant l'article 90ter du Code d'instruction crimine

Wat betreft de getuigen à décharge waarvan de beschuldigde verzoekt om hen op de rechtszitting te horen, en volgens de uitlegging van artikel 6.3.d EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, moeten de nationale gerechten de relevantie en het nut van een dergelijk verzoek van de beschuldigde beoordelen: die bepaling vereist niet dat elke getuige à décharge wordt opgeroepen en op de rechtszitting wordt gehoord, aangezien de in de voormelde bepaling gebruikte bewoordingen "onder dezelfde voorwaarden" ertoe strekken de wapengelijkheid te waarborgen, zonder evenwel aan de beschuldigde het absolute recht toe te kennen om de verschijning van getuigen voor de feitenrechter te verkrijgen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; EHRM, Guide ..., o.c., §§ 561 et 562.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Vonnis over de zaak zelf - (Geen) absoluut recht van de beschuldigde om de oproeping en het verhoor, op de rechtszitting, van de getuigen à décharge te verkrijgen - Beoordeling door de rechter van de relevantie en het nut van een dergelijke vordering - Wapengelijkheid

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - (Geen) absoluut recht van de beschuldigde om de oproeping en het verhoor, op de rechtszitting, van de getuigen à décharge te verkrijgen - Beoordeling door de rechter van de relevantie en het nut van een dergelijke vordering - Wapengelijkheid

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Vonnis over de zaak zelf - (Geen) absoluut recht van de beschuldigde om de oproeping en het verhoor, op de rechtszitting, van de getuigen à décharge te verkrijgen - Beoordeling door de rechter van de relevantie en het nut van een dergelijke vordering - Wapengelijkheid

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vonnis over de zaak zelf - (Geen) absoluut recht van de beschuldigde om de oproeping en het verhoor, op de rechtszitting, van de getuigen à décharge te verkrijgen - Beoordeling door de rechter van de relevantie en het nut van een dergelijke vordering - Wapengelijkheid

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4

À l'égard de témoins « à décharge » dont l'audition à l'audience est sollicitée par l'accusé, et selon l'interprétation de l'article 6.3, d), de la Convention par la Cour européenne des droits de l'homme, il revient aux juridictions nationales d'apprécier la pertinence et l'utilité d'une telle demande de l'accusé: cette disposition n'exige pas la convocation et l'interrogatoire à l'audience de tout témoin à décharge, les termes « dans les mêmes conditions », repris dans la disposition susvisée ayant pour but de garantir l'égalité des armes, sans pour autant reconnaître à l'accusé un droit absolu d'obtenir la comparution de témoins devant le juge du fond (1). (1) Voir concl. « dit en substance » du MP. ; Cour eur. D. H., Guide..., o.c., §§ 561 et 562.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Jugement au fond - Droit absolu de l'accusé d'obtenir la convocation et l'interrogatoire à l'audience des témoins « à décharge » (non) - Appréciation par le juge de la pertinence et l'utilité d'une telle demande - Egalité des armes

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Jugement au fond - Droit absolu de l'accusé d'obtenir la convocation et l'interrogatoire à l'audience des témoins « à décharge » (non) - Appréciation par le juge de la pertinence et l'utilité d'une telle demande - Egalité des armes

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Jugement au fond - Droit absolu de l'accusé d'obtenir la convocation et l'interrogatoire à l'audience des témoins « à décharge » (non) - Appréciation par le juge de la pertinence et l'utilité d'une telle demande - Egalité des armes

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Jugement au fond - Droit absolu de l'accusé d'obtenir la convocation et l'interrogatoire à l'audience des témoins « à décharge » (non) - Appréciation par le juge de la pertinence et l'utilité d'une telle demande - Egalité des armes

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4

november 1950, te Rome

novembre 1950

Uit de uitlegging van de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vloeit voort dat de weigering van de feitenrechter tot verhoor van getuigen à décharge tijdens het proces te horen niet is onderworpen aan de waarborgen die in acht moeten worden genomen wanneer het strafgerecht het voornemen heeft om, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge in aanmerking te nemen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0071.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.10, § 15 (uitsluiting van de criteria die van toepassing zijn op het verhoor van de getuigen à charge, namelijk de getuigen die belastende verklaringen hebben afgelegd); Cass. 19 juni 2018, AR P.17.1250.N, AC 2018, nr. 398, § 2; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., Die Keure, 2025, dl. II, 1593 tot 1595.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verhoor van een getuige à décharge - Verwerping - (Niet) dezelfde waarborgen als die welke van toepassing zijn op de inaanmerkingneming, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, van de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verhoor van een getuige à décharge - Verwerping - (Niet) dezelfde waarborgen als die welke van toepassing zijn op de inaanmerkingneming, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, van de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verhoor van een getuige à décharge - Verwerping - (Niet) dezelfde waarborgen als die welke van toepassing zijn op de inaanmerkingneming, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, van de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à

Il découle de l'interprétation des articles 6.1 et 6.3, d), de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme par la Cour européenne des droits de l'homme que le refus, par le juge du fond, de l'audition de témoins à décharge lors du procès n'est pas soumis aux garanties dont le respect est imposé lorsque la juridiction répressive entend avoir égard, comme preuve unique ou déterminante de la culpabilité de l'accusé, aux déclarations d'un témoin à charge absent lors du procès (1). (1) Voir concl. « dit en substance » du MP; Cass. 21 juin 2022, RG P.22.0071.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.10, § 15 (exclusion des critères applicables à l'audition des témoins « à charge », c'est-à-dire ayant fait des déclarations incriminantes); Cass. 19 juin 2018, RG P.17.1250.N, Pas. 2018, n° 398, § 2; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH et M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10e éd., La Charte, 2025, t. II, pp. 1593 à 1595.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Jugement au fond - Demande de la défense en vue de l'audition d'un témoin à décharge - Rejet - Garanties identiques à celles applicable à la prise en compte, comme preuve unique ou déterminante de la culpabilité de l'accusé, des déclarations d'un témoin à charge absent lors du procès (non)

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Jugement au fond - Demande de la défense en vue de l'audition d'un témoin à décharge - Rejet - Garanties identiques à celles applicable à la prise en compte, comme preuve unique ou déterminante de la culpabilité de l'accusé, des déclarations d'un témoin à charge absent lors du procès (non)

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Jugement au fond - Demande de la défense en vue de l'audition d'un témoin à décharge - Rejet - Garanties identiques à celles applicable à la prise en compte, comme preuve unique ou déterminante de la culpabilité de l'accusé, des déclarations d'un témoin à charge absent lors du procès (non)

charge

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verhoor van een getuige à décharge - Verwerping - (Niet) dezelfde waarborgen als die welke van toepassing zijn op de inaanmerkingneming, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, van de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Jugement au fond - Demande de la défense en vue de l'audition d'un témoin à décharge - Rejet - Garanties identiques à celles applicable à la prise en compte, comme preuve unique ou déterminante de la culpabilité de l'accusé, des déclarations d'un témoin à charge absent lors du procès (non)

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Om te antwoorden op de vraag of de belastende verklaringen van een getuige die op het proces niet aanwezig was, van doorslaggevend belang zijn geweest voor de beslissing over de schuld, moet worden nagegaan welk belang de rechter aan die verklaringen heeft gehecht, in verhouding tot alle redenen waarmee hij zijn beslissing heeft omkleed; zo kan de verwijzing naar een dergelijke verklaring in de redenen op zich niet volstaan om die verklaring als doorslaggevend aan te merken, wanneer blijkt dat de beslissing op grond van ander doorslaggevend bewijsmateriaal werd genomen (1). (1) Zie Cass. 27 april 2021, AR P.21.0013.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9, § 6.

Pour répondre à la question de savoir si les déclarations incriminantes d'un témoin absent au procès ont revêtu un caractère déterminant en vue de la décision relative à la culpabilité, il y a lieu de vérifier l'importance que le juge a accordée à ces dires parmi l'ensemble des motifs qui justifient sa décision; ainsi, la seule référence faite à une telle déclaration dans les motifs ne suffit pas à considérer celle-ci comme déterminante lorsqu'il apparaît que la décision se fonde sur d'autres éléments de preuve déterminants (1). (1) Voir Cass. 27 avril 2021, RG P.21.0013.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9, § 6.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Vonnis over de zaak zelf - Belastende verklaringen van een getuige die niet op het proces aanwezig is - Doorslaggevend karakter voor de beslissing over de schuld - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnis over de zaak zelf - Belastende verklaringen van een getuige die niet op het proces aanwezig is - Doorslaggevend karakter voor de beslissing over de schuld - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vonnis over de zaak zelf - Belastende verklaringen van een getuige die niet op het proces aanwezig is - Doorslaggevend karakter voor de beslissing over de schuld - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Jugement au fond - Déclarations incriminantes d'un témoin absent au procès - Caractère déterminant en vue de la décision relative à la culpabilité - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Jugement au fond - Déclarations incriminantes d'un témoin absent au procès - Caractère déterminant en vue de la décision relative à la culpabilité - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Jugement au fond - Déclarations incriminantes d'un témoin absent au procès - Caractère déterminant en vue de la décision relative à la culpabilité - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Belastende verklaringen van een getuige die niet op het proces aanwezig is - Doorslaggevend karakter voor de beslissing over de schuld - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Jugement au fond - Déclarations incriminantes d'un témoin absent au procès - Caractère déterminant en vue de la décision relative à la culpabilité - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Volgens de uitlegging van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geschiedt het onderzoek van de verenigbaarheid, met de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM, van een procedure waarin de verklaringen van een getuige die belastende verklaringen heeft afgelegd maar niet op het proces is verschenen, als bewijzen worden gebruikt, in drie stappen; zo moet worden onderzocht (1°) of er een ernstige reden bestond waarom de getuige niet is verschenen en, bijgevolg, zijn verklaring als bewijs in aanmerking werd genomen, (2°) of de verklaring van de afwezige getuige de enige of doorslaggevende grondslag heeft gevormd voor de veroordeling, en (3°) of er voldoende compenserende factoren, waaronder met name stevige procedurele waarborgen (1), bestonden om een tegenwicht te vormen voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanneming van een dergelijk bewijs heeft ondervonden en om de billijkheid van de rechtspleging in haar geheel te waarborgen; dergelijke factoren kunnen met name bestaan in de voorlegging van objectief bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het onderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt (2); hieruit volgt dat, om de verenigbaarheid met de voormelde bepalingen te kunnen beoordelen van een beslissing van de feitenrechter die de voortzetting van de procedure beveelt, niettegenstaande de afwezigheid van de getuigen, en van een daaropvolgende beslissing over de schuld zonder dat, bijgevolg, de verdediging die getuigen heeft kunnen verhoren of doen verhoren, met name moet worden vastgesteld of de verklaringen die deze getuigen in een eerdere fase van de procedure hebben afgelegd en waarover geen tegensprekelijk debat is gevoerd, de enige of doorslaggevende grondslag voor de veroordeling hebben gevormd. (1) Zie EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2024, § 107; EHRM, Schatschaschwili t. Duitsland, 15 december 2015 [GC], nr. 9154/10, § 107; EHRM, Al-Khawaja en Tahery t. Verenigd Koninkrijk, 15 december 2011 [GC], nrs. 26766/05 en 22228/06; Cass. 18 maart 2025, AR P.24.1431.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1, met concl. van advocaat-generaal DE SMET, ECLI:BE:CASS:2025:CONC.20250318.2N.1; Cass. 3

Selon l'interprétation de la Cour européenne des droits de l'homme, l'examen de la compatibilité avec les articles 6.1 et 6.3, d), de la Convention d'une procédure dans laquelle les déclarations d'un témoin qui a fait des déclarations incriminantes et qui n'a pas comparu pendant le procès sont utilisées à titre de preuves comporte trois étapes; il s'agit ainsi de rechercher (1°) s'il existait un motif sérieux justifiant la non-comparution du témoin et, en conséquence, l'admission à titre de preuve de sa déposition, (2°) si la déposition du témoin absent a constitué le fondement unique ou déterminant de la condamnation, et (3°) s'il existait des éléments compensateurs, notamment des garanties procédurales solides, suffisants pour contrebalancer les difficultés causées à la défense en conséquence de l'admission d'une telle preuve et pour assurer l'équité de la procédure dans son ensemble (1); de tels facteurs peuvent notamment consister en la production d'éléments de preuve objectifs venant appuyer ou corroborer le contenu des déclarations faites au stade de l'instruction (2); il s'ensuit qu'en vue de déterminer la conformité à ces dispositions d'une décision du juge du fond ordonnant la poursuite de la procédure nonobstant l'absence de témoins et d'une décision subséquente statuant sur la culpabilité, sans que la défense ait, dès lors, pu interroger ou faire interroger lesdits témoins, il y a notamment lieu de déterminer si les déclarations non-contradictaires faites par ces derniers à un stade antérieur de la procédure ont constitué le fondement unique ou déterminant de la condamnation. (1) Voir Cour eur. D. H., Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit à un procès équitable (volet pénal), mis à jour au 31 août 2024, § 107; Cour eur. D.H., Schatschaschwili c. Allemagne, 15 décembre 2015 [GC], n° 9154/10, § 107; Cour eur. D.H., Al-Khawaja et Tahery c. Royaume-Uni, 15 décembre 2011 [GC], nos 26766/05 et 22228/06; Cass. 18 mars 2025, RG P.24.1431.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1, avec concl. de B. DE SMET, avocat général, ECLI:BE:CASS:2025:CONC.20250318.2N.1; Cass. 3 mai 2022, RG P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1, et note signée BDS. (2) Cour eur. D.H., Schatschaschwili c. Allemagne, précité, § 128; Cass. 18 mars 2025, RG

mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1, en de noot BDS. (2) EHRM, Schatschaschwili t. Duitsland, voormeld, § 128; Cass. 18 maart 2025, AR P.24.1431.N, voormeld, § 23, dat, bij wijze van compenserende factoren, ook melding maakt van de mogelijkheid, voor de beklaagde, om de getuige tijdens het opsporingsonderzoek of op de rechtszitting te verhoren of te doen verhoren en om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of over de strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; Cass. 27 april 2021, AR P.21.0013.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Geen verschijning, op de rechtszitting, van een getuige à charge - Gebruik van de verklaringen van de getuige als bewijs - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM - Toetsing in drie stappen - Compenserende factoren - Voorbeeld - Ander bewijsmateriaal

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Vonnis over de zaak zelf - Geen verschijning, op de rechtszitting, van een getuige à charge - Gebruik van de verklaringen van de getuige als bewijs - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM - Toetsing in drie stappen - Compenserende factoren - Voorbeeld - Ander bewijsmateriaal

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vonnis over de zaak zelf - Geen verschijning, op de rechtszitting, van een getuige à charge - Gebruik van de verklaringen van de getuige als bewijs - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM - Toetsing in drie stappen - Compenserende factoren - Voorbeeld - Ander bewijsmateriaal

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnis over de zaak zelf - Geen verschijning, op de rechtszitting, van een getuige à charge - Gebruik van de verklaringen van de getuige als bewijs - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM - Toetsing in drie stappen - Compenserende factoren - Voorbeeld - Ander bewijsmateriaal

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4

P.24.1431.N, précité, § 23, qui mentionne aussi, au titre d'éléments compensateurs, la possibilité offerte au prévenu d'interroger de faire interroger le témoin au cours de l'information ou à l'audience et de faire connaître sa position sur la crédibilité et la fiabilité du témoin ou sur les contradictions internes dans cette déclaration ou avec celles d'autres témoins ; Cass. 27 avril 2021, RG P.21.0013.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Jugement au fond - Absence de comparution, à l'audience, d'un témoin à charge - Utilisation des déclarations du témoin à titre de preuves - Compatibilité avec l'article 6 de la Conv. D.H. - Vérification en trois étapes - Éléments compensateurs - Exemple - Autres éléments de preuve

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Jugement au fond - Absence de comparution, à l'audience, d'un témoin à charge - Utilisation des déclarations du témoin à titre de preuves - Compatibilité avec l'article 6 de la Conv. D.H. - Vérification en trois étapes - Éléments compensateurs - Exemple - Autres éléments de preuve

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Jugement au fond - Absence de comparution, à l'audience, d'un témoin à charge - Utilisation des déclarations du témoin à titre de preuves - Compatibilité avec l'article 6 de la Conv. D.H. - Vérification en trois étapes - Éléments compensateurs - Exemple - Autres éléments de preuve

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Jugement au fond - Absence de comparution, à l'audience, d'un témoin à charge - Utilisation des déclarations du témoin à titre de preuves - Compatibilité avec l'article 6 de la Conv. D.H. - Vérification en trois étapes - Éléments compensateurs - Exemple - Autres éléments de preuve

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4

november 1950, te Rome

novembre 1950

Volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens moet bij de beoordeling van de verenigbaarheid, met artikel 6.3.d EVRM, van de verwerping van een verzoek van de verdediging tot oproeping van een getuige à décharge met de volgende criteria rekening worden gehouden: (1°) was het verzoek tot verhoor van de getuige à décharge op de rechtszitting met voldoende redenen omkleed en relevant in het licht van het onderwerp van de beschuldiging? (2°) heeft de rechter de mogelijke relevantie van die getuigenverklaring onderzocht en heeft hij zijn weigering om dat verzoek in te willigen met voldoende redenen omkleed? (3°) heeft de weigering om een dergelijke getuige te horen het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel aangetast? (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; EHRM, [GC], Murtazaliyeva c. Russie, 18 december 2018, nr. 36658/05, § 158.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verschijning van een getuige à décharge - Verwerping - Criterium in drie onderdelen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verschijning van een getuige à décharge - Verwerping - Criterium in drie onderdelen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verschijning van een getuige à décharge - Verwerping - Criterium in drie onderdelen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verschijning van een getuige à décharge - Verwerping - Criterium in drie onderdelen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Selon la Cour européenne des droits de l'homme, pour apprécier la conformité à l'article 6.3, d), de la Convention du rejet d'une demande de la défense en vue de la comparution d'un témoin à décharge, il y a lieu d'avoir égard aux critères suivants: (1°) la demande d'audition à l'audience du témoin à décharge était-elle suffisamment motivée et pertinente au regard de l'objet de l'accusation? (2°) le juge a-t-il examiné la pertinence que pouvait revêtir cette déposition et a-t-il motivé à suffisance son refus de faire droit à la demande? (3°) le refus d'audition de pareil témoin a-t-il nui à l'équité globale du procès? (1). (1) Voir concl. « dit en substance » du MP; Cour eur. D.H. [GC], Murtazaliyeva c. Russie, 18 décembre 2018, n° 36658/05, § 158.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Jugement au fond - Demande de la défense en vue de la comparution d'un témoin à décharge - Rejet - Critère en trois branches

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Jugement au fond - Demande de la défense en vue de la comparution d'un témoin à décharge - Rejet - Critère en trois branches

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Jugement au fond - Demande de la défense en vue de la comparution d'un témoin à décharge - Rejet - Critère en trois branches

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Jugement au fond - Demande de la défense en vue de la comparution d'un témoin à décharge - Rejet - Critère en trois branches

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Krachtens artikel 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet moet de beslissing tot verwerping van een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling gemotiveerd worden met inachtneming van de voorschriften van artikel 16, § 5, eerste en tweede lid, van die wet; die beslissing moet bijgevolg melding maken van de wettelijke bepalingen die de feiten als een misdaad of als een wanbedrijf omschrijven, alsook van het voortbestaan van ernstige aanwijzingen van schuld, van de feitelijke omstandigheden van de zaak van de beklaagde en van die welke eigen zijn aan zijn persoonlijkheid die zijn vrijheidsberoving verantwoorden in het licht van de in artikel 16, § 1, van de voormelde wet bepaalde criteria (1). (1) Zie Cass. 13 september 2022, AR P.22.1166.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220913.2N.21; Cass. 17 december 2014, AR P.14.1827.F, ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20141217.1, AC 2014, nr. 803; Cass. 19 november 1996, AR P.96.1410.N, ECLI:BE:CASS:1996:ARR.19961119.5, AC 1996, nr. 442.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Onmiddellijke aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Beslissing van verwerping - Verplichte vermeldingen - Artikelen 16, § 5, eerste en tweede lid, en 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Voorlopige invrijheidstelling - Verzoek tot invrijheidstelling - Beslissing van verwerping - Verplichte vermeldingen - Artikelen 16, § 5, eerste en tweede lid, en 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

En vertu de l'article 27, § 3, alinéa 4, de la loi relative à la détention préventive, la décision de rejet d'une requête de mise en liberté provisoire doit être motivée en observant le prescrit de l'article 16, § 5, premier et deuxième alinéas, de la même loi ; partant, elle doit mentionner les dispositions légales prévoyant que les faits constituent un crime ou un délit, ainsi que la persistance d'indices sérieux de culpabilité et les circonstances de fait de la cause du prévenu et celles liées à la personnalité justifiant sa privation de liberté eu égard aux critères prévus par l'article 16, § 1er, de ladite loi (1). (1) Voir Cass. 13 septembre 2022, RG P.22.1166.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220913.2N.21 ; Cass. 17 décembre 2014, RG P.14.1827.F, ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20141217.1, Pas. 2014, n° 803 ; Cass. 19 novembre 1996, RG P.96.1410.N, ECLI:BE:CASS:1996:ARR.19961119.5, Pas. 1996, n° 442.

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation immédiate - Requête de mise en liberté - Décision de rejet - Mentions obligatoires - Loi relative à la détention préventive, articles 16, § 5, alinéas 1er et 2, et 27, § 3, al. 4

- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 5, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 27, § 3, al. 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mise en liberté provisoire - Requête de mise en liberté - Décision de rejet - Mentions obligatoires - Loi relative à la détention préventive, articles 16, § 5, alinéas 1er et 2, et 27, § 3, al. 4

- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 5, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 27, § 3, al. 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

In geval van herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling bepaalt de strafuitvoeringsrechtbank op onaantastbare wijze het gedeelte van de proeftijd dat goed is verlopen, waarbij ze rekening houdt met de inspanningen die de veroordeelde heeft geleverd om de voorwaarden te respecteren die hem waren opgelegd; wanneer de veroordeelde geen conclusie heeft neergelegd waarin hij het bestaan van dergelijke inspanningen aantoonst, dient de rechtbank de beslissing over de vraag of de proeftijd al dan niet goed is verlopen niet met redenen te omkleden (1). (1) Cass. 19 januari 2021, AR P.20.1314.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.5.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafwitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Bepaling van het resterende gedeelte van de uit te voeren straf - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Geen conclusie van de veroordeelde - Gevolg

- Art. 68, § 5, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFWITVOERING - Strafwitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Bepaling van het resterende gedeelte van de uit te voeren straf - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Motivering - Omvang - Geen conclusie van de veroordeelde - Gevolg

- Art. 68, § 5, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Strafwitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Bepaling van het resterende gedeelte van de uit te voeren straf - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Motivering - Omvang - Geen conclusie van de veroordeelde - Gevolg

- Art. 68, § 5, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

En cas de révocation de la libération conditionnelle, le tribunal de l'application des peines détermine souverainement la partie du délai d'épreuve qui s'est bien déroulée, compte tenu des efforts fournis par le condamné pour respecter les conditions imposées; lorsque le condamné n'a pas déposé de conclusions faisant valoir de tels efforts, le tribunal n'est pas tenu de motiver la décision relative au bon déroulement, ou non, du délai d'épreuve (1). (1) Cass. 19 janvier 2021, RG P.20.1314.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.5.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Tribunal de l'application des peines - Révocation de la libération conditionnelle - Détermination du reliquat de la peine à exécuter - Appréciation souveraine du juge - Absence de conclusions du condamné - Conséquence

- Art. 68, § 5, al. 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Révocation de la libération conditionnelle - Détermination du reliquat de la peine à exécuter - Appréciation souveraine du juge - Motivation - Etendue - Absence de conclusions du condamné - Conséquence

- Art. 68, § 5, al. 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

LIBERATION CONDITIONNELLE - Tribunal de l'application des peines - Révocation de la libération conditionnelle - Détermination du reliquat de la peine à exécuter - Appréciation souveraine du juge - Motivation - Etendue - Absence de conclusions du condamné - Conséquence

- Art. 68, § 5, al. 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Krachtens artikel 68, § 5, tweede lid, Wet Strafvuivering dient de strafvuiveringsrechtbank die de voorwaardelijke invrijheidstelling herroept, het gedeelte van de vrieheidsstraf te bepalen die de veroordeelde nog moet ondergaan, waarbij ze rekening houdt met de periode van de proeftijd die goed is verlopen en met de inspanning die de veroordeelde heeft geleverd om de voorwaarden te respecteren die hem waren opgelegd; noch deze bepaling noch enige andere bepaling verbieden die rechtbank te beslissen dat de veroordeelde het resterende gedeelte van zijn straf volledig zal moeten ondergaan 1). (1) Cass. 24 oktober 2023, AR P.23.1374.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231024.2N.16..

STRAFUITVOERING - Strafvuiveringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Bepaling van het resterende gedeelte van de uit te voeren straf - Grens

- Art. 68, § 5, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrieheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiveringsmodaliteiten

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Strafvuiveringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Bepaling van het resterende gedeelte van de uit te voeren straf - Grens

- Art. 68, § 5, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrieheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiveringsmodaliteiten

En vertu de l'article 68, § 5, alinéa 2, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté, le tribunal de l'application des peines qui révoque la libération conditionnelle est tenu de déterminer la partie de la peine privative de liberté que doit encore subir le condamné en tenant compte de la période du délai d'épreuve qui s'est bien déroulée et des efforts fournis par celui-ci pour respecter les conditions qui lui étaient imposées; ni cette disposition ni aucune autre n'interdisent à cette juridiction de décider que le condamné devra subir l'intégralité du reliquat de sa peine (1). (1) Cass. 24 octobre 2023, RG P.23.1374.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231024.2N.16.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Révocation de la libération conditionnelle - Détermination du reliquat de la peine à exécuter - Limite

- Art. 68, § 5, al. 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

LIBERATION CONDITIONNELLE - Tribunal de l'application des peines - Révocation de la libération conditionnelle - Détermination du reliquat de la peine à exécuter - Limite

- Art. 68, § 5, al. 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

De aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter kan geen betrekking hebben op toekomstige feiten, dit wil zeggen feiten die nog niet werden gepleegd op de datum van de akte die de zaak bij hem aanhangig maakt; zo kan een vordering van het parket geen feiten bij de onderzoeksrechter aanhangig maken die, gesteld dat ze bewezen zijn, na die akte zouden zijn gepleegd (1). (1) Zie A. DE NAUW, "Het adïëren van de onderzoeksrechter", in A. DE NAUW, J. D'HAENENS en M. STORME, Actuele problemen van strafrecht, Antwerpen, Kluwer, 1988, p. 14; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Chartre, 2025, dl. I, p. 842-843 en 847.

ONDERZOEKSRECHTER - Aanhangigmaking - Draagwijdte - Feiten die na de akte van aanhangigmaking zijn gepleegd (geen)

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering
- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Draagwijdte - Feiten die na de akte van aanhangigmaking zijn gepleegd (geen)

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering
- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Uitvaardiging voor feiten die na de akte van aanhangigmaking zouden zijn gepleegd (geen)

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering
- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

La saisine d'un juge répressif ne saurait porter sur des faits futurs, c'est-à-dire sur des faits qui n'ont pas encore été commis à la date de l'acte qui le saisit; ainsi, un réquisitoire du parquet ne peut pas saisir le juge d'instruction de faits qui, à les supposer avérés, auraient été commis postérieurement (1). (1) Voir A. DE NAUW, « Het adïëren van de onderzoeksrechter », in A. DE NAUW, J. D'HAENENS et M. STORME, Actuele problemen van strafrecht, Anvers, Kluwer, 1988, p. 14 ; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH et M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10e éd., La Chartre, 2025, t. I, pp. 842-843 et 847.

JUGE D'INSTRUCTION - Saisine - Portée - Faits postérieurs à l'acte de saisine (non)

- Art. 61 Code d'Instruction criminelle
- Art. 63 Code d'Instruction criminelle
- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Saisine du juge d'instruction - Portée - Faits postérieurs à l'acte de saisine (non)

- Art. 61 Code d'Instruction criminelle
- Art. 63 Code d'Instruction criminelle
- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Délivrance pour des faits postérieurs à l'acte de saisine (non)

- Art. 61 Code d'Instruction criminelle
- Art. 63 Code d'Instruction criminelle
- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

De volstreckte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid kan worden afgeleid uit het gevaar dat de publieke opinie diep geschokt zou zijn door de vrijlating van een aangehouden in verdenking gestelde, indien dat gevaar in verband kan worden gebracht met de feitelijke gegevens en de persoonsgegevens die het verwerklijken (1). (1) De eiser verwees naar Cass. 15 januari 2025, RG P.25.0027.F (onuitgeg.). Dit arrest wijst er echter op dat "in tegenstelling tot de onderhavige zaak", "het aanhoudingsbevel met name gemotiveerd wordt door de omstandigheden dat 'het maatschappelijk geweten niet zou kunnen aanvaarden dat de dader van dergelijke ernstige feiten nu al in vrijheid wordt gesteld', dat 'er een gevaar voor herhaling van soortgelijke feiten bestaat in geval van vrijlating, omdat hij zichzelf niet in vraag stelt [...], (...) [en dat] uit die overwegingen volgt dat de onderzoeksrechter een voortijdige straf aan de eiser heeft willen opleggen of, met andere woorden, een vorm van onmiddellijke bestraffing heeft willen toepassen". Zelf heeft het OM verwezen naar drie arresten die geciteerd worden in A. BEERNAERT e.a., o.c., p. 1208, noot nr. 150: Cass. 17 mei 2022, P.22.0609.N, AC 2022, nr. 356; Cass. 21 juni 1989, AR 7575, AC 1988-89, nr. 622; Cass. 13 maart 1991, AR 8947, nr. 364. Het OM stelt aldus: "Wanneer het feit strafbaar is met een straf die vijftien jaar dwangarbeid te boven gaat, is het de onderzoeksgerechten niet verboden naar de openbare rust en het maatschappelijk geweten te verwijzen om te beoordelen of de handhaving van de voorlopige hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid". (M.N.B.)

VOORLOPIGE HECHTENIS - Voorlopige invrijheidstelling - Verwerping - Voorwaarden - Volstreckte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Begrip - Gevaar dat de publieke opinie diep geschokt zou zijn door de vrijlating van een aangehouden in verdenking gestelde

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Voorwaarden - Volstreckte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Begrip - Gevaar dat de publieke opinie diep geschokt zou zijn door de vrijlating van een aangehouden in verdenking gestelde

L'absolue nécessité de la détention pour la sécurité publique peut se déduire du danger que l'opinion publique soit profondément troublée par la libération d'un inculpé détenu, si ce risque est associé aux éléments de fait et de personnalité qui le concrétisent (1). (1) Le demandeur se référait à Cass. 15 janvier 2025, RG P.25.0027.F (inédit). Mais cet arrêt relève que - contrairement à la présente espèce - « le mandat d'arrêt est notamment motivé par les circonstances que "la conscience sociale ne pourrait admettre que l'auteur de faits aussi graves soit, dès à présent, remis en liberté", qu' "il existe des risques de réitération de faits similaires en cas de libération en raison de son absence de remise en question [...]" (...) [et qu'] il résulte de ces considérations que le juge d'instruction a entendu infliger une peine anticipée au demandeur, soit exercer une forme de répression immédiate ». Le MP s'est quant à lui référé à trois arrêts cités in A. BEERNAERT e.a., o.c., p. 1208, note n° 150 : Cass. 17 mai 2022, P.22.0609.N, Pas. 2022, n° 356 ; Cass. 21 juin 1989, RG 7575, Pas. 1989, n° 622 ; Cass. 13 mars 1991, RG 8947, Pas. 1991, n° 364. Ainsi, ce dernier énonce : « Lorsque le fait est punissable d'une peine qui dépasse quinze ans de travaux forcés il n'est pas interdit aux juridictions d'instruction de faire référence à la paix publique et à la conscience sociale pour apprécier l'absolue nécessité, pour la sécurité publique, du maintien de la détention préventive ». (M.N.B.)

DETENTION PREVENTIVE - Mise en liberté provisoire - Rejet - Conditions - Absolue nécessité pour la sécurité publique - Notion - Danger que l'opinion publique soit profondément troublée par la libération d'un inculpé détenu

- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Conditions - Absolue nécessité pour la sécurité publique - Notion - Danger que l'opinion publique soit profondément troublée par la libération d'un inculpé détenu

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Voorwaarden - Volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Begrip - Gevaar dat de publieke opinie diep geschokt zou zijn door de vrijlating van een aangehouden in verdenking gestelde

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Conditions - Absolue nécessité pour la sécurité publique - Notion - Danger que l'opinion publique soit profondément troublée par la libération d'un inculpé détenu

- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

De in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde toepasselijke maximumstraf heeft betrekking op de bij wet bepaalde maximumstraf en niet op de maximumstraf die de rechter kan uitspreken na correctionalisering van de feiten wegens aanneming van verzachtende omstandigheden (1). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 15 april 2020, AR P.20.0389.F, AC 2020, nr. 237.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Voorlopige invrijheidstelling - Toepasselijke maximumstraf die 15 jaar opsluiting te boven gaat - Begrip - Invloed van de correctionalisering (geen)

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Le maximum de la peine applicable énoncé dans l'article 16, § 1er, alinéa 4, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive vise le maximum de la peine prévue par la loi et non le maximum de la peine qui pourrait être prononcée par le juge après la correctionnalisation des faits en raison de l'admission de circonstances atténuantes (1). (Solution implicite). (1) Cass. 15 avril 2020, RG P.20.0389.F, Pas. 2020, n° 237.

DETENTION PREVENTIVE - Mise en liberté provisoire - Maximum de la peine applicable dépassant 15 ans de réclusion - Notion - Incidence de la correctionnalisation (non)

- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 27, § 3, al. 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Wanneer de maximumstraf die van toepassing is op de misdaad waarvoor het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd vijftien jaar opsluiting te boven gaat, volgt uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet dat het gerecht dat uitspraak doet over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, zich niet dient uit te spreken over de gevaren, en met name het vluchtgevaar, die in de vierde paragraaf van dat artikel zijn omschreven, dat de overwegingen die het hieraan desondanks zou wijden overtuigend zijn, dat, bijgevolg, het middel dat hiertegen opkomt geen belang heeft en dat het voornoemde gerecht niet dient te antwoorden op de middelen die, in het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, het vluchtgevaar betwisten, aangezien dit geen voorwaarde is die de wet op de voortzetting van de voorlopige hechtenis stelt (1). (1) Zie Cass. 18 augustus 2021, AR P.21.1100.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 3 januari 2024, AR P.23.1747.F, AC 2024, nr. 8; Cass. 10 mei 2006, AR P.06.0644.F, AC 2006, nr. 268. En dit zelfs als de rechter zijn vaststelling volgens welke de handhaving van de voorlopige hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid kracht kan bijzetten door te wijzen op het bestaan van een of meerdere voorwaarden vermeld in artikel 16, derde lid, Voorlopige Hechteniswet (Cass. 31 oktober 2001, AR P.01.1389.F; zie Cass. 3 oktober 2023, AR P.23.1309.N, AC 2023, nr. 622; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, *Droit de la procédure pénale*, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, p. 1210.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Opgelegde straf van meer dan 15 jaar opsluiting - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Verplichting voor de rechter om zich over het onttrekkingsgevaar uit te spreken en de middelen betreffende dat gevaar te beantwoorden (geen) - Gevolgen voor het belang van het cassatiemiddel dat opkomt tegen de (overtollige) overwegingen over dat gevaar

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Opgelegde straf van meer dan 15 jaar opsluiting - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Verplichting voor de rechter om zich over het

Lorsque le maximum de la peine applicable au crime du chef duquel le mandat d'arrêt a été décerné dépasse quinze ans de réclusion, il résulte de l'article 16, § 1er, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive que la juridiction qui statue sur une requête de mise en liberté provisoire n'a pas à se prononcer sur les risques, notamment de fuite, définis au quatrième paragraphe de cet article, que les considérations qu'elle y consacrerait néanmoins sont surabondantes, que, partant, le moyen qui les critique est dénué d'intérêt et que ladite juridiction n'a pas à répondre aux moyens qui, dans la requête de mise en liberté provisoire, contestent le risque de fuite, celui-ci n'étant pas une condition mise par la loi à la poursuite de la détention préventive (1). (1) Voir Cass. 18 août 2021, RG P.21.1100.F, inédit ; Cass. 3 janvier 2024, RG P.23.1747.F, Pas. 2024, n° 8 ; Cass. 10 mai 2006, RG P.06.0644.F, Pas. 2006, n° 268. Et ce, même si, pour conforter sa constatation selon laquelle il y a absolue nécessité pour la sécurité publique que la détention préventive soit maintenue, le juge peut se fonder sur l'existence d'une ou plusieurs conditions énoncées à l'article 16, alinéa 3, de la loi relative à la détention préventive (Cass. 31 octobre 2001, RG P.01.1389.F; voir Cass. 3 octobre 2023, RG P.23.1309.N, Pas. 2023, n° 622 ; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH et M. GIACOMETTI, *Droit de la procédure pénale*, 10e éd., La Charte, 2025, t. I, p. 1210.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Peine encourue supérieure à 15 ans de réclusion - Requête de mise en liberté provisoire - Obligation du juge de se prononcer sur le risque de soustraction à l'action de la justice et de répondre aux moyens relatifs à ce risque (non) - Incidence sur l'intérêt du moyen de cassation qui critique les considérations (surabondantes) relatives à ce risque

- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 27, § 3, al. 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Peine encourue supérieure à 15 ans de réclusion - Requête de mise en liberté provisoire - Obligation du juge de se prononcer sur le risque de soustraction à l'action de la justice et de répondre aux moyens relatifs à ce risque (non) - Incidence sur

onttrekkingsgevaar uit te spreken en de middelen betreffende dat gevaar te beantwoorden (geen) - Gevolgen voor het belang van het cassatiemiddel dat opkomt tegen de (overtollige) overwegingen over dat gevaar

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Voorlopige invrijheidstelling - Opgelegde straf van meer dan 15 jaar opsluiting - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Verplichting voor de rechter om zich over het onttrekkingsgevaar uit te spreken en de middelen betreffende dat gevaar te beantwoorden (geen) - Gevolgen voor het belang van het cassatiemiddel dat opkomt tegen de (overtollige) overwegingen over dat gevaar

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

l'intérêt du moyen de cassation qui critique les considérations (surabondantes) relatives à ce risque

- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 27, § 3, al. 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mise en liberté provisoire - Peine encourue supérieure à 15 ans de réclusion - Requête de mise en liberté provisoire - Obligation du juge de se prononcer sur le risque de soustraction à l'action de la justice et de répondre aux moyens relatifs à ce risque (non) - Incidence sur l'intérêt du moyen de cassation qui critique les considérations (surabondantes) relatives à ce risque

- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 27, § 3, al. 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.25.0226.F

26 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.10](#)

AC nr. ...

Artikel 74/28, § 1, Vreemdelingenwet voorziet in twee minder dwingende maatregelen die de minister of zijn gemachtigde kunnen opleggen indien een vreemdeling moet worden verwijderd naar zijn land van herkomst of overgedragen aan de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van zijn verzoek om internationale bescherming of voor de tijd die noodzakelijk is voor de procedure van vaststelling van de lidstaat die verantwoordelijk is voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming of voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming in België; die twee minder dwingende maatregelen zijn de verplichting zich bij de overheden te melden en het aanwijzen van een verplichte verblijfplaats; volgens artikel 74/28, § 3, derde lid, wordt een minder dwingende maatregel met name geacht niet doeltreffend te zijn indien de vreemdeling een bedreiging vormt voor de openbare orde of de nationale veiligheid; "eerdere veroordelingen" of nog niet berechte feiten kunnen in aanmerking worden genomen om te beslissen dat een vreemdeling een dergelijke bedreiging vormt.

VREEMDELINGEN - Minder dwingende maatregel - Vermoeden van ondoeltreffendheid - Bedreiging voor de openbare orde of

L'article 74/28, § 1er, de la loi du 15 décembre 1980 énonce deux mesures de maintien moins coercitives que le ministre ou son délégué peut imposer dans les cas où un étranger doit être éloigné vers son pays d'origine ou transféré vers l'État membre responsable de l'examen de sa demande de protection internationale ou pendant la procédure de détermination de l'État membre responsable de l'examen de sa demande de protection internationale ou pendant l'examen de sa demande de protection internationale en Belgique; ces deux mesures moins coercitives sont l'obligation de se présenter auprès des autorités et l'assignation à résidence; selon l'article 74/28, § 3, alinéa 3, 3°, une mesure de maintien moins coercitive est présumée inefficace notamment lorsque l'étranger constitue une menace pour l'ordre public ou la sécurité nationale; des « condamnations passées » ou des faits non encore jugés peuvent être pris en considération pour décider qu'un étranger constitue une telle menace.

ETRANGERS - Mesure de maintien moins coercitive - Présomption d'inefficacité - Menace pour l'ordre public ou la sécurité nationale - Condamnation - Faits non encore jugés - Critère d'appréciation

de nationale veiligheid - Veroordeling - Nog niet berechte feiten - Beoordelingscriterium

- Art. 74/28 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

OPENBARE ORDE - Vreemdelingen - Minder dwingende maatregel - Vermoeden van ondoeltreffendheid - Bedreiging voor de openbare orde of de nationale veiligheid - Veroordeling - Nog niet berechte feiten - Beoordelingscriterium

- Art. 74/28 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 74/28 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ORDRE PUBLIC - Etrangers - Mesure de maintien moins coercitive - Présomption d'inefficacité - Menace pour l'ordre public ou la sécurité nationale - Condamnation - Faits non encore jugés - Critère d'appréciation

- Art. 74/28 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.25.0237.F

19 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.11](#)

AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen bestaat het door deze personen ingestelde hoger beroep in een verklaring gedaan aan de directeur van de inrichting waar zij verblijven, of aan zijn gemachtigde; de verklaring die is verstuurd op een platform dat als communicatiemiddel dient tussen de gedetineerden en de gevangenisadministratie en die, bijgevolg, niet is gedaan aan een gezagsdrager die over de vereiste bevoegdheid beschikt, vormt dus geen hoger beroep; een dergelijke mededeling heeft enkel tot gevolg dat het de administratieve dienst in staat stelt de gedetineerde te vragen op de griffie van de gevangenis te verschijnen, zodra deze opent, om de akte op te maken (1). (1) Zie concl."in hoofdzaak" OM.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Hoger beroep - Hoger beroep ingesteld door de in verdenking gestelde in de gevangenis - Vorm - Verklaring verstuurd op een communicatieplatform tussen de gedetineerden en de gevangenisadministratie - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep ingesteld door de in verdenking gestelde in de gevangenis - Vorm - Verklaring verstuurd op een communicatieplatform tussen de gedetineerden en de gevangenisadministratie - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

3/11/2025

Conformément à l'article 1er de la loi du 25 juillet 1893 relative aux déclarations d'appel des personnes détenues ou internées, l'appel formé par ces personnes consiste dans une déclaration faite au directeur de l'établissement où elles séjournent, ou à son délégué; ne constitue donc pas un appel la déclaration envoyée sur une plateforme servant de mode de communication entre les détenus et l'administration de la prison et qui, par conséquent, n'est pas faite à un agent revêtu de la délégation requise; pareille communication n'a d'autre effet que de permettre au service administratif de faire comparaître le détenu au greffe de la prison, aussitôt qu'il sera ouvert, afin d'établir l'acte (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

DETENTION PREVENTIVE - Appel - Appel formé par l'inculpé à la prison - Forme - Déclaration envoyée sur une plateforme de communication entre les détenus et l'administration de la prison - Recevabilité (non)

- Art. 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 1er L. du 25 juillet 1893 relative aux déclarations d'appel des personnes détenues ou internées

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Détention préventive - Appel formé par l'inculpé à la prison - Forme - Déclaration envoyée sur une plateforme de communication entre les détenus et l'administration de la prison - Recevabilité (non)

- Art. 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P. 221/243

- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

- Art. 1er L. du 25 juillet 1893 relative aux déclarations d'appel des personnes détenues ou internées

P.25.0299.F

5 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.11](#)

AC nr. ...

Artikel 6.3 EVRM is niet van toepassing op de beslissingen van de onderzoeksgerechten die belast zijn met het toezicht op de hechtenis vóór het vonnis (1). (1) Het Hof heeft evenwel erkend dat de artikelen 6.3.c EVRM en 14.3, d) IVBPR, die eenieder wiens zaak moet worden onderzocht door een rechter, het recht geven om in persoon te verschijnen op de rechtszitting, aldaar gehoord te worden en zich voor hem te kunnen verdedigen, van toepassing zijn voor de onderzoeksgerechten die inzake voorlopige hechtenis uitspraak doen (Cass. 17 juni 2020, AR P.20.0626.F, AC 2020, nr. 405).

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Toepassingsgebied - (Geen) toepassing op de beslissingen van de onderzoeksgerechten die belast zijn met het toezicht op de hechtenis vóór het vonnis

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Artikel 6.3 EVRM - (Geen) Toepassing - Onderzoeksgerechten

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

L'article 6.3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne s'applique pas aux décisions des juridictions d'instruction chargées du contrôle de la détention avant jugement (1). (1) Toutefois, la Cour a admis que les articles 6, § 3, c, de la Convention de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 14.3, d, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, qui consacrent le droit, pour toute personne dont la cause doit être examinée par un juge, de comparaître à l'audience, d'être entendue et de se défendre en personne devant lui, s'appliquent aux juridictions d'instruction statuant en matière de détention préventive (Cass. 17 juin 2020, RG P.20.0626.F, Pas. 2020, n° 405).

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Champ d'application - Application aux décisions des juridictions d'instruction chargées du contrôle de la détention avant jugement (non)

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21 et 22 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Conv. D.H., article 6, § 3 - Application (non) - Juridictions d'instruction

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21 et 22 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet inzake voorlopige hechtenis moet onder meer nagaan of er, op het tijdstip van zijn beslissing, tegen de aangehouden in verdenking gestelde nog ernstige aanwijzingen van schuld bestaan; wanneer die aanwijzingen voortvloeien uit de verkrijging van een bewijs waarvan de regelmatigheid wordt betwist, dient het onderzoeksgerecht slechts een *prima facie* onderzoek van de aangevoerde regelmatigheid te verrichten, aangezien de Voorlopige Hechteniswet specifieke regels voor het toezicht op de regelmatigheid van de hechtenis bevat, die de enige regels zijn die van toepassing zijn; in dat geval kan de sanctie voor de onregelmatigheid die tijdens het toezicht op de voorlopige hechtenis werd aangevoerd, wanneer deze is bewezen, niet bestaan in de niet-ontvankelijkheid van de vervolging (1). (1) Cass. 26 oktober 2022, AR P.22.1355.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.26.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regulariteit van de procedure - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Eerste verschijning - Regulariteit van het aanhoudingsbevel - Betwisting betreffende de regelmatigheid van de aanwijzingen van schuld - Prima facie onderzoek - Gevolg

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Eerste verschijning - Regulariteit van het aanhoudingsbevel - Betwisting betreffende de regelmatigheid van de aanwijzingen van schuld - Prima facie onderzoek - Gevolg

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

La juridiction d'instruction qui statue sur la détention préventive doit vérifier, entre autres, s'il existe encore, au moment de sa décision, des indices sérieux de culpabilité à charge de l'inculpé détenu; lorsque ces indices résultent de l'obtention d'une preuve dont la régularité est contestée, la juridiction d'instruction ne doit se livrer qu'à un examen *prima facie* de l'irrégularité alléguée, dès lors qu'en matière de détention préventive, la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive comporte des règles spécifiques du contrôle de la régularité de la détention, lesquelles seules sont applicables; dans ce cas, la sanction de l'irrégularité dénoncée lors du contrôle de la détention préventive, lorsque celle-ci est avérée, ne peut pas consister dans l'irrecevabilité des poursuites (1). (1) Cass. 26 octobre 2022, RG P.22.1355.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.26.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Régularité de la procédure - Maintien de la détention préventive - Première comparution - Régularité du mandat d'arrêt - Contestation relative à la régularité des indices de culpabilité - Examen prima facie - Conséquence

- Art. 21 et 22 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Première comparution - Régularité du mandat d'arrêt - Contestation relative à la régularité des indices de culpabilité - Examen prima facie - Conséquence

- Art. 21 et 22 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

De vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste heeft een authentiek karakter en kan enkel worden aangevochten door een procedure tot betichting van valsheid; dit is met name het geval voor de vermelding onderaan het aanhoudingsbevel waarbij de griffier bevestigt dat hij, op de vermelde datum en het vermelde uur, het aanhoudingsbevel "aan de in verdenking gestelde heeft getoond, het hem heeft betekend en hem een afschrift heeft gegeven van dit aanhoudingsbevel en van alle stukken die bedoeld worden in artikel 16, § 7, Voorlopige Hechteniswet" (1). (1) Zie Cass. 24 augustus 1998, AR P.98.1170.F, ECLI:BE:CASS:1998:ARR.19980824.7, AC 1998, nr. 373; (wat betreft de vermeldingen van een proces-verbaal van de rechtszitting); Cass. 9 april 2024, AR P.24.0413.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.13 ; Cass. 12 januari 2021, AR P.20.0970.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4. De eiser voerde aan dat "het aanhoudingsbevel, bij ontstentenis van regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn, nietig is en het onderzoeksgerecht de in verdenking gestelde niet in voorlopige hechtenis kan houden. Volgens de bewoordingen zelf van [artikel 18 Voorlopige Hechteniswet] is de betekening regelmatig indien voldaan wordt aan de vier daarin voorgeschreven vormvereisten: de betekening geschiedt binnen een termijn van achtenveertig uur, door de griffier, door de directeur van de strafinrichting of door een agent van de openbare macht, in de taal van de rechtspleging en met afgifte van een volledig afschrift van de akte. Deze voorwaarden zijn cumulatief". (Cass. 1 december 2021, RG P.21.1481.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.11, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH. ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211201.2F.11).

La constatation par le greffier du juge d'instruction qu'une formalité prévue par la loi a été accomplie revêt un caractère authentique et ne peut être entreprise que par une procédure en inscription de faux; il en est ainsi, notamment, de l'indication figurant sous le mandat d'arrêt, que le greffier a attesté, au jour et à l'heure indiqués, l'avoir « exhibé et signifié à l'inculpé et lui en avoir laissé copie ainsi que de toutes les pièces visées à l'article 16, § 7, de la loi du 20 juillet 1990 » (1). (1) Voir Cass. 24 août 1998, RG P.98.1170.F, ECLI:BE:CASS:1998:ARR.19980824.7, Pas. 1998, n° 373 ; (quant aux mentions d'un procès-verbal d'audience) Cass. 9 avril 2024, RG P.24.0413.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.13 ; Cass. 12 janvier 2021, RG P.20.0970.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4. Le demandeur faisait valoir qu'« à défaut de signification régulière dans le délai légal, le mandat d'arrêt est nul et la juridiction d'instruction ne peut pas maintenir l'inculpé en détention préventive. Selon les termes mêmes de [l'article 18 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive], est régulière la signification qui obéit aux quatre formalités qu'elle prescrit : elle doit être faite dans les quarante-huit heures, par le greffier, le directeur de la prison ou un agent de la force publique, dans la langue de la procédure, et moyennant la remise d'une copie intégrale de l'acte. Ces conditions sont cumulatives ». (Cass. 1er décembre 2021, RG P.21.1481.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.11, avec concl. de D. VANDERMEERSCH, avocat général, ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211201.2F.11).

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Allerlei - Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Toepassing - Betekening van het aanhoudingsbevel aan de in verdenking gestelde - Afgifte van een afschrift - Vaststelling in het aanhoudingsbevel

3/11/2025

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Divers - Constatation par le greffier du juge d'instruction qu'une formalité prévue par la loi a été accomplie - Caractère authentique - Valeur probante sauf inscription de faux - Application - Signification du mandat d'arrêt à l'inculpé - Remise d'une copie - Constatation figurant sur le mandat d'arrêt

P. 224/243

- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek

BETICHTING VAN VALSHEID - Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Toepassing - Betekening van het aanhoudingsbevel aan de in verdenking gestelde - Afgifte van een afschrift - Vaststelling in het aanhoudingsbevel

- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering

3/11/2025

- Art. 18, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 448 Code d'Instruction criminelle
- Art. 449 Code d'Instruction criminelle
- Art. 450 Code d'Instruction criminelle
- Art. 451 Code d'Instruction criminelle
- Art. 452 Code d'Instruction criminelle
- Art. 453 Code d'Instruction criminelle
- Art. 454 Code d'Instruction criminelle
- Art. 455 Code d'Instruction criminelle
- Art. 456 Code d'Instruction criminelle
- Art. 457 Code d'Instruction criminelle
- Art. 458 Code d'Instruction criminelle
- Art. 459 Code d'Instruction criminelle
- Art. 460 Code d'Instruction criminelle
- Art. 461 Code d'Instruction criminelle
- Art. 462 Code d'Instruction criminelle
- Art. 463 Code d'Instruction criminelle
- Art. 464 Code d'Instruction criminelle
- Art. 895 Code judiciaire
- Art. 896 Code judiciaire
- Art. 897 Code judiciaire
- Art. 898 Code judiciaire
- Art. 899 Code judiciaire
- Art. 900 Code judiciaire
- Art. 901 Code judiciaire
- Art. 902 Code judiciaire
- Art. 903 Code judiciaire
- Art. 904 Code judiciaire
- Art. 905 Code judiciaire
- Art. 906 Code judiciaire

INSCRIPTION DE FAUX - Constatation par le greffier du juge d'instruction qu'une formalité prévue par la loi a été accomplie - Caractère authentique - Valeur probante sauf inscription de faux - Application - Signification du mandat d'arrêt à l'inculpé - Remise d'une copie - Constatation figurant sur le mandat d'arrêt

- Art. 18, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 448 Code d'Instruction criminelle
- Art. 449 Code d'Instruction criminelle
- Art. 450 Code d'Instruction criminelle
- Art. 451 Code d'Instruction criminelle
- Art. 452 Code d'Instruction criminelle
- Art. 453 Code d'Instruction criminelle
- Art. 454 Code d'Instruction criminelle
- Art. 455 Code d'Instruction criminelle
- Art. 456 Code d'Instruction criminelle
- Art. 457 Code d'Instruction criminelle
- Art. 458 Code d'Instruction criminelle
- Art. 459 Code d'Instruction criminelle
- Art. 460 Code d'Instruction criminelle

- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Allerlei - Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Cassatiemiddel voortvloeiend uit de betwisting van een dergelijke vaststelling - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 461 Code d'Instruction criminelle
- Art. 462 Code d'Instruction criminelle
- Art. 463 Code d'Instruction criminelle
- Art. 464 Code d'Instruction criminelle
- Art. 895 Code judiciaire
- Art. 896 Code judiciaire
- Art. 897 Code judiciaire
- Art. 898 Code judiciaire
- Art. 899 Code judiciaire
- Art. 900 Code judiciaire
- Art. 901 Code judiciaire
- Art. 902 Code judiciaire
- Art. 903 Code judiciaire
- Art. 904 Code judiciaire
- Art. 905 Code judiciaire
- Art. 906 Code judiciaire

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Divers - Constatation par le greffier du juge d'instruction qu'une formalité prévue par la loi a été accomplie - Caractère authentique - Valeur probante sauf inscription de faux - Moyen de cassation procédant de la contestation d'une telle constatation - Recevabilité (non)

- Art. 18, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 448 Code d'Instruction criminelle
- Art. 449 Code d'Instruction criminelle
- Art. 450 Code d'Instruction criminelle
- Art. 451 Code d'Instruction criminelle
- Art. 452 Code d'Instruction criminelle
- Art. 453 Code d'Instruction criminelle
- Art. 454 Code d'Instruction criminelle
- Art. 455 Code d'Instruction criminelle
- Art. 456 Code d'Instruction criminelle
- Art. 457 Code d'Instruction criminelle
- Art. 458 Code d'Instruction criminelle
- Art. 459 Code d'Instruction criminelle
- Art. 460 Code d'Instruction criminelle
- Art. 461 Code d'Instruction criminelle
- Art. 462 Code d'Instruction criminelle
- Art. 463 Code d'Instruction criminelle
- Art. 464 Code d'Instruction criminelle
- Art. 895 Code judiciaire
- Art. 896 Code judiciaire
- Art. 897 Code judiciaire
- Art. 898 Code judiciaire
- Art. 899 Code judiciaire
- Art. 900 Code judiciaire
- Art. 901 Code judiciaire
- Art. 902 Code judiciaire
- Art. 903 Code judiciaire
- Art. 904 Code judiciaire
- Art. 905 Code judiciaire

- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek

GRIFFIE - GRIFFIER - Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Toepassing - Betekening van het aanhoudingsbevel aan de in verdenking gestelde - Afgifte van een afschrift - Vaststelling in het aanhoudingsbevel

- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 448 e.v. Wetboek van Strafvordering

- Art. 449 Wetboek van Strafvordering

- Art. 450 Wetboek van Strafvordering

- Art. 451 Wetboek van Strafvordering

- Art. 452 Wetboek van Strafvordering

- Art. 453 Wetboek van Strafvordering

- Art. 454 Wetboek van Strafvordering

- Art. 455 Wetboek van Strafvordering

- Art. 456 Wetboek van Strafvordering

- Art. 457 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Wetboek van Strafvordering

- Art. 459 Wetboek van Strafvordering

- Art. 460 Wetboek van Strafvordering

- Art. 461 Wetboek van Strafvordering

- Art. 462 Wetboek van Strafvordering

- Art. 463 Wetboek van Strafvordering

- Art. 464 Wetboek van Strafvordering

- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Toepassing - Betekening van het aanhoudingsbevel aan de in verdenking gestelde - Afgifte van een afschrift - Vaststelling in het aanhoudingsbevel

- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 448 Wetboek van Strafvordering

- Art. 449 Wetboek van Strafvordering

- Art. 450 Wetboek van Strafvordering

- Art. 451 Wetboek van Strafvordering

- Art. 452 Wetboek van Strafvordering

- Art. 453 Wetboek van Strafvordering

- Art. 906 Code judiciaire

GREFFE. GREFFIER - Constatation par le greffier du juge d'instruction qu'une formalité prévue par la loi a été accomplie - Caractère authentique - Valeur probante sauf inscription de faux - Application - Signification du mandat d'arrêt à l'inculpé - Remise d'une copie - Constatation figurant sur le mandat d'arrêt

- Art. 18, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 448 et s. Code d'Instruction criminelle

- Art. 449 Code d'Instruction criminelle

- Art. 450 Code d'Instruction criminelle

- Art. 451 Code d'Instruction criminelle

- Art. 452 Code d'Instruction criminelle

- Art. 453 Code d'Instruction criminelle

- Art. 454 Code d'Instruction criminelle

- Art. 455 Code d'Instruction criminelle

- Art. 456 Code d'Instruction criminelle

- Art. 457 Code d'Instruction criminelle

- Art. 458 Code d'Instruction criminelle

- Art. 459 Code d'Instruction criminelle

- Art. 460 Code d'Instruction criminelle

- Art. 461 Code d'Instruction criminelle

- Art. 462 Code d'Instruction criminelle

- Art. 463 Code d'Instruction criminelle

- Art. 464 Code d'Instruction criminelle

- Art. 895 Code judiciaire

- Art. 896 Code judiciaire

- Art. 897 Code judiciaire

- Art. 898 Code judiciaire

- Art. 899 Code judiciaire

- Art. 900 Code judiciaire

- Art. 901 Code judiciaire

- Art. 902 Code judiciaire

- Art. 903 Code judiciaire

- Art. 904 Code judiciaire

- Art. 905 Code judiciaire

- Art. 906 Code judiciaire

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Constatation par le greffier du juge d'instruction qu'une formalité prévue par la loi a été accomplie - Caractère authentique - Valeur probante sauf inscription de faux - Application - Signification du mandat d'arrêt à l'inculpé - Remise d'une copie - Constatation figurant sur le mandat d'arrêt

- Art. 18, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 448 Code d'Instruction criminelle

- Art. 449 Code d'Instruction criminelle

- Art. 450 Code d'Instruction criminelle

- Art. 451 Code d'Instruction criminelle

- Art. 452 Code d'Instruction criminelle

- Art. 453 Code d'Instruction criminelle

- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Toepassing - Betekening van het aanhoudingsbevel aan de in verdenking gestelde - Afgifte van een afschrift - Vaststelling in het aanhoudingsbevel

- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek

3/11/2025

- Art. 454 Code d'Instruction criminelle
- Art. 455 Code d'Instruction criminelle
- Art. 456 Code d'Instruction criminelle
- Art. 457 Code d'Instruction criminelle
- Art. 458 Code d'Instruction criminelle
- Art. 459 Code d'Instruction criminelle
- Art. 460 Code d'Instruction criminelle
- Art. 461 Code d'Instruction criminelle
- Art. 462 Code d'Instruction criminelle
- Art. 463 Code d'Instruction criminelle
- Art. 464 Code d'Instruction criminelle
- Art. 895 Code judiciaire
- Art. 896 Code judiciaire
- Art. 897 Code judiciaire
- Art. 898 Code judiciaire
- Art. 899 Code judiciaire
- Art. 900 Code judiciaire
- Art. 901 Code judiciaire
- Art. 902 Code judiciaire
- Art. 903 Code judiciaire
- Art. 904 Code judiciaire
- Art. 905 Code judiciaire
- Art. 906 Code judiciaire

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Constatation par le greffier du juge d'instruction qu'une formalité prévue par la loi a été accomplie - Caractère authentique - Valeur probante sauf inscription de faux - Application - Signification du mandat d'arrêt à l'inculpé - Remise d'une copie - Constatation figurant sur le mandat d'arrêt

- Art. 18, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 448 Code d'Instruction criminelle
- Art. 449 Code d'Instruction criminelle
- Art. 450 Code d'Instruction criminelle
- Art. 451 Code d'Instruction criminelle
- Art. 452 Code d'Instruction criminelle
- Art. 453 Code d'Instruction criminelle
- Art. 454 Code d'Instruction criminelle
- Art. 455 Code d'Instruction criminelle
- Art. 456 Code d'Instruction criminelle
- Art. 457 Code d'Instruction criminelle
- Art. 458 Code d'Instruction criminelle
- Art. 459 Code d'Instruction criminelle
- Art. 460 Code d'Instruction criminelle
- Art. 461 Code d'Instruction criminelle
- Art. 462 Code d'Instruction criminelle
- Art. 463 Code d'Instruction criminelle
- Art. 464 Code d'Instruction criminelle
- Art. 895 Code judiciaire
- Art. 896 Code judiciaire
- Art. 897 Code judiciaire
- Art. 898 Code judiciaire

- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 899 Code judiciaire
- Art. 900 Code judiciaire
- Art. 901 Code judiciaire
- Art. 902 Code judiciaire
- Art. 903 Code judiciaire
- Art. 904 Code judiciaire
- Art. 905 Code judiciaire
- Art. 906 Code judiciaire

S.17.0095.N

24 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3N.1](#)

AC nr. ...

De in artikel 68 Verordening (EG) nr. 883/2004 beoogde 'grond waarop de rechten worden verkregen' ziet niet op de grondslag waarop het recht op gezinsuitkeringen in de bevoegde Lid-Staat wordt geopend, maar wel op de grondslag waarop de verzekerde aan de wetgeving van die bevoegde Lid-Staat is onderworpen (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Verordening 883/2004 - Gezinsbijslagen - Toepasselijke wetgeving

- Art. 68 Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

GEZINSBIJSLAG - Algemeen - Verordening 883/2004 - Toepasselijke wetgeving

- Art. 68 Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

Le « titre auquel les droits sont ouverts », visé à l'article 68 du règlement (CE) n° 883/2004 du Parlement européen et du Conseil du 29 avril 2004 sur la coordination des systèmes de sécurité sociale, ne concerne pas le fondement du droit d'ouverture aux prestations familiales dans l'État membre compétent, mais le fondement de l'assujettissement de l'assuré à la législation de cet État membre compétent (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Règlement n° 883/2004 - Prestations familiales - Législation applicable

- Art. 68 Règlement (CE) n° 883/2004 du Parlement européen et du Conseil du 29 avril 2004 sur la coordination des systèmes de sécurité sociale

PRESTATIONS FAMILIALES - Généralités - Règlement n° 883/2004 - Législation applicable

- Art. 68 Règlement (CE) n° 883/2004 du Parlement européen et du Conseil du 29 avril 2004 sur la coordination des systèmes de sécurité sociale

S.18.0020.N

3 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.1](#)

AC nr. ...

Uit artikel 10, vijfde lid, Taaldecreet volgt dat de nietigheid, wegens strijdigheid met de bepalingen van het Taaldecreet, van de documenten die op een individuele arbeidsovereenkomst betrekking hebben, geen afbreuk doet aan de rechten van de werknemer die erin zijn vastgelegd en deze zijn vordering erop kan gronden (1). (1) Zie concl. OM.

TAAIGEBRUIK - Sociale betrekkingen - Document - Nietigheid - Omvang - Gevolg

Il suit de l'article 10, alinéa 5, du décret du 19 juillet 1973 réglant l'emploi des langues en matière de relations sociales entre employeurs et travailleurs, ainsi qu'en matière d'actes et de documents d'entreprises prescrits par la loi et les règlements que la nullité, pour cause d'incompatibilité avec les dispositions dudit décret, des documents qui se rapportent à un contrat de travail individuel ne porte pas atteinte aux droits du travailleur qui sont stipulés dans ces documents et que le travailleur peut fonder sa demande sur ceux-ci (1). (1) Voir les concl. du MP.

LANGUES (EMPLOI DES) - Relations sociales - Document - Nullité - Etendue - Conséquence

- Art. 10, vijfde lid Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik der talen voor de sociale betrekking tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de onderneming

- Art. 10, al. 5 Décret du 19 juillet 1973 du Conseil culturel de la Communauté culturelle néerlandaise réglant l'emploi des langues en matière de relations sociales entre employeurs et travailleurs, ainsi qu'en matière d'actes et de documents d'entreprise prescrits par

S.20.0011.N

7 april 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250407.3N.4](#)

AC nr. ...

Wanneer een werknemer die vóór 1 januari 2014 in dienst is getreden, wordt ontslagen en de werkgever hem krachtens een eenzijdige verbintenis of een individuele overeenkomst een langere opzeggingstermijn of overeenstemmende opzeggingsvergoeding toekent dan hij wettelijk moet toekennen, of wanneer in de loop van de wettelijk verplichte opzeggingstermijn in onderling overleg tussen de werknemer en de werkgever wordt beslist om de opzeggingstermijn te verlengen, is er geen aanleiding meer voor compensatie in de mate dat de toegekende termijn langer is of de overeenstemmende opzeggingsvergoeding hoger is dan wettelijk verplicht; in dat geval dient op grond van artikel 7, § 1sexies, van de Besluitwet van 28 december 1944 bij de berekening van de ontslagcompensatievergoeding rekening te worden gehouden met de werkelijk toegekende opzeggingstermijn of overeenstemmende opzeggingsvergoeding; de omstandigheid dat artikel 2 van het uitvoeringsbesluit van 9 januari 2014 niet uitdrukkelijk daarin voorziet, doet daaraan niet af.

WERKLOOSHEID - Allerlei - Arbeider - Eénheidsstatuut - Ontslagcompensatievergoeding - Berekening

- Art. 7, § 1sexies Besluitwet 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 2 KB 9 januari 2014 betreffende de ontslagcompensatievergoeding

Lorsqu'un travailleur entré en service avant le 1er janvier 2014 est licencié et que l'employeur lui octroie en vertu d'une obligation unilatérale ou d'une convention individuelle un préavis plus long ou une indemnité de congé correspondante plus élevée que ce qu'il est légalement tenu d'accorder ou lorsque le travailleur et l'employeur décident d'un commun accord, au cours du délai de préavis légalement obligatoire, de prolonger ce délai, une compensation ne se justifie plus dans la mesure où le délai octroyé est plus long ou l'indemnité de congé correspondante plus élevée que ce qui est légalement prévu; en ce cas, il convient, sur la base de l'article 7, § 1sexies, de l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, de tenir compte dans le calcul de l'indemnité en compensation du licenciement du délai de préavis ou de l'indemnité de congé correspondante qui ont été réellement octroyés; la circonstance que l'article 2 de l'arrêté royal du 9 janvier 2014 relatif à l'indemnité en compensation du licenciement ne le prévoit pas expressément est sans incidence à cet égard.

CHOMAGE - Divers - Ouvrier - Statut unique - Indemnité en compensation du licenciement - Calcul

- Art. 7, § 1sexies Arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs
- Art. 2 A.R. du 9 janvier 2014 relatif à l'indemnité en compensation du licenciement

S.20.0064.N

7 april 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250407.3N.7](#)

AC nr. ...

De in artikel 22quater RSZ-wet bedoelde solidariteitsbijdrage is een ambtshalve vastgestelde forfaitaire bijdrage, die verschuldigd is voor het kwartaal waarin een niet onmiddellijk elektronisch aangegeven tewerkstelling werd vastgesteld en die uiterlijk op de laatste dag van de maand volgend op dit kwartaal moet worden betaald; noch uit de bepalingen van artikel 22quater RSZ-wet, noch uit het bepaalde in artikel 28 RSZ-wet en artikel 54 Uitvoeringsbesluit RSZ-wet volgt dat de werkgever geen bijdrageopslag en verwijlinterest verschuldigd is wanneer de solidariteitsbijdrage niet is betaald op de datum dat zij opeisbaar is geworden.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Solidariteitsbijdrage - Aard van de bijdrage - Gevolg - Bijdrageopslagen - Verwijlinterest

- Art. 22quater Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 54 KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

La cotisation de solidarité visée à l'article 22quater de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs est une cotisation forfaitaire établie d'office, qui est due pour le trimestre durant lequel une déclaration d'emploi électronique non immédiate a été constatée et qui doit être payée au plus tard le dernier jour du mois qui suit ce trimestre; il ne suit ni des dispositions des articles 22quater et 28 de la loi du 27 juin 1969 ni de l'article 54 de l'arrêté royal du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs que l'employeur n'est pas redevable d'une majoration de cotisation ni d'intérêts de retard lorsque la cotisation de solidarité n'a pas été payée à la date à laquelle elle est devenue exigible.

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Cotisation de solidarité - Nature de la cotisation - Conséquence - Majorations de cotisations - Intérêts de retard

- Art. 22quater L. du 27 juin 1969 révisant l'A.-L. du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs
- Art. 54 A.R. du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs

S.21.0016.F

24 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3F.6](#)

AC nr. ...

Het recht van de werknemer om na afloop van het ouderschapsverlof terug te keren in dezelfde functie of, indien dat niet mogelijk is, in een gelijkwaardige of vergelijkbare functie die in overeenstemming is met zijn of haar arbeidsovereenkomst, doet geen afbreuk aan de mogelijkheid, voor de werkgever, om de arbeidsbetrekking eenzijdig te beëindigen om een dringende of afdoende reden, die door de rechter wordt erkend als een reden waarvan de aard en de oorsprong geen verband houden met de schorsing van de arbeidsovereenkomst of de vermindering van de arbeidsprestaties wegens uitoefening van het recht op ouderschapsverlof (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Schorsing van de overeenkomst - Ouderschapsverlof - Recht om na afloop van het

Le droit du travailleur à retrouver son poste de travail à l'issue de la période de congé parental ou, en cas d'impossibilité, un travail équivalent ou similaire conforme à son contrat de travail, ne porte pas préjudice à la faculté pour l'employeur de mettre fin unilatéralement à la relation de travail pour un motif grave ou pour un motif suffisant, reconnu par le juge comme étant de nature et d'origine étrangères à la suspension du contrat de travail ou à la réduction des prestations de travail du fait de l'exercice du droit au congé parental (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTRAT DE TRAVAIL - Suspension - Congé parental - Droit de retrouver son poste de travail à l'issue de la période de congé parental - Portée

*ouderschapsverlof in dezelfde functie terug te keren -
Draagwijdte*

- Art. 14, § 1 Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 64 van 29 april 1997, tot instelling van een recht op ouderschapsverlof.
 - Art. 15, § 1 Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 64 van 29 april 1997, tot instelling van een recht op ouderschapsverlof.
 - Clausule 5.1 Raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof (herzien) van 18 juni 2009, overeenkomstig Richtlijn 2010/18/EU van de Raad van 8 maart 2010
 - Clausule 5.4 Raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof (herzien) van 18 juni 2009, overeenkomstig Richtlijn 2010/18/EU van de Raad van 8 maart 2010
 - Art. 14.1 Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking)
 - Art. 15 Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking)
 - Art. 101 Herstelwet 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen
- ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Allerlei -
Ouderschapsverlof - Ontslag na afloop van het
ouderschapsverlof - Voorwaarden*
- Art. 14, § 1 Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 64 van 29 april 1997, tot instelling van een recht op ouderschapsverlof.
 - Art. 15, § 1 Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 64 van 29 april 1997, tot instelling van een recht op ouderschapsverlof.
 - Clausule 5.1 Raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof (herzien) van 18 juni 2009, overeenkomstig Richtlijn 2010/18/EU van de Raad van 8 maart 2010
 - Clausule 5.4 Raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof (herzien) van 18 juni 2009, overeenkomstig Richtlijn 2010/18/EU van de Raad van 8 maart 2010
 - Art. 14.1 Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking)
 - Art. 15 Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking)
 - Art. 101 Herstelwet 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen

- Art. 14, § 1er Convention collective de travail n° 64 du 29 avril 1997 du Conseil national du Travail, instituant un droit au congé parental
 - Art. 15, § 1er Convention collective de travail n° 64 du 29 avril 1997 du Conseil national du Travail, instituant un droit au congé parental
 - Clause 5.1 Accord-cadre sur le congé parental (révisé) du 18 juin 2009, conformément à la directive 2010/18/UE du Conseil du 8 mars 2010 portant application de l'accord-cadre révisé sur le congé parental
 - Clause 5.4 Accord-cadre sur le congé parental (révisé) du 18 juin 2009, conformément à la directive 2010/18/UE du Conseil du 8 mars 2010 portant application de l'accord-cadre révisé sur le congé parental
 - Art. 14.1 Directive 2006/54/CEE du Parlement européen et du Conseil du 5 juillet 2006 relative à la mise en oeuvre du principe de l'égalité des chances et de l'égalité de traitement entre hommes et femmes en matière d'emploi et de travail (refonte)
 - Art. 15 Directive 2006/54/CEE du Parlement européen et du Conseil du 5 juillet 2006 relative à la mise en oeuvre du principe de l'égalité des chances et de l'égalité de traitement entre hommes et femmes en matière d'emploi et de travail (refonte)
 - Art. 101 L. de redressement du 22 janvier 1985 contenant des dispositions sociales
- CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Divers - Congé parental - Licenciement à l'issue de la période de congé parental - Conditions*
- Art. 14, § 1er Convention collective de travail n° 64 du 29 avril 1997 du Conseil national du Travail, instituant un droit au congé parental
 - Art. 15, § 1er Convention collective de travail n° 64 du 29 avril 1997 du Conseil national du Travail, instituant un droit au congé parental
 - Clause 5.1 Accord-cadre sur le congé parental (révisé) du 18 juin 2009, conformément à la directive 2010/18/UE du Conseil du 8 mars 2010 portant application de l'accord-cadre révisé sur le congé parental
 - Clause 5.4 Accord-cadre sur le congé parental (révisé) du 18 juin 2009, conformément à la directive 2010/18/UE du Conseil du 8 mars 2010 portant application de l'accord-cadre révisé sur le congé parental
 - Art. 14.1 Directive 2006/54/CEE du Parlement européen et du Conseil du 5 juillet 2006 relative à la mise en oeuvre du principe de l'égalité des chances et de l'égalité de traitement entre hommes et femmes en matière d'emploi et de travail (refonte)
 - Art. 15 Directive 2006/54/CEE du Parlement européen et du Conseil du 5 juillet 2006 relative à la mise en oeuvre du principe de l'égalité des chances et de l'égalité de traitement entre hommes et femmes en matière d'emploi et de travail (refonte)
 - Art. 101 L. de redressement du 22 janvier 1985 contenant des dispositions sociales

S.21.0042.F

10 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250210.3F.4](#)

AC nr. ...

Uit artikel 174 ZIV-wet volgt niet dat enkel de prestaties die na een listige kunstgreep werden verleend, onderworpen zijn aan een verjaringstermijn van vijf jaar (1). (1) Zie concl. OM.

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Algemeen - Terugvordering van de ten onrechte verleende prestaties - Verjaring - Termijn van twee jaar - Listige kunstgrepen - Termijn van vijf jaar - Voorwerp van de vordering tot terugbetaling

- Art. 174 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Il ne suit pas de l'article 174 de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, que seules les prestations octroyées postérieurement à une manœuvre frauduleuse sont soumises au délai de prescription de cinq ans (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Généralités - Récupération des prestations octroyées indûment - Prescription - Délai de deux ans - Manoeuvres frauduleuses - Délai de cinq ans - Objet de l'action en récupération

- Art. 174 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

S.22.0009.N

24 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3N.5](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 4, 1°, 5, § 2, 2° en 3°, 18, §§ 1 tweede lid en 2, 2° wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, waarmee overeenkomstige regels bepaald in de richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep werden omgezet, volgt dat niet alleen de persoon die een werknemer tewerkstelt krachtens een arbeidsovereenkomst, maar elke persoon voor wie een welbepaalde andere persoon in uitvoering van een arbeidsbetrekking daadwerkelijk een persoonlijke beroepsactiviteit verricht, moet worden aangezien als een werkgever op wie de in artikel 18, § 2, 2°, bepaalde forfaitaire schadevergoeding in voorkomend geval van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EEG - Aanvullende regelingen sociale zekerheid - Arbeidsbetrekkingen - Werkgever - Begrip

- Art. 4, 1° Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming

- Art. 5, § 2, 2° en 3° Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming

- Art. 18, § 1, tweede lid Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming

- Art. 2, 2° Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming

SOCIALE ZEKERHEID - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EEG - 3/11/2025

Il suit des articles 4, 1°, 5, § 2, 2° et 3°, 18, §§ 1er, alinéa 2, et 2, 2°, de la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination, qui ont transposé des règles analogues prévues dans la directive 2000/78/CE du Conseil du 27 novembre 2000 portant création d'un cadre général en faveur de l'égalité de traitement en matière d'emploi et de travail, que non seulement la personne qui occupe un travailleur salarié en vertu d'un contrat de travail, mais également toute personne pour laquelle une autre personne déterminée effectue une activité professionnelle personnelle en exécution d'une relation de travail doit être considérée comme un employeur auquel, s'il échet, l'indemnité forfaitaire visée à l'article 18, § 2, 2°, s'applique (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Directive 2000/78/CEE - Régime complémentaire de sécurité sociale - Relations de travail - Employeur - Notion

- Art. 4, 1° L. du 10 mai 2007

- Art. 5, § 2, 2° et 3° L. du 10 mai 2007

- Art. 18, § 1er, al. 2 L. du 10 mai 2007

- Art. 2, 2° L. du 10 mai 2007

SECURITE SOCIALE - Généralités - Directive 2000/78/CEE - Régime

*Aanvullende regelingen sociale zekerheid -
Arbeidsbetrekkingen - Werkgever - Begrip*

- Art. 4, 1° Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming
- Art. 5, § 2, 2° en 3° Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming
- Art. 18, § 1, tweede lid Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming
- Art. 2, 2° Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming

*complémentaire de sécurité sociale - Relations de travail -
Employeur - Notion*

- Art. 4, 1° L. du 10 mai 2007
- Art. 5, § 2, 2° et 3° L. du 10 mai 2007
- Art. 18, § 1er, al. 2 L. du 10 mai 2007
- Art. 2, 2° L. du 10 mai 2007

S.22.0015.F

24 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3F.8](#)

AC nr. ...

De betwistingen van de beslissingen betreffende de voorschotten inzake inkomensgarantie voor ouderen zijn betwistingen die betrekking hebben op de toepassing van de Wet Inkomensgarantie Ouderen en die krachtens artikel 580, 8°, e), Gerechtelijk Wetboek bij de arbeidsrechtbank aanhangig moeten worden gemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

*PENSIOEN - Gewaarborgd inkomen voor bejaarden -
Inkomensgarantie voor ouderen - Beslissing betreffende de
voorschotten - Betwisting - Volstreekte bevoegdheid*

- Art. 3 Wet 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen
- Art. 11 KB 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen
- Art. 580, 8°, e) Gerechtelijk Wetboek

Les contestations des décisions relatives aux avances en matière de garantie de revenus aux personnes âgées sont des contestations relatives à l'application de la loi instituant cette garantie de revenus, que l'article 580, 8°, e), du Code judiciaire attribue au tribunal du travail (1). (1) Voir les concl. du MP.

*PENSION - Revenu garanti aux personnes âgées - Garantie de
revenus aux personnes âgées - Décision portant sur des avances -
Contestation - Compétence d'attribution*

- Art. 3 L. du 22 mars 2001 instituant la garantie de revenus aux personnes âgées
- Art. 11 A.R. du 23 mai 2001 portant règlement général en matière de garantie de revenus aux personnes âgées
- Art. 580, 8°, e) Code judiciaire

Voor de berekening van de inkomensgarantie voor ouderen en de voorschotten op de inkomensgarantie worden de bestaansmiddelen en de pensioenen in aanmerking genomen, voor zover de sociaal verzekerde hierover daadwerkelijk beschikt, zodat ze, overeenkomstig het door de wetgever nagestreefde doel, bijdragen tot de levensomstandigheden van de persoon (1). (1) Zie concl. OM.

*PENSIOEN - Gewaarborgd inkomen voor bejaarden -
Inkomensgarantie voor ouderen - Bedrag -
Toekenningsvoorwaarde*

- Art. 7 Wet 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen
- Art. 11 KB 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen

Les ressources et pensions sont prises en considération pour le calcul de la garantie de revenus aux personnes âgées et des avances sur la garantie de revenus dans la mesure où l'assuré social en dispose effectivement, de sorte que, conformément au but recherché par le législateur, elles contribuent aux conditions d'existence de la personne (1). (1) Voir les concl. du MP.

*PENSION - Revenu garanti aux personnes âgées - Garantie de
revenus aux personnes âgées - Montant - Condition d'octroi*

- Art. 7 L. du 22 mars 2001 instituant la garantie de revenus aux personnes âgées
- Art. 11 A.R. du 23 mai 2001 portant règlement général en matière de garantie de revenus aux personnes âgées

S.22.0045.N

17 februari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250217.3N.5](#)

AC nr. ...

Hoger beroep kan slechts worden ingesteld door iemand die in de procedure in eerste aanleg partij is geweest als eiser, verweerder of tussenkomende partij en door de beroepen beslissing in zijn belang wordt geschaad; wanneer de schuldbemiddelaar het vorderingsrecht uitoefent dat artikel 1675/15, § 1, Gerechtelijk Wetboek hem verleent om de herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid of van de aanzuiveringsregeling te vorderen, treedt hij hierbij op als partij in het geding dat over de herroeping uitspraak doet (1). (1) Zie concl. OM.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Schuldbemiddelaar - Vordering tot herroeping - Rechtsmiddel - Hoger beroep - Hoedanigheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1675/15, § 1 Gerechtelijk Wetboek

Un appel ne peut être interjeté que par une personne qui avait la qualité de demandeur, de défendeur ou de partie intervenante dans la procédure en première instance et qui est lésée dans ses intérêts par la décision entreprise ; lorsque le médiateur de dettes exerce le droit d'action que lui accorde l'article 1675/15, § 1er, du Code judiciaire pour réclamer la révocation de la décision d'admissibilité ou du plan de règlement, il agit en qualité de partie à l'instance qui statue sur la révocation (1). (1) Voir les concl. du MP.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Médiateur de dettes - Action en révocation - Voie de recours - Appel - Qualité

- Art. 17 Code judiciaire
- Art. 18 Code judiciaire
- Art. 1675/15, § 1er Code judiciaire

Wanneer de schuldbemiddelaar het vorderingsrecht uitoefent dat artikel 1675/15, § 1, Gerechtelijk Wetboek hem verleent om de herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid of van de aanzuiveringsregeling te vorderen, heeft hij, wanneer zijn verzoek tot herroeping wordt afgewezen, belang bij de hervorming of de vernietiging van die beslissing in hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Schuldbemiddelaar - Vordering tot herroeping - Rechtsmiddel - Hoger beroep - Belang

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1675/15, § 1 Gerechtelijk Wetboek

Lorsqu'il exerce le droit d'action que lui accorde l'article 1675/15, § 1er, du Code judiciaire pour réclamer la révocation de la décision d'admissibilité ou du plan de règlement, le médiateur de dettes a, en cas de rejet de sa demande de révocation, intérêt à la réformation ou à l'annulation de cette décision en appel (1). (1) Voir les concl. du MP.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Médiateur de dettes - Action en révocation - Voie de recours - Appel - Intérêt

- Art. 17 Code judiciaire
- Art. 18 Code judiciaire
- Art. 1675/15, § 1er Code judiciaire

S.23.0024.N

13 januari 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250113.3N.4](#)

AC nr. ...

De rechter bij wie een vordering aanhangig is gemaakt, is in de regel bevoegd om kennis te nemen van een vordering tot vrijwaring, ook wanneer deze tussenvordering tot de bevoegdheid van een andere rechter behoort op voorwaarde dat tussen beide vorderingen een voldoende nauwe band bestaat; de rechter beoordeelt het bestaan dan wel het ontbreken van een voldoende nauwe dergelijke band tussen de hoofdvordering en de vordering tot vrijwaring; hij kan het bestaan ervan evenwel niet afwijzen op de enkele grond dat de grondslag van de vorderingen verschilt en de vordering tot vrijwaring, anders dan de hoofdvordering, aldus niet tot zijn bevoegdheid behoort (1). (1) Zie concl. OM.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Algemeen - Tussenvordering - Gedwongen tussenkomst - Ontvankelijkheid

- Art. 13 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 15, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 16, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 564 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 812, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Le juge qui est saisi d'une demande est en règle compétent pour connaître d'une demande en garantie, même lorsque cette demande incidente ressortit à un autre juge, à condition qu'il existe un lien suffisamment étroit entre les deux demandes ; le juge apprécie l'existence ou l'absence d'un tel lien suffisamment étroit entre la demande principale et la demande en garantie ; il ne peut toutefois en exclure l'existence au seul motif qu'elles reposent sur un fondement différent et que la demande en garantie, contrairement à la demande principale, ne relève pas de sa compétence (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière civile - Compétence - Généralités - Demande incidente - Intervention forcée - Recevabilité

- Art. 13 Code judiciaire
- Art. 15, al. 1er Code judiciaire
- Art. 16, al. 2 Code judiciaire
- Art. 17, al. 1er Code judiciaire
- Art. 18 Code judiciaire
- Art. 564 Code judiciaire
- Art. 812, al. 1er Code judiciaire

Uit artikel 1675/9, §§ 1, 2°, 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek en artikel 464/1, § 8, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering volgt dat in het raam van een collectieve schuldenregeling, de Federale Overheidsdienst Financiën, zoals iedere schuldeiser, ertoe gehouden is namens de eiser tijdig aangifte van schuldvordering te doen van de door de schuldenaar opgelopen strafrechtelijke boetes, verbeurdverklaringen en kosten en dat bij gebrek aan tijdige aangifte de door artikel 1675/9, § 3, Gerechtelijk Wetboek bepaalde sanctie, erin bestaande dat de schuldeiser onweerlegbaar wordt vermoed afstand te hebben gedaan van zijn schuldvordering, van toepassing is; noch artikel 464/1, § 8, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering, dat enkel betrekking heeft op de kwijtschelding of vermindering van straffen in het raam van een collectieve insolventieprocedure, noch enige andere wetsbepaling voorziet in een uitzondering op de verplichting om tijdig aangifte te doen van penale boetes en verbeurdverklaarde sommen en op de eraan gekoppelde sanctie (1). (1) Zie concl. OM.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Strafrechtelijke veroordeling - Geldboete - Geen aangifte - Afstand schuldvordering

- Art. 464/1, § 8, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 1675/9, §§ 1, 2°, 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek

STRAF - Geldboete en opdecimen - Collectieve schuldenregeling - Strafrechtelijke veroordeling - Geldboete - Geen aangifte - Afstand schuldvordering

- Art. 464/1, § 8, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 1675/9, §§ 1, 2°, 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek

Il suit des articles 1675/9, §§ 1er, 2°, 2 et 3, du Code judiciaire et 464/1, § 8, alinéas 3 et 4, du Code d'instruction criminelle que, dans le cadre d'un règlement collectif de dettes, le Service Public Fédéral Finances, à l'instar de tout créancier, est tenu de faire en temps utile, au nom du demandeur, déclaration de créance des amendes pénales, confiscations et frais encourus par le débiteur et qu'à défaut de déclaration faite en temps utile, la sanction visée à l'article 1675/9, § 3, du Code judiciaire, à savoir que le créancier est alors présumé de manière irréfragable avoir renoncé à sa créance, s'applique ; ni l'article 464/1, § 8, alinéa 5, du Code d'instruction criminelle, qui a uniquement trait à la remise ou à la réduction de peines dans le cadre d'une procédure d'insolvabilité collective, ni aucune autre disposition légale ne prévoit d'exception à l'obligation de faire, en temps utile, déclaration de créance d'amendes pénales et de sommes confisquées, ni à la sanction qui y est associée (1). (1) Voir les concl. du MP.

RÈGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Condamnation pénale - Amende - Absence de déclaration - Renonciation à la créance

- Art. 464/1, § 8, al. 3 et 4 Code d'Instruction criminelle

- Art. 1675/9, § 1er, 2°, 2 et 3 Code judiciaire

PEINE - Amende et décimes additionnels - Règlement collectif de dettes - Condamnation pénale - Amende - Absence de déclaration - Renonciation à la créance

- Art. 464/1, § 8, al. 3 et 4 Code d'Instruction criminelle

- Art. 1675/9, § 1er, 2°, 2 et 3 Code judiciaire

Een door een werkgever verleende maaltijdcheque wordt als loon beschouwd indien hij in de plaats komt van loon of van enig ander voordeel dat anders zou zijn toegekend; een maaltijdcheque komt in de plaats van loon of enig ander voordeel dat anders zou zijn toegekend, zoals bedoeld in artikel 19bis, § 1, tweede lid, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet, wanneer een collectief toegekend loonvoordeel voor een volledige personeelscategorie wordt vervangen door een maaltijdcheque; de omstandigheid dat een tot die personeelscategorie behorende werknemer het vervangen loonvoordeel nooit heeft ontvangen omdat hij pas na de vervanging in dienst is getreden, heeft niet tot gevolg dat artikel 19bis, § 1, tweede lid, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet geen toepassing vindt met betrekking tot die werknemer.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Loon - Maaltijdcheque - Bijdrageplicht - Omstandigheden

- Art. 19bis, § 1, tweede lid KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

Un titre-repas octroyé par un employeur est considéré comme une rémunération s'il se substitue à la rémunération ou à tout autre avantage qui serait autrement octroyé; un titre-repas se substitue à la rémunération ou à tout autre avantage qui serait autrement octroyé au sens de l'article 19bis, § 1er, alinéa 2, de l'arrêté royal du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, lorsqu'un avantage rémunératoire octroyé collectivement à une catégorie complète de personnel est remplacé par un titre-repas; la circonstance qu'un travailleur relevant de cette catégorie de personnel n'a jamais reçu l'avantage rémunératoire remplacé, parce qu'il n'est entré en service qu'après le remplacement n'a pas pour effet que l'article 19bis, § 1er, alinéa 2, de cet arrêté royal ne trouve pas à s'appliquer à ce travailleur.

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Rémunération - Titres repas - Obligation de cotisation - Circonstances

- Art. 19bis, § 1er, al. 2 A.R. du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs

Uit artikel 14, §§ 1 en 2 RSZ-wet, artikel 23, eerste en tweede lid Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid, artikel 2 Loonbeschermingswet, de artikelen XI.167, § 3, eerste lid en XI.205, § 4, eerste lid WER en hun onderlinge samenhang volgt dat de vergoeding die de door een verbonden auteur of uitvoerende kunstenaar van zijn werkgever ontvangt, voor de overdracht van zijn vermogensrechten waartoe hij zich bij het sluiten van de arbeidsovereenkomst had verbonden, een tegenprestatie is voor de overdracht van rechten met betrekking tot een in uitvoering van de arbeidsovereenkomst geleverde prestatie; die vergoeding is bijgevolg, in de regel, een voordeel waarop de werknemer ingevolge zijn dienstbetrekking recht heeft ten laste van zijn werkgever en maakt aldus deel uit van het loon op basis waarvan de socialezekerheidsbijdragen worden berekend; het is hierbij van geen belang dat deze vermogensrechten nadien door de werkgever verder worden overgedragen aan een derde.

LOON - Algemeen - Sociale zekerheid - Bijdragen - Vermogensrechten - Overdracht - Arbeidsovereenkomst - Gevolg

- Art. 14, §§ 1 en 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
 - Art. 23, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
 - Art. 2 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
 - Art. XI.167, § 3, eerste lid Wetboek van economisch recht
 - Art. XI.205, § 4, eerste lid Wetboek van economisch recht
- SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Bijdragen - Vermogensrechten - Overdracht - Arbeidsovereenkomst - Gevolg*
- Art. 14, §§ 1 en 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
 - Art. 23, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
 - Art. 2 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
 - Art. XI.167, § 3, eerste lid Wetboek van economisch recht
- 3/11/2025

Il suit des articles 14, §§ 1er et 2, de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, 23, alinéas 1er et 2, de la loi du 29 juin 1981 établissant les principes généraux de la sécurité sociale des travailleurs salariés, 2 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs, XI.167, § 3, alinéa 1er, et XI.205, § 4, alinéa 1er, du Code de droit économique et de leur rapprochement que l'indemnité payée par un employeur à un auteur ou à un artiste exécutant lié par un contrat de travail en raison de la cession des droits patrimoniaux à laquelle il s'était engagé lors de la conclusion du contrat de travail constitue une contrepartie de la cession de droits relatifs à une prestation fournie en exécution du contrat de travail ; en conséquence, cette indemnité constitue, en règle, un avantage auquel le travailleur salarié a droit à charge de son employeur en raison de son engagement et fait donc partie de la rémunération sur la base de laquelle les cotisations de sécurité sociale sont calculées ; le fait que l'employeur transfère par la suite ces droits patrimoniaux à un tiers n'a aucune incidence à cet égard.

REMUNERATION - Généralités - Sécurité sociale - Cotisations - Droits patrimoniaux - Cession - Contrat de travail - Conséquence

- Art. 14, § 1er et 2 L. du 27 juin 1969 révisant l'A.-L. du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs
 - Art. 23, al. 1er et 2 L. du 29 juin 1981 établissant les principes généraux de la sécurité sociale des travailleurs salariés
 - Art. 2 L. du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs
 - Art. XI.167, § 3, al. 1er Code de droit économique
 - Art. XI.205, § 4, al. 1er Code de droit économique
- SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Cotisations - Droits patrimoniaux - Cession - Contrat de travail - Conséquence*
- Art. 14, § 1er et 2 L. du 27 juin 1969 révisant l'A.-L. du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs
 - Art. 23, al. 1er et 2 L. du 29 juin 1981 établissant les principes généraux de la sécurité sociale des travailleurs salariés
 - Art. 2 L. du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs
 - Art. XI.167, § 3, al. 1er Code de droit économique

- Art. XI.205, § 4, eerste lid Wetboek van economisch recht

- Art. XI.205, § 4, al. 1er Code de droit économique

Uit de artikelen 42, eerste en laatste lid, 1° RSZ-wet, de artikelen 2244, eerste en tweede lid en 2247 Oud Burgerlijk Wetboek en hun wetsgeschiedenis volgt dat de stuiting van de verjaring door een dagvaarding, behoudens andersluidende bepalingen, voortduurt tot op de dag waarop het geding definitief eindigt, namelijk wanneer de beslissing niet meer vatbaar is voor verzet, hoger beroep of cassatieberoep; enkel wanneer de stuiting is geëindigd doordat de vordering definitief is afgewezen, wordt de stuiting met toepassing van artikel 2247 Oud Burgerlijk Wetboek voor niet-bestaande gehouden.

Il suit des articles 42, premier et dernier alinéas, 1°, de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, 2244, alinéas 1er et 2, et 2247 de l'Ancien Code civil et de leurs travaux préparatoires que, sauf dispositions contraires, l'interruption de la prescription par une citation perdue jusqu'au jour où l'instance prend définitivement fin, à savoir lorsque la décision n'est plus susceptible d'opposition, d'appel ou de pourvoi en cassation ; ce n'est que lorsqu'elle a pris fin par le rejet définitif de la demande que l'interruption est, par application de l'article 2247 de l'Ancien Code civil, regardée comme non avenue.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Bijdragen - Verjaring - Termijnen - Stuiting - Einde - Definitieve beslissing - Begrip

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Cotisations - Prescription - Délais - Interruption - Fin - Décision définitive - Notion

- Art. 42, eerste en laatste lid, 1° Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

- Art. 42, al. 1er et dernier, 1° L. du 27 juin 1969 révisant l'A.-L. du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs

- Art. 2244, eerste en tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Stuiting - Einde - Definitieve beslissing - Begrip

- Art. 2244, al. 1er et 2 Ancien Code civil

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Interruption - Fin - Décision définitive - Notion

- Art. 42, eerste en laatste lid, 1° Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

- Art. 42, al. 1er et dernier, 1° L. du 27 juin 1969 révisant l'A.-L. du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs

- Art. 2244, eerste en tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 2244, al. 1er et 2 Ancien Code civil

De beslissingen tot opheffing van de verplichte plaats van inschrijving op grond van de artikelen 9 en 10 KB 12 januari 2011 betreffende de toekenning van materiële hulp aan asielzoekers die beroepsinkomsten hebben uit een activiteit als werknemer, zijn beslissingen die worden genomen met toepassing van artikel 35/2, eerste lid, wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen; de vereisten die artikel 4, § 3, van deze wet stelt aan de beslissingen tot beperking of intrekking gelden voor alle op grond van artikel 35/2 van voormelde wet genomen beslissingen tot beperking of intrekking van materiële hulp en niet alleen voor de beslissing tot beëindiging bedoeld in artikel 35/2, derde lid, van deze wet.

VREEMDELINGEN - Asielzoekers - Materiële hulp - Intrekking - Motivering

- Art. 3 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 6, § 1 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 4 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 4/1 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 10, 2° Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 11, § 1, 1° Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 35/1 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 35/2 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 9 KB 12 januari 2011 betreffende de toekenning van materiële hulp aan asielzoekers die beroepsinkomsten hebben uit een activiteit als werknemer
- Art. 10 KB 12 januari 2011 betreffende de toekenning van materiële hulp aan asielzoekers die beroepsinkomsten hebben uit een activiteit als werknemer
- Art. 11 KB 12 januari 2011 betreffende de toekenning van materiële hulp aan asielzoekers die beroepsinkomsten hebben uit een activiteit als werknemer

Les décisions de suppression du lieu obligatoire d'inscription sur la base des articles 9 et 10 de l'arrêté royal du 12 janvier 2011 relatif à l'octroi de l'aide matérielle aux demandeurs d'asile bénéficiant de revenus professionnels liés à une activité de travailleur salarié sont des décisions qui sont prises en application de l'article 35/2, alinéa 1er, de la loi du 12 janvier 2007 sur l'accueil des demandeurs d'asile et de certaines autres catégories d'étrangers ; les exigences que l'article 4, § 3, de cette loi pose aux décisions de limitation ou de retrait valent pour toutes les décisions de limitation ou de retrait du droit à l'aide matérielle prises sur la base de l'article 35/2 de la loi précitée et pas pour la seule décision qui y met fin, telle qu'elle est visée à l'article 35/2, alinéa 3, de la même loi.

ETRANGERS - Demandeur d'asile - Aide matérielle - Retrait - Motivation

- Art. 3 L. du 12 janvier 2007 sur l'accueil des demandeurs d'asile et de certaines autres catégories d'étrangers
- Art. 6, § 1 L. du 12 janvier 2007 sur l'accueil des demandeurs d'asile et de certaines autres catégories d'étrangers
- Art. 4 L. du 12 janvier 2007 sur l'accueil des demandeurs d'asile et de certaines autres catégories d'étrangers
- Art. 4/1 L. du 12 janvier 2007 sur l'accueil des demandeurs d'asile et de certaines autres catégories d'étrangers
- Art. 10, 2° L. du 12 janvier 2007 sur l'accueil des demandeurs d'asile et de certaines autres catégories d'étrangers
- Art. 11, § 1, 1° L. du 12 janvier 2007 sur l'accueil des demandeurs d'asile et de certaines autres catégories d'étrangers
- Art. 35/1 L. du 12 janvier 2007 sur l'accueil des demandeurs d'asile et de certaines autres catégories d'étrangers
- Art. 35/2 L. du 12 janvier 2007 sur l'accueil des demandeurs d'asile et de certaines autres catégories d'étrangers
- Art. 9 A.R. du 12 janvier 2011 relatif à l'octroi de l'aide matérielle aux demandeurs d'asile bénéficiant de revenus professionnels liés à une activité de travailleur salarié
- Art. 10 A.R. du 12 janvier 2011 relatif à l'octroi de l'aide matérielle aux demandeurs d'asile bénéficiant de revenus professionnels liés à une activité de travailleur salarié
- Art. 11 A.R. du 12 janvier 2011 relatif à l'octroi de l'aide matérielle aux demandeurs d'asile bénéficiant de revenus professionnels liés à une activité de travailleur salarié

S.24.0037.N

7 april 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250407.3N.6](#)

AC nr. ...

Hoger beroep kan slechts worden ingesteld door iemand die in de procedure in eerste aanleg partij is geweest als eiser, verweerder of tussenkommende partij en door de beroepen beslissing in zijn belang wordt geschaad, wat het geval kan zijn wanneer zijn vordering door de eerste rechter niet werd toegekend; wanneer de rechter op verzoek van een belanghebbende beslist om de schuldbemiddelaar te vervangen, treedt de schuldbemiddelaar ook wanneer hij vooraf wordt opgeroepen om in raadkamer te worden gehoord, hierbij niet op als partij in het geding dat over zijn vervanging uitspraak doet.

COLLECTIEVE SCHULDENREGLING - Schuldbemiddelaar - Vervanging - Hoger beroep door schuldbemiddelaar

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1050 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1675/17, § 4 Gerechtelijk Wetboek

Un appel ne peut être interjeté que par une personne qui avait la qualité de demandeur, de défendeur ou de partie intervenante dans la procédure en première instance et qui est lésée dans ses intérêts par la décision entreprise, ce qui est le cas lorsque sa demande n'a pas été accueillie par le premier juge; lorsque le juge décide, à la demande d'une partie intéressée, de remplacer le médiateur de dettes, ce dernier n'agit pas en qualité de partie à l'instance qui statue sur son remplacement, même lorsqu'il est préalablement convoqué en chambre du conseil pour être entendu.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Médiateur de dettes - Remplacement - Appel interjeté par le médiateur de dettes

- Art. 17 Code judiciaire
- Art. 18 Code judiciaire
- Art. 1050 Code judiciaire
- Art. 1675/17, § 4 Code judiciaire

S.24.0040.F

24 maart 2025

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3F.7](#)

AC nr. ...

Wanneer zij niet wegens schorsing of beëindiging van de arbeidsovereenkomst verschuldigd zijn, vormen de in geld of in geld waardeerbare voordelen die de werkgever zich ertoe verbindt aan de werknemer te betalen ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst, in beginsel de tegenprestatie voor het werk dat ter uitvoering van die overeenkomst wordt geleverd en zijn zij bijgevolg loon in de zin van artikel 2, eerste lid, 1° en 3°, Loonbeschermingswet; de omstandigheid dat het aan de werknemer toegekende voordeel wordt bepaald op grond van het loon dat hij bij een andere werkgever zou hebben ontvangen, wijkt van deze regel niet af (1). (1) Zie concl. OM.

LOON - Bescherming - Begrip - Voordeel bepaald op grond van het loon dat de werknemer bij een andere werkgever zou hebben ontvangen

- Art. 2 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

En principe, lorsqu'ils ne sont dus ni en raison de la suspension ni en raison de la cessation du contrat de travail, les avantages en espèces ou évaluables en argent que l'employeur s'oblige à payer au travailleur en exécution du contrat de travail sont la contrepartie du travail fourni en exécution dudit contrat et constituent, par conséquent, de la rémunération au sens de l'article 2, alinéa 1er, 1° et 3°, de la loi du 12 avril 1965; ne déroge pas à cette règle la circonstance que l'avantage accordé au travailleur est déterminé par référence à la rémunération qu'il aurait perçue auprès d'un autre employeur (1). (1) Voir les concl. du MP.

REMUNERATION - Protection - Notion - Avantage déterminé par référence à la rémunération que le travailleur aurait perçue auprès d'un autre employeur

- Art. 2 L. du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs

Uit de structuur en de formulering van de bepalingen van het Sociaal Strafwetboek, samen gelezen met de parlementaire voorbereiding van dat wetboek, blijkt dat artikel 162 Sociaal Strafwetboek van toepassing is op het loon, in de zin van artikel 2 Loonbeschermingswet, dat verschuldigd is wegens de uitvoering of de schorsing van de arbeidsovereenkomst en dat het niet van toepassing is op de vergoedingen die verschuldigd zijn wegens beëindiging van de arbeidsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

LOON - Algemeen - Sociaal Strafwetboek - Niet-betaling van loon - Begrip

- Art. 162 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
 - Art. 2 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
-

Il ressort de la structure et du libellé des dispositions du Code pénal social, lues conjointement avec les travaux préparatoires, que l'article 162 de ce code s'applique à la rémunération, au sens de l'article 2 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs, due en raison de l'exécution ou de la suspension du contrat de travail et qu'elle ne s'applique pas aux indemnités dues en raison de la cessation du contrat de travail (1). (1) Voir les concl. du MP.

REMUNERATION - Généralités - Code pénal social - Non-paiement de rémunération - Notion

- Art. 162 Code pénal social
 - Art. 2 L. du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs
-